

ΕΚΛΟΓΗ

ΤΟΜΟΣ Ι'

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 102

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

25η Μαρτίου	Εφημερίς «'Αθη- νᾶ», 1838	15
Χούντα	M. Senez	19
Απηγορευμένη πόλις	A. Kamal	24
Τὸ Σαββατοκύριακο...	D. Lang	29
Δυὼν...πολυφαγίας	D. Runyon	39
Τί είναι ἡ ζωή;	F. Crigui	43
Κελαϊδισμοί	Γ.ο. Ξενοπούλος	46
Ὁ ἠλεκτρονικὸς ἐγκέφαλος	J. P. Lewis	54
Ὁ μαγικὸς σκούφος	N. Μάτσας	57
Μπουζούκια καὶ ρεμπέτικα τραγούδια	L. Dalmas	62
Τὸ παράσιτο τοῦ θανάτου	K. Καιροφύλας	67
Οἱ «ἐλεύθεροι πολιορκημένοι» βγαίνουν ἀπὸ τὸ Μεσο- λόγγι	N. Beaumont	71
Σώμερσεντ Μωμ	S. Μωμ	75
Ἄν ἤξερε γράμματα	85	
Ἡ διπλωματία στοὺς ἀρχαίους χρόνους	Δ. Ψαθάς	90
Στὴ χώρα τῶν μυλόρδων (ἀπόστ.)	P. de Lath	94
Τὰ μυστικὰ μηνύματα τῶν ἀστρῶν	Μαρίνα	97
Ἡ νέα μόδα	Μαρίνα	101
Σύγχρονοι καλοὶ τρόποι		

Δημοσιογραφικὸς Διαγωνισμὸς 33, «Μωσαϊκὸ τῆς ζωῆς» 61, «Ποιὸς θὰ
βοῇ τὰ περισσότερα;» 100.

Η ΚΥΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ
μυθιστόρημα τοῦ Φρανσίς ντέ Κρουασσέ (σελ. 105)

Τὸ ἐξώφυλλό μας «Ἡ σημαία τοῦ Ναυτικοῦ»,
φωτογραφία Έμι. Μεγαλοκονόμου.

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις ἄρθρων καὶ εἰκόνων τῆς «Ἐκλογῆς»
χωρὶς τὴν ἔξοδον τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν.

Ἐκλογὴ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1
Υπεύθυνος τυπογραφείου : Κ. ΖΑΓΟΡΙΑΝΙΤΗΣ, Νεοπολέμου 14
ΓΡΑΦΕΙΑ : ΖΗΝΩΝΟΣ 4, ΑΘΗΝΑΙ. ΤΗΛ. 54.873

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ :

Ἐσωτ.	Ἐτῆς.	72.000	Ἐξωτ.	Ἐτῆς.	\$ 4.40
Ἐσωτ.	Ἐξαμ.	35.000	Ἐξωτ.	Ἐτῆς.	£ 1.16.0

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

ΘΕΑΤΡΑ

ΕΘΝΙΚΟ

Αγ. Κωνσταντίνου
Τηλ. 53.242

Συνεχίζει
τὸ ἔργο

Συνεχίζει
τὸ ἔργο

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

Πανεπιστημίου 48
Τηλ. 21.492

«Οἱ ἀντίζηλοι»

κωμωδία τοῦ Σέρινταν

Παίζουν: Μαρία Ἀλκαίου, Ἑλένη Χαλκούση, Θάλεια Καλλιγιά, Ἑλένη Νενεδάκη, Γαλαῖος Μαλλιαγρός, Φιλιππίδης, Καλογιάννης, Δεληγιάννης καὶ ἄλλοι.

«Οἱ Μακρυκωσταῖοι
καὶ οἱ Κοντογιώργηδες»

κωμωδία

τῶν Σακελλάρου — Γιαννακόπουλου

Παίζουν: Ντ. Ἡλιόπουλος, Ἀπ. Αὐδῆς, Π. Ζερβός, Δημόπουλος, Β. Πάλλης, Ἄννα Κυριακού, Τζόλυ Γαρμπή καὶ ἄλλοι.
Σκηνικά: Γ. Ἀνεμογιάννη.

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ἱπποκράτους 7
Τηλ. 23.723

Συνεχίζει
τὸ ἔργο

Συνεχίζει
τὸ ἔργο

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ

Πειραιῶς
Τηλ. 41.351

«Μπαρβό Ζεῦμπέκη»

κωμωδία τῶν

Γιαννουκάκη—Εὐαγγελίδου

Παίζουν: Καίτη Ντιριντάουσα, Μπέμπα Δόξα, Νίκος Σταυρίδης, Κυριακός, Μαυρίδας, Ἀρ. Χρυσόχοῦ, Βασταρδῆς, Μίρκα Δόξα, Μπέλλα Τζέσκα, Γκόλφω Μπίνη, Τζένη Τσακίρη καὶ ἄλλοι.
Μουσική: Ι. Ριτσιάρδης.

Ἐντὸς τοῦ μηνὸς

«Τεμπέλης μὲ καρριέρα»

κωμωδία τοῦ Στεφ. Στεφανίδη

«Ἄννα Κρίστι»

τοῦ Εὐγενίου Ο' Νήλ

Παίζουν: Μαίρη Ἀρώνη, Ἀθ. Μουστάκα, Θ. Ἀρώνης, Θ. Κωτσόπουλος, Α. Γιαννούλης, Ν. Βλαχόπουλος, Ν. Παπακωνσταντίνου καὶ ἄλλοι.

Σκηνοθεσία: Ἀλ. Σολομοῦ. Σκηνογραφίες: Κλ. Κλώνη.

ΚΥΒΕΛΗΣ

Πλ. Συντάγματος
Τηλ. 34.491

Συνεχίζει
τὸ ἔργο

«Μία γυναίκα
χωρὶς σημασία»

τοῦ Ὁσκαρ Οὐάιλντ

Παίζουν: Κυβέλη, Γ. Παππάς, φ. Χόρν καὶ ἄλλοι.

Ἐντὸς τοῦ μηνὸς

«Ἑβδομος Οὐρανός»

τοῦ Ὁστινγκ Στρόνγκ

Παίζουν: Ἑλλη Λαμπέτη, Γ. Παππάς, Δ. Χόρν, Α. Καλλέργης, Γ. Μιχαλόπουλος, Ε. Ζαφειρίου, Μ. Λαλοπούλου καὶ ἄλλοι.

ΜΟΥΣΟΥΡΗ

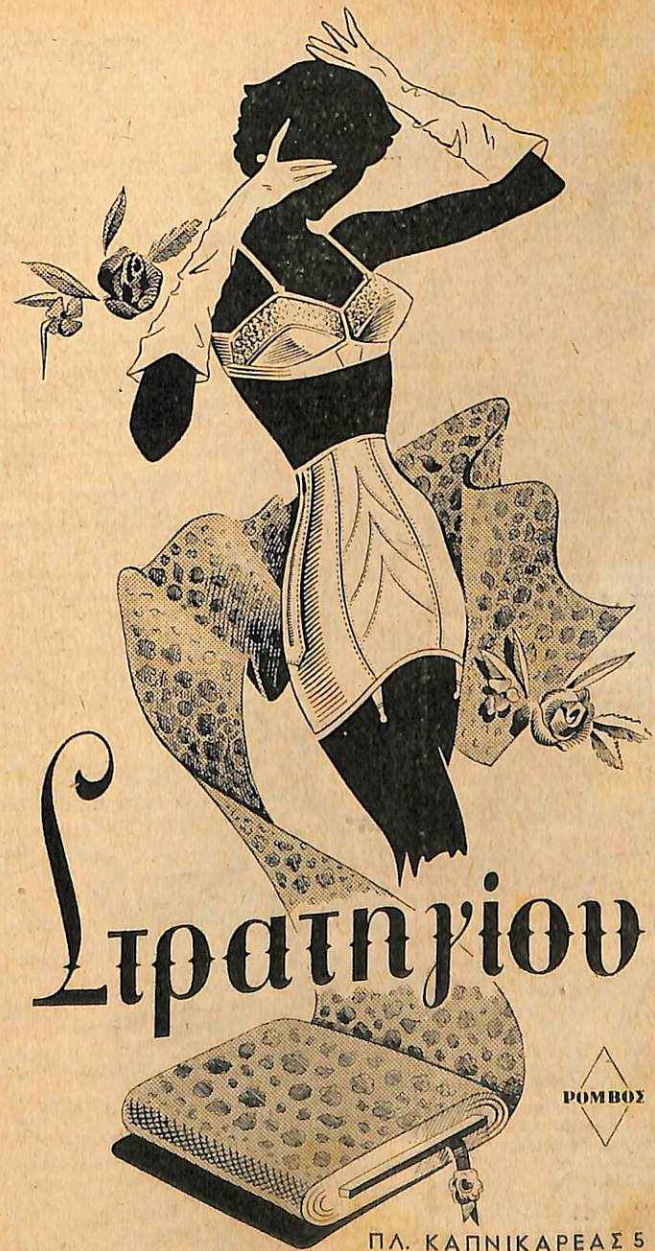
Πλ. Καρύτση
Τηλ. 27.248

Συνεχίζει
τὸ ἔργο

«Φτωχὸ σὰν σπουργιτάκι»

κωμωδία τοῦ Α. Φειτόρ

Παίζουν: Βάσω Μανωλίδου, Κ. Μουσοῦρης, Ἑλένη Χατζηαργύρη καὶ ἄλλοι.
Σκηνοθεσία: Κ. Μουσοῦρη. Σκηνογραφίες: Ι. Στεφανέλλη.

ΡΟΜΒΟΣ

ΠΛ. ΚΑΠΝΙΚΑΡΕΑΣ 5

ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ

Πατησίων
Τηλ. 55.262Συνεχίζει
το έργοΣυνεχίζει
το έργο

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ

Πλ. Κολοκοτρώνη
Τηλ. 21.559

«Τὰ χρυσὰ κοντάλια»

Επιθεώρησης τῶν
Ἀσημακοπούλου — Στυροπούλου —
Παπαδοῦκα
Παίζουν: Μαρίκα Νέζερ, Μπελίντα,
Σπεράντζα Βραϊά, Ντόλυ Φελίσκο, Ἑλλη
Βασταρδῆ, Λ. Ὀρφανῶ, Μπ. Ροζαλίντ,
Μ. Ληδᾶ, Μ. Νικολαΐδου, Ὁρ. Μακρῆς,
Β. Αὐλωνίτης, Ν. Ρίζος, Κ. Χατζηχρή-
στος, Ν. Πατέσιος καὶ Ἑλσα Λάμπο.

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ

13)4: Ρεσιτάλ τοῦ διασήμου πιανίστα
Βίλχελμ Κέρμπ με ἔργα Μπετόβεν.

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

1)4: Μουσικὴ δραυδᾶ ὀργανωμένη ἀπὸ
τὴν Ἀμερικανικὴ Ὑπηρεσίαν Πληροφοριῶν
με ἔργα Γ. Πλάτωνος, Ντ. Ντάιμοντ,
Ἀντ. Εὐαγγελάτου καὶ Ντανιέλ Γρ. Μή-
σον.

3)4: Μουσικὴ ἐπίδειξις τοῦ κ. Κ. Τρι-
ανταφύλλου.

4)4: Συναυλία τῆς ὀρχήστρας Ἑλλή-
νων Τυφλῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Κ.
Στριγγλῆ.

5)4: Ρεσιτάλ τραγουδιοῦ τοῦ βαρυτό-
νου κ. Ε. Τερζῆ.

8)4: Ρεσιτάλ τραγουδιοῦ τῆς κ. Ἑ-
λευθερίας Παπαγεωργίου.

12)4: Ἡ χορωδία Αἰνιάν.

15)4: Ρεσιτάλ τραγουδιοῦ τῆς μεσο-
φώνου Ἑλένης Αγγελιοπούλου.

29)4: Ρεσιτάλ τραγουδιοῦ τῆς κ. Εὐας
Μομφεράτου.

ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

2)4: Ρεσιτάλ ἀπὸ δίσκους.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΑΙΘΟΥΣΑ «ΖΑΧΑΡΙΟΥ»

26)3—25)4: Ἐκθεσις ἔργων ζωγραφι-
κῆς τοῦ κ. Ι. Γεωργιόπουλου μετὰ τοπία
καὶ ναντὺρ-μόρντ ἀπὸ τὴν Σκίαθο, Σκό-
πελο, Μυκόιο, Ἀττικῆ.

ΑΙΘΟΥΣΑ «ΒΗΜΑΤΟΣ»

26)3—16)4: Ἐκθεσις ἔργων ζωγρα-
φικῆς, χαρακτηριστικῆς καὶ «μαρκετερί» τοῦ χα-
ράκτου κ. Κ. Οικονομίδου.

17)4—8)5: Ἐκθεσις σχεδίου καὶ ζω-
γραφικῆς τοῦ κ. Μίνου Ἀργυράκη.

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

4—24)4: Ἐκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς
τοῦ κ. Σπ. Παπασπυρίδου.

2—30)4: Ἐκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς
τοῦ κ. Ἐκτόρος Δούκα.

«Ἐνας σκληρὸς ἄνδρας»

κωμωδία τοῦ Γ. Ρούσσου

Παίζουν: Β. Λογοθετίδης, Ἰλία Λιδου-
κοῦ, Χ. Καμίλλη, Ἀννα Ρούσσου, Ν. Κα-
ζῆς, Ε. Πρωτοπαπᾶς, Θ. Τζενεράλης, Μ.
Παπαδόκης καὶ ἄλλοι.

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ

«ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ»

2)4: Παράστασις τοῦ κυκλικοῦ θεάτρου
με σκηνοθέτην τὸν κ. Μήτσο Λυγίζο, ποῦ
θα παρουσιάσῃ μοῦσπρακτα ἔργα μετὰ τὴν
συμμετοχὴ πολλῶν γνωστῶν ἡθοποιῶν.

ΖΑΠΠΕΙΟ

30)4—16)5: Ἐκθεσις σχετικὴ μετὰ τὴν
ἑλληνικὴ Ἀνεξαρτησίαν καὶ τοὺς Βρε-
τανικοὺς φιλέλληνες.

27)3—30)4: Ἐκθεσις ἔργων ζωγραφι-
κῆς, γλυπτικῆς καὶ χαρακτηριστικῆς τῆς ομά-
δος «Ζωγράφοι καὶ γλύπται».

ΑΙΘΟΥΣΑ Ε.Φ.Ε.

Πανεπιστημίου 39 (Μέγαρον Πεσμαζόγλου)
Διαρκὴς ἀνεκρουμένη ἔκθεσις φωτογρα-
φιῶν τῶν μελῶν τῆς Ε.Φ.Ε.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

«ΑΘΗΝΑΙΟΝ»

(Λεωφ. Ἀμαλίας 38)

(Β' περίοδος σειράς τακτικῶν μαθημάτων)
Δευτέρα: 6½—7½ μ.μ.: Γ.Ν. Ἀμποτ: Τὸ
Σύμπαν. 7½—8½ μ.μ.: Ἀνδρ. Καραν-
τῶνης: Ἡ νέα ποίηση.

Τρίτη: 6½—7½ μ.μ.: Ι. Ν. Σωτηρόπου-
λος: Ἡ σύνθεσις τῶν ἐπιστημῶν. 7½—
8½ μ.μ.: Τῶνης Π. Σπητέρης: Ὁ Ἑμ-
πρετισμὸς καὶ ἡ ἐποχὴ του.

Τετάρτη: 6½—7½ μ.μ.: Γ. Π. Κουρνου-
τας: Ἱστορικὴ τοποθέτησις τοῦ Εἰκο-
σιένα. 7½—8½ μ.μ.: Ι. Γ. Παπαϊωάν-
νου: Σοῦμπερτ.

Πέμπτη: 6½—7½ μ.μ.: Κ. Ρωμᾶιος: Διά-
φορα θέματα Λογογραφίας. 7½—8½ μ.
μ.: Ε.Π. Παπανούτσος: Πλάτων.

Παρασκευή: 6½—7½ μ.μ.: Ἀλίκη Π. Γιω-
τοπούλου: Ὁ ἐγκληματίας. 7½—8½ μ.
μ.: Ἀνδρ. Καλούτσος: Εἰσαγωγή στὴν
ἀναλυτικὴ ψυχολογία.

ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ

(Ἀκαδημίας 84)

7)4: Διαλέξεις τοῦ βουλευτοῦ κ. Ἰωάν-
νου Ζίγη με θέμα: Ἡ ἀνασυγκρότησις καὶ
ἐκβιομηχάνισις.

14)4: Διαλέξεις τοῦ κ. Κλαυδίου Μπαν-

Κάτι
τὸ τελείως!
ΝΕΟ...

Ἠλία
Εὐχάριστος ἡ
Ἐπιμεροῦς
Ἑργασία
σιὸ ὀπίσας

ΜΕ ΤΗΝ ΧΕΙΡΟΚΙΝΗΤΗ
ΕΛΒΕΤΙΚΗ ΜΗΧΑΝΗ
ΧΕΙΡΟΠΛΕΚΤΙΚΗΣ

PASSAP

ΡΟΜΒΟΣ

ΑΠΕΥΘΥΝΟΝΤΕ ΣΗΜΕΡΟΝ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ:
ΑΘΗΝΑΙ: Θ. Γ. ΜΠΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΟΔΟΣ ΝΙΚΗΣ 21 (ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ)
ΒΕΡΟΙΑ: Ν. ΛΙΟΛΙΟΣ ΒΕΡΟΙΑ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ ΚΡΗΤΗΣ: Μ. ΚΟΥΤΕΝΤΑΚΙΣ-Γ. ΚΑΣΤΡΙΝΑΚΙΣ ΟΔΟΣ ΚΑΝΤΑΝΔΕΩΝ
ΚΕΡΚΥΡΑ: Ν. Β. ΜΠΑΜΙΧΑΣ ΚΕΡΚΥΡΑ

ταλούκα με θέμα: «Μόνιμα χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας».

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

10)4: Διάλεξις της 'Ιστορικής και Λαογραφικής 'Εταιρείας των Θεσσαλών, με όμιλητή τον κ. Γ. Χατζηκώστα και με θέμα: «Αί επαναστατικά εκδηλώσεις εν Θεσσαλία και ιδία η του 1854».

11)4: Διάλεξις οργανωμένη υπό του «Σελασφόρου» με όμιλητή τον τ. πρεσβευτή κ. Παπαδόκη.

16)4: Διάλεξις του Συλλόγου Φίλων της βυζαντινής μουσικής με θέμα: «Περί την Βυζαντινήν Μουσικήν».

ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

6)4: Διάλεξις του Γεν. Γραμματέως του Συμβουλίου Καλών Τεχνών της Μεγάλης Βρετανίας, με θέμα: «Η εργασία του Συμβουλίου Καλών Τεχνών».

ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

5)4, 6 μ.μ.: Παράστασις του Καραγκιόζη του Σπαθάρη.

10)4, 7.30 μ.μ.: 'Ομιλία (άγγλιστί) του αρχαιολόγου κ. Παπαδημητρίου με θέμα: «Μυκήναι». Θα προβληθούν και σχετικές εικόνες.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ

Η 'Ελληνική Περιηγητική Λέσχη κατόπιν της μεγάλης επιτυχίας που σημείωσαν στο παρελθόν οι διάφοροι διαγωνισμοί διαλέξεων, επαναλαμβάνει τους διαγωνισμούς αυτούς. 'Εφέτος το θέμα του εν λόγω διαγωνισμού θα είναι πιο περιορισμένο. Οί διαγωνιζόμενοι θα έχουν να ασχοληθούν με το θέμα «Το ταξίδι και ειδικότερα η χαρά του ταξιδίου» — ή Περιήγησις — ή Θέα του κόσμου». Τίς διαλέξεις αυτές θα κρίνη, όπως κάθε χρόνο, 'Επιτροπή από εξέχουσες μορφές του λογοτεχνικού μας κόσμου που θα δραβύση τις τρεις καλύτερες με 1ο βραβείο δρχ. 1.500.000, με 2ο βραβείο δρχ. 750.000 και 3ο βραβείο δρχ. 500.000. Η προθεσμία υποβολής των δακτυλογραφημένων διαλέξεων λήγει στις 30 'Απριλίου. Για περισσότερες πληροφορίες 'Αμαλίας 28.

ΕΟΡΤΕΣ

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

7)4: Κυριακή, 12.30 μ.μ.: 'Εορτασμός της «Ημέρας της 'Υγείας» με όμιλητριά την κ. Πετραλιά και θέμα: «Νοσοκώμος, φρουρός της υγείας».

17)4: 'Εορτασμός της επετείου της 'Αλώσεως του Μεσολογγίου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

(Μίγαρο Περματζόγλου, Πανεπιστημίου 39)
ΣΕΙΡΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ Ε.Φ.Ε.

2)4, Παρασκευή 8 μ.μ.: Το 17ο τα-

κτικό μάθημα του καλλιτέχνη κ. Μαυρογάνη: «Κινούμενον θέμα».

9)4, Παρασκευή 8 μ.μ.: Το 18ο τακτικό μάθημα του Γεν. Γραμματέως του Συ.δ.ε.σ.μ. 'Ελλήνων Φωτογράφων κ. Ι. Χρυσόχοου με θέμα: «Νεκρά φύσις και αντίγραφές».

16)4, Παρασκευή 8 μ.μ.: Το 19ο τακτικό μάθημα του καλλιτέχνη φωτογράφου κ. Δ. Χαρισιάδη με θέμα: «Βιομηχανική φωτογραφία».

23)4, Παρασκευή 8 μ.μ.: Το 20ο τακτικό μάθημα της καλλιτεχνίδος φωτογράφου κ. Βούλας Παπαϊωάννου με θέμα: «Τουριστική φωτογραφία».

28)4, 8 μ.μ.: Κριτική φωτογραφιών από τον έρασιτέχνη φωτογράφο κ. Φ. Τζελεπιδή.

30)4, 8 μ.μ.: Το 21ο τακτικό μάθημα του Γεν. Γραμματέως της Ε.Φ.Ε. κ. Γ. Μαραγκίδη με θέμα: «Νυκτερινή φωτογραφία».

ΠΡΟΒΟΛΗ

7)4, Τετάρτη, 8 μ.μ.: Προβολή εγχρώμων SLIDES ανηκόντων σε μέλη της Ε.Φ.Ε. Κριτική επί αυτών και γενικώς επί της εγχρώμου φωτογραφίας.

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

18)4: 'Εκκίνησις από το ζαχαρόπλαστείο «Πικαντίλλυ» για φωτογραφικούς περιπάτους στην Βουλιαγμένη, Τυρκολίμανο, 'Ακρόπολι, Πλάκα, Κηφισιά.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

«ΛΥΚΕΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ»

(Δημοκρίτου 14)

Πλουτιζόμενη διαρκώς με όλες τις τελευταίες εκδόσεις ελληνικών και ξένων διβλίων, διαθέτει προς δανεισμόν άνω των δέκα χιλιάδων τόμων άτι ελαχίστης μηνιαίας συνδρομής. Είναι άνοκτὴ καθημερινῶς 10 π.μ.—1 μ.μ. και τὰ ἀπογεύματα Τρίτης και Παρασκευῆς 5—7 φ.μ.

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΕΣ

25 'Απριλίου: Κύπελλον 'Ολύμπου. 'Ελευθέρα κατάβασις.

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

«ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ»

(Χαρ. Τρικούπη 4 — Τηλ. 29.111)

4)4: Πεντέλη (ορειβατική).

10—11)4: Κορυφή Κολοκοτρώνη (ορειβατική).

18)4: Πάρνηθα (ορειβατική).

25)4: 1) 'Ολύμπος. 2) Δίκτη. 3) Πήλιο. 4) 'Αγιον 'Όρος. 5) Πάρνηθα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ

(Λεωφ. 'Αμαλίας 28 — τηλ. 22.494)

3—4)4: 1) Ευλόκαστρο — Λίμνη Στυμφαλίας — Γκούρα.

**Ανοίξτε τήν πόρτα του επιτίου σας
στό φῶς του ποήτισμού**

**πού φέρνει η
Izola**

4)4: 1) Πάρνηθα. 2) Πέραμα Μεγάρων — Φανερωμένη — Κοσιτίβιλα. 3) Πόρτο Γερμενό. 4) Λουτράκι. 5) Μέγαρα — Πάχη. 6) Ώρωπος — Έρετρια. 7) Νταού Πεντέλη — Ζούγκλα (πεζοπορική). 8) Μαλακασά — Μήλεσι (πεζοπορική). 9) Παληοκούνουρα — Κορυφή Πατέρα (πεζοπορική). 10) Ζούμπερι (έκδρ. χωρίς δηλώσεις). 11) Νταού Πεντέλη (έκδρ. μόνο για νέους).

10—11)4: Πάρος — Αντίπαρος.

11)4: 1) Άλιάρτος — Καρδίτσα — Κωπαΐδος — Ναός Πτώου — Απόλλωνος — Ακρόπολις Γλά (άρχαιολογική). 3) Πάρνηθα. 4) Ναύπλιο (αυτοκινητάμαξα). 5) Δελφοί. 6) Κάλαμος — Αμφίσειον. 7) Αίγινα — Ναός Αφείας. 8) Πεντέλη (πεζοπορική). 9) Γεράνεια (όρειοβατική). 10) Λίμνη Μαραθώνος (έκδρ. χωρίς δηλώσεις). 11) Έκδρομη έκπληξις (μόνο για νέους).

17—18)4: Πόρος.

18)4: 1) Μύκονος — Δήλος. 2) Πάρνηθα. 3) Πόρτο Γερμενό. 4) Ανάβυσσος. 5) Κάλαμος — Αγ. Απόστολοι. 6) Βαρνάβας — Ν. Μάκρη. 7) Σούρμενα — Χριστός — Κορωπί (πεζοπορική). 8) Μ. Ίερουσαλήμ Παρνασσού. 9) Σούνιον. 10) Βουλιαγμένη — Βάρκιζα (άπογευμ.). 11) Κακή Θάλασσα (χωρίς δηλώσεις). 12) Κουβαράς — Μ. Ίερουσαλήμ (μόνο για νέους).

26)4: 1) Σκάλα Ώρωπου. 2) Παληοκούνουρα. 3) Αγ. Μερκούριος. 4) Παλ. Κόρινθος — Χιλιόδομι — Μονή Φανερωμένης. 5) Πάρνηθα. 6) Χαλκίς. 7) Ξυλόαστρο. 8) Κουβαράς — Μονή Αγίου Νικολάου — Κακή Θάλασσα. 9) Κάλαμος — Αγ. Απόστολοι. 10) Μάτι. 11) Λουτράκι. 12) Μήλεσι — Αγ. Ελεούσα — Σικάμινο (πεζοπορ.). 13) Όσ. Ιερόθεος. 14) Μ. Πεύκο — Φανερωμένη (μόνο για νέους).

30)4: Βαρυμπόπη — Κεφαλάρι Κηφισίας (μόνο για νέους).

1—2)5: Χαλκίδα — Αχμέτ — Αγ. (Σαββατοκύριακο).

1)5: 1) Πόρτο Ράφτη. 2) Αγ. Μερκούριος. 3) Κινέτα.

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ ΠΑΣΧΑ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: 1) Γιουγκοσλαβία. 2) Σμύρνη. 3) Κωνσταντινούπολις.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 1) Αρχαιολογικός Γύρος Πελοποννήσου και Δελφών. 2) Ανατ. Μακεδονία. 3) Δυτ. Μακεδονία. 4) Κεντρική Μακεδονία. 5) Ρόδος — Κρήτη — Σαντορίνη (κρουαζιέρα). 6) Άγιον Όρος. 7) Κεντρική — Δυτική Μακεδονία. 8) Κέρκυρα. 9) Κέρκυρα — Ήπειρος. 10) Μετώρα — Κέρκυρα — Ήπειρος. 11) Δυτική Θεσσαλία. 12) Καρδίτσα — Πίνδος — Λουτρά Σμάκοβου. 13) Μετώρα — Τέμπη. 14) Θεσσαλία — Μακεδονία — Ολυμπος. 15) Πήλιον. 16) Μονή Βαρνακόβας — Λίμνη Τριχωνίδας. 17) Αγ. Ιωάννης Μούρεσι. 18) Γύρος Πελοποννήσου. 19) Βόρειος Πελοπόννησος. 20) Μέγα Σπήλαιο. 21) Αρκαδία. 22) Λακωνία. 23) Αργολοκορινθία — Κυνουρία. 24)

Εύβοια — Παρνασσός. 25) Αίψηφός. 26) Τρίκαλα Κορινθίας. 27) Όσιος Λουκάς Παρνασσού. 28) Κρήτη. 29) Μονή Καλτεζών — Σπάρτη. 30) Μυτιλήνη. 31) Σίφνος. 32) Όλυμπία. 33) Κυνουρία. 34) Κεντρική Πελοπόννησος. 35) Άνδρος. 36) Δελφοί — Όλυμπία. 37) Λευκάδα. 38) Μύκονος. 39) Σκίρος. 40) Σπέτσες.

«ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ»

(Άκαδημίας 58 — Τηλ. 23.871)

4)4: α) Καλύδια — Πανί — Ανάβυσσος — Θυμάρι. 6) Σούνιο — Λευγαρινά.

11)4: Σαλαμίνα (Κακή Βίγλα).

18)4: Δ' Έτησία Τακτική Γενική Συνέλευσις.

ΠΑΣΧΑΛΙΝΕΣ

23—27)4: Εΐρυτανία.

23—26)4: Στεμνίτσα — Όλυμπία.

25—27)4: Βελούχι — Καλιακούδα (όρειοβατική).

25—26)4: Μέγα Σπήλαιο — Καλάβρυτα.

26)4: Στο φυσιολατρικό μας χωριό.

ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ

Ίπποδρομιακές ημέρες Άπριλίου 1954

(Ώρα έναρξεως 3.30 μ.μ.)

ΚΥΡΙΑΚΗ 4 Άπριλίου

ΤΕΤΑΡΤΗ 7 »

ΚΥΡΙΑΚΗ 11 »

ΤΕΤΑΡΤΗ 14 »

ΚΥΡΙΑΚΗ 18 »

ΤΕΤΑΡΤΗ 21 »

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 »

ΤΕΤΑΡΤΗ 28 »

ΤΙΜΕΣ ΕΙΣΟΔΟΥ

ΤΟΥ ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΥ

Α' θέσις: 30.000 (άνδρών)

20.000 (γυναικών)

Β' θέσις: 15.000 (άνδρών)

7.000 (γυναικών)

Άθλητικό Περίπτερο (μόνον μέλη):

35.000 (άνδρών)

25.000 (γυναικών)

ΜΟΥΣΕΙΑ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ (Τοσίτσα και Μπουμπουλίνας — τηλ. 663.395): Καθημερινές 9 π.μ.—2 μ.μ. Δευτέρα κλειστό. Είσοδος δρχ. 3.000. (Πέμπτη και Κυριακή είσοδος ελευθέρα).

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ — ΠΕΙΡΑΙΩΣ — Φιλελλήνων 38): Άνοικτόν 9 π.μ.—2 μ.μ. Είσοδος ελευθέρα.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΝ (Βασ. Σοφίας 22, τηλέφ. 71.027): Καθημερινές (πλην Σαββάτου) 9 π.μ.—1 μ.μ. Κυριακές και έορτές 9 π.μ.—1 μ.μ. Είσοδος δρχ. 3.000 (Πέμπτη και Κυριακή είσοδος ελευθέρα).

ΓΕΩΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΝΤΟΛΟΓΙ-

ΤΟ ΛΑΔΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΛΙΑΣ

είναι η πρώτη ύλη με την
όποια παρασκευάζονται
η έλβιτίνη και το μαρέλ
Α.Β.Ε. ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΥΔΡΟΓΟΝΟΣΙΣ.

"Εμαθα τὰ Ἀγγλικά σὲ 3 μῆνες

διασκεδάζοντας, καὶ ἡ
προφορά ἦλθε μόνη της,...

ἔτσι γράφει ἓνας σπουδαστὴς τοῦ
LINGUAPHONE ὁ ὁποῖος προσδίδει:

.. «Θέλοντας νὰ μάθω Ἀγγλικά, θάβληκα νὰ μελετήσω μαζί με φίλους μου πού ἤξεραν λίγο τὴ γλῶσσα, κι' ἄρχισα με βιβλίο. Κοπία-
ζα πάρα πολὺ γιὰ νὰ συγκρατήσω τίς λέξεις, ὅσο δὲ γιὰ τὴν προφορά, ἀμέσως διεπίστωσα ὅτι ἡ κατὰ προσέγγισιν προφορά ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὴ σωστή. Μία μέρα παρακολούθησα ἀκρόασι μαθημάτων LINGUAPHONE, στὰ γραφεῖα τοῦ Ἰνστιτούτου καὶ τόσο ἐνδουσι-
άσθηκα πού τὴν ἴδια στιγμὴν προμηθεύθηκα τὸ Σύστημα. Τρεῖς μῆνες ὕστε-
ρα, ὑποδέχθηκα συγγενεῖς μου ἀπὸ τὴν Ἀμερική, οἱ ὁποῖοι δὲν μπορού-
σαν νὰ πιστέψουν ὅτι μένοντας στὴν Ἑλλάδα κατῴρδωσα νὰ μάθω νὰ μιλᾶω
τὰ Ἀγγλικά με τόσο εὐχέρεια καὶ με μιά τόσο ἀψογὴ προφορά».

— **Γιατὶ τὸ Linguaphone εἶναι τὸ μόνο μέσο γιὰ νὰ μάθῃ
κανεὶς Ἀγγλικά ὅπως τὰ μιλοῦν στὴν Ἀγγλία:** Οἱ ὁμιλοῦντες
δίσκοι τοῦ Συστήματος LINGUAPHONE σὰς φέρνουν σὲ ἀμεση ἐπαφὴ με τοὺς
Καθηγητὰς, πού τοὺς ἀκοῦτε νὰ μιλοῦν στὴ μητρικὴ τους γλῶσσα. Ἐπιταχύν-
ετε τὴν ἐκμάθησιν σύμφωνα με τὴν ἐπίδυσίαν σας, ἐπαναλαμβάνοντας τὰ μα-
θήματα ὅσες φορές θέλετε, ἀφοῦ οἱ καθηγητὰς σας εἶναι πάντα κοντὰ σας,
ἐτοιμοὶ νὰ σὰς διδάξουν. Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς δὲ μεταφερθεῖτε στὸ περιβάλλον
τῆς ξένης χώρας, δὲ πάρετε μέρος στὴ ζωὴ, στὴν κίνησιν τοῦ τόπου καὶ 60
ὥρες φθάνουν γιὰ νὰ συνδιαλέγεσθε με μεγάλη εὐχέρεια. Εἶναι ὅτι πῶς γρή-
γορο καὶ πῶς εὐκο-
λο νὰ μάθῃ κανεὶς
μιά ξένη γλῶσσα με
τὸ LINGUAPHONE
καὶ ὅ,τι πῶς διασκε-
δαστικό γιὰ νὰ πε-
ράσῃ τὴν ὥρα του.

ΔΩΡΕΑΝ ΔΟΚΙΜΗ

Ζητήστε μας αὐτὸ τὸ δω-
ρεὰν εἰκονογραφημένο
τεῦχος, με ὅλες τίς λεπτομέρειες γιὰ
τὸ καταπληκτικὸ Σύστημα καὶ γιὰ τὴν
δωρεὰν δοκιμὴν 8 ἡμερῶν στὸ σπίτι σας.

ΔΩΡΕΑΝ ΕΠΙΔΕΙΞΙΣ

"Ἀν μένετε στὰς Ἀθήνας, ἐλάτε νὰ
πάρετε ἓνα μάθημα LINGUAPHONE,
χωρὶς καμμιά ὑποχρέωσιν σας, 8½ - 1½
3½ - 8. "Ἀν μένετε σὲ ἐπαρχία, τα-
χυδρομήστε μας τὸ παραπλεῶς δελ-
τίο γιὰ νὰ ἐπωφεληθῇτε τὴν προσφο-
ρά μας τῆς δωρεὰν δοκιμῆς.

ΣΕΙΡΕΣ ΣΕ 29 ΓΛΩΣΣΕΣ

ΓΑΛΛΙΚΑ-ΑΓΓΛΙΚΑ-ΙΤΑΛΙΚΑ-ΙΣΠΑΝΙ-
ΚΑ-ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ-ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΑ, κλπ.

**ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ
LINGUAPHONE**

Πανεπιστημίου 10 - Ἀθήνας

Στείλτε μου, παρακαλῶ, τὸ δωρεὰν Ἀνα-
λυτικὸ τεῦχος σας τοῦ LINGUAPHONE καὶ
τίς λεπτομέρειες τῆς δωρεὰν δοκιμῆς τῶν
8 ἡμερῶν στὸ σπίτι μου.

Όνομα

Επάγγελμα

Δ/σις

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1. Γίνονται συνήθως οἱ γεροντοκό-
ρες...
2. Ἐχει λιγώτερο σχέσι με τὰ ζυ-
μαρικά καὶ περισσότερο με τὸ
σχολαστικισμό.
3. Ἄνευ αὐτοῦ δὲν νοεῖται ἑλλη-
νικὴ κουζίνα (γεν.).
4. Αἰγύπτιος θεός. — Μεγάλῃ λί-
μνῃ τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς. —
Παραπέμπει.
5. Οὐδέτ. ἀναφορ. ἀντω-
νυμίας (πληθ.). —
Γνωστὸν ἀέριον.
6. Προνομίουχων τροχο-
φόρων ἀρχικά. — Πε-
ριοχὴ τῆς Κρήτης. —
Μουσικὸς φθόγγος.
7. Λειτουργικὰ βιβλία.
8. Χειλεόφωνον, ἀντιστρό-
φος. — Πόλις τῆς
Αἰγύπτου, ἡ Λατόπο-
λις τῶν ἀρχαίων. —
Τὸ 130 διὰ γραμματ-
τῶν.
9. Μία πάστα (γεν.). —
Γένος λειχήνων, κοι-
νὴς γνωστὸν ὡς δεν-
δρομαλλιά καὶ νεραϊ-
δόχορτο.
10. Σὰν τέτοια θεὰ θὰ
βρῇτε τὴν Ἑκάτη (αι-
τιατικὴ δημ.). — Πρό-
θεσις.
11. Εἶναι ὅλα τὰ μικρό-
δια. — Μία μεγάλῃ νῆσος τοῦ
Αἰγαίου.
12. Μουσικὸς φθόγγος. — Παρά-
κτικὴ ... προσκοπικὴ. — Παρά-
λιος ποταμὸς καὶ νομὸς τῆς Ν.
Γαλλίας με ἔδραν τὴν Τουλών.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1. Αὐτοὶ ἔχουν ζήτησιν στὸ τέλος
κάθε χρόνου (αἰτ.).
2. Οἱ Πορτογάλοι καὶ Ἰσπανοὶ ἀ-
νέδειξαν πολλοὺς.
3. Κοινωφελὲς ἱδρυμα. — Γέλιο...
4. Ἕνας ἀπὸ τοὺς πρώτους ἀν-
θρώπους. — Αὐτὸ δὲν ἐπεμβαί-
νει εἰς τὸ ἔργον τῆς Κυβερνή-
σεως.
5. Διάσημος Ἰταλὸς βαρύτονος ἐκ

Πίζας, ἐμφανισθεὶς τὸ 1931 καὶ
εἰς τὰς Ἀθήνας (ἐνάρθρος). —
Ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους ὀργα-
νισμοὺς κοινῆς ὠφελείας (ἐνάρ-
θρος).

6. Ἡ κυρία ἡρώς γνωστότατης ἰ-
ταλικῆς ὀπερας. — Τὸ ἐπάγ-
γελμά του σχετίζεται με τὸν ἐ-
πιούσιον.
7. Γένος πιθήκων τῆς νήσου Βόρ-

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Η	Θ	Ι	Κ	Λ	Ο	Γ	Ο	Ι			
2	Μ	Α	Κ	Α	Ρ	Ο	Ν	Ι	Σ	Μ	Ο	Σ
3	Ε	Λ	Α	Ι	Θ	Λ	Α	Δ	Ο	Υ		Τ
4	Ρ	Α		Ν		Α		Α		Ο	Ρ	Α
5	Ο	Σ	Α		Μ		Ι					
6	Δ	Σ			Π	Α		Ι	Α		Σ	Ι
7	Ε	Ο	Ρ	Τ	Ο	Λ	Ο	Γ	Ι	Α		Σ
8	Ι	Π				Ε	Ν	Α		Ρ	Λ	
9	Κ	Ο	Ρ	Μ	Ο	Υ		Υ	Σ	Ν		
10	Τ	Ρ	Ι	Μ	Ο	Ρ	Φ	Ο		Α		
11	Α	Ο	Ρ	Α	Τ	Α		Σ	Α	Μ	Ο	Σ
12	Σ	Ι				Ε	Σ	Ο		Α		

νεο, ἐνάρθρος (τὸ νεκρὸ γράμ-
μα εἶναι «Ι»).

8. Τὸ θῆλυ οἰκιακοῦ ζῶου. — Ρομ-
βοειδὴς κοιλότης ἐπὶ τῆς ὀπι-
σθίας ἐπιφανείας τοῦ γόνατος
(γεν.).
9. Ποσοτικὸν ἐπίρρημα τῆς δημο-
τικῆς. — Ὀμηρικὸς ἥρως (ἐν-
άρθρος). — Μὴν τοῦ ἐβραϊκοῦ
ἔτους.
10. Μὲ τὸ δικό του βράζει... ὁ κα-
κός (ἀντιστρ.). — Ἱερὸν ὕ-
δωρ.
11. Διάσημος Ἀγγλὸς θαλασσοπό-
ρος. — Διεθνὴς χρηματιστηρια-
κὸς ὅρος.
12. Ὄνομα Βασιλέων τῆς Πολω-
νίας.

Ι. Χ.

(Λύσεις στὴ σελίδα 125)

ΚΟΝ (Ροϋζβελτ 38): 'Ανοικτόν τας προμεσημβρινὰς ὥρας. Εἴσοδος ἐλευθέρως.

ΜΠΕΝΑΚΗ (Κουμπάρη 1, τηλ. 611.617): Καθημερινὸς (πλὴν Τρίτης) 9½ π.μ.—1½ μ.μ. Εἴσοδος δρχ. 3.000 (Δευτέρα εἴσοδος ἐλευθέρως).

ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΟΝ (Προσωνιδῶς στὸ Οἶκμα τῆς Στέγης τῶν ἀνδρῶν Γυναικῶν, Ἀμαλίας 38): Καλλιτεχνικά καὶ ἱστορικά κειμήλια τοῦ 1821.

ΚΟΣΜΗΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ (Μοναστηράκι): Καθημερινὸς 9 π.μ.—1 μ.μ. Εἴσοδος ἐλευθέρως.

ΝΟΣΜΙΣΜΑΤΙΚΟΝ (Στὸν ἀνω δρόμο τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου): Ἀνοικτόν τας προμεσημβρινὰς ὥρας. Εἴσοδος ἐλευθέρως.

ΖΩΟΛΟΓΙΚΟΝ (Ροϋζβελτ 43, ἐντὸς τοῦ πανεπιστημιακοῦ κτιρίου): Ἀνοικτόν Δευτέρα, Τετάρτη καὶ Σάββατον 9 π.μ.—12 μεσ. Εἴσοδος ἐλευθέρως.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ

Οἱ ὥρες ἐλευθέρως εἰσόδου στὰ διάφορα Ὑπουργεῖα γιὰ τὸ κοινὸ εἶναι οἱ ἑξῆς:

ΓΕΩΡΓΙΑΣ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρασκευή 12½—2.

ΔΗΜ. ΤΑΞΕΩΣ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρασκευή 12½—2.

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρασκευή 12½—2.

ΕΜΠΟΡΙΟΥ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρασκευή 12½—2.

ΕΡΓΑΣΙΑΣ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΕΜΠΟΡ. ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΠΑΙΔΕΙΑΣ καὶ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρασκευή 12½—2.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρασκευή 12½—2.

ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρασκευή 12½—2.

ΚΟΙΝ. ΠΡΟΝΟΙΑΣ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Σταθμὸς Α' Βοηθειῶν ('Αθηνῶν)	55.555
» » » (Π. Φαλήρου)	99.324
» » » (Πειραιῶς)	45.612
Πυροσβεστικὴ Ὑπηρεσία ('Αθην.)	71.441
	71.442
	72.105
» » » (Στ. Βάθ.)	42.412
	44.161
Βλάβες — διακοπὲς ἡλεκτρικοῦ Ἀθηνῶν	85.611
Βλάβες — διακοπὲς ἡλεκτρικοῦ Πειραιῶς	47.750
	44.065
Βλάβες Ὑδρεύσεως	663.023

Ραδιοφωνικοὶ Σταθμοὶ Ἑλλάδος

	Μῆκ. κύμ. Μέτρα
Ἀθηνῶν (μεσαίων)	412
» » » (βραχέων)	451
» » » ('Ενόπλων Δυνάμεων, μεσαίων)	19,53—25,6—31,23—41,09—48,55
» » » (βραχέων)	230,7
» » » (Πανεπιστημίου, μεσαίων)	47,39—80,86
Βόλου (μεσαίων)	400
Θεσσαλονίκης (μεσαίων)	202
» » » (Φωνὴ Ἀμερικῆς, μεσαίων)	287,6
» » » ('Ενόπλων Δυνάμεων, μεσαίων)	379
» » » ('Ενόπλων Δυνάμεων, βραχέων)	298,21
Ἰωαννίνων (» » »)	42,86
Καβάλας (» » »)	42,1
Κοζάνης (» » »)	39,3
Λαρίσης (» » »)	37,74
Μακρονήσου (» » »)	44,43
Καρπενήσιου ('Εθνικοῦ Ἰδρύματος, βραχέων)	42,25
Χανίων (μεσαίων)	46
Πατρῶν (μεσαίων)	198,2
Τριπόλεως ('Ενόπλων Δυνάμεων, βραχέων)	198,5
Χανίων (βραχέων)	47,85
	44,92

ΑΔΑΑ

Μαγιά βάν Μετάξι...

...Γερά καὶ πλούσια δὰ ἔχετε πάντα μετὰ τὴν κρέμα σαμπουάν **DOP**

Ἡ κρέμα **DOP** δίνει ζωὴ στὰ πιὸ ἀτροφικά μαλλιά καὶ ἐξαφανίζει τὴν πιτυρίδα ἀπὸ τὸ πρῶτο λούσιμο.

Ζητήσατε τὴν κρέμα **DOP** ἀπὸ τὰ Φαρμακεία, Μυροπωλεῖα καὶ Κομμωτήρια

DOP

KREMA SAMPOYAN

ΓΕΝ. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ "LOREAL" ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ 42 τηλ. 23-234

ENGLISH CLASSES ΑΓΓΛΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Δι' ὅλας τὰς τάξεις, LOWER & PROFICIENCY

Πληροφορίαι 10—1, 5—8
Σίνα 22

Ὑπὸ Α. Ι. ΜΑΛΛΙΔΗ, Καθηγητοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἀγγλικῶν Σπουδῶν.

Εἰκοσιῇ αέμωλῃ Μαρτίου

(Εὐαγγελισμὸς — Ἑλληνισμὸς)

Μὲ μιᾶς ἀνοίγει ὁ οὐρανός, τὰ σύννεφα μεριάζουν,
οἱ κόσμοι ἐμείνανε θουβοί, παράλυτοι, κυπιάζουν.
Μιά φλόγ' ἀστράφτει... ἀκούονται ψαλμοὶ καὶ μελωδία...
Πεῖται ἐν ἄστρο...σταματᾷ ἐμπρὸς εἰς τὴ Μαρτία...

«Χαῖρε, τῆς λέγει, ἀειπάρθενε, εὐλογημένη, χαῖρε!
Ὁ Κύριός μου εἶναι μὲ σέ. Χαῖρε, Μαρτία, χαῖρε!»

Ἐπέρασαν χρόνοι πολλοί... Μιά μέρα σὺν ἐκείνῃ
ἀστράφτει πάλαι ὁ οὐρανός... Στὴν ἔρημ τῆς τὴν κλίνῃ
λημονημένη, ὀλόρφανη, χλωμὴ κι' ἀπελπισμένη,
μιὰ κόρη πάντα τῆκεται, στενάζει, ἀλυσωμένη.
Τὰ σίδερα εἶναι ἀτάραγα, σκοτιάδι ὀλόρνόρ τῆς.
Τὰ καταφρόνια, ἡ δυστυχία σέπουν τὰ κόκκαλά τῆς.
Τρέμει μὲ μιᾶς ἡ φυλακὴ καὶ διάπλατῃ ἡ θυρίδα
φέγγει κι' ἀφίνει καὶ περνᾷ ἐν ἄστρο, μιὰν ἀχιτίδα.
Ὁ Ἄγγελος ἐσιάθηκε, διπλώνει τὰ φτερά του...

«Ξύπνα, ταράζου, μὴ φοβοῦ, χαῖρε, Παρθένε, χαῖρε.
Ὁ Κύριός μου εἶναι μὲ σέ, Ἑλλάς, ἀνάστα, χαῖρε...»

Οἱ τοῖχοι εὐθὺς σωριάζονται. Ἡ μαύρ' ἡ πεθαμένη
νοιώθει τὰ πόδια φτερωτά. Στὴ μέση τῆς δεμένη
χυπάει ἡ σπάθα φοβερόν. Τὸ κάθε πάτημά τῆς
ἀνοίγει μῆμα ἀχόρταγο. Ρωτᾷ γιὰ τὰ παῖδιά τῆς...
Κανεὶς δὲν ἀποκρένεται... Βγαίνει, πετᾷ σὶς ὄρη...
Λυώνουν τὰ χιόνια ὅδε διαβῆ, ὅδε περάση ἡ Κόρη.

«Ξυπνᾶτε, ἔσεῖς ποὺ κοιτεστε, ξυπνᾶτε ὅσοι κοιμᾶστε,
τὸ θάνατο ὅσοι ἐγεύητε, ἰώρα ζωὴ χοιτάστε».

Οἱ χρόνοι φεύγουνε, πετοῦν καὶ πάντα ἐκείνῃ ἡ μέρα
εἶναι γραμμένο ἐκεῖ ψηλὰ νὰ λάμπῃ σὺν αἰθέρα
μ' ὅλα τὰ κάλλη τ' οὐρανοῦ. Στιλίζειται ὅλη ἡ φύση
μὲ χίλια μύρια λούλουδα γιὰ νὰ τὴν χαιρετήσῃ.
Γιορτάστε τὴν, γιορτάστε τὴν! Καθεὶς ἄς μεταλάβῃ
ἀπὸ τῆς χάρις τοῦ Θεοῦ. Καὶ σεῖς, καὶ σεῖς οἱ σκλάβοι,
ὅσοι τὴ δάφνῃ στὴν καρδιά νὰ φέρετε φοβάστε
ἀφωροεσμένοι νᾶστε!

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα ὅλου τοῦ κόσμου

Ἡ περιγραφή τοῦ πρώτου ἐορτασμοῦ τῆς Ἑθνικῆς Ἐπετείου
ἀπὸ τὴν ἐφημερίδα «Ἀθηνά» τῆς 26ης Μαρτίου τοῦ 1838.

ΕΤΟΣ Ζ. 1838 Αριθ. 510

Εκδόθη ἐν τῇ ἐκδοτικῇ
κατὰ Τυπὸν καὶ Καβέτο.

ΑΘΗΝΑ

Τὴν τιμὴν ἕκαστος
ἑαυτοῦ καταβάλλει
ἐν τῇ ἐκδοτικῇ
κατὰ Τυπὸν καὶ Καβέτο.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ.

ΣΑΒΒΑΤΟΝ τὴν 26 Μαρτίου 1838

Ἡ τιμὴ τῆς ἐφημερίδας
ἐν τῇ ἐκδοτικῇ
κατὰ Τυπὸν καὶ Καβέτο.

Ἡ ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ

Ἡ σημερινὴ ἡμέρα, ἡ 25ῃ Μαρτίου, ἡ τόσον σεβαστὴ εἰς ὅλην τὴν Χριστιανοσύνην διὰ τὸν ἐορταζόμενον Εὐαγγελισμόν τῆς Θεοτόκου, καὶ τόσον λαμπρὰ καὶ χαρμόσυνος ἰδίως εἰς τοὺς Ἕλληνας διὰ τὴν ἑναρξιν τῆς ἐπαναστάσεώς μας κατὰ τὸ 1821, καθιερώθη τέλος πάντων, ὡς εἶδαμεν, ἀπὸ τὸν Βασιλέα Ἑθνικὴ ἡ ἐορτὴ τῆς Ἐθνικῆς εὐχῆς, καὶ κατὰ πρό- τοῦ τρέχοντος μηνός, κατὰ τὴν κοινὴν τοῦ Ἑθνικοῦ εὐχῆς, καὶ κατὰ πρό- τας τῆς Ἐπικρατείας.

Πρὸ τριῶν ἡμερῶν λοιπὸν ἐξεδόθη τὸ πρόγραμμα τῆς ἐορτῆς καὶ χθὲς πρὸς τὸ ἑσπέρας 21 κανονισμοὶ ἐπροσέθηκαν τῆς ἀκολουθοῦσης ἡμέρας τὸ ἐπίσημον.

Σήμερον δὲ τὸ πρωῒ, περὶ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, 21 πάλιν κανονισμοὶ καὶ ἡ ἐθνικὴ μουσικὴ ἀνῆγγεσαν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς πρωτεύουσας τὴν ἐορτήν καὶ τὴν 8ην ὥραν 11 Μ. ἡ ἐνοπλὸς φρουρὰ τῆς πόλεως παρετάθη εἰς τὰς ὁδοὺς, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐμελλε νὰ διαβῇ ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Βασίλισσα διὰ νὰ ἔλθουν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἀγίας Εἰρήνης. Τὴν 9ην ὥραν ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Βασίλισσα ἔφθασαν ἐφ' ἄρματος ἀνευ-

φημούμενοι ἀπὸ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅπου παρευρέθησαν ὅλαι αἱ πολιτικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ Ἀρχαί, ἡ δημοτικὴ Ἀρχὴ τῆς πόλεως καὶ ὅλαι αἱ συντεχνίαι, ὅλοι σχεδὸν οἱ κάτοικοι τῶν περὶ χωρίων καὶ πληθὺς πολλὸ τοῦ λαοῦ, ὅπου ἐφάλη κατάλληλος τῆς ἐορτῆς δοξολογία πρὸς τὸν Ὑψίστον.

Εἰς τὴν χαρμόσυνον καὶ πάνδημον ταύτην ἑλληνικὴν ἐορτὴν παρευρέθησαν καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι, τῆς Ἀγγλίας, Γαλλίας, Ἰσπανίας καὶ Σβετίας ὁμοῦ καὶ οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ τῶν ἀγγλικῶν καὶ γαλλικῶν πλοίων, καθὼς καὶ οἱ ὑπάλληλοι τῶν πρεσβειῶν αὐτῶν, οἵτινες συνεώρασαν μαζί μας τὴν λαμπρὰν ἀνάμνησιν τῆς ἐπετείου ἡμέρας τῆς ἐθνεγέρσεώς μας. Μόνοι δὲ οἱ κύριοι πρέσβεις τῆς Ρωσίας καὶ Ἀουστρίας μετὰ τῶν ὑπαλλήλων των καὶ μαζί με αὐτοὺς ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Βαυαρίας! δὲν μᾶς ἤξιώσαν τῆς παρουσίας των, «ἵνα μὴ μιανθῶσι (καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἐπαναστάσεώς μας), ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ Πάσχα».

Τὴν ἀπόλυσιν δὲ τῆς δοξολογίας τὴν ἐσήμαναν 21 κανονιοβολισμοὶ καὶ ὁ Βασιλεὺς μετὰ τῆς Βασιλίσσης μας συνοδευόμενοι μὲ τὰς ἀνευφημίας καὶ εὐχὰς τοῦ λαοῦ, προπορευομένων καὶ συνακολουθούντων τῶν συντεχνιῶν καὶ τῶν περιχώρων γεωργῶν μας κ.λ. ἐπέστρεψαν εἰς τὰ βασίλεια, τὰ ὅποια περικυκλοῦντες ὅλοι οὗτοι ἐχόρευον καὶ συνευθυμούσαν, εὐλογούντες τὸν Βασιλέα καὶ τὴν Βασίλισσάν μας.

Ἐνθουσιασμένοι ὅλοι οἱ παρευρεθέντες εἰς τὴν πρωτεύουσάν ἀπὸ τὴν ἐπέτειον ταύτην τῆς ἐθνεγέρσεώς μας ἡμέραν, σκιρτῶντες καὶ ἀγαλλόμενοι, ἐπανηγυρίζαν ἀναπολοῦντες εἰς τὴν μνήμην των τοὺς κινδύνους των, τὰς μάχας των, καὶ πρὸ πάντων τὰς μάχας τοῦ Βαλτεσίου, τῶν Δερβενακίων, τῆς Ἀμπλιάνης, τῆς Κλεισθίας καὶ Ράχობας, τῆς Κράπης καὶ τῆς Μαλάζας! τὰς ἐνδόξους ναυμαχίας τῶν Π. Πατρῶν, τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου, τῆς Σάμου, τοῦ Καφρέως κ.λ. καὶ πρὸ πάντων ἐκείνην τῶν Ἀθαρῶν τῶν στόλων τῶν τριῶν συμμάχων Δυνάμεων, ἥτις ἐστεφάνωσε τοὺς ἀγῶνας μας, ὁμοῦ καὶ τὴν εἰς τὸ Πεταλίδιον ἀπόβασιν τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων, τὰ ὅποια ἐκαθάρισαν τὸ ἱερὸν ἔδαφός μας ἀπὸ τοὺς Ἀραβας καὶ ἔφεραν πλήρη τὴν εἰρήνην εἰς τὸν τόπον μας.

Εἶναι τῷ ὄντι περίεργον νὰ παρατηρήσῃ τις ἀφ' ἐνὸς μέρους, πόση χαρὰ διεχύθη ἔξαφνα σήμερον εἰς τὰς καρδίας καὶ τὰ πρόσωπα ὄλων τῶν Ἑλλήνων, πόσον συναισθάνονται τὸ σοβαρὸν καὶ μεγαλεπήβολον τοῦ ἐπιχειρήματός των καὶ πάλιν ἀφ' ἑτέρου, πόσον ἔξαφνα τοὺς βλέπει τις ἀπὸ τῆς εὐθυμίας νὰ μεταβαίνουν εἰς τὴν σύννοιαν, ἐνθυμούμενοι τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους ὑπέφεραν ὑπὲρ τῆς ἁγίας ἐλευθερίας μας καὶ τὰ σφάγια τὰ ὅποια ἐπρόσφεραν εἰς τὸν ἱερὸν αὐτῆς θωμόν.

Ἡ ὑψηλὴ καὶ μεγίστη ἰδέα αὐτῆς τῆς ἱερᾶς ἐλευθερίας, τὴν ὁποίαν ἀνύψωσαν οἱ προστάτορές μας εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης τῆς, καὶ τῆς ὁποίας τὰ θαύματα ἀνεπείδησαν, μετὰ παρέλευσιν τῶσων αἰώνων, ἀπὸ τὰς Θερμοπύλας, τὸν Μαραθῶνα καὶ τὰς Πλαταιάς, εἰς τὸ Μεσολόγγιον, Σπάρτην καὶ Φραγγοκάστελον, καὶ ἀπὸ τὸ Ἀρτεμῖσιον, τὴν Σαλαμίνα καὶ τὴν Μυκάλην εἰς τὸν Γέροντα, Κάρπαθον καὶ Κρήτην, ἥτις τότε ἐξέπληξε τὴν οἰκουμένην, νῦν δὲ ἐκίνησε ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς φωτισμένης Εὐρώπης καὶ ἔφερε γενικὴν μεταβολὴν καὶ νέαν μορφήν εἰς τὸν φωτισμένον κόσμον, δὲν ἦτο παράδοξον, ἂν κάποτε ἔφερε καὶ αὐτὴν τὴν κατῆφειαν εἰς

τοὺς εὐθυμοῦντας Ἑλληνας, ὅταν ἐσυλλογίζοντο ὅτι ἡ τόσον ἀκριβῶς ἀγορασμένη ἐλευθερία των αὐτὴ δὲν ἐτέθη ἀκόμη ἐπὶ τῶν πολιτικῶν θεσμῶν εἰς τὰ στερεὰ θεμέλια τῆς, εἰς τὰ ὅποια μόνον στηριζομένη ὑπόσχεται τὴν διάδοσιν τῶν οὐρανίων αὐτῆς ἀγαθῶν.

Καὶ πόσην ἐπισημότητα δὲν ἤθελε δώσει ἡ ἐορτὴ αὕτη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ὅλον τὸν φωτισμένον κόσμον, ἂν, μαζί με τὸν Εὐαγγελισμόν τῆς Θεοτοκῆς, τῆς φανερώσεως τοῦ ἀπ' αἰῶνος μυστηρίου, τῆς ἐθνεγέρσεως μας καὶ λοιπὰ, ἐπανηγυρίζετο καὶ ἡ καθίδρυσις τοῦ Συντάγματος μας, ἡ στερέωσις τῆς ἐλευθερίας μας αὐτῆς εἰς τὴν κοινωνίαν μας. Δὲν ἦτο παράδοξον ὅμως τότε νὰ ἀναχωρήσουν καὶ ἀπὸ αὐτὴν ἀκόμη τὴν καθέδραν καὶ οἱ Κ.Κ. Κατακάζαι, Πρόκεις, Βαλκίροι καὶ ἄλλοι ὁμόφρονες των, πλὴν ἦτο ἀρετὴ εἰς ἡμᾶς ἡ παρουσία τῶν Κ.Κ. Λάβους, Λαγκρενέ, Μονδάλου, Ἐιδεστάν καὶ λ. Οὗτοι ἐβέβαια μαζί με ἡμᾶς ἤθελον συνοδεύσει τὸν Βασιλέα μας καὶ ἤθελον τὸν περιστοιχίζει εἰς τὴν τελετὴν τῆς καθιερώσεως τοῦ Συντάγματος μας, τῆς μόντης κρηπίδος τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δ' αὐτῆς ἀληθοῦς εὐδαιμονίας μας.

Δὲν ἀμφισβόλλομεν δὲ ὅτι, ὁ τόσον ἀγαπῶν καὶ σεβόμενος τὸν ἔνδοξον ἀγῶνα μας, Σ. Βασιλεὺς μας, δὲν θέλει ἀργήσει νὰ ἐκπληρώσῃ καὶ αὐτὴν τὴν εὐχὴν τῶν Ἑλλήνων διότι ὅχι μόνον τὸ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον τοῦ τόπου καὶ τοῦ θρόνου ἀπαιτοῦν τὴν πραγματοποιήσιν τῶν φιλελευθέρων εἰς τὴν Ἑλλάδα θεσμῶν, ἀλλὰ καὶ αἱ ὑπὲρ αὐτῶν ἀνεκτίμητοι θυσίαι τῶν Ἑλλήνων.

Ἀλλ' ἂς ἔλθωμεν εἰς τὸ προκείμενον τῆς ἐορτῆς. Ὁ ἄσματος τῶν Ἀθηναίων εἶχε στήσει ἐν τρόπαιον ἔξωθεν τῆς Πλατείας τοῦ Παλατίου διὰ τὴν ἐορτὴν ταύτην, περὶ τὸ ὅποιον συνεβορίζοντο καὶ ἐχόρευαν οἱ Ἑλληνες. Ἐν τῇ μεταξὺ λοιπὸν τοῦ παρυσιαζέται ἔξαφνα ἡ πρεσβύτης καὶ λευκόκομος ἀδελφῇ, τῶν διακρινόμενων διὰ τὴν ξεχωριστὴν ἀνδρείαν των ἀδελφῶν Λέκκα, ἥτις ἀποτεينوμένη πρὸς τοὺς χορηγοὺς τοὺς εἶπε: «Σταματήσατε, παιδιά μου, εἰς ἐμὲ ἀνήκει ν' ἀρχίσω τὸν χορὸν, διότι εἰς αὐτὸ τὸ ἔδαφος ἐπρόσφερα θύματα δύο ἀνδρείους ἀδελφοὺς καὶ τὸν μοναχὸν τοῦ ἱεροῦ, καὶ τοιοῦτοτρόπως μετὰ τὰ δάκρυα εἰς τὰ ὅμοια συνεχόρευε καὶ συνηγάλλετο μετὰ τοὺς Ἑλληνας.

Ἄς λέγων λοιπὸν ὅτι θέλουν οἱ ἄσπονδοι τῶν Ἑλλήνων ἐχθροὶ Φαλαμεράροι καὶ ἄλλοι ἡμεῖς καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἀρχαίων Σπαρτιατῶν τὸ πνεῦμα εὐρίσκομεν εἰς τὰς Ἑλληνίδας.

Τελευταῖον, καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν σήμερον ἡ πόλις τῶν Ἀθηναίων ἦτο μία πανήγυρις. Τὸ ἑσπέρας ἐφωτισθήσαν λαμπρῶς ἡ Ἀκρόπολις, ὅλα τὰ δημόσια καταστήματα καὶ ὅλαι αἱ οἰκίαι εἰς τὴν μίαν πλευρὰν τοῦ Λυκαβηττοῦ ἐσχηματίσθη διὰ τῶν φανῶν εἰς μεγάλους σταυροὺς, τοῦ ὁποῦ ἡ θεὰ κάμνει μεγίστην ἐντύπωσιν, ὅλος ὁ κόσμος εὐθυμεῖ, καὶ ἡ εὐθυμία ἴσως θέλει διαρκέσει: ἕως τὰ ἐξημερώματα τῆς αὔριον.

ΔΙΑΦΟΡΑ, Σάββατον 26 Μαρτίου 1838

Παρατηρήθη ὅτι, ἐνῷ ὅλα τὰ ἀγγλικά καὶ γαλλικά πλοία, τὰ παρευρισκόμενα εἰς τὸν Πειραιᾶ, εἶχον κοσμηθῇ μετὰ διαφόρους σημαίας διὰ τὴν ἔνδοξον τῆς ἐθνεγέρσεώς μας Ἑθνικὴν ἐορτὴν καὶ τὴν μεσημέριαν ὤψωσαν τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν καὶ τὴν ἐκαιρέθησαν μετὰ τοὺς συνηθούς κανονιοβολισμούς, ὁ Ἀουστριακὸς Ναύαρχος Κύριος Τάντολος οὐδὲ σημαίαν ὤψωσεν, οὐδὲ ἐκαιρέθησεν, ὡς ἐμάθεμεν.

Παράξενον φαίνεται εις τὸν κόσμον τὸ νὰ μὴν παρευρεθῇ ὁ Κύριος Βαλκίρ, ἀντιπρόεδρος τῆς Βαυαρίας, εἰς τὴν χθεσινὴν Ἑθνικὴν ἑορτήν. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας ἔψαλε πρῶτος, ὡς ἄλλος Τυρταῖος, τὴν ἐπανάστασιν μας αὐτὴν, τὴν ἀνεγνώρισε πρῶτος, τὴν ἐβοήθησε πρῶτος, καὶ τέλος ὁ Ὁθων, ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων, εἶναι υἱὸς του, πῶς ἡμπορεῖ λοιπὸν νὰ συμβῇ τὸ πρᾶγμα, ὥστε εἰς τὴν διαταχθεῖσαν ἑορτὴν ἀπὸ τὸν Βασιλέα μας τὸν υἱὸν του, ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ πατρὸς τοῦ Βασιλέως μας αὐτοῦ, ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ πρῶτου προστάτου τῆς ἐπανάστασέως μας, νὰ μὴν θελήσῃ νὰ συνεορτάσῃ μαζί μας τὴν μνήμην αὐτῆς; Τούλάχιστον ὁ Κύριος Κατακάζης καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἐπρόλαβαν νὰ θεραπεύσουν τὸ πρᾶγμα, διότι τὸ ἑσπέρας ἐφώτισαν τὰς οἰκίας των λαμπρῶς, ἀλλ' ὁ Κύριος Βαλκίρ;...

Ο πελάτης: Τὸ πουλερικὸ ποὺ γράφει ὁ κατάλογος τί εἶναι;

Τὸ γκαρσόνι: Γαλοπούλα.

Ὁ πελάτης: Κάτι πιὸ μικρὸ δὲν ἔχετε;

Τὸ γκαρσόνι: Φυσικά. Πάρτε κόττα.

Ὁ πελάτης: Πιὸ μικρὸ δὲν ὑπάρχει;

Τὸ γκαρσόνι: Βέβαια. Πάρτε κοτόπουλο.

Ὁ πελάτης: Θὰ ἤθελα κάτι πιὸ μικρὸ.

Τὸ γκαρσόνι: Ἐ! Τότε δὲν μένει παρὰ νὰ φάτε πιτσούνια...

Ὁ πελάτης: Κάτι πιὸ μικρὸ;

Τὸ γκαρσόνι: Ἀκοῦστε, κύριε. Ἄλλο πιὸ μικρὸ ἀπὸ αὐτό, δὲν ἔχουμε.

Pourquoi Pas?

Ενας Ἀμερικανὸς σοφὸς ἐφεῦρε μιὰ μέθοδο ποὺ δίνει ζωὴ στὰ ἀγάλματα. Ἐφαρμόζει τὴ μέθοδό του γιὰ πρώτη φορὰ στὸ ἄγαλμα τοῦ στρατηγοῦ Λή, στὸ Σέντραλ Πάρκ τῆς Ν. Ὑόρκης. Λίγο-λίγο τὸ ἄγαλμα ἀρχίζει νὰ κινῆται καὶ τέλος ὁ στρατηγός, κόπως μουνδιασμένος ἀκόμη, κατεβαίνει ἀπ' τὸ δάθρο του.

Ὁ σοφὸς, περίεργος νὰ μάθῃ τὰ συναισθήματα αὐτῆς τῆς πέτρας ποὺ πήρε ξαφνικά ζωὴ, τὴν ρωτᾷ:

—Στρατηγέ, ἴδου ποὺ ξαναζήτε μετὰ ἐξήντα χρόνια ἀπόλυτης ἀκίνησιος.

Ποιὸ εἶναι τὸ πρῶτο πρᾶγμα ποὺ ἐπιθυμεῖτε νὰ κάνετε;

—Νὰ σὰς πῶ, ἀπαντᾷ ὁ στρατηγός Λή τραβώντας ἀργὰ τὸ πιστόλι του. Θὰ σκοτώσω δυὸ ἑκατομμύρια ἀπ' αὐτὰ τὰ καταραμένα περιστέρια ποὺ δὲν μὲ ἄφησαν ἤσυχο ἐξήντα ὁλόκληρα χρόνια...

Pourquoi Pas?

Ο ξενοδόχος: Καὶ σὰς εἰδοποιῶ, κύριε, ὅτι δὲν δέχομαι παιδιὰ, σκυλιά, γατιά, παπαγάλους, ἐπισκέψεις, τραγούδια, ραδιόφωνα... δηλαδὴ δὲν ἐννοῶ νὰ γίνετα κανένας θόρυβος στὸ δωμάτιο.

Ὁ πελάτης: Πολὺ καλὰ, κύριε, ἐν τούτοις θὰ ἤθελα νὰ σὰς πῶ ὅτι ὅταν γράφω ἢ πέννα μου γρατσουνίζει τὸ χαρτί.

Zák Mezón

Ὁ λαὸς ποὺ ἀγνοεῖ τὴν ἀρρώστεια

ΧΟΥΝΤΖΑ

Τῆς

MONIQUE SENEZ

Τὸ μυστικὸ τῶν Χούντζα, τοῦ μόνου λαοῦ τῆς γῆς ποὺ ἀγνοεῖ τίς ἀρρώστειες —ἀκόμη καὶ αὐτὲς ποὺ νομίζουμε πῶς ὀφείλονται στὰ γεράματα— ἀποκαλύφθηκε στὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνα μας. Τότε, γύρω στὰ 1900, ἕνας νεαρὸς Σκωτσέζος γιατρὸς ὀνόματι Μάκ Κάρρισον, διωρίστηκε ἐπόπτης στὶς θόρειες Βρετανικὲς Ἰνδίες. Ἡ δουλειὰ του ἦταν νὰ παρακολουθῇ τὴν ὑγιεινὴν κατάστασιν τῆς περιοχῆς καὶ νὰ προσφέρῃ τίς ὑπηρεσίες του στοὺς κατοίκους.

Ἡ δραστηριότητα τοῦ νεαροῦ Μάκ Κάρρισον τὸν ἔκανε τόσο διάσημος, ὥστε ὁ Ἀντιβασιλεὺς τῶν Ἰνδιῶν θέλησε νὰ τὸν πάρῃ ὡς θεράποντα γιατρό του. Καὶ ἡ κυβερνήσις τὸν διώρισε γενικὸ διευθυντὴ τοῦ Ἰνδο - βρετανικοῦ ὑγειονομικοῦ κέντρου.

Στὰ χρόνια ποὺ ἀκολούθησαν, οἱ ἐπιθεωρήσεις του τὸν ἔφεραν διαδοχικὰ σ' ὅλες τίς περιοχὰς τῆς χώρας. Ἀπ' ὅλες τίς φυλὰς ποὺ ἐπισκέφθηκε ὁ Ἀγγλὸς γιατρός, μιὰ μόνον φαινόταν, σὰν ἀποθαῦμα, ἀπρόσβλητη ἀπὸ τίς ἀρρώστειες. Οἱ ἰθαγενεῖς αὐτοὶ ζούσαν σὲ μιὰ συνεχῇ αἰσιοδοξίᾳ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἔφθαναν σὲ πολὺ προχωρημένη ἡλικία χωρὶς καθόλου νὰ χάσουν τὸ εφρίγος τους. Ὁ αἰνιγματικὸς αὐτὸς λα-

ὸς, ἔλεγε, πῶς εἶχε ἀνακαλύψει τὸ μυστικὸ τῆς αἰωνίας νεότητος.

Τόση ἐντύπωσις ἔκανε στὸν Μάκ Κάρρισον τὸ φαινόμενο αὐτό, ὥστε ἐγκατέστησε στὴ χώρα τῶν Χούντζα τὸ ἐργαστήριό του καὶ ἀρχισε τίς ἐρευνὲς του γιὰ ν' ἀνακαλύψῃ τὸ μυστικὸ τους.

Χρόνια ὁλόκληρα μελέτησε τὸ κλίμα, τίς ἀτμοσφαιρικὲς συνθήκες καὶ τὸν τρόπο ζωῆς τῶν Χούντζα. Τέλος, ὕστερα ἀπὸ ἀδιάκοπους μόχθους καὶ ἐρευνες, ὁ σοφὸς Σκωτσέζος κατάρθωσε νὰ ξεδιαλύνῃ τὸ μυστήριον. Οἱ Χούντζα, ὁ μόνος λαὸς τῆς γῆς ποὺ ἀγνοοῦσε τὴν ἀρρώστεια, δὲν εἶχαν παρὰ ἓνα μόνον μυστικόν: τὴ διατροφή τους.

ΜΟΝΟ ΦΡΟΥΤΑ
ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ!

Η χώρα τῶν Χούντζα θρίσκεται στὸ σημεῖο ἐκεῖνο τῆς Ἀσίας ὅπου συναντῶνται ἡ Κίνα, ἡ Ρωσία, τὸ Ἀφγανιστάν καὶ οἱ Ἰνδίες καὶ ἀποτελεῖ μέρος τοῦ συγκροτήματος τῶν ἐκπληκτικῶν σὲ ἀγριότητα κοιλάδων ποὺ θρίσκονται στὰ νότια σύνορα τοῦ Παμίρ, τῆς περιοχῆς ποὺ ἀποκαλεῖται «Στέγη τοῦ κόσμου». Ἡ κοιλάδα αὐτὴ ἔχει μιὰ ὄψιν μεγαλειώδη, ποὺ θυμίζει προκατακλυσμιαῖο τοπίο. Εἶναι σὰν «κρεμασμένη» ἀ-

νάμεσα σὲ πελώριους ὄρεινους ὄγκους. Τὰ χωριά, σκαλωμένα ἔδια «μπαλκόνια», στίς ἀπότομες ἠλιόλουστες θουνοπλαγιές πού στη ρίζα τους χάσκουν τεράστια φαράγγια, περιτριγυρισμένα ἀπὸ αἰώνιους πάγους, ἀπὸ παγωμένα ποτάμια καὶ ἀπὸ τρεῖς θουνοκορφές πού τὸ ὕψος τους ξεπερνάει τὰ 7.000 μέτρα.

Οἱ γυναῖκες τῶν Χούντζα ζοῦν ἐλεύθερα καὶ δὲν φοροῦν φερετζέ, εἴτε παντρεμμένες εἶναι, εἴτε ἀνύπαντρες. Ὅταν ἕνας Χούντζα φεύγει γιὰ ταξίδι, βάζει τὴ γυναῖκα του, ὅποια καὶ νάναι ἡ ἡλικία της, ὑπὸ τὴν προστασία ἐνὸς συντρόφου του, σίγουρος ὅτι δὲν ὑπάρχει λόγος ν' ἀνησυχῇ μήπως αὐτὸς καταχρασθῇ τῆς ἐμπιστοσύνης του.

Οἱ Χούντζα εἶναι σήμερα 10.000 ψυχές καὶ κατοικοῦν σὲ 150 περίπου χωριά χτισμένα 1.600—2.450 μέτρα πάνω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας. Ἡ διατροφή τῶν παράξενων αὐτῶν ἀνθρώπων βασίζεται στὰ δημητριακὰ καὶ στὰ φρούτα. Τὸν σπόρο πού μαζεύουν τὴν ἐποχὴ τοῦ θερισμοῦ, τὸν ἀλέθουν καὶ τὸν κάνουν ἕνα γκριζο ἀλεύρι. Κάθε οἰκογένεια φυλάει τὴ σοδειά της σὲ τσουβάλια καὶ τὴν ἀλέθει λίγο-λίγο κατὰ τὶς ἀνάγκες της. Τὸ φρέσκο ἀλεύρι ζυμώνεται μὲ νερό, χωρὶς μαγιά, καὶ γίνεται σάν γαλέτα πού ψήνεται γρήγορα στὴ φωτιά τοῦ τζακιοῦ. Οἱ γαλέτες αὐτές τρώγονται ζεστές.

Οἱ Χούντζα τρῶνε ἐπίσης σὲ σούπα τὰ πιὸ πρόστυχα δημητριακὰ πού καλλιεργοῦν: τὸ κεχρί, τὸ κριθάρι καὶ τὸ ἀραποσίτι. Στὶς ἀρχές τοῦ καλοκαιριοῦ τρῶνε ἄγουρο σιτάρι... σαλάτα. Καμμιά φορά τρῶνε καὶ σπειρίδα καλαμποκιοῦ, πρὶν ἀκόμη ὀρμάσουν.

Τὰ φρούτα εἶναι ἡ ἄλλη θάσι

τῆς διατροφῆς τους: μούρα, κεράσια, ροδάκινα, ρόδια, πεπόνια, ἀχλάδια, μήλα, ἀκόμη καὶ σταφύλια καλλιεργοῦνται στοὺς κήπους τῶν ἀπλῶν ἀλλὰ πραγματικὰ πολιτισμένων αὐτῶν ἀνθρώπων. Ἐν τούτοις, τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτὰ δὲν φθάνει τὸ θερύκοκο τῶν Χούντζα, πραγματικὰ ἀσύγκριτο, πού τὸ πετυχαίνουν ἀπὸ διάφορες διασταυρώσεις καὶ μίαν ἐπιδέξια ἐπιλογή. Διατηροῦν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερο τὰ φρούτα αὐτὰ μέσα σὲ ἄχυρα γιὰ νὰ τὰ τρῶνε φρέσκα. Ἀργότερα τὰ θερύκοκα τρώγονται ξερά, ἀλλὰ ἡ γεῦσι τους δὲν θυμίζει σὲ τίποτα τὰ δικά μας θερύκοκα. Οἱ Χούντζα τρῶνε τόσο πολλὰ θερύκοκα, ὥστε ἀπὸ τὸ ἀμύγδαλο τῶν κουκουτσιῶν μποροῦν καὶ θγάζουν λάδι ἀρκετὸ γιὰ τὸ φωτισμό τους. Κρέας δὲν τρῶνε παρὰ 2—3 φορές τὸ μήνα, αὐγὰ πολὺ σπάνια καὶ γάλα ἐλάχιστο. Τὰ ζῶα, πού εἶναι πολὺ λίγα, δὲν τὰ σκοτώνουν παρὰ μόνο σὲ περίπτωσι δυστυχίματος ἢ ὅταν παραγεράσουν. Οὐσιαστικὰ δὲν τὰ χρησιμοποιοῦν παρὰ γιὰ νὰ λιπαίνουν τοὺς ἀγρούς. Ἀλλω-

Οἱ Χούντζα πιστεύουν σ' ἕνα Θεὸ καλοσύνης καὶ ἀγάπης, τοῦ ὁποῦ τὶς βουλές δὲν προσπαθοῦν νὰ ἐξιχνιάσουν. Ὅταν χάνουν κάποιο ἀγαπητὸ πρόσωπο, τὸ πολὺ-πολὺ πού θὰ ἀκούση κανεὶς ἀπὸ τὸ στόμα τους εἶναι: δὲν μποροῦμε νὰ ἀντιταχθοῦμε στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἡ συμπεριφορά τους δείχνει εὐκρινῆ θλίψι, ἀλλὰ χωρὶς μοιρολόγια ἢ ἐκρήξεις ἀπελπισίας. Νιώθουν ὅτι, ὅπως καὶ νάναι, τὸ ἀγαπητὸ τους πρόσωπο εἶναι τώρα καλὰ καὶ πῶς ὁ χωρισμὸς δὲν εἶναι οὔτε ἀπόλυτος οὔτε αἰώνιος. Γι' αὐτούς, εἶναι αὐτονόητο ὅτι ὁ Θεὸς ζητᾷ ἀπὸ μᾶς τὴν προθυμία, τὴν ἐργασία, τὴν καλὴ θέλησι καὶ τὴν εὐκρινεία.

στε οἱ ἀγγελᾶδες, οἱ κασίκες καὶ τὰ πρόβατα, ζῶα πολὺ εὐρωστά

(οἱ ἀγγελᾶδες τῶν Χούντζα πηδοῦν φράχτες ἐνάμισιο μέτρο) ἐλάχιστο γάλα δίνουν. Ὀλόκληρο τὸ καλοκαίρι μιὰ κατσικά δὲν δίνει περισσότερο ἀπὸ 2 κιλὰ θούτυρο. Τὸ θούτυρο αὐτὸ φυλάγεται σάν σπάνιο ἔδεσμα καὶ τρώγεται μόνο στὶς γιορτές. Ὅσο γιὰ τὴ γεῦσι του — οἱ ξένοι πού τὸ δοκιμάζουν αἰσθάνονται τὴν ἐπιθυμία νὰ τὸ βάλουν στὰ πόδια ἀπὸ τὴν φρίκη πού τοὺς προκαλεῖ.

Τὸ ἔδεσματολόγιο τῶν Χούντζα συμπληρώνεται μὲ ξυνὸ τυρὶ καὶ λίγες πατάτες καὶ ντομάτες.

ΕΝΑ ΠΕΙΡΑΜΑ
ΜΕ 1.200 ΠΟΝΤΙΚΟΥΣ

Ἡ ἀνοιξι εἶναι ἡ «περίοδος τῆς πείνας» γιὰ τοὺς Χούντζα, ἐπειδὴ ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἐξαντλοῦνται τὰ ἀποθέματα τῶν φρούτων καὶ τῶν δημητριακῶν. Τότε, ἐπὶ 5 ἐβδομάδες περίπου, οἱ Χούντζα... νηστεύουν. Καὶ οἱ ἐβδομάδες αὐτές εἶναι οἱ σκληρότερες, γιὰτὶ συμπιπτοῦν μὲ τὶς πιὸ θαρειές δουλειές στὰ χωράφια. Τὰ μάγουλα βαθουλώνουν καὶ τὰ τελευταῖα ὄσπρια τρώγονται σὲ σούπα ἐν ἀναμονῇ τῆς νέας ἐσοδείας. Ἡ διατροφή αὐτὴ εἶναι ἀπόλυτα φυσικὴ. Οἱ Χούντζα εἰσάγουν

Οἱ Χούντζα εἶναι ἀνοιχτόκαρδοι, εὐκρινεῖς, ἐξυπνοὶ καὶ γεμάτοι ζωτικότητα. ἔχουν χιούμορ καὶ διακρίνονται γιὰ τὴν ἀνεξικακία τους. Φέρονται ὁ ἕνας στὸν ἄλλον μὲ καλὴ σὺν καὶ ἐπιείκεια, στὶς ὁδὲς τῆς ἀναπαύσεώς τους εἶναι κοινωνικοὶ, καὶ στὶς ὁδὲς τῆς δουλειᾶς τους εὐκαὶ θυμοὶ, ἐξυμνητικοὶ καὶ φιλικοί. Ἀγαποῦν τὰ παιδιά, χωρὶς νὰ τὰ παραχαϊδεύουν καὶ εἶναι γεμάτοι συμπάθεια γιὰ τοὺς ἀρρώστους, τοὺς γέρους καὶ τοὺς ἀναπήρους.

ἀπὸ τὶς γύρω περιοχές ὀρισμένα προϊόντα, ἰδίως μεταξωτὰ ὑφά-

σματα. Φαγώσιμα ὅμως δὲν ἀγοράζουν ποτέ, παρ' ὅλη τὴν ἀνοιξιὰτικὴ πείνα τους. Ἡ ζάχαρι καὶ τὰ ἀλάτι τοὺς εἶναι ἀγνωστά καὶ τὰ συναντᾷ κανεὶς μόνο στὸ τραπεζί τοῦ βασιλιά. Ὅλοι καὶ ὅλες τρῶνε ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο τὰ προϊόντα τῆς δικῆς τους γῆς.

Ὁ γιατρὸς Μὰκ Κάρρισον θέλησε νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἀξία τῆς

Τὰ 99% τῶν Χούντζα εἶναι ἀγράμματοι. Ἀλλὰ δύσκολα θὰ ὀρῇ κανεὶς ἕνα παιδί πού νὰ μὴν μπόρῃ νὰ ἀπαριθμῇ τὰ ὀνόματα, τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ διάφορα γεγονότα τῆς ζωῆς τῶν προγόνων του, φθάνοντας ὡς τὴν ὀγδόη καὶ ἐνάτη γενεά.

διατροφῆς. Συγκέντρωσε στὸ ἐργαστήριό του κάπου 1.200 ποντικούς. Στους μισοὺς ἐφήρμοσε τὴν δίαιτα τῶν Χούντζα καὶ στοὺς ἄλλους μισοὺς τὴν δίαιτα τῶν κατοίκων μιᾶς λαϊκῆς συνοικίας τοῦ Λονδίνου, δηλαδὴ ἄσπρο ψωμί, κρέας, κονσέρβες, ὄσπρια, μαρμελάδες, ρέγγες καὶ διάφορα γλυκίσματα.

Τὸ πείραμα κράτησε χρόνια καὶ συνεχίστηκε σὲ πολλὲς γενεές ποντικῶν. Ὁ γιατρὸς ἐξέταζε κάθε ποντικὸ χωριστὰ καὶ παρακολουθοῦσε τὴν κατάστασι τῆς ὑγείας του, τὴν καρδιά καὶ τὰ νεφρά. Διαπιστώθηκε λοιπὸν ὅτι οἱ «ποντικοὶ τοῦ Χουαίτσαπέλ» ἔχουν ὅλοι προσβληθῇ, ἄλλοι περισσότερο ἄλλοι λιγώτερο, ἀπ' τὶς κλασικὲς γνωστὲς μας ἀρρώστειες. Καὶ πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς, ὅσο γερνοῦσαν, γίνονταν τόσο ἐπιθετικοὶ πού στὸ τέλος ἀλληλοφαγώθηκαν.

Ἀντίθετα, οἱ «ποντικοὶ Χούντζα» ζήσανε σὲ ἀπόλυτη ὁμόνοια μεταξὺ τους καὶ ποτέ δὲν παρουσίασαν τὸ παραμικρὸ παθολογικὸ σύμπτωμα.

ΓΡΙΕΣ ΘΗΛΑΖΟΥΝ
ΤΑ... ΔΙΣΕΓΓΟΝΑ ΤΟΥΣ

Οἱ παρατηρήσεις τοῦ Μάκ Κάρρισον προκαλέσαν τεράστιο ἐνδιαφέρον στὴν Ἀγγλία. Λίγα χρόνια ἀργότερα, ἕνας ἄλλος σοφός, ὁ Δανὸς γλωσσολόγος Δαυτὶδ Λόριμερ, ξεκίνησε μὲ τὴ γυναίκα του γιὰ τὴ χώρα τῶν Χούντζα, γιὰ νὰ μελετήσει τὴ γλῶσσα τους.

Οἱ Λόριμερ ἔμειναν 15 μῆνες κοντὰ στοὺς ἀνθρώπους πού ἀγνοοῦν τὴν ἀρρώστεια. Γύρισαν κατάπληκτοι, ἐπιβεβαιώνοντας γραπτῶς καὶ προφορικῶς ὅσα εἶχε πῇ ὁ Μάκ Κάρρισον. Ἐνὰ καὶ μόνο ἐπεισόδιο ἀπὸ ὅσα διηγῆθηκε ὁ Λόριμερ ἀρκεῖ γιὰ νὰ μᾶς διαφωτίσει πάνω στὸ ζήτημα τῆς «αἰωνίας νεότητος» τῶν Χούντζα. Ὁ καθηγητὴς συνάντησε μιὰ μέρα κάποια γριὰ πού θήλαζε ἕνα μωρό. Ἐκπληκτος ἀπὸ τὸ θέαμα, τὴ ρώτησε:

— Ἀσφαλῶς θὰ εἶναι ἐγγονάκι σας...

— Ὁχι, ἀπάντησε ἐκείνη, εἶναι δισέγγονο. Τὸ μεγάλωσα ἐγὼ μόνη μου. Καὶ κύττα το τί γερὸ πού εἶναι!

Αὐτὰ ὅμως εἶναι πράγματα πού, στὴ χώρα τῶν Χούντζα, περνοῦν ἐντελῶς ἀπαράτηρητα, γιὰτὶ εἶναι πολὺ συνηθισμένα...

ΕΝΑΣ... ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ
460 ΧΙΛΙΟΜΕΤΡΑ

Καὶ τώρα, μποροῦμε νὰ θέσουμε τὸ ἐρώτημα: Ποιὸς εἶναι πραγματικά ὑγιής; Οἱ Χούντζα ἢ ἐμεῖς;

Ἄν ἡ ἀντίληψί μας περὶ ὑγείας εἶναι σωστή, τότε θὰ ἔπρεπε, γιὰ τοὺς Χούντζα, νὰ χρησιμοποιήσουμε τὸν ὅρο «ὑπερυγεία».

Ὅσο γιὰ τὴ σωματικὴ ρώμη τῶν Χούντζα, νὰ τί λέει ὁ Ράλφ

Μπίρχερ στὸν πρόλογο ἑνὸς βιβλίου πού τοὺς ἀφιερώνει:

«Οἱ ταξιδιώτες πού ἐπιχειροῦν ν' ἀνέθουν στὰ Ἱμαλάια ἢ στὴν περιοχὴ τοῦ Καρακορούμ, εἶχαν ἐκδηλώσει ἀπὸ πολὺν καιρὸ τὴν προτίμησίν τους γιὰ τοὺς ἀχθοφόρους πού ἀνῆκαν στὴ φυλὴ τῶν Χούντζα. Ἐνας Ἀγγλὸς συνταγματάρχης παρατηροῦσε μιὰ μέρα μὲ τὸ τηλεσκόπιο μιὰ ὁμάδα ἀχθοφόρων πού σκαρφάλωναν στὸ ἀπέναντι ὕψωμα. Οἱ συνοδοὶ του τοῦ ἐξήγησαν ὅτι ἦταν Χούντζα.

— Ποῦ τὸ καταλάβετε ὅτι εἶναι Χούντζα; ρώτησε ἐκπληκτος ὁ συνταγματάρχης.

— Ἀπὸ τὸν τρόπο πού βαδίζουν. Εἶναι ἕνας ἐντελῶς ξεχωριστὸς τρόπος.

Καὶ πραγματικά, περπατοῦσαν σὰν νὰ πετοῦσαν. Ὅταν ἔχουν, στὶς ἀναρριχήσεις, νὰ σκαρφαλώσουν σὲ γλυστεροὺς θράχους κουβαλώντας βαρὺ φορτίο, οἱ Χούντζα ξεπερνοῦν σὲ ἀντοχὴ ὅλους τοὺς ἰθαγενεῖς τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας. Ἐνας ἐξερευνητὴς μὲ μιὰ συνοδεία Χούντζα προχωροῦσε δύο ὁλόκληρους μῆνες σ' ἕνα ἔδαφος φοβερὰ θραχῶδες καὶ σκεπασμένο μὲ πάγους. Ὅταν οἱ ἄλλοι ἀχθοφόροι, ἐκνευρισμένοι καὶ ἀποκαωμένοι, ἦταν ἑτοίμοι νὰ ζητήσουν βοήθεια, οἱ Χούντζα διατηροῦσαν ἀνέπαφο τὸ κέφι τους καὶ τὴ χαρούμενη προθυμία τους. Ἡ κούραση καὶ ὁ φόβος μοιάζουν νὰ μὴν ὑπάρχουν γι' αὐτοὺς. Καμμιὰ ἀπὸ τίς φοβερὲς δυσκολίες τῆς πορείας δὲν μπόρεσε νὰ τοὺς κἀν νὰ παραπονεθοῦν ἢ νὰ ζητήσουν βοήθεια.

Αὐτὰ λέει ἕνας αὐτόπτης. Μπορεῖ νὰ κάνουν τὰ 100 χιλιόμετρα πού τοὺς χωρίζουν ἀπὸ τὸ πιὸ κοντινὸ βρετανικὸ φυλάκιο χωρὶς νὰ πάρουν ἀνάσα, νὰ παραδῶ-

σουν ἕνα μήνυμα καὶ νὰ ξαναγυρίσουν ἀπὸ τὸν ἴδιο δρόμο — ἄλλα ἑκατὸ χιλιόμετρα. Μποροῦν νὰ «πεταχτοῦν» στὸ Τὰς - Κουργκάν, στὸ Θιβέτ, πού ἀπέχει 230 χιλιο-

μετρα καὶ νὰ ξαναγυρίσουν στὸ σπίτι τους μὲ μιὰς, τόσο ἡρεμοὶ καὶ εὐδιάθετοι, ὅσο καὶ τὴν ὥρα πού ξεκίνησαν.

Αὐτοὶ εἶναι οἱ Χούντζα.

Γιὰτὶ, κατηγοροῦμεν, δὲν θέλεις δικηγόρο νὰ σὲ ὑπερασπίσει; — Κύριε Πρόεδρε, ἀποφάσισα νὰ πῶ ὅλη τὴν ἀλήθεια.

Up

☆

Μιὰ καὶ βρέθηκαν στὴν πρωτεύουσα, ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Σμίθ, ἀποφάσισαν νὰ πάνε στὴν ὅπερα. Ξαφνικὰ ἡ κυρία δείχνει στὸν ἄνδρα τῆς ἕναν γενειοφόρο τῆς ὀρχήστρας:

— Κύτταξε, τοῦ λέει, ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ.

— Ἀδύνατον, ψιθυρίζει αὐτός. Εἶναι πεθαμένος.

Ἐκείνη ξανακυττάζει καὶ διαμαρτύρεται:

— Καλέ... ἀφοῦ ἀναπνέει.

Tatler

☆

Αὐτός: Ποτὲ δὲν εἶδα τὰ μάτια σου τόσο ὄνειρεμένα! Αὐτή: Ποτὲ δὲν ἔμεινες τόσο ἀργά.

Up

☆

Σ' ἕνα σχολεῖο τῆς Βαρσοβίας ὁ δάσκαλος ρωτᾷ: — Ποιὸς εἶναι ὁ πατέρας σου;

— Ἡ Ρωσία, ἀπαντᾷ ὁ μαθητὴς.

— Καὶ ἡ μητέρα σου;

— Ἡ Πολωνία.

— Λαμπρά, λέει ὁ δάσκαλος. Καὶ ποιὸ εἶναι τὸ ἰδανικὸ σου;

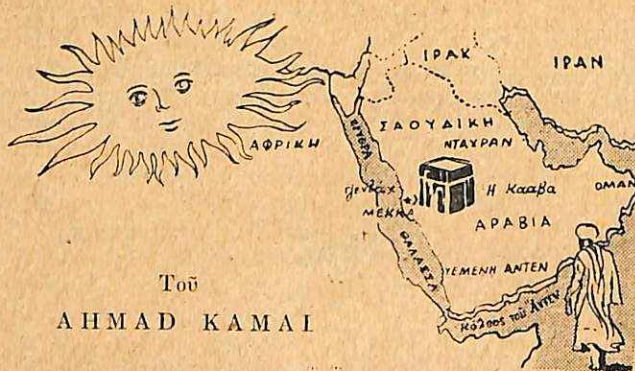
— Νὰ χηρέψῃ ἡ μάνα μου.

London Opinion

☆

Ενας χαμαιλέον τρελλάθηκε περπατώντας πάνω σὲ μιὰ σκωτσέζικη κουβέρτα.

Pourquoi Pas?

Toũ
AHMAD KAMAI

ΑΠΗΓΟΡΕΥΜΕΝΗ ΠΟΛΙΣ

ΕΝΑΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΣΤΗ ΜΕΚΚΑ

Ημουν στην Ίαβα και έγραφα
ένα βιβλίο όταν αποφάσισα
να πάω στην Άραβία για να κά-
νω το μεγάλο προσκύνημα στην
πίο μυστική και την πιο άπαγο-
ρευμένη πόλη, τη Μέκκα, την γε-
νέτειρα του Μωάμεθ.

Πολλοί τυχοδιώκτες που δέν ήταν Μουσουλμάνοι δοκίμασαν να μπουιν κρυφά σ' αυτή την πόλι που ό Προφήτης την έκλεισε για πάντα για τόν ξξω κόσμο, τό 630 μ. Χ. Οί περισσότεροι γύρι-σαν πίσω νικημένοι από την άφό-ρητη ζέστη, χωρίς να φθάσουν στην ιερή γή. Άλλοι προχώρη-σαν άρκετά ώσπου κάποιο λάθος τους στις ιεροτελεστίες φανέρω-σε την άπάτη και λίγοι άπ' αυ-τούς γύρισαν ζωντανοί.

“Ένα πρόσωπο τόσο λευκό όσο το δικό μου δεν μπορούσε παρά να κινήση την προσοχή. Είμαι ξανθός και το χρώμα μου δείχνει καθαρά τὸν ἄνθρωπο τοῦ βορρᾶ. Γεννήθηκα σ’ ἕνα ράντσο

τοῦ Κολοράντο καὶ εἶμαι Ἀμερικανός. Ἀλλὰ ἡ καταγωγή μου εἶναι μωαμεθανικὴ (τουρκικὴ) καὶ στὰ παιδικὰ μου χρόνια ἔμαθα πολλὰ μωσουλμανικὰ προσευχές. Ταξιδεύοντας χρόνια στὴ Μέση Ἀνατολή, ἔκτος ἀπὸ τὰ ἀγγλικά καὶ τὰ τουρκικά, ποὺ μιλοῦσαν στὸ σπίτι μου στὰ παιδικὰ μου χρόνια, ἔμαθα πολλές γλώσσες. Ἐνας φίλος μου ἀπὸ τὴν Ἰθάβα, ὁ Ἀμίρ Ἰζζέτ, ποὺ ἤξερε τὴ Μέκκα, ἀποφάσισε νὰ μὲ συνοδεύσει. Ἡ παρουσία του θὰ μοῦ ἦταν πολὺτιμη.

Στό τέλος Αυγούστου του 1952, μαζί με τον Άμιρ Ιζζέτ, πήραμε το αεροπλάνο στην Τζια-κάρτα. Μόλις καθήσαμε στις θέσεις μας ψιθυρίσαμε την προσευχή της άναχωρήσεως. «Είθε το ταξίδι αυτό να πραγματοποιηθῇ σύμφωνα με τις βουλές του Θεού, ως το τέλος!» Αυτή είναι ἡ πρώτη ἀπὸ τίς τελετουργικὲς προσευχές τοῦ προσκυνητῆ.

“Όταν φθάσαμε στο Νταχράν της Σαουδικής Άραβίας, το θερμόμετρο έδειχνε 46 βαθμούς εκ. Την προηγούμενη μέρα 14 προσκυνητές είχαν πεθάνει από την ζέστη. Στο σταθμό αυτό πολλοί έγκατέλειπαν τα συνήθη ρούχα τους και έβαζαν το ξνδυμα του προσκυνητή, ένα μακρύ άσπρο χιτώνα, έντελως σκέτο, που σημαίνει πως ό προσκυνητής, με καθαρό πνεύμα, άπαρνείται τη θία. τis συζυγικές σχέσεις, τα άρώματα, τα κοσμήματα. Πλούσιοι και φτωχοί είναι ντυμένοι τό ίδιο.

“Όταν φύγαμε για τη Ντζέντα, τὸ λιμάνι τῆς Μέκκας στὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα, τὸ θερμοῦμετρο ἔδειχνε 52 βαθμοὺς. Τὸ ἀεροδρόμιο ἔμοιαζε μὲ φρενοκομεῖο. Ἐκατοντάδες προσκυνητὲς ὄλων τῶν φυλῶν, μέσα στὸν ἰδρώτα, στριφογύριζαν γυρεύοντας τὶς ἀποσκευές τους, τὶς περισσότερες φορές μπόγοι δεμένοι μὲ σκοινὶ ποὺ ἦταν ἀδύνατο νὰ τοὺς ξεχωρίσει μετὰ τὸν πόνο.”

“Ένας” Άραβας εξέτασε τὸ ἀμερικανικὸ μου διαβατήριό. Νόμιζε πὼς εἶχε μπροστά του κανέναν τεχνικὸ ὅταν παρατήρησε τὴν θεωρησί γιὰ τὸ προσκύνημα. Ἀμέσως φώναξε κι’ ἄλλους συναδέλφους του. Τοὺς ἐξήγησα τὴν καταγωγὴ μου μέσα σὲ μιὰ τρομακτικὴ φασαρία. Ἀκολούθησε μιὰ στιγμή σιωπῆς γεμάτῃ ἀπειλές. Γύρω μου ἔβλεπα ἐλεμματα δόσιστα καὶ αὐστηρά. Ὁ Δρ Φαχμί Μουράτ, διευθυντὴς τῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας, μᾶς πλησίασε. Ἦταν τουρκο-ταταρικῆς καταγωγῆς καὶ μιλοῦσε τὴν ἴδια διάλεκτο μὲ μένα. Ἐτοί ἀποδείχτηκε πὼς δὲν ἤμουν ἀπατεώνας. Ἀνέπνευσα μὲ ἀνακούφισι.

Στη Νιζέντα, 70 χλμ. από τη Μέκκα, κάθε προσκυνητής παρα-

δίνειν τὸ διαβατήριό του στὶς ἀρχές καὶ παίρνει μιὰν εἰδικὴ ἀδειά. Σίγουρος θάνατος περιμένει τὸν ταξιδιώτη ἐκεῖνον ποὺ θὰ δοκιμάσῃ νὰ διεισδύσῃ χωρὶς ἀδειά πέρα ἀπὸ τοὺς σταθμοὺς ἐλέγχου ποὺ βρίσκονται σ' ὅλο τὸ δρόμο γιὰ τὴν ἱερὴ πόλιν. Μάθαμε πὼς δυὸ ἄπιστοι ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ πιάστηκαν σ' αὐτὸ τὸ δρόμο καὶ λυντσαρίστηκαν.

“Ολα έγιναν γρήγορα, παρα-
δέχτηκε με απάθεια ένας Άρα-
βας. Μετά το θάνατό τους φα-
νερώθηκε πώς οι αδελφές τους ή-
ταν εν τάξει. Άλλα ήταν ξανθοί
και είχαν φωτογραφική μηχανή
Άφου πέθαναν όμως σαν μάρτυ-
ρες, θα πήγαν στον παράδεισο.

Τρεῖς μέρες πέρασαν καὶ μεῖς περιμέναμε μὲ ἀνυπομονησίᾳ τὴν ἀδειά μου. Στὸ τέλος κατάλαβα τὸ μουσικόν. Ὅταν ἔβαλα γιὰ μιὰ στιγμή τὸ χέρι στὴν τσέπη μου γιὰ νὰ πάρω τὸ μαντῆλόν μου, εἶδα τὰ μάτια τοῦ ὑπάλληλόν μου νὰ λάμπουν. Τοῦ ἔδωσα ἓνα χρυσὸ νόμισμα καὶ σὲ μιὰ ὥρα ἡ ἀδειά μου ἦταν ἑτοιμῇ.

Πήραμε τὸ τραῖνο γιὰ τὴ Μέ-
κα τὴν ὥρα ποὺ ἔδυε ὁ ἥλιος.
Ἡ ζέστη ἦταν τρομερή. Κύματα
οἱ προσκυνητὲς εἰσχωροῦσαν στὸ
ἐρημωμένο ἐσωτερικὸ αὐτοῦ τοῦ
τόπου ποὺ εἶχε μεταβληθῇ σὲ
φουρνέλο. Καζίδευαν μὲ αὐτοκι-
νητὰ, μὲ καμιόνια, μὲ λεωφο-
ρεῖα, μὲ καμῖλες, μὲ γαϊδουρά-
κια, μὲ τὰ πόδια. Τρεῖς φορές
σ' αὐτὸν τὸν καταφορτωμένο δρό-
μο μᾶς σταμάτησαν γιὰ νὰ ἐξε-
τάσουν προσεκτικὰ τὶς ἀδειεῖ-
μας. Ἐπιτέλους μέσα στὴν κα-
τασκοινισμένη νύχτα ἀντικρύσα-
με ξαφνικὰ τὶς πύλες τῆς Μέ-
κας. Εἴχαμε φθάσει στὴν ἀπηγο-
ρευμένη πόλι.

“Όλοι οι προσκυνητές που φθά-

νουν στη Μέκκα πηγαίνουν άμέσως στο τζαμί του ιεροῦ χώρου. Ἐκεῖ, μέσα στη μεγάλη έσωτερική αὐλή, τούς περιμένει ἡ Καάθα. Εἶναι ἕνα πέτρινο οἰκοδόμημα, χωρίς παράθυρα καὶ μὲ μιά μόνο πόρτα. «Τὸ πιὸ παλιὸ κτίριο τοῦ κόσμου, ὁ ναὸς ὅπου προσευχήθηκε ὁ Ἀδάμ μετὰ τὴν καρδιά συντριμμένη μετὰ τὴν ἐκδίωξί του ἀπὸ τὸν παράδεισο». Εἶναι ὁ ιερώτερος τόπος τοῦ Ἰσλάμ. «Ὅπου κι' ἂν θρῖσκονται οἱ Μωαμεθανοί, ὅταν ἔρθῃ ἡ ὥρα νὰ γονατίσουν γιὰ νὰ προσευχηθοῦν γυρίζουν πρὸς τὴν κατεύθυνσι τῆς Μέκκας καὶ τῆς Καάθας. Ὅπως λέει ἡ παράδοσι, οἱ προσευχὲς ποὺ λένε ὅλοι μαζί, σὲ ὅλο τὸν κόσμο, οἱ πιστοὶ τοῦ Μωάμεθ συγκεντρώνονται σ' αὐτὸ τὸ ἱερό καὶ ἀπὸ κεῖ ἀνεβαίνουν κατ' εὐθείαν στὸ Θεό.

Μπροστὰ στὴν πόρτα τῆς Καάθας θρῖκαμε λίγο τόπο γιὰ νὰ ποῦμε τὶς προκαταρκτικὲς μας προσευχὲς. Τὸ ἀνθρώπινο κύμα ποὺ μᾶς τριγύριζε ἄνοιξε γιὰ μιά στιγμὴ καὶ διέκρινε τὴ μαύρη ἰερὴ πέτρα, ἕνα μετεωρίτη, ποὺ ἔχει ἐνσωματωθῇ σὲ μιά γωνία τοῦ κτιρίου. Εἶναι ἡ πέτρα ποῦ, σύμφωνα μετὰ τὴν ἱερὴ παράδοσι, ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἔφερε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ στὸν Ἀβραάμ καὶ στὸν Ἰσμαὴλ ὅταν κτιζόταν ἡ Καάθα, μετὰ τὸν κατακλυσμὸ.

Πολλοὶ πιστοὶ ἔκλαιγαν. Ὅταν τελειώσαμε τὶς προσευχὲς μας ἔπρεπε νὰ ἐκτελέσουμε ἀκόμη μιά ὑποχρέωσι προτοῦ πᾶμε γιὰ ὕπνο: νὰ τρέξουμε ἑπτὰ φορές στὸν ἱερό χῶρο ποὺ χωρίζει τοὺς λόφους Ἀς - Σάφα καὶ Ἀλ - Μάρουα. Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς τοὺς λόφους ἡ Ἀγαρ, ἐγκαταλελειμμένη ἀπὸ τὸν Ἀβραάμ, ἔτρεχε

ἀπὸ τὸν ἕνα στὸν ἄλλο, ζαλισμένη ἀπὸ τὶς ὀφθαλμαπάτες, γυρεύοντας νερὸ γιὰ κεῖνη καὶ γιὰ τὸ παιδί τῆς τὸν Ἰσμαήλ.

Γιὰ νὰ τρέξουμε σὰν τὴν Ἀγαρ χρειάστηκε νὰ ἀγωνιστοῦμε μετὰ τὰ κύματα τῆς ἀνθρωποθάλασσας. Πενήντα χιλιάδες ἀνθρώποι πηγαίνονταν συνεχῶς ἀνάμεσα στοὺς δυὸ λόφους ψάλλοντας τὶς καθιερωμένες προσευχὲς.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωῒ στὶς 10, μὲ θερμοκρασία 46,5 βαθμῶν (160 προσκυνητὲς εἶχαν πεθάνει στὶς προηγούμενες 24 ὥρες) πήγαμε στὸ σκεπαστὸ παζάρι γιὰ νὰ ρίξουμε μιά ματιὰ στὶς πραγματείες. Ἐθρῖσκες ἐκεῖ ἀναρίθμητα κομπολόγια ἀπὸ σκαλιστὰ κεχριμπάρια, σπάνιες πέτρες, μυρωδάτα ξύλα, μεταξωτά, λιθάνια, μυρωδικά.

☆

Μερικὲς ἀπὸ τὶς σπουδαιότερες τελετὲς τοῦ προσκυνηματος γίνονται στὴ ἔρημο, κοντὰ στὸ ὄρος Ἀραφάτ. Μετὰ τὴ δύσι τοῦ ἡλίου ὁλόκληρη ἡ πόλι ξεχύθηκε στὸ δρόμο τῆς ἐρήμου. Τότε θρεθήκαμε σιθωγμένοι σ' ἕνα αὐτοκίνητο μὲ εἰκοσι ἄλλους καὶ δυὸ θῶδια σφαγμένα γιὰ τὴ θυσία.

Ὑστερα ἀπὸ μιά ὥρα μπήκαμε στὴν κοιλάδα τοῦ Ἀραφάτ. Πάνω στὰ θράχια τοῦ ἐδάφους ἦταν στημένες πάνω ἀπὸ 80.000 σκηνές. Στὴ μέση τοῦ χώρου αὐτοῦ ὑψώνονται μοναχικὰ κάτι τεράστια ἀπότομα θράχια.

«Ὅταν ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὐὰ διώχτηκαν ἀπὸ τὸν παράδεισο, θρέθηκαν χωρισμένοι. Διακόσια χρόνια περιπλανήθηκαν σ' ὅλη τὴ γῆ ἀναζητώντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, χωρίς νὰ ἀναπαυθοῦν ποτέ, ὥσπου ὁ οὐρανὸς συγκινήθηκε ἀπὸ τὴ σταθερότητα τῆς ἀγάπης τους. Ἐδῶ συναντήθηκαν ἐ-

πιτέλους. Ἡ Εὐὰ ἀπὸ τὴν κορυφὴ τοῦ βουνοῦ αὐτοῦ εἶδε μακριὰ τὸν Ἀδάμ νὰ τρέχῃ κοντὰ τῆς».

Μιά ὥρα μετὰ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου τὸ θερμόμετρο πέρασε τοὺς 53 βαθμοὺς ἑκατ. Καὶ συνεχῶς ἐφθασαν καὶ ἄλλοι πιστοί, γιὰτί ὅποιοι δὲν θρῖσκόταν στὴν κοιλάδα ὅταν ὁ ἡλιος περνοῦσε τὸν μεσημέρινὸ ἦταν σὰν νὰ ἔχανε τὸ προσκύνημά του. Αὐτὴ ἦταν ἡ ἡμέρα τῆς ἀφέσεως, ἡ ἡμέρα ποῦ ὁ Θεὸς κάνει αἰσθητὴ τὴν παρουσία του στοὺς πιστοὺς.

Τὸ μεσημέρι ὅλοι οἱ προσκυνητὲς ἦταν ὄρθιοι, στραμμένοι πρὸς τὸ ὄρος. Ἡ ὀφθαλμαπάτη μᾶς τὸ ἔδειχνε νὰ πλῆ σὲ μιά ἀσημένια θάλασσα. Γρήγορα οἱ ὕμνοι ποῦ ἔψαλλε ὅλο ἐκεῖνο τὸ πλήθος ἐνώθηκαν σὲ μιά ἁρμονία τεράστια καὶ πέρασαν ὥρες χωρίς νὰ διακοπῇ καθόλου αὐτὴ ἡ χορωδία.

Ὅσοι προσκυνητὲς εἶχαν τὴ δύναμι ἐμείναν ὄρθιοι μέσα στὶς σκηνές τους ποῦ φλέγονταν ἀπὸ τὴ ζέστη, ὥσπου ὁ ἡλιος ἔγειρε στὸν ὀρίζοντα. Ὑστερα, ξαφνικά, ἡ γιγαντιαία αὐτὴ κατασκήνωσι ἐγκατέλειπε τὴν κοιλάδα. Ἡ θιαστική φυγὴ ἀποτελεῖ κι' αὐτὴ μέρος τῆς ἱεροτελεστίας.

Σιθωγμένοι στὸ αὐτοκίνητο κατευθυνθήκαμε σὲ ἕνα χωριὸ μετὰ τὴν Μίνα, ὅπου ἔτοιμόρροπα σπίτια, τὴ Μίνα, μετὰ τὸν τελευταῖο σταθμὸ τοῦ προσκυνηματος. Στὴ Μίνα ὁ Ἀβραάμ ἐτοιμαζόταν νὰ θυσιάσῃ τὸ παιδί του, ὅταν ἀπὸ θεῖα ἐπέμβα-

σι παρουσιάστηκε ἕνα πρόβατο γιὰ νὰ ἀντικαταστήσῃ στὸ θωμὸ τὸν Ἰσαάκ. Μετὰ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου καὶ μέσα σὲ καταθλιπτικὴ ζέστη, ὁ κόσμος ξεχύθηκε στὸ δρόμο μετὰ τὶς τρεῖς πέτρινες στήλες, στημένες στὸν τόπο ὅπου παρουσιάστηκε τρεῖς φορές ὁ Σατανὰς στὸ γιὸ τοῦ Ἀβραάμ γιὰ νὰ τὸν σπρώξῃ νὰ φύγῃ καὶ τὶς τρεῖς φορές πετροβολήθηκε. Στὴ διαδρομὴ ἀπὸ τὸ Ἀραφάτ στὴ Μίνα ὅλοι οἱ προσκυνητὲς εἶχαν προμηθευτῇ τὰ χαλίκια ποῦ θὰ τοὺς χρειάζονταν γιὰ νὰ τὰ ρίξουν τὴν αὐγῇ, τρεῖς μέρες στὴ σειρά, στὶς τρεῖς ἱερὲς συμβολικὲς στήλες.

Ὅλη σχεδὸν τὴ δεύτερη μέρα τῆς παραμονῆς μας στὴ Μίνα μείναμε ξαπλωμένοι στὴ σκηνὴ μας. Τὸ θῶδο ποῦ μπορέσαμε νὰ βγοῦμε λίγο, μάθαμε ὅτι χιλιάδες προσκυνητὲς εἶχαν ὑποκύψει στὴ ζέστη μέσα σὲ λίγες ἐβδομάδες. Στὶς 11.20 τὸ πρωῒ τὸ θερμόμετρο ἔδειχνε 61 βαθμοὺς.

Τὴν τρίτῃ ἐκείνη νύχτα δὲν ἀνθέξαμε ἄλλο. Μέσα στὴ σκηνὴ ὑπῆρχαν δυὸ πτώματα. Σηκωθήκαμε χωρίς νὰ ξυπνήσουμε τοὺς συντρόφους μας, ρίξαμε τὰ τελευταῖα χαλίκια μας στὶς στήλες τοῦ Σατανὰ καὶ φύγαμε.

Ὑστερα ἀπὸ μιά ἐβδομάδα θρῖσκόμενοι στὴ Νέα Ὑόρκη, ἀφοῦ εἶχα λάβει μέρος στὶς πιὸ μυστικὲς θρησκευτικὲς τελετὲς ποῦ ὑπάρχουν ἀπὸ χιλιάδες χρόνια.

Κ αὶ πῶς γνωρίζεις ὅτι ἔτρεχες μόνο μὲ 15 χιλιόμετρα;
—Κύριε Πρόεδρε, ἐκείνη τὴν ἡμέρα πήγαῖνα νὰ πληρώσω τοὺς φόρους μου.

P. M.

Τρείς γέροι κουβέντιαζαν πώς θα ήθελε ο καθένας να τελειώσει η ζωή του

—Ο πρώτος, έβδομηταπεντάρης, έλεγε:

—Εγώ λατρεύω το αυτοκίνητο και την ταχύτητα. Δεν θα με ένοιαζε να πεθάνω σε μια σύγκρουση.

—Εγώ, λέει ο δεύτερος, 85 χρόνων, θέλω να κοιμηθώ ένα βράδυ και να μην ξυπνήσω.

—Ο τρίτος, στα έννεήντα, λέει με τη σειρά του:

—Εγώ, δεν με νοιάζει καθόλου να πάω από κάποιον ζηλιάρη σύζυγο!

A.M.

Δυό ορθοπεδικοί γιατροί παραθέριζαν για λίγες ημέρες στη Φλωρίδα. Οί γυναίκες έδω έχουν ωραία πόδια, λέει ο ένας, άφου μελέτησε το περβόλλον.

—Δεν το πρόσεξα, άπαντά ο άλλος. Είδικεύομαι στο θώρακα...

Constellation

Δέν θαθελα ποτέ να είμαι ο δεύτερος σύζυγος μιας χήρας.

—Ναί, αλλά παρά να ήσουν ο πρώτος;

A.M.

Ενας φοιτητής της ψυχιατρικής έπισκέπτεται ένα φρενοκομείο.

—Πώς σε λένε; ρωτά ένα άσθενή.

—Τζώρτζ Ουάσιγκτον, άπαντά έκεινος.

—Μά, την τελευταία φορά που σε είδα, μου είπες ότι λεγόσουν Άβρα-άμ Λίνκολν, διαμαρτυρήθηκε ο γιατρός.

—Χμ! άπαντά ο τρελλός. Ήταν το όνομα της πρώτης γυναίκας μου!

Up.

Ενα νιόπαντρο ζευγάρι φιλοξένησε ένα βράδυ τον επίσκοπο της περιοχής. Το πρωί ο επίσκοπος ξύπνησε με τη μελωδία ενός θρησκευτικού ύμνου.

—Τί ευτυχισμένη ζωή θα κάνουν αυτοί οί άνθρωποι όταν ξεκινούν με την πίστι! θαύμασε ο επίσκοπος.

—Ετσι, μόλις είδε την οικοδέσποινα, θέλησε να την συγχαρή.

—Ω, άπάντησε εκείνη. Αυτός ο ύμνος είναι ένα κι' ένα όταν βράζω τ' αυγά. Στην πρώτη στροφή τ' έχω μελάτα' στην πέμπτη σφιχτά!

Rouquois Pas?

Σε μια μικρή άμερικάνικη πόλι υπήρχαν πέντε ταξί. Οί πέντε σωφέρ έδιναν διαρκώς όμηρικές μάχες μεταξύ τους, ποιός θα πρωτοπάρη ένα πελάτη. Μια μέρα, ένας νέος πλησιάζει το πρώτο ταξί.

—Άλλά πριν πη λέξι, ένοσκήπτει ο σωφέρ του δευτέρου, τον πιάνει άπό το μπράτσο και τον τραβάει στο δικό του άμάξι. Πριν προλάβουν να φθάσουν, ο τρίτος σωφέρ πηδάει έπάνω στον δεύτερο. Άλλά μόλις ο τρίτος πάει να ρωτήσει τον πελάτη του που θα τον πάρη, μια γροθιά στο σαγόνι τον σταματά. —Ο τέταρτος σωφέρ οδηγεί τον νεαρό στο άμάξι του, όποτε έπεμβαίνει ο πέμπτος: με μια κίνηση ρίχνει χάμω τον τέταρτο και νικητής αυτός πλέον πλησιάζει τον πελάτη:

Στις διαταγές σας, κύριε!

—Χμ! άπαντά ο νεαρός. Διερωτώμαι γιατί μπήκατε σε όλη αυτή τη φασαρία. Χθες αγόρασα ένα άμάξι και ήθελα άπλώς να μάθω αν μπορούσα να κάνω εδώ πιάτσα... στο μέλλον!...

Constellation

Τριανταέξι άλησμόνητες ώρες

ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ...

Διήγημα

Του

DANIEL LANG

Όταν το Σάββατο το πρωί, ή κυρία Μπαίκερ, έδωσε άδεια στους δυο υπηρέτες της και θρέθηκε μόνη στο μέγαρό της με τους έξι όρόφους, ένωσε σαν μαθήτρια που είχε διακοπές. —Αν και ήταν χήρα και είχε περάσει τ'α πενήντα, με δυσκολία κρατήθηκε για να μην χοροπηδήσει. Το άγαπημένο παλιό της σπίτι με τ'ωραία έπιπλα θα ήταν κατάδικό της όλόκληρο το Σάββατο, και την Κυριακή ώσπου να φύγη για την έξοχή.

Κι' έτσι, μόλις κάθισε μπροστά στο γραφείο της στο τέταρτο πάτωμα για να κυττάξη κάτι σχέδια διακοσμήσεως που της είχαν παραγγείλει, αισθάνθηκε έπιτακτική ανάγκη να χασομερήσει προτού στρωθή στη δουλειά, σαν τ'α μαθητούδια. Και άφινοντας τ'α σχέδια, σκέφτηκε —ένθουσιασμένη— για την άφορμή που είχε θρή-

πώς τ'α μολύβια της ήθελαν ξύσιμο. Στο γραφείο του Ισογείου υπήρχε μια θαυμάσια ξύστρα έπιτραπέζια

άσανσέρ. Δυστυχώς ή δουλειά της τελείωσε πολύ γρήγορα και τότε θυμήθηκε ότι το πρωί το νερό του μπάνιου ήταν χλιαρό και σκέφθηκε πώς δεν θα ήταν άσχημο να τ'ο κανόνιζε να είναι ζεστότερο, αν και ο υπηρέτης της, ο Φράνκ, την είχε διαβεβαιώσει πως θα είχε άρκετο ζεστό νερό ως την έπιστροφή του τη Δευτέρα το πρωί. Κατέβηκε λοιπόν στο υπόγειο και άνοιξε τόν διακόπτη. —Υστερα έτρεξε στο άσανσέρ, έκλεισε τις πόρτες και πάτησε το κουμπι για τ'ο 4.

Μόλις πέρασε το τρίτο πάτωμα ή κυρία Μπαίκερ άκουσε

ένα κλικ, κάτω στο υπόγειο και τ'ο άσανσέρ σταμάτησε άπότομα. Ή κυρία Μπαίκερ άνοιξε την μέ-

σα πόρτα, την ξανάκλεισε χτυπώντας την, πάτησε το κουμπί 4, αλλά τίποτα. Δοκίμασε τα άλλα κουμπιά. Πάλι τίποτα. Με πολλή δυσκολία θέβαια αναγκάστηκε να ομολογήσει στον εαυτό της αυτό που θα είχε συμβεί. Δεν θα είχε κλείσει καλά την πόρτα του υπογείου και το κλικ εκείνο ήταν ο θόρυβος της πόρτας που είχε ανοίξει και έτσι κόπηκε το ρεύμα. Η κυρία Μπαϊκερ πάτησε το κουμπί του κινδύνου και άκουσε ένα διαβόλεμένο κουδούνισμα, που δεν το είχε ξανακούσει ποτέ και που την τάραξε. «Είμαι θλάκας, συλλογίστηκε. Δεν είναι ξδω κανείς». Ύστερα έκανε τα χέρια της χωνί και φώναξε την γειτονισσά της. Φώναζε κάπου μια ώρα, χτυπώντας στον τοίχο του άσανσέρ, ώσπου θυμήθηκε ότι ανάμεσα στον χώρο του άσανσέρ και στον τοίχο του σπιτιού υπήρχε η σκάλα υπηρεσίας του σπιτιού της. Τη στιγμή εκείνη την κατέλαβε ένα αίσθημα πανικού, που από ώρα προσπαθούσε να κατανικήσει. Και για να επιβληθί στον εαυτό της είπε δυνατά: «Φθάνουν οι άνοησίες. Πρέπει να το πάρης απόφασι. Έδω. Μέσα στο άσανσέρ». Και τότε σκέφθηκε και κάτι άλλο: το καζάνι! Έχει γούστο να παραζεσταθής!

Για αρκετά λεπτά μέσα στη σιωπή, η κυρία Μπαϊκερ, άνικα-νη να σκεφθί, κύτταζε μέσα από τα κάγκελα τους λείους και γυμνούς τοίχους. Το άσανσέρ ήταν παλιό μοντέλο, 1.20X1.50 και ευτυχώς αρκετά ψηλό. Η κυρία Μπαϊκερ συλλογίστηκε πώς ήταν μεγάλο ευτύχημα που δεν είχε ποτέ θελήσει να αντικαταστήσει αυτή την παλιαταρχία με κανένα μοντέρνο άσανσεράκι εάν διαχυλήθρα. Η αλήθεια είναι πως

το ύψος έκανε το χώρο να φαίνεται λιγώτερο πιεστικός. Ψηλά, πέρα από το κρύσταλλο της όροφης, φαινόταν το παραθυράκι της στέγης. Ο ήλιος έλαμπε καθαρός και ζωηρός και έκανε τη λάμπα του άσανσέρ να γίνεται ακόμη πιο κίτρινη.

Τότε άρχισε να χτυπά το τηλέφωνο. Η κυρία Μπαϊκερ ώρμησε σχεδόν για να το πάρη. Το τηλέφωνο ήταν επάνω στο κομοδίνο της, σε απόστασι μόλις επτά μέτρων. Μπορεί να ήταν και κάτι σπουδαίο. Άραγε από όλους όσοι τηλεφωνούσαν, θα βρισκόταν κανένας να άπορήσει με τη σιωπή της;

Η κυρία Μπαϊκερ κύτταξε τα καλοξυσμένα μολύβια που κρατούσε θλακωδώς στο χέρι της. Αν δεν βρισκόταν εκεί μέσα, φυλακισμένη ανάμεσα σε δυο πατώματα, θα καθόταν τώρα μπροστά στο ώραίο της γραφείο. Προσπάθησε να μνήν σκέπτεται τη θέσι της και να κρατήση την ψυχραιμία της ως την στιγμή της άπελευθερώσεώς της. Ο έρχομός του Φράνκ, τη Δευτέρα το πρωί στις όκτώ, της φαινόταν πως ήταν η πιθανώτερη λύσι.

Πέρασαν τρεις άτελείωτες ώρες. Η κυρία Μπαϊκερ δεν είχε ρολόι, αλλά είχε ένα δεύτατο αίσθημα του χρόνου ή τουλάχιστον έτσι νόμιζε. Καθόταν χάμω με τα χέρια δεμένα γύρω στα γόνατά της. Πότε πότε χτυπούσε το τηλέφωνο. Έξω, μπροστά στο σπίτι, άκουσθηκε ένα αυτοκίνητο. Ξαφνικά η κυρία Μπαϊκερ μαγνητίστηκε από το χάλκινο μοχλό, στην κάτω γωνιά της πόρτας του τετάρτου όρόφου. Γρήγορα υπολόγισε ότι η κλειδαριά άσφαλείας δεν θα βρισκόταν σε απόστασι μεγαλύτερη από 30 εκατοστά από την κορυφή της

πόρτας του άσανσέρ και ότι θα μπορούσε σκαρφαλώνοντας στη γρίλλια να φτάση ως εκεί, να άνοιξη την πόρτα και να βγή έξω. Άλλά δυστυχώς, αν και σκαρφάλωσε με αρκετή δυσκολία ως εκεί, είδε πως όχι μόνο δεν χωρούσε να περάση, αλλά ούτε και το χέρι μπορούσε να δάλη για να έλευθερώση την πόρτα. Τη στιγμή που έφθασε σ' αυτό το θλιβερό συμπέρασμα, έχασε ξαφνικά την ισορροπία της. Πιάστηκε στα κάγκελλα, αλλά ήταν λαδωμένη και γλιστρώντας έπεσε θαριά πάλι μέσα στο άσανσέρ, σπάζοντας στο πέσιμό την πλαφονιέρα της λάμπας.

Στις 5 και 20 το άπόγευμα —η κυρία Μπαϊκερ ήταν σίγουρη πως θα ήταν ακριβώς 5 και 20— ένωσε ξαφνικά μεγάλη πείνα. Η ώρα του μεσημεριανού φαγητού είχε περάσει χωρίς να την καταλάβη, αλλά το τσάι της της έλειπε πολύ. Συγχρόνως της φάνηκε πως ένωσε τη ζέση του καζανιού να άνεβαίνει άπειλητική και για λίγες στιγμές οι εικόνες της τσαγιέρας και του καζανιού μπερδεύτηκαν μέσα στο μυαλό της. Καθώς μεγάλωνε το σκοτάδι, ένας καινούργιος έχθρος παρυσιάστηκε: η κλειστοφοβία. Και η κυρία Μπαϊκερ με τα μάτια της διάπλατα άνοιχτά είδε τα τους τοίχους, την όροφή και το πάτωμα της φυλακής της να έπνώνονται σιγά - σιγά. Τότε άρχισε να άπαγγέλλη και να τραγουδά όσο μπορούσε πιο δυνατά όλα τα τραγούδια και τα παιήματα που ήξερε.

Αυτό της καλμάρησε τα νεύρα και της έδωσε πάλι την δυνατότητα να σκεφθί λογικά και ψύχότητα να σκεφθί ότι μη χραίμα. Είχε προσπαθήσει να μη σκέπτεται, αλλά τώρα καταλάβαινε ότι δύσκολα μπορούσε να

άφήση το μυαλό της άδρανές, ώσπου να γυρίση ο Φράνκ. Μάταια προσπάθησε να έφεύρη κάποιο παιγνίδι με τα μολύβια της. Σκέφθηκε για μια στιγμή να ξανασυνθέσει σε μοντέρνα φόρμα όλες τις ιταλικές όπερες που τις ήξερε τόσο καλά, αλλά στο τέλος άποφάσισε να κάνει μια άνασκόπησι των φιλοσοφικών της γνώσεων και των θεωριών της για τη ζωή και τον κόσμο. Κι αυτό όμως δεν κράτησε δυστυχώς πολύ. Τη βοήθησε ώστόσο να συγκεντρώση τη σκέψη της και να σκισάρη στο πάτωμα του άσανσέρ το σχέδιο διακοσμήσεως που της είχαν παραγγείλει.

Στις 11 παρά τέταρτο, σύμφωνα με τους ύπολογισμούς της, άποφάσισε να πλαγιάση. Το άσανσέρ είχε βυθιστή στο σκοτάδι, αλλά άναψε το φως του για να μporή την ώρα που θα ήθελε να κοιμηθί να το σήση, όπως έκανε κάθε βράδυ, και να έχη την άυταπάτη πως βρισκόταν στο κρεβάτι της. Άφησε το φως άνοιχτό κανένα τέταρτο κυττάζοντας συνεχώς τη λάμπα και λίγο πριν κουβαριαστή χάμω για ύπνο, η κυρία Μπαϊκερ, διακοσμήτρια και κυρία του κόσμου, έριξε γύτω της μια ματιά έγκαρτερήσεως στο κλουβί που θα της χρσίμευε για κρεβατοκάμαρα.

Εύνησε την Κυριακή το πρωί κακοκοιμισμένη, με φοβερό πο-νοκέφαλο. Θα ήταν άσφαλώς, σκέφθηκε, από τη ζέση του καζανιού. Η σκέψη του καζανιού της έφερε αυτή τη φορά την εικόνα όχι του τσαγιού, αλλά του καφέ. Ωστόσο δεν έμεναν παρά είκοσιτέσσερεις ώρες ως τον έρχομό του Φράνκ κι' αυτό της έδωσε θάρρος. Σε λίγο το τηλέφωνο άρχισε πάλι να χτυπά. Θα ήταν άσφαλώς οι φίλοι της που

θά της τηλεφωνούσαν για να πά-
νε έκδρομή.

Κατά τις δώδεκα και μισή χτύ-
πησε η πόρτα και η κυρία Μπαί-
κερ κατάλαβε πώς οι φίλοι της
θά άπόρησαν για τη σιωπή της
και θά ήρθαν να την πάρουν για
την έξοχή. Ξεχνώντας κάθε άξι-
οπρέπεια η κυρία Μπαίκερ άρχι-
σε ξαφνικά να ούρλιάζει, να θρον-
τά τα πόδια της και τα χέρια
της ελπίζοντας να την άκούσουν.
Χαμένος κόπος. Η κυρία Μπαί-
κερ έξαντλημένη έπεσε στο πά-
τωμα της έναέριας φυλακής της.

Η κυρία Μπαίκερ δέν θυμόταν
πολλά πράγματα από την νύχτα
της Κυριακής. Κοιμήθηκε πάν-
τως, γιατί θυμήθηκε πώς ξύπνη-
σε Δευτέρα πρωί, νωρίς. Ένας
χλωμός ήλιος έφθανε ως το κλου-
δί της και σκέφθηκε πώς θά ή-
ταν έπτά παρά είκοσι. Αυτό σή-
μαινε πώς ο Φράνκ θά έρχόταν
σέ όγδόντα λεπτά. Στις όκτώ
γεμάτη χαρά έτοιμάστηκε να ά-
κούση το κλείσιμο της βαριάς αι-
δερένιας πόρτας της ύπηρε-
σίας. Στις όκτώ και πέντε σκέ-
φθηκε πώς το ρολόι του Φράνκ
θά πήγαινε λίγο πίσω. Θά του έ-
λεγε να το δώση στον ρολογά για
διόρθωμα ή καθάρισμα. Το φως
δυνάμωνε. Τότε παρατήρησε πώς
δέν άκουγε κανένα θόρυβο από
τόν δρόμο. Αυτό την παραξένιζε,
γιατί ήταν όκτώμιση, ήταν θέ-
βαιη. Η κυρία Μπαίκερ άρχισε
να άπελπίζεται. Ο Φράνκ δέν θά
έρχόταν. Η θά τον είχε πατήσει
κανένα αυτοκίνητο ή θά νόμιζε
πώς είχε άδεια ως την Τρίτη το
πρωί.

Ξανακάθισε έξαντλημένη στο
πάτωμα και άρχισε να κυττάζει
το ταβάνι με βλέμμα άδειο. Η

καρδιά της χτυπούσε και ένιωθε
το αίμα να άνεβαίνει στο κεφάλι
της. Φαντάστηκε πάλι πώς ένιω-
θε τη ζέστη του καζανιού. Χτύ-
πησε τα τοιχώματα του κλουβιού
της με τις γροθιές της και το
γέρικο άσανσέρ άρχισε να τρέ-
μη όλόκληρο γύρω της. Με μιá
γροθιά που έδωσε ένιωσε έναν έν-
τονο πόνο στο χέρι της. Έστερα
κάθισε πάλι και άναρωτήθηκε
ποιός θά την έλευθέρωνε αν δέν
έρχόταν ο Φράνκ. Τότε άκουσε
να κλείνη ή πόρτα της ύπηρε-
σίας.

Τη στιγμή εκείνη η κυρία Μπαί-
κερ βρήκε ξαφνικά όλη την αυ-
τοκυριαρχία της. Έπρεπε πάνω
άπ' όλα να μήν γελοιοποιηθή.
Παραπατώντας, με βαρύ κεφάλι,
με στόμα στεγνό, περίμενε λίγα
λεπτά προτού φωνάξη με φωνή
που προσπαθούσε να την κάνη
σταθερή: «Φράνκ, σέ παρακαλώ,
κλείσε την πόρτα στη σκάλα του
ύπογείου. Έχω πέντε λεπτά κλει-
σμένη ανάμεσα σέ δυο πατώμα-
τα!»

Η κυρία Μπαίκερ περίμενε,
σαν σέ όνειρο, τον πολυπόθητο
κρότο της πόρτας, πάτησε το
κουμπι 4 και άμέσως σχεδόν το
άσανσέρ την άφησε όμορφα-δ-
μορφα στο τέταρτο πάτωμα.

Προτού πέση έξουθενωμένη στο
κρεβάτι της, ή κυρία Μπαίκερ
έβριξε μιá ματιά στο ρολόι και
είδε πώς ήταν 8 και 1. Αυτό έ-
σως την πείραξε περισσότερο άπ'
όλα.

Πάντως οι φίλοι της δέν έμα-
θαν ποτέ που πέρασε ή κυρία
Μπαίκερ το Σάββατοκυριακό
της και τους φάνηκε περιεργο
γιατί άναγκάστηκε να μείνη στο
κρεβάτι δυο βδομάδες.

Θ' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Άπό όλους τους διαγωνισμούς που προκηούσαμε, αυτός είχε την με-
γαλύτερη έπιτυχία. Άπό τις πολλές συνεργασίες που πήραμε, με δυσ-
κολία ξεχωρίσαμε μερικές που δέν θά ήταν κατάλληλες για δημο-
σίευσι. Ήταν εύχρηστο να άνθρωποι άπό τον άσπασμο άποσπά-
σαν στη ζωή τους την άνθρωπιά και άκόμη πιο εύχρηστο πόσοι συγ-
κινήθηκαν άπ' αυτήν. Τόια άρθρα κινήθηκαν έξ' ίσου καλά. Δημιο-
ευσμε το ένα σ' αυτό το τεύχος και τα δύο άλλα, της 2. Πέτης Δαράκη
και του 2. Πάνου Κοντέλλη, θά δημοσιευθούν στο επόμενο. Τέλος, ευ-
χαριστούμε ειλικρινά όσους έλαβαν μέρος σ' αυτόν τον διαγωνισμό.
Έπειδή το θέμα δέν προσφέρεται, δέν δημοσιεύουμε άποσπάσματα.

Ο ΠΙΟ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΓΝΩΡΙΣΑ

Του Ίατρού Κ. Σ.

Τώρα που, με το πέρασμα του χρόνου,
άπαλυνθηκαν οι έντυπώσεις μου και τα
αίσθητά μου, πέρασαν από το άδυσώπη-
το ψ γέιο του καιρού, ή θυμήσι μου γυρί-
ζει πίσω, σέ κάποιον άνθρωπο, μικρόν και
ταπεινό, που σίγουρα ήταν άξιος καλλί-
τερης τύχης.

Δέν ήταν μορφωμένος κι' ούτε το περι-
βάλλον που γεννήθηκε και μεγάλωσε τον
βοήθησε ν' άναπτύξη τα ψυχικά και πνευμα-
τικά χαρίσματα, που χωρίς άλλο ήταν πολ-
λά και σπάνια να βρεθούν μαζεμένα σ'
έναν και μόνο.

Ήταν ένας πηγαδάς, φερμένος από την
Ίκαρία, που έμαθε μοναχός του να δια-

βάξη και να γράφη τόσα, όσα του χρειά-
ζονταν για τη δουλειά του κι' αυτό τον
λυπούσε πάντα πολύ. Μά ο πλούτος της ψυ-
καρδίας του κι' ή φυσική ευγένεια της ψυ-
χής του ξεπήδαγε από μέσα του πλούσια
και άυθόρμητη σαν γοργοπηγή ποταμίσια.

Τόν συνάντησα τυχαία όλωσδιόλου και
συνδέθηκα μαζί του με φίλια, που δυστυχώς
βάσταξε πολύ λίγο. Μά άπ' τη γνωριμία
μας αυτή κράτησα σαν πολύτιμα πετράδια,
χιλίες θύμησης άνθρωπιάς και όμορφιάς
άπ' αυτές που τόν πλημυρίζαν.

Νά γιατί νόμισα πώς πληρώνω κάποιο
χρέος μου σ' αυτόν τόν φτωχόν πηγαδά
που με τίμησε με την φίλια του.

Τόν γνώρισα την άνοιξη του 1942, με την κατοχή, την πείνα, τόν έξευτε-
λισμό, την μαύρη άγορά και το σκοτεινό μέλλον. Με τις δυσκολίες της
συγκοινωνίας, στάθηκε τυχερός να βρεθώ μ' ένα ποδήλατο, και μ' αυτό κάθε
Σάββατο άπόγευμα έφευγα από την Άθήνα και πήγαινα σέ κάποιο φιλικό
κτήμα έξω από τα Σπάτα. Έμενα εκεί και το άπόγευμα της Κυριακής, κον-
τά στη φύσι και στους άπλους άνθρώπους της δουλειάς. Η φυγή αυτή ήταν
της. Και να το πώ; Άπό την Πέμπτη άκόμα άρχίζα να θυμάμαι το ζεστό
σιταρένιο ψωμί που έτοιμαζεν ή νοικοκυρά «προς τιμήν μου» και πού μου
φαινόταν τότε δώρον θεού κι' θησαυρός άμύθητος. Άλλ' αυτά όλα είναι
άσχετα με την ιστορία μου.

Ένα Σάββατο, άμέσως μετά τόν Σταυρό, εκεί ακριβώς που χωρίζει ο
δρόμος για τα Σπάτα μ' «έπιασε λάστιχο». Άνασκουμπώθηκα λοιπόν κι'
έπιασε λάστιχο.

ἄρχισα νὰ παιδεύωμαι γιὰ νὰ τὸ διορθώσω. Πίσω μου ἐρχόταν ἄλλος ποδηλάτης. Σταμάτησε νὰ μὲ ρωτήγῃ ἂν χρειάζομαι τίποτα, μὲ βοήθησε νὰ ἐπανορθώσω τὴ ζημιὰ καὶ ἐπιδόσαμε κουβέντα.

Ἐκεῖ, ἀμέσως μετὰ τὸ ἐκκλησάκι ἀρχίζουν τὰ ἀμπέλια τῶν Σπατανέων καὶ καθίσαμε σὲ κάποια πλαγιά νὰ ξεκουραστοῦμε καὶ νὰ καπνίσουμε ἓνα τσιγάρο.

Μπροστά μας ἀπλωνόταν ἓνα χαλὶ ἀπὸ καταπράσινο καὶ τρυφερὸ χορτάρι, κομμένο θὰ ἔλεγε κανεὶς, καὶ στρωμένο ἀπὸ ψαλλίδι καλλιτεχνικό. Τὸ θυμάμαι γιατί τὸ χορτάρι αὐτὸ ἦταν ἡ ἀφορμὴ τῆς γνωριμίας μας.

Ἐκεῖ ποὺ καθόμουν καὶ μὲ μιὰ κληματοβέργα πῆρα νὰ χτυπῶ τὸ χόρτο δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μὲ νευρικότητα, ἀπλῶσε καὶ μοῦ ἔπιασε τὸ χέρι.

— Μὴν τὸ χαλὰς χωρὶς λόγο, μοῦ λέει. Εἶναι ὁμορφο νὰ τὸ βλέπης καὶ τὸ μάτι σου ξεκουράζεται ἀπάνω του. Ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη γιατί νὰ τὸ χαλάσης ;

Γύρισα καὶ τὸν εἶδα ξαφνιασμένος. Ἐμοιαζε ἄνθρωπος καλὸς, αὐτὸ ποὺ λέμε ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ. Τὰ ρούχα τοῦ ἦταν κρεμασμένα ἐπάνω του. Θὰ εἶχε πολὺ ἀδυνατίσει! Καὶ τὸ καπέλλο του, φορεμένο πρὸς τὰ πίσω, ἦταν πολὺ μεγάλο γιὰ τὸ κεφάλι του καὶ τὸ σύνολό του. Κάποιο μεϊδιάμα ἦταν διέχυτο στὸ πρόσωπό του, μισὸ σοβαρὸ, μισὸ εἰρωνικό, καὶ τὰ μάτια του εἶχαν κάποια ἐκφρασι φωτεινὴ, ἀνθρώπινη, βαθεῖα, ποὺ ἀποτελοῦσε τὸ κύριο, ἴσως, χαρακτηριστικὸ του.

Ἐμείναμε λίγα λεπτὰ σιωπηλοί.

— Πῶς σὲ λένε ; μοῦ λέει ξαφνικά.

Τοῦ εἶπα τὸνομά μου.

— Ἔρεῖς ; μοῦ λέει. Μὲ συμπαθὰς γι' αὐτὰ ποὺ σοῦ εἶπα, μὰ λυπάμαι κάθε φορὰ ποὺ γίνεσαι μιὰ ἀδικη καταστροφή καὶ χαλιώνεται πράγματι ποὺ μὰς δίνουν χαρὰ καὶ εὐχαρίστησι. Σκέφτομαι, καμμιά φορὰ, τί δύσκολο πρᾶγμα εἶναι νὰ γίνη σ' αὐτὸν τὸν κόσμον κάτι καλὸ καὶ ὁμορφο. Καὶ τί εὐκολα ποὺ χαλιέται.

Γέλασε πάλι, μ' ἔβα γέλιο ποὺ ἦταν εὐχάριστο νὰ τὸ βλέπης καὶ νὰ τὸ ἀκούς.

— Πῶς σὲ λένε ; τὸν ρώτησα κι' ἐγὼ μὲ τὴ σειρά μου. Καὶ τί δουλεῖα κάνεις ;

Νικόλα τὸν λέγανε, κι' ἦταν πηγαδᾶς. Ἡ δουλειὰ του ἦταν ν' ἀνοίγῃ πηγάδια. Μοῦ εἶπε ὕστερα πῶς πῆγαινε ἐκεῖ κοντὰ στὰ Σπάτα, ν' ἀνοίξῃ ἓνα πηγάδι. Κι' ὕστερα μοῦ εἶπε χίλια πράγματα γιὰ τὸ ἀνοίγμα τῶν πηγαδιῶν. Γράμματα ἤξερε πολὺ λίγα, μὰ ἡ περιγραφή του ἦταν γεμάτη χρῶμα καὶ δροσιά. Ἡ διήγησή του εἶχε κάποιο πάθος καὶ κρεμῶσυνα ἀπὸ τὰ χεῖλια του ὅταν σοῦ ἔλεγε πῶς ἀρχίζει, πῶς δουλεύει καὶ πῶς τελειώνει ἓνα πηγάδι.

— Τὸ καθένα εἶναι διαφορετικὸ καὶ μόλις τὸ ἀρχίσεις, ἀρχίζει κι' αὐτὸ τὰ δικά του. Ἄλλο εἶναι καλὸ καὶ τίμιο, ἄλλο ἀνάποδο καὶ στριμμένο, ἄλλο γεμάτο καμῶματα. Ἀφοῦ τοὺς θγαῶ καὶ δικά μου ὀνόματα... τὸ μαῦρο, τὸ κόκκινο, τὸ γρουσουζίκιο.

— Καὶ τί κερδίζεις ἀπὸ ἓνα ἀνοίγμα πηγαδιοῦ ; τὸν ρώτησα.

— Αὐτὸ ἐξαρτᾶται, μοῦ εἶπε, ἀπ' τὸν νοικοκύρη. Ἄν ἔχει λεφτὰ πληρώνονται καλά. Ἄν δὲν ἔχει θράσος ρύζι. Νά, αὐτὸς ποὺ πηγαίνω σήμερον εἶναι φουκαρὰς μὰ ἄρχοντας. Δηλαδή, μοῦ λέει ξαφνικά, ἐπειδὴ εἶναι φτωχὸς, πᾶ νὰ πῇ πῶς δὲν πρέπει ν' ἀποχτήσῃ πηγάδι στὸ χτήμα του ;

Τὴ λέξι «ἀρχοντας» τὴν ἔλεγε κάθε τόσο, κι' ἐννοοῦσε ἐκεῖνον ποὺ εἶχε, προφανῶς, μέσα του ἀξιοπρέπεια κι' ἀνθρωπιά.

Θυμάμαι, μίλαγε μιὰ μέρα γιὰ κάποιον τᾶμπλουτο βιομήχανο, πολὺ γνωστόν.

— Παζάρεψαμε πολὺ καὶ στὸ τέλος μὲ πλήρωσε καλὰ, δὲν λέω, μὰ τί τὰ θέλεις, δὲν εἶναι ἀρχοντας.

Τέλος πάντων. Ἐκεῖνο τὸ Σάββατο μὲ πῆγε καὶ μοῦ γνώρισε τὸν φτωχὸ ἄρχοντα καὶ μοῦ ἔδειξε τὸ πηγάδι ποὺ ἀνοίγε. Ἦτανε στὴν ἀρχὴ ἀκόμα. Ὁ ἄρχοντας δούλευε ὅλην τὴν ὁδομάδα σύμφωνα μὲ τὶς ὁδηγίες του, κι' ὁ Νικόλας κάθε Σάββατοκύριακο πῆγαινε, σὰν εἰδικός, κι' ἔδινε τὶς ὁδηγίες του καὶ δούλευε καὶ διώρθωνε.

Ἐκεῖ, ἐπάνω στὴ δουλειά, εἶδα τὴν προσωπικότητα τοῦ Νικόλα νὰ λάμπει. Εἶδα πόσο ὁ κόσμος ἐκεῖ τὸν ἀγαποῦσε καὶ τὸν θαύμαζε, εἶδα πόσο λογάριζαν τὴ γνώμη του καὶ πόσο ἡ γνώμη του εἶχε, σχεδὸν πάντα, κάτι τὸ ἰδιαίτερο, τὸ πρωτότυπο, τὸ λογικὸ, τὸ χαριτωμένο, συχνὰ τὸ ἀπροσδόκητο. Μίλαγε συχνὰ μὲ παραβολὰς παρμένες ἀπὸ τὴν τέχνη του.

— Τί σοῦ φαίνεται τὸ σκουλήκι ποὺ πέφτει ἀπάνω στὴν κόψη τοῦ φυταρίου μου τὴν ὥρα ποὺ σκάβω ; Μὰ οὔτε κι' ἐγὼ τοῦ φταίω. Τὸ πῆρε βλέπεις τὸ σχέδιο... Εἶναι σὰν ἓνα εἶδος φορολογία, βλέπεις. Γιὰ νὰ γίνη κάτι στὴ ζωὴ, θαρεῖς πῶς εἶναι γραφτὸ κάποιος νὰ πληρώσῃ κι' ἄς μὴν ἔχει σχέσι μ' αὐτὸ ποὺ γίνεσαι. Νὰ πληρώσῃ μὲ τὸ αἷμα του ἢ μὲ τὴν ψυχὴ του.

Ὑστερα γέλοσε. Κάθε φορὰ ποὺ ἔλεγε κάτι τέτοια, γέλαγε σὰ νὰ κοροϊδεύει τὸν ἑαυτὸ του. Γι' αὐτὸ καὶ στὸ τέλος τοῦ γέλοιου του εἶχε πάντα μιὰ γκριμάτσα εἰρωνική.

Γυρίζοντας κατὰ τὴν Κυριακὴ βράδυ στὴν Ἀθήνα, καθίσαμε μεσοδρομίας νὰ ξεκουραστοῦμε.

— Ἔρεῖς ; μοῦ λέει. Ὁ κυρ-Θύμιος (ὁ φτωχὸς ἄρχοντας) δὲν θὰ γίνη ποτέ του καλὸς πηγαδᾶς... σὲ τίποτα. Βλέπει μονάχα πῶς θὰ τελειώσῃ τὸ πηγάδι. Φτωχὸς ἄνθρωπος εἶναι, δὲν λέω, κι' ἔχει ἀνάγκη ἀπ' τὸ νερό, μὰ καὶ τὸ κάνεις, κάμε το νοικοκυρεμένο κι' ὁμορφο. Ἐτσι... ποὺ νὰ κοιμηθῇς τὸ βράδυ ἡσυχος. Ἐγὼ, τί νὰ σοῦ πῶ, ἐξακολούθησε, κάθε φορὰ ποὺ θ' ἀρχίσω ἓνα πηγάδι, μὲ πιάνει μιὰ ἀνησυχία τρομερή. Ἄν δὲν τὸ τελειώσω, κι' ἂν δὲν μ' ἀρέσῃ δὲν μπορῶ νὰ κοιμηθῶ ἡσυχος.

Μετὰ κάμποσο καιρὸ μὲ κάλεσε σπῆτι του. Θὲς ἀπὸ περιέργεια, θὲς ἀπὸ φιλία, κάθε τόσο τὸν ἐκέντριζα γιὰ νὰ μιλήμ.

— Ἐλα μοῦ λέει νὰ πιούμε ἓνα κατσοταράκι στὸ φτωχικὸ μου. Κάτι θὰ βρεθῇ νὰ φάμε.

Τὸ σπῆτι τοῦ ἦταν στὸν Κολωνό. Ἐνα μικρὸ σπιτάκι ἀπὸ δυὸ δωμάτια καὶ μιὰ κουζίνα καὶ αὐτὴ γεμάτη λουλούδια περιποημένα.

— Ἀπὸ δῶ ὁ φίλος μου ὁ γιατρός, εἶπε στὴν γυναῖκα του μὲ κάποια ὑπερηφάνεια. Καθίσαμε στὸν κήπο. Ἡ γυναῖκα του, νησιώτισσα κι' αὐτὴ, φῶς φανάρι, τὸν ἀγαποῦσε καὶ τὸν σεβόταν. Οἱ σχέσεις τους μ' ὅλη τὴν ἀπλότητά τους ἦταν γεμάτες στοργή. Αὐτὸς τὴν πείραζε διαρκῶς κι' αὐτὴ σίγουρα τὸν καμάρωνε καὶ τὸν θαύμαζε ἂν καὶ καμωνόταν πῶς ἦταν ἐνοχλημένη.

Μοῦ μίλησε μὲ πάθος γιὰ τὰ λουλούδια του.

— Ἔρεῖς, μοῦ λέει ξαφνικά, τὰ κόκκινα τριαντάφυλλα γίνονται καμμιά φορὰ τόσο ὁμορφα, ποὺ σοῦ ἔρχεται νὰ κλαῖς βλέποντάς τα.

Κι' ὕστερα πάλι ἀπὸ ἀρκετὴ ὥρα.

— Ἐσὺ ποὺ εἶσαι γραμματισμένος θὰ πρέπει νὰ ξέρης. Λὲς ἡ ψυχὴ νὰ εἶναι αὐτὸ... ποὺ καταλαβαίνουμε ἅμα βρεθούμε μπρὸς σὲ κάτι ὁμορφο ;

— Καὶ τί εἶναι ὁμορφο ; τοῦ λέω.

— Πῶς νὰ σὲ πῶ, μοῦ ἀπάντησε. Ἔρω γώ ; Ὁ καθένας μας θάχῃ τὸ δικό του. Μὰ δὲν μπορεῖ, θὰ εἶναι κι' ὁμορφα πράγματα ποὺ εἶναι ὁλωνῶν.

— Πῆγες, τοῦ λέω, νὰ δῆς τὸν Παρθενῶνα, πῆγες στὸ Μουσεῖο ;

— Πῆγα, μοῦ ἀπάντησε, μὰ δὲν κατάλαβα μεγὰλα πράγματα. Τὸν Παρθενῶνα τὸν φοβήθηκα. Κοτζάμου κάστρο σκέφτηκα.

— Κάστρο, τοῦ εἶπα, ποὺ πρέπει νὰ τὸ κυριέψῃς γιὰ νὰ τὸ καταλάβῃς.

— Σηκώθηκε ξαφνικά σὰν νὰ τὸν κέντησε κάτι.

— Αὐτὸ ποὺ μοῦ λὲς τώρα θὰ σὲ τὸ χρωστάω. Κι' ὅλο τὸ βράδυ ὕστερα μί-

ήλθε λίγο, κι' ήταν ἀνήσυχος καὶ νευρικός.

Ὑστερα πήγαμε στὸ καφεενάκι ποὺ σύχναζε, ἐκεῖ κοντὰ γιὰ νὰ πιοῦμε ρεθυδοκαφέ. Οἱ φίλοι του μᾶς δέχτηκαν μὲ ὅλες τὶς τιμές. Ὁ Νικόλας μίλαγε λίγο καὶ παρακολουθοῦσε ἀφηρημένος. Σὰν σηκωθήκαμε νὰ φύγουμε κι' ἀφοῦ καληνύχτησε τὴν παρέα :

—Γιατρέ, μοῦ λέει, αὐτὸ ποὺ μοῦ εἶπες γιὰ τὴν Ἀκρόπολι μὲ πείραξε πολὺ. Νά! σὰν νὰ ἀνοιξε γύρω τριγύρω γκρεμός. Πρῶτη φορὰ σκέφτηκα τί κάστρα καὶ πόσα πρέπει νὰ κυριέψῃ ὁ καθένας μας. Καὶ πόσο ζῇ ὁ ἀνθρώπος! Καὶ τί νὰ προφτάσῃ!

—Νικόλα, τοῦ λέω φεύγοντας. θὰ φέρω καμιά μέρα νὰ σοῦ διαβάσω κάτι ἀπὸ ἓνα βιβλίο ποὺ ἔχει μέσα ὁμορφιὰ γιὰ ὅλους... Ἐκεῖ νὰ δῇς κάστρο!

Καὶ πήγα μιὰ μέρα καὶ καθίσαμε στὸ περιβολάκι του ὡς ἀργὰ ποὺ σκοτείνιασε, καὶ τοῦ διάβασα ἀρχὰ κι' ὅσο μπορούσα πειὸ ἀπλὰ τὸ «Συμπόσιον» τοῦ Πλάτωνος. Ὅταν τελειώσαμε, ὁ Νικόλας ἐκλαιγε καὶ ἔτρεμε Ἰούλιο μῆνα.

—Σοῦ ἔρχεται νὰ γονατίσῃς καὶ νὰ κάνῃς τὸ σταυρὸ σου φώναζε μὲ πάθος... Καὶ δὲν τὰ κατάλαβα κατὰ βάθος αὐτὰ ποὺ εἶπε αὐτὴ ἡ γυναίκα... πρέπει νὰ μοῦ τὰ ξαναδιαβάσῃς. Πρέπει, μοῦ εἶπε ἱκετευτικά...

Γύρισα ἀργὰ τὸ βράδυ σπῆτι μου ἐκείνη τὴ μέρα κι' ἀναρωτιώμουν ἂν ἔκανα καλὰ νὰ τὸν ἐρεθίζω μ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Ὅταν ξαναπῆγα σπῆτι του ἔπειτα ἀπὸ κανα-δυὸ μῆνες (στὸ μεταξύ συναντιώμασταν τὰ Σαββατοκύριακα στὸ δρόμο πρὸς τὰ Σπάτα), δυὸ κάδρα εἶχαν ἀλλάξει περιεχόμενο. Τὸ ἓνα εἶχε τὸν Παρθενῶνα καὶ τὸ ἄλλο μιὰ ἐλλεινὴ φωτογραφία τοῦ ἀγάλματος τοῦ Πλάτωνος.

Τὸν ἔχασα κάμποσον καιρὸ καὶ σχεδὸν τὸν εἶχα ξεχάσει μὲ τὶς δικές μου ἔννοιες τῆς κατοχῆς.

Ἐνα βραδάκι ἤρθε ἡ γυναίκα του στὸ ἱατρεῖο μου καὶ μοῦ εἶπε πὼς ὁ Νικόλας ἦταν ἄρρωστος. Πῆγα ἀμέσως, κάπως ἔνοχος, νὰ τὸν ἰδῶ.

—Μὲ ξέχασες, γιατρέ μου, μοῦ λέει. Καὶ τώρα ἔστειλα καὶ σὲ φώναξα γιὰτὶ εἶμαι πολὺ ἄρρωστος καὶ θὰ πεθάνω. Κι' ἤθελα, πρὶν φύγω, νὰ μιλήσουμε λιγάκι.

Ἐγὼ γέλασα.

—Πὼς θὰ πεθάνῃς, ἔτσι στὰ καλὰ καθούμενα;

Μοῦ ἔδειξε κάποια πρόχειρη ἔκθεσι, γνωστοῦ χειρουργοῦ.

—Τσέ-α, ξέρεῖς τί θὰ πῇ; μοῦ λέει. Τσέα ὁ ἓνας, τσέα ὁ ἄλλος ρώτησα κι' ἔμαθα. Ἐχω καρκίνο στὸ σηκῶτι καὶ θεὸς σχωρέσῃ με, κατὰ λάβες;

Ἦταν ἀλήθεια. Εἶχε καρκίνο στὸ σηκῶτι. Κι' ἤξερε πὼς θὰ πεθάνῃ. Τὸν ἀνοιξαν καὶ τὸν ξανάκλεισαν. Ἡ γαλήνη κι' ἡ ἀταραξία του μπρὸς στὸν θάνατο ἦταν κάτι τὸ θαυμαστό. Εἶχε τρομερὰ ἀδυνατίσει, μὰ τὰ μάτια του ἔλαμπαν πάντα καὶ τὸ χαμόγελο οὐδέποτε τὸν ἐγκατέλειψε.

—Ἐκεῖνο ποὺ λυποῦμαι, μοῦ εἶπε μιὰ μέρα, εἶναι ποὺ θὰ φύγω ἀπὸ δὴ χωρὶς νὰ δῶ καὶ νὰ μάθω μερικὰ πράγματα, ποὺ εἶχα τάξει στὸν ἑαυτόν μου. Λυπᾶμαι ποὺ δὲν θὰ βλέπω ἴσως ἐκεῖ ποὺ θὰ πᾶω χρώματα ὠραία. Τὸ κόκκινο, τὸ πράσινο, τὸ μπλέ. Τί λὲς ἐσύ, θὰ βλέπω καὶ θ' ἀκούω;

—Ναί! τοῦ λέω. Θὰ βλέπῃς...

—Δὲν τὸ πολυπιστεύεις τοῦ λόγου σου, μοῦ ἀπάντησε. Ἐγὼ τὸ πιστεύω πιὸ πολὺ ἀπὸ σένα καὶ νὰ τὸ ξέρῃς. Δὲν μπορεῖ, τόσο χρῶμα ἀποθήκεψα μέσα μου... Τί θὰ γίνῃ, θὰ χαθῇ;

Τὰ εἶχε μὲ τὸν γαμπρὸ του, τὸν ἄνδρα τῆς κόρης του, ποὺ χάρισε τὸν κῆπο στὰ δύο μ' ἓναν τοῖχο γκρίζο καὶ κακοφτιαγμένο.

—Δὲν σοῦ λέω, φτωχὸς ἄνθρωπος εἶναι, μονάχος του τὸν ἔκανε, μὰ βρὲ ἀδερφέ, τί κοστίζει λίγος ἀσβέστης καὶ δυὸ ρίζες ἀγιόκλημα; Πιὸ πολὺ μὲ πειράζει αὐτό, ὡρες-ὥρες, παρὰ ποὺ θὰ πεθάνω.

Καὶ πάλι χαμογέλασε.

Ἔπειτα ἀπὸ λίγον καιρὸ, ἡ κατὰστασις του χειροτέρευε πολὺ. Εἶχε φριχτοὺς πόνους καὶ δυσκολεύτηκα ἀρκετὰ νὰ τοῦ βρῶ τὶς ἐνέσεις, ποὺ χρειάζονται, γιὰ νὰ ἡσυχάζῃ κάπως. Ἡ θυμοσοφία του δὲν τὸν ἄφησε οὔτε λεπτό.

—Πόσο θὰ πονέσω; μοῦ ἔλεγε. Νά! ὅσος πόνος χωράει μέσα στὸν ἄνθρωπο. Κι' εὑρίσκει κάθε τόσο, παρ' ὅλα αὐτὰ, τὸν καιρὸ ν' ἀνησυχῇ γιὰ τὸ τί θὰ γίνῃ ἐκεῖ ποὺ θὰ πᾶ.

Ἔτσι, ἓνα βραδάκι, παρέδωσε τὸ πνεῦμα ὁ Νικόλας ὁ πηγαδᾶς, ποὺ μὲ τίμησε μὲ τὴ φιλία του. Μπόρεσα ἀραγε νὰ σκιαγραφήσω τὴ μορφή του ἀρκετὰ, ὥστε νὰ γίνῃ φανερὴ ἡ ξεχωριστὴ του προσωπικότητα; Ἄν ὄχι, τὸ λάθος δὲν εἶναι δικό του, μὰ δικό μου.

Ἡ φαμίλια του καὶ τρεῖς-τέσσερις φίλοι τὸν συνοδέψαμε στὸ Β' Νεκροταφεῖο κι' ἀπὸ κεῖ γυρίσαμε νὰ πιοῦμε σπῆτι του ἓναν ἀκόμα ρεθυδοκαφέ. Ὅμως, ἡ μνήμη του θὰ μοῦ μείνῃ ἀξέχαστη. Μοῦ πλούτισε τὴ ζωὴ μὲ μιὰ γνωριμία ἐκλεκτῇ. Θεὸς σχωρέσ' τον!

Τέλος εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ τὶς συνεργασίες τους τοὺς:

Παν. Πουρναρᾶ, Μεσσηνίαν, Γ. Μπε-
ἀκο, Ἐνταῦθα, Γάκην Χαρίσιν, Ἰωάν-
νινα, Εὐάγγ. Θέμελιν, Πειραιᾶ, Χρ.
Οικονόμου, Τρίκαλα, Ἐμ. Καραμανώ-
λην, Παλ. Φάληρον, Μαρίαν Ἀδάμ,
Πειραιᾶ, Στέλιον Μπαμπάν, Ἐνταῦθα,
Χρ. Μάλαμαν, Κ. Χρονόπουλον, Ἐν-
ταῦθα, Γ. Σερπετζίην, Θεσσαλονίκην,
Π. Μαθιῶτην (ἓνα ἔφτανε) Μεσσηνίαν,
Μιχ. Ὀρολογόπουλον, Καλλιθέαν, Νέλ-
λην Θεοδῶρου, Ἐνταῦθα, Χρ. Πετρό-
πουλον, Ἐνταῦθα, Π. Κυπριωτέζην,
Ἐνταῦθα, Ἑλλην Παυλοπούλου, Ἡλεί-
αν, Σπ. Ποῦλον, Ἐνταῦθα, Μιχ. Ση-

μαντήριαν, Νέον Φάληρον, Στ. Τραϊφό-
ρον, Πειραιᾶ, Ἀγνήν Διάμαντοπούλου
(ἰδιαίτερως ἐξαιρετικὸ τὸ περὶ Γόφ-
οῦ), Νέα Σμύρνη, Γ. Δουκάκη,
Ἐνταῦθα, Π. Μπακόπουλον, Ἐνταῦθα,
Μαρίαν Μάτη, Τρίκαλα Θεσσαλίας, Α.
Καραμανῶλην, Ἐνταῦθα, Μαρίαν Πα-
Καραμανῶλην, Ἐνταῦθα, Ὀλγαν Λαμπριανί-
οισιν, Ἐνταῦθα, Ἰ. Μενούριν, Ἐνταῦθα,
δου, Ἐνταῦθα, Θεσσαλονίκην, Βεα-
Ν. Πασγαλίδην, Ἐνταῦθα, Β. Τσιά-
τρίκην Τράπαλιν, Ἐνταῦθα, Γ. Χαρομαντᾶ,
την, Πειραιᾶ, Γ. Χαρομαντᾶ, Ἐνταῦθα,
Γ. Πουλακάκη, Πειραιᾶ, Μαρίαν Ἀρια-
ν, Ἐνταῦθα, Ν. Φίλιππα, Ἐν-
ταῦθα, Κ. Λειβαδέαν, Ἐνταῦθα, Ἰάκ.
Τσαούσην, Ἐνταῦθα.

(Ἡ ἀναγγελία τοῦ Γ' Δημοσιογραφικοῦ Διαγωνισμοῦ στὴ σελίδα 127).

Ἡ μέθοδος ποὺ ἐφαρμόζετε στὴν καλλιέργεια τῶν δέντρων εἶναι πολὺ ἀπληροφόρητη, λέει ὁ ἀπόφοιτος τῆς Γεωπονικῆς σ' ἓνα χωρικό. Εἶμαι βέβαιος ὅτι αὐτὸ τὸ δέντρο δὲν δίνει οὔτε μιὰ ὀκτὰ μῆλα τὸ χρόνο.
—Καὶ βέβαια ὄχι, λέει ὁ χωρικός, ἀφοῦ εἶναι ἀχλαδιά!

Στὸ δικαστήριον. Ὁ δικηγόρος τοῦ ἀντιδίκου ρωτᾷ ἕνα μάρτυρα μὲ ὕψος ἀπειλητικό:

— Πῆγτε ποτὲ φυλακή;

— Ναί. Μιά φορά, ἀπαντᾷ ὁ μάρτυς.

— Ὅριστε κ.κ. δικασταί, ποιοὺς μάρτυρας παρουσιάζει ὁ ἀντίδικός μας, λέει ὁ δικηγόρος στρεφόμενος πρὸς τοὺς δικαστάς.

— Πῆγα στὴ φυλακή, συνεχίζει ὁ μάρτυς, γιὰ νὰ ἐπισκεφθῶ ἕνα δικηγόρο ποὺ εἶχε ἐξαπατήσει ἕνα πελάτη του...

Tatler

Ὁ σύζυγος, ποὺ εἶναι μελαγχροινή, βλέπει μιὰ ξανθὴ τρίχα στὸ σακκάκι τοῦ συζύγου της.

— Τί εἶναι αὐτό; ρωτᾷ ἀγριεμένη.

— Ἀπλούστατα, ἀπαντᾷ ὁ σύζυγος. Ξεχνᾷς ὅτι τὴν τελευταία φορά ποὺ φόρεσα αὐτὸ τὸ κοστούμι ἦσαν ἀκόμη ξανθὴ;...

Up.

Ὁ γιατρὸς ἐξετάζει μιὰ κυρία ποὺ ἔχει περάσει τὴν πρώτη νεότητα.

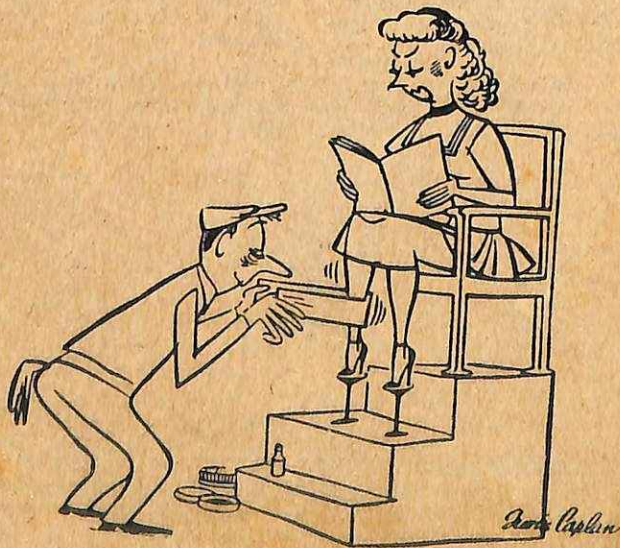
— Ἐχετε, κυρία μου, μιὰ κυκλοφοριακὴ ἀνωμαλία. Πόσον χρόνων εἰσθε;

— Τριάνα δύο, γιατρέ.

— Καὶ ἐπὶ πλέον ἔχετε καὶ μιὰ ἀνωμαλία τῆς μνήμης, συμπληρώνει ὁ γιατρός.

Tatler

ΟΤΑΝ ΚΑΝΕΙΣ ΑΦΑΙΡΕΙΤΑΙ ...

Μπροστὰ σ' αὐτοὺς καὶ ὁ Λούιζουλλος θὰ ὠχριοῦσε

'Αγών... πολυφαγίας

Τοῦ

DAMON RUNTON

Υπάρχει στὴ Βοστώνη κάποιο κέντρο στὸ ὁποῖο σερβίρεται ὁ καλύτερος ἀστακὸς τῆς ἀμερικανικῆς ἡπείρου. Σ' αὐτὸ τὸ κέντρο καθόμασθε ἕνα θράδυ ὁ Χόρσεϋ καὶ ἐγὼ καὶ ἀπολαμβάναμε τὸν ἐκλεκτό μας μεζέ.

Ἀγαπῶ τὸν Χόρσεϋ γιατί κάθε φορά ποὺ ἡ τσέπη του εἶναι γεμάτη, δὲν διστάζει νὰ ἀφήσῃ τοὺς φίλους του νὰ ἐπωφεληθοῦν. Τὸ θράδυ ἐκεῖνο ἦταν γερὰ χαρτζη-λικωμένος καὶ κερνοῦσε. Στὸ διπλανὸ τραπέζι, τέσσερες - πέντε κύριοι εἶχαν κατεβάσει καὶ ἐγὼ δὲν ξέρω πόσες μύρες καὶ μιλοῦσαν δυνατὰ μὲ τὴ χαρακτηριστικὴ προφορά τῶν κατοίκων τῆς Βοστώνης. Ὁ Χόρσεϋ ποὺ ἔχει γερὸ αὐτὶ κατάφερε νὰ ἀρπάξῃ μερικὲς φράσεις τους:

— Κύριοι, ἔλεγε ὁ ἕνας, θάζω στοίχημα 10.000 δολάρια ὅτι ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς εἶναι ὁ μεγαλύτερος φαγάς τῶν ἠνωμένων Πολιτειῶν!

Ὁ Χόρσεϋ σηκώθηκε στὴ στιγμή, πλησίασε στὸ τραπέζι τους καὶ ὑποκλίθηκε χαμογελώντας: — Κύριοι, εἶπε, συγχωρῆστε τὴν περιέργειά μου, ἀλλὰ μοῦ φάνηκε πὼς μιλάτε γιὰ ἕναν μεγάλο φαγά.

Οἱ γείτονές μας τὸν κύτταξαν ἀπὸ τὴν κορυφὴ ὡς τὰ νύχια καὶ τέλος ἀπάντησαν:

— Πραγματικά, μιλάμε γιὰ τὸν Ντάφλ ἀπὸ τὴ Βοστώνη, τὸ μεγαλύτερο φαγά ὅλης τῆς Ἀμερικῆς, ἀπὸ τὴ μιὰ ἄκρη ὡς τὴν ἄλλη. Μόλις κέρδισε ἕνα στοίχημα μοναδικὸ στὸ εἶδος του: Ἐφαγε εἴκοσι σακκούλια στρεΐδια. Καὶ ὄχι μόνο τὰ ἔφαγε, ἀλλὰ ἦταν ἑτοιμος νὰ φάῃ καὶ τὰ ὄστρακα! Δυστυχῶς, ὁ ἀντίπαλός του ἐγῆκε ἐκτὸς μάχης στὸν πρῶτο γύρο τοῦ στοιχήματος καὶ δὲν κατάρθωσε νὰ ἀρχίσῃ τὸ δεῦτερο...

— Πολὺ ἐνδιαφέρον, εἶπε ὁ Χόρσεϋ, ἂν φυσικὰ εἶναι γεγονός.

‘Αλλά μου φαίνεται πώς άκουσα ότι κάποιος από τους κυρίους ποντάρει πάνω σ’ αυτόν το φαγά 10.000 δολλάρια.

—Μάλιστα, άπάντησε ένας από την παρέα. “Όταν κανείς είναι από τη Βοστώνη δέν παίρνει ποτέ το λόγο του πίσω!

—Τότε, είπε ο Χόρσεϋ, όρίστε 1.000 δολλάρια καπάρο για τó στοίχημα. Άναλαμβάνω να σάς φέρω έναν αντίπαλο για τόν όποιο στοιχηματίζω 10.000 δολλάρια και περισσότερα!

Πέταξε πάνω στο τραπέζι ένα μάτσο θρωμισμένα χαρτονομίσματα, ένώ ο άλλος άπλωνε τó χέρι φωνάζοντας:

—Κόλλα το!

‘Εγώ πάλι, βλέποντας την τροπή των πραγμάτων, άρχισα να σκέπτομαι ότι πρέπει όπωσδήποτε να θρώ λεπτά για να λάθω μέρος στον άγώνα. Γιατί ξέρω ότι ο Χόρσεϋ πρόκειται να προτείνη ως αντίπαλο τόν Τζόνς τόν Τακτικό. Τόν γνωρίζω και είμαι ξτοιμος να θάλω στοίχημα ύπέρ αυτού, γιατί κανένα ζωντανό πλάσμα, έκτός ίσως από κανένα έλέφαντα, δέν μπορεί να τά θγάλη πέρα μαζί του.

Τώρα συζητούν τούς όρους του μάτς. Δίνουν ραντεβού στη Νέα ‘Υόρκη ύστερα από τέσσερες έβδομάδες ώστε να θρούν τόν καιρό οί αντίπαλοι να προετοιμαστούν, άν και ή προθεσμία είναι περιττή για τόν Τζόνς τόν Τακτικό. “Όσο θυμάμαι, ο κολοσσός αυτός των 140 κιλών είναι πάντα έτοιμος όταν πρόκειται για φαί!...

☆

“Όταν γυρίσαμε στη Νέα ‘Υόρκη, ο Χόρσεϋ και έγώ, τρέξαμε άμέσως σ’ όλους τούς γνωστούς

μας. “Όλοι δήλωσαν συμμετοχή στο στοίχημα, αλλά μάς είπαν ότι είχαν πολύν καιρό να δοϋν τόν Τζόνς τόν Τακτικό.

“Υστερα από πολλές έρευνες καθωρθόσαμε να θροϋμε τη διεύθυνσί του. Έμενε σέ μία κλινική της 49ης λεωφόρου. Χτύπησα τήν πόρτα και παρουσιάστηκε μία νέα κοπέλλα, μελαχροινή και μάλλον άδύνατη. Τήν ρώτησα άν μπορούσαμε να δοϋμε τόν Τζόνς τόν Τακτικό.

—Άσφαλώς θα θέλετε να πήτη τόν κ. Κουέντιν Τζόνς. Έδω είναι, περᾶστε.

Μπήκαμε, και στο πρώτο δωμάτιο είδαμε έναν άνθρωπο σκελετωμένο να άνασηκώνεται με δυσκολία από τήν πολυθρόνα του και να μάς λή «καλημέρα».

Γουρλώσαμε τά μάτια. Αυτός ο σκελετός... μά ναί... ήταν... ήταν ο Τζόνς ο Τακτικός, ο μεγαλύτερος φαγάς των ‘Ηνωμένων Πολιτειών! Πώς είχε καταντήσει έτσι;

‘Η κοπέλλα θγήκε από τó δωμάτιο και ο Τζόνς μάς είπε:

—Είναι ή μνηστή μου, ή μίς Χίλντα Σλόκουμ. Θα παντρευτούμε σέ δυό έβδομάδες, όταν θα έχω χάσει άλλα 10 κιλά.

—Τρελλάθηκες, Τακτικό; Άν χάσης άλλα 10 κιλά πᾶς χαμένος, θα τά τινάξης!

—“Όχι, όχι! Αισθάνομαι πολύ καλά από τότε που ή μνηστή μου με έβαλε να κάνω δίαιτα. Χάρι σ’ αυτή έχασα σέ δυό μήνες 42 κιλά.

Και λέγοντας αυτό τέντωσε τη μέση του παντελονιού του και θλέπουμε πώς ύπήρχε χώρος για άλλα τέσσερα άτομα. ‘Η κίνησι όμως αυτή τόν έξαντλεί και ξαναπέφτει πίσω στήν πολυθρόνα του.

Τότε ο Χόρσεϋ του λέει ότι πρέπει να άγωνισθῇ με τόν Τζόελ Ντάφφλ, από τη Βοστώνη, πώς έδωσε κιόλας καπάρο χίλια δολάρια και πώς όλοι οί φίλοι μας είναι έτοιμοι να ποντάρουν στο στομάχι του τις περιουσίες τους. Άλλά ο Τζόνς ο Τακτικός αρνείται.

—Δέν μπορώ να δεχθώ, κύριοι. Ποτέ ή μνηστή μου δέν θα μου επιτρέψει να διακόψω τη δίαιτά μου. Νά! θέλετε να τήν φωνάξω;

‘Η μίς Χίλντα Σλόκουμ έρχεται, άκούει τήν πρότασί μας, θέλει να μάς πετάξη έξω, αλλά στο τέλος συγκινείται και λέει:

—“Ο Κουέντιν αποκλείεται να διακόψη τη δίαιτά του. Άλλά για να μην καταστραφήτε οικονομικώς θα σάς στείλω σέ μία φίλη μου, τήν μίς Βιολέττα Σλουμπέργκερ, που άσφαλώς θα κάνει για τη δουλειά που θέλετε.

Αυτή ή άλλαγή προγράμματος μάς άναστάτωσε. “Ημασταν ξτοιμοι να έγκαταλείψουμε τó στοίχημα, αλλά ο Χόρσεϋ πού είχε δώσει τó καπάρο —1.000 δολλάρια— και ήθελε να έχη τη συνειδήσί του ήσυχη, πήγε να συναντήσει τήν μίς Βιολέττα Σλουμπέργκερ.

☆

Τό άλλο θράδυ μάς τήν έφερε στο έστιατόριο. Είδαμε να μπαίνει ένα τέταιο φαινόμενο που έπρεπε να κολληθούν τρία τραπέζια. Ζύμαζι, για να καθήση άνετα. Ζύγιζε 125 κιλά, αλλά ήταν νέα και καθόλου άποκρουστική στήν όψη. “Αν εξαιρέσουμε τά προγούδια της και τó όρολογιακό σχήμα του προσώπου της, είχε ή καϋμένη ένα χαμόγελο πραγματικά γοητευτικό.

“Ο Χόρσεϋ τη δοκίμασε. Με τó

χρονόμετρο στο χέρι παρακολούθησε τή... συνάντησί της με ένα γιγαντιαίο μπουτί άρνιου. “Όλος ο κόσμος συμφώνησε ότι ή μίς Βιολέττα Σλουμπέργκερ ήταν φοβερό πηρούνι και έκτός αυτού διέθετε και θασμάσιο στυλ στο φαί της. Και έτσι, άποφασίσαμε να τήν θάλουμε να άγωνισθῇ με τόν Τζόελ Ντάφφλ.

☆

“Ολη ή Νέα ‘Υόρκη μιλάει άκόμη για τó μεγάλο άγώνα που έγινε τó καλοκαίρι του 1937. Τά στοίχηματα ήταν έξι πρὸς πέντε ύπέρ του Τζόελ Ντάφφλ. “Ο πρωταθλητής της Βοστώνης ήρθε στη Νέα ‘Υόρκη αρκετές μέρες πριν από τόν άγώνα για να ρυθμίση τις λεπτομέρειες με τήν μίς Βιολέττα Σλουμπέργκερ. ‘Η μίς εμφανίστηκε μαζί με τόν Τζόνς τόν Τακτικό που τόν είχε προσλάβει ως μάνατζερ και τεχνικό σύμβουλο. “Ο Ντάφφλ ήταν ένας πανύψηλος άδύνατος άνθρωπος, σωστό τηλεγραφόξυλο, με κυρτούς ώμους και θλιμμένο ύφος. Βλέποντάς τον κανείς, θα έλεγε πώς τρώει σάν πουλάκι. Μόλις όμως άρχισε να συζητή τις λεπτομέρειες του μάτς, ο Τζόνς ο Τακτικός δήλωσε ότι πρόκειται για επικίνδυνο αντίπαλο. Οί προτάσεις του ήταν: Δώδεκα πιάτα άσπρηώς άμερικανικά που θα διαλέξουν οί αντίπαλοι, ένα ο ένας, ένα ο άλλος. Θα έλεγχθῇ ή ποσότης και τó θάρος κάθε πιάτου και ύστερα θα μοιραστή στά δυό μεταξύ των αντιπάλων. Οί προτάσεις έγιναν δεκτές. ‘Επίσης συμφωνήθηκε ότι μπορεί να χρησιμοποιηθῇ μαχαίρι, πηρούνι και κουτάλι, χωρίς όμως να ύπολογίζεται ή ταχύτης και χωρίς να ύπάρχουν χρονικά περιθώρια. Μόνο που άπαγορεύ-

τηκε κάθε διακοπή μεγαλύτερη τῶν δυὸ λεπτῶν — ἐκτός ἂν παρυσιαζόταν λόξυγγας.

☆

Τὸ μάτς ἔγινε στὸ δευτέρου πάτωμα τοῦ κέντρου «Μίντυ», πού τῇ θραδυὰ ἐκείνῃ ἔκλεισε τὶς πύλες στὸ κοινό. Ἡ εἰσοδος ἐπετράπη μόνο στοὺς φίλους τῶν ἀντιπάλων καὶ σὲ ὅσους εἶχαν θάλει στοιχήματα. Οἱ ἀντίπαλοι κατέλαβαν τὶς δυὸ πλευρὲς ἐνὸς τεράστιου τραπέζιου. Καθένας σερβιζόταν ἀπὸ τρία γκαρσόνια. Οἱ ὀμίλιες κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ μάτς ἀπαγορεύονταν. Μόνον οἱ ἀντίπαλοιμποροῦσαν νὰ μιλοῦν μεταξύ τους.

Στὶς 8 30' ἀκριβῶς ὁ ἴδιος ὁ Μίντυ, ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ κέντρου, ἔδωσε τὸ σύνθημα:

— Ἡ Βοστώνη εἶναι ἔτοιμη; Ἡ Ἔντρυ; Ἡ Νέα Ὑόρκη;

— Ναι.

— Ἐμπρός!

Ὁ Τζέελ Ντάφλ ρίχνεται στὰ ὀρεκτικά. Εἶναι φοβερός. Τὸ μάτς σημά του ἀκούγεται σὲ ἀρκετὴ ἀπόστασι καὶ τὰ φρύδια του ἀνεβοκατεβαίνουν μὲ ἀστραπιαία ταχύτητα. Κάποια ἀνησυχία διατρέχει τὶς τάξεις τῶν Νεοϋορκέζων. Μερικοὶ μάλιστα λυποῦνται πού ὁ Τζόνς ὁ Τακτικός κατέχει τὴ θέσι τοῦ μάντζερ καὶ ὄχι τοῦ ἀνταγωνιστῆ. Παρ' ὅλ' αὐτὰ ὁμως, ἐγὼ θαυμάζω τὴν ἡρεμία καὶ τὴν αἰσιοδοξία μὲ τὴν ὁποία τρώει ἡ μὴς Βιολέττα.

Ἐπὶ ἄλλῃ, ἡ μὴς Βιολέττα ἐκφράζει γιὰ πρώτη φορὰ τὴν ἀπογοήτευσί της:

— Πῶς; Δὲν ὑπάρχει γέμισι;

Ἡ ἐρώτησι αὐτὴ κλονίζει κά-

πως τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ Βοστωνικοῦ στρατοπέδου. Ἀκόμη καὶ ὁ Τζέελ Ντάφλ τὰ χάνει κάπως καὶ κυττάζει μὲ σεβασμὸ τὴν μὴς Βιολέττα.

Πρὸς τὸ τέλος τοῦ γεύματος οἱ ἀντίπαλοι εἶναι ἰσόπαλοι. Τότε καταπλέει μιὰ τεράστια τούρτα πού κόβεται μὲ προσοχὴ στὰ δύο. Μόλις ὁ Ντάφλ τρώει δυὸ μπουκιές, ξεκουμπώνει τὴ ζώνη του καὶ πίνει ἕνα ποτήρι νερό. Τῇ ἴδια στιγμῇ ἡ μὴς Σλουμπέργκερ σκύβει στὸ αὐτὶ τοῦ Τζόνς τοῦ Τακτικοῦ καὶ κάτι τοῦ ψιθυρίζει. Οἱ διαιτητὲς διαμαρτύρονται γι' αὐτὴν τὴν παρατυπία καὶ ἀπαιτοῦν ἀπὸ τὸν Τζόνς νὰ ἀποκαλύψῃ τί τοῦ εἶπε ἡ μὴς Βιολέττα.

— Νὰ σὰς πῶ, λέει ὁ Τακτικός, μοῦ εἶπε νὰ τῆς παραγγεῖλω ἄλλῃ μιὰ τούρτα γιὰ νὰ τὴν φάῃ ὕστερα ἀπ' αὐτήν.

Πάνω σ' αὐτὰ τὰ λόγια, ὁ Τζέελ Ντάφλ πετάει τὴν πετσέτα του καὶ φωνάζει:

— Κύριοι, νικήθηκα. Δὲν μπορῶ νὰ φάω πιά οὔτε μπουκιά. Ἀγωνίστηκα γενναῖα, ἀλλὰ δὲν μπορῶ... Καὶ πέφτει ἀναίσθητος κάτω ἀπὸ τὸ τραπέζι. Ὁ Τζόνς ὁ Τακτικός σκαρφαλώνει ἀμέσως στὴν καρέκλα του καὶ φωνάζει:

— Ζήτω ἡ μὴς Βιολέττα Σλουμπέργκερ!

Χάλασε ὁ κόσμος ἀπὸ τὶς ζωτωκραυγές. Συνωθεύσαμε τὴν μὴς Βιολέττα στὸ σπῆτι της, καὶ αὐτὴ μὰς δήλωσε ἐμπιστευτικὰ ὅτι χρωστοῦσε τὴ νίκη της στὸν Τζόνς τὸν Τακτικό:

— Ὅταν ἔσκυψα στὸ αὐτὶ του, τοῦ εἶπα ὅτι δὲν μποροῦσα πιά νὰ θάλω στὸ στόμα μου οὔτε μπουκιά. Βλέπετε, πρὶν ἀπὸ τὸν ἀγῶνα εἶχα φάει καὶ τὸ καθημερινὸ φαγητό μου: λίγο χοιρινὸ μὲ λάχανο!

Ἔργο ἐνὸς δημιουργοῦ ἢ μαθηματικὸς τύπος;

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΖΩΗ;

Τοῦ

FERNAND CRIQUI

Τί εἶναι ἡ ζωὴ; Νὰ ἕνα ἐρωτήμα πού μὰς φέρνει σὲ ἀμηχανία. Τὸ μόνο πούμποροῦμε ν' ἀπαντήσουμε εἶναι ὅτι τὸ πρόβλημα περιμένει ἀκόμη τὴ λύσι του. Παρ' ὅλα τὰ θαύματα τῆς ἐποχῆς αὐτῆς τοῦ ὀρθολογισμοῦ στὸ πεδίο τῆς ἀνθρώπινης γνώσης, τὸ φαινόμενο τῆς ζωῆς παραμένει κάτι τὸ ἀγνωστο, ὅπως ἦταν πρὶν ἀπὸ αἰῶνες ἢ μᾶλλον πρὶν ἀπὸ χιλιετηρίδες. Οἱ Σουμέριοι, οἱ Βαβυλώνιοι, οἱ Ἕλληνες τοῦ ἔδωσαν τὴ συγκεκριμένη μορφή μιᾶς θεότητος πού τὴν κρατοῦσαν κρυμμένη μέσα στὸ σκοτάδι τοῦ ἀδύτου τῶν ἱερῶν. Ἡ θεότητα αὐτὴ ἦταν ἀπρόσιτη γιὰ τὸν ἀμύητο, σκεπασμένη μ' ἕνα πέπλο πού κανένας θνητὸς δὲν θὰ σήκωνε ἀτιμωρητῇ, ἀν δὲν εἶχε περάσει ἀπὸ ὅλα τὰ στάδια τῆς μυήσεως. Ὑπῆρχαν λοιπὸν καὶ προνομιοῦχοι πού εἶχαν γνωρίσει τὸ μυστήριον τῆς ζωῆς; Εἰρήθηκε κι' αὐτὸ—ἀλλὰ ἐμεῖς δὲν θὰ τολμήσουμε νὰμποῦμε στὴν τρομακτικὴ αὐτὴ περιοχὴ.

Ἀς δοῦμε καλύτερα τί λέει σχετικὰ ἡ Ἐπιστήμη, πού ἔχει αὐτὴ τὸ λόγο της στὴν ὑπόθεσι, μιὰ καὶ καταγίνεται μὲ τὸ πρόβλημα τοῦτο. Ἐδῶ καὶ πολλοὺς αἰῶνες.

Σὰν ὀρθολογιστὲς, ὅς δοκιμάσουμε πρῶτα - πρῶτα νὰ δώ-

σουμε ἕνα ὅρισμό τῆς ζωῆς. Ἀς συμβουλευτοῦμε π.χ. τὸν Μπισά, τὸν περίφημο γιατρό καὶ ἀνατόμο τοῦ τέλους τοῦ 18ου αἰῶνος: «Ἡ ζωὴ, γράφει, εἶναι τὸ σύνολο τῶν φαινομένων πού ἀνθίστανται στὸ θάνατο».

Μήπως οἱ ἀνατόμοι ἔξεν εἶναι καὶ τόσο ἀρμόδιοι γιὰ νὰ δώσουν ἕνα ὅρισμό τῆς ζωῆς; Ἀς ἀποταθοῦμε σ' ἕνα φυσιολόγο πού εἶχε συχνότερα τὴν εὐκαιρία νὰ κἀνη παρατηρήσεις πάνω σὲ ζωντανὰ ὄντα. Ὁ Κλώντ Μπερνάρ, αὐτὸς ὁ μεγάλος σοφὸς τοῦ 19ου αἰῶνα, ὁμολογεῖ ὅτι τοῦ εἶναι ἀπόλυτα ἀδύνατο νὰ δώσῃ ἕνα ἀκριβὲς ὅρισμό τῆς ζωῆς.

Δὲ μὰς μένει λοιπὸν παρὰ νὰ καταφύγουμε στοὺς συγχρόνους μας. Ἐδῶ δὲν λείπουν οἱ ὅρισμοι. Εἶναι ὅμως ἀντιφατικοί. Ἔτσι θ' ἀναγκασθοῦμε ν' ἀφήσουμε κατὰ μέρος τὸ σχέδιό μας νὰ χωρέσουμε αὐτὴν τὴν μυστηριώδη ζωικὴ πνοὴ μέσα στὸ καλούπι τοῦ πέτρινου ἀνθρώπινου λεξιλογίου.

Η ΑΙΩΝΙΑ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ
ΔΥΟ ΔΟΓΜΑΤΩΝ

Ὅταν ἐξετάσουμε προσεχτικὰ τὶς σύγχρονες ἐπιστημονικὲς ἀντιλήψεις γιὰ τὴ φύσι τῆς ζωῆς, βλέπουμε καθαρὰ πῶς καταλήγουν ὅλες στὸ αἰῶνιο δίλημμα: Ἡ ζωὴ δὲν εἶναι παρὰ ἕνας φυ-

οικοημικὸς μηχανισμός, ἢ ὑπάρχει, ἐπὶ πλέον, ἕνας δημιουργός, μιὰ «ζωϊκὴ δύναμις», μιὰ «κατευθυντήρια ἰδέα» (Κλώντ Μπερνάρ), ἕνα εἶδος ὁργανώτριας θέλησης, πού κατευθύνει αὐτὲς τὶς φυσικοημικὲς ἀντιδράσεις σύμφωνα μὲ ὀρισμένο σχέδιο πρὸς ἕνα καθωρισμένο σκοπὸ;

Οἱ ὁπαδοὶ τῆς μηχανικῆς θεωρίας ἱκανοποιοῦνται μὲ τὴν καθαρά ὕλιστική ἀντίληψιν καὶ κάνουν θαυμαστὰς ἀνακαλύψεις. Ὡστόσο, ἔχει κανεὶς τὴν ἐντύπωσιν πὺς μεγαλώνουν τὰ προάστια εἰς θάρος τῆς πόλης. Πραγματικά, τὸ δόγμα τους στέκει μακριὰ ἀπ' τὴν οὐσίαν τοῦ ζητήματος καὶ «ἀντιπαρέρχεται ἐν σιγῇ» κάτι τὸ πολὺ σπουδαῖο—ἀλλὰ πού δὲνμποροῦμε νὰ προσδιορίσουμε ἀκριβῶς.

Οἱ βιταλιστὰς, ἔχοντες ἀναγνωρίσει αὐτὴ τὴν ἀτέλεια τοῦ ὕλιστικοῦ δόγματος, προσπαθοῦν νὰ διατυπώσουν μιὰ πληρέστερη θεωρία. Ἐπικαλοῦνται τὸ ἐξωλογικὸ καὶ φθάνουν σὲ ἀνακαλύψεις ὅχι λιγώτερο ἐντυπωσιακὰς. Ὡστόσο τοὺς καταλογίζουν ὅτι τὸ ἐξωλογικὸ δὲν ἔχει καμμιά δουλειὰ μέσα σὲ μιὰ περιοχὴ, ὅπου ἡ ἐπαγωγικὴ μέθοδος βασιλεύει σὰν ἀπόλυτος ἄρχων.

ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Αὐτὴ ἀκριβῶς εἶναι ἡ ἄποψις τοῦ περίφημου βιολόγου Μπερταλανφύ, πού μπόρεσε νὰ ὑψώσῃ τὸν ὀρθολογισμό καὶ ἰδιαίτερα τὴν καντιανὴ ἀρχὴ τῆς αἰτιότητος σὲ μεγάλο βαθμὸ τελειότητος. Αὐτὸς ὁ σοφὸς κατάλαβε πὺς ἡ ζωὴ εἶναι κατὰ πρῶτο λόγο ἕνα φαινόμενο συνθετικό, ὅπου ἔρχονται νὰ παίξουν πρωταρχικὸ ρόλο παράγοντες αὐτορρυθμίσεως, σταθερότητας καὶ ἀστοχίας τῆς ἰσορροπίας.

Βέβαια ὁ Μπερταλανφύ δὲν ἔδωσε τὴν ὀριστικὴ ἀπάντησιν στὸ πρόβλημα τῆς ζωῆς. Μὰ ἀπέδειξε τὴ μεγαλοφυΐα του μὲ ἕνα διπλὸ κατόρθωμα πού πολλοὶ ἐπιστήμονες τὸ θεωροῦσαν ἀπόλυτα ἀκατόρθωτο, κάτι σὰν τὸ αἰκίνητο ἢ τὸν τετραγωνισμό τοῦ κύκλου. Πραγματικά, ὁ σοφὸς αὐτὸς εἰσήγαγε τὰ μαθηματικὰ στὸν κόσμον τῆς ζωῆς. Κατάρθωσε νὰ ἐκφράσῃ μὲ διαφορετικὰς ἐξισώσεις ὀρισμένους νόμους πού θρῆκαν πλατεῖα ἐφαρμογὴ σ' ὁλόκληρο τὸ πεδίο τῆς ἐπιστήμης καὶ πού ἐπεμβαίνουν τὸ ἴδιο μέσα στὸν κόσμον τῶν ἀτόμων, τῶν ζωντανῶν κυττάρων, τῶν ἀτομικῶν ὁργανισμῶν, ὡς καὶ τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν. Οἱ ἐργασίες αὐτὲς ἔχουν ἐξαιρετικὴ σημασίαν γιὰ κάθε σχέδιον ἐνοποιήσεως τῆς ἐπιστήμης.

Μιλώντας γιὰ τὴν ἐνοποίησιν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν μαθηματικῶν τῆς ζωῆς, δὲν μπορούμε παρὰ νὰ προσέξουμε τὸ ἴδιο καὶ τὶς ἐκπληκτικὰς ἐργασίες τοῦ δόκτορος Ἑρνέστ Μπαρτέλ. Στὴν περιοχὴ τῆς μορφολογίας, λ.χ., ὁ Ἑρνέστ Μπαρτέλ ἀπέδειξε πὺς οἱ πῶς πολὺπλοκες μορφὲς τοῦ ὁργανικοῦ κόσμου, φυτικοῦ καὶ ζωϊκοῦ,μποροῦν ν' ἀναχθοῦν ὡς ἕνα σημεῖον, σ' ἕνα πρωταρχικὸ γεωμετρικὸ στοιχεῖον, τὸν κύκλον. Ὁ σοφὸς αὐτὸς ἐπενόησε ἕνα ὄργανον ἱχθυογραφίσεως, βασιζόμενον στὴν περιστροφικὴ κίνησιν δύο κύκλων, τὸ ὁποῖον αὐτομάτως καὶ μὲ μιὰ ἀπλὴ περιστροφικὴ κίνησιν, μᾶς ἐπιτρέπει ν' ἀναπαραγάγουμε μεγάλον ἀριθμὸν πολυπλόκων μορφῶν, τὶς ὁποῖες συναντοῦμε στὸν κόσμον τῶν φυτῶν καὶ τῶν κατώτερων ζώων.

☆

Ἔτσι χάρι σὶς ὑπομονετικὰς

καὶ ἐπίμοχθες ἐργασίες τῶν σοφῶν, ὁ κύκλος τῶν γνώσεών μας πάνω στὴ φύσιν τῆς ζωῆς πλαταίνει ἀπὸ μέρα σὲ μέρα. Ἀλλὰ ἡ ἀποκάλυψις αὐτοῦ τοῦ θασανι-

στικοῦ μυστηρίου θ' ἀπαιτοῦσε ἱκανότητες μιᾶς θεϊκῆς παντογνώσιας καὶ θὰ καθιστοῦσε τότε τὸν ἄνθρωπον δημιουργὸ τοῦ ἑαυτοῦ του.

Τι ἀκριβῶς ἐννοεῖτε ὅταν λέτε

Γιὰ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς παρακάτω λέξεις διαλέξτε ἀνάμεσα στοὺς 3 ὀρισμούς ἐκεῖνον πού νομίζετε ὅτι ἀποδίδει τὴν ἀκριβῆ σημασίαν τῆς.

1) Αἶγλη.— Α: Ζαχαροπλαστεῖο. Β: Λάμπι. Γ: Ὁμορφιά.
2) Αἰγροστόμος.— Α: Ρήτορας. Β: Συκοφάντης. Γ: Ἀνιδής.

3) Ἀνεξιθρησκός.— Α: Ἄθεος. Β: Πού ἀνέχεται ἄλλες θρησκείες. Γ: Πού δὲν ἀνέχεται ἄλλες θρησκείες.

4) Δυναμικός.— Α: Εὐρωστός. Β: Προσθευτικός. Γ: Δραστήριος.

5) Εγκρίτος.— Α: Ἐκλεκτός. Β: Ἐθνικόφρων. Γ: Περιζήτητος.

6) Εφιαλτής.— Α: Ἐχθρός. Β: Ἀγωνία. Γ: Προδότης.

7) Κυνικός.— Α: Ἀναιδής.

Β: Φιλόσοφος. Γ: Λυσσασμένος.

8) Λινοτυπῆς.— Α: Στοιχειοθέτης. Β: Προϊστάμενος τυπογραφείου. Γ: Τυπογράφος μηχανῆς.

9) Μισθάρνος.— Α: Προδότης. Β: Κομμουνιστής. Γ: Ὑπάλληλος.

10) Ναυλοχῶ.— Α: Πληρώνω ναῦλο. Β: Εἶμαι ἀγκυροβυλημένος. Γ: Ἀγκυροβολῶ.

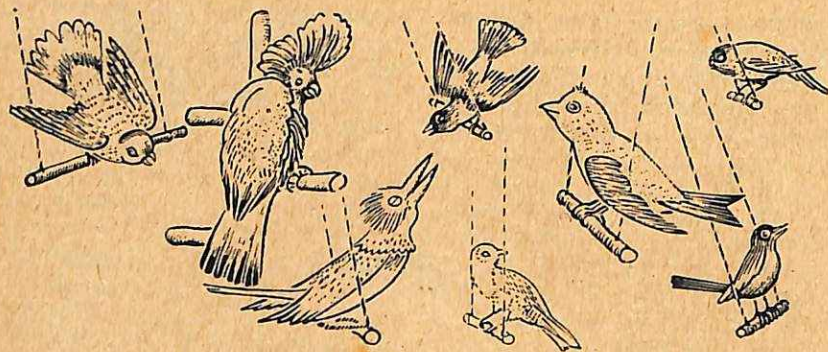
11) Ὀπος.— Α: Ὀρρός. Β: Αἶμα. Γ: Χυμός.

12) Περίσκεψις.— Α: Περιέργεια. Β: Προσοχή. Γ: Ἐπίσκεψις.

13) Στιχομυθία.— Α: Ζωηρὸς διάλογος. Β: Φιλονεικία. Γ: Ποιητικὸς διάλογος.

14) Φρενήρης.— Α: Γρήγορος. Β: Ἀσυναγώνιστος. Γ: Μανιακός.

(Ἀπαντήσεις στὴ σελίδα 125)

Κελαϊδισμοί

Του

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Οποιοι θέλουν να παραστήσουν «περί δια γραμμάτων» τὸ κελαϊδισμὸν τῶν πουλιῶν, γράφουν κάτι φθόγγους τέτοιους:

—Τσίου! τσίου! τσίου! τσίου!

“Η:

—Τσιβίτι! τσιβίτι! τσιβίτι!

“Η (μὰ τὴν ἀλήθεια, τὸ εἶδα κάποτε καὶ αὐτό):

—Βζζζζζ...τσά, τσά, τσά, τσά!...

“Ε, λοιπόν· ὄχι γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου, μὰ οὔτε ὀλάκαιρη ὀρχήστρα ἀπὸ φλάουτα, πίφερα, κλαρίνα, βιολιά καὶ βιολοντσέλα, δὲ θὰ μπορούσε νὰ παραστήσῃ τὴν συναυλία τῶν κελαϊδισμῶν, ποὺ ἐβγαίνουν ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ κύρ ‘Αναστάση, τοῦ πατέρα τῆς Ζαφειρούλας.

“Ηταν κοντὰ ‘ς τὸν “Αη-Πάυλο, ‘ς τὰ Τσαρουχαρέϊκα, ἓνα παμπάλαιο σπίτι, στενὸ καὶ ψηλὸ σὰν καμπαναριό, ἀφοῦ εἶχε τρία πατώματα καὶ ἀπὸ δυὸ μονάχα παραθύρια σὲ κάθε πάτωμα. Κι’ ἀκόμα περισσότερο ἔμοιαζε μὲ καμπαναριό, γιατί κάτω ἀπὸ κάθε παραθύρι, ‘στὸν ἀ-

σβεστόχριστο τοῖχο τῆς φάτσας, ἦταν ἀπλωμένη μιὰ σειρὰ ἀπὸ κλουβέδες, κλουβιά καὶ κλουβάκια, ποὺ ἐνώνουνταν μὲ τὴ διπλανή τῆς, κι’ ἔτσι ὅλες μαζί φαίνονταν ἀπὸ μακριὰ πῶς περρίζωναν τὸ σπίτι, σὰ μὲ τριπλὴ ζώνη λεπτοῦ καγκελωτοῦ μπαλκονίου.

Μέσα ‘στὶς κλουβέδες αὐτές, ‘στὰ κλουβιά καὶ ‘στὰ κλουβάκια, ἦταν πουλιὰ χίλιον εἰδῶν, καρδερίνες ἢ γαρδέλια, καναρίνια ἢ καερίνια, ἀτσάραντοι, κοτσούφια, σπῖνοι, γαλιάνδρες, ποὺ κελαϊδοῦσαν ἀκατάπαυστα, ἀπὸ τὰ ξημερώματα τοῦ Θεοῦ ὥς τὸ βασιλεῖμα τοῦ ἡλίου: τσίου! τσιβίτι! τσά, τσά!... (Μὰ ὄχι· εἴπαμε πῶς αὐτὸ δὲν γράφεται ‘στὸ χαρτί). Καὶ δὲν ἦταν μόνο ‘στὴ φάτσα τοῦ σπιτιοῦ ἀραδιασμένα τ’ ἀμέτρητα κλουβιά, ἦταν καὶ ‘στὴν πῖσιν ἡ μεριά, ποὺ ἔδλεπε ‘στὸ δρόμο τῆς ‘Αγίας “Αννας, καὶ μέσα ‘στὶς κάμαρες, κρεμασμένα ἀπὸ ταβάνια κι’ ἀπὸ τοίχους, καὶ ‘στὰ κορινθόρα, καὶ ‘στὴν αὐλή, ἀκόμα καὶ ‘στὴν κουζίνα, ‘ζῶλο τὸ σπίτι τέλος πάντων,

ποὺ ἔλεγε πῶς δὲν χωρεῖ πλιά οὐτε ἓνα κλουβάκι τριζονιού.

Γιατὶ τὸ σπίτι τοῦ κύρ ‘Αναστάση, ‘στὰ Τσαρουχαρέϊκα, δὲν ἦταν μόνον σπίτι, κατοικία. “Ηταν καὶ μαγαζί, «ἀργαστήρι». Ὁ κύρ ‘Αναστάσης, ὁ πρῶτος πουολόγος τῆς χώρας, ἐβγαζε πουλιὰ καὶ τὰ πουλούσε. Μὲ δούτα παιδευότανε κι’ αὐτὸς ὁ Χριστιανὸς ἀπὸ τὰ χαράματα τοῦ Θεοῦ, ὥς τὸ βασιλεῖμα τοῦ ἡλίου. Καμμιὰ πενηνταριά χρονῶν ἀνθρώπος, χηρευάμενος, λιγάκι γρινιάρης, μὲ μιὰ μοναχοκόρη, τὴ Ζαφειρούλα, καὶ μὲ μιὰ γρηὰ δουλεύτρα, τὴν Μανταλένα.

Ὁ κύρ ‘Αναστάσης εἶχε ἀληθινὴ μανία μὲ τὰ πουλιὰ. Γι’ αὐτό, ἂν καὶ πρὸ δέκα χρόνων εἶχε πεθάνει ἡ κύρ ‘Αναστάση, δὲν ξαναπαντρεύτηκε, σὰν τὸν τεχνίτη ποὺ ἀρνιέται τὴ γυναῖκα γιὰ ν’ ἀφοσιωθῇ ‘στὴν τέχνη του. Ἡ Ζαφειρούλα, δεκοχτῶ χρονῶν κοπέλλα, νοστιμούλα, στρουμπουλὴ καὶ μελαγχροινὴ, εἶχε γιὰ τὰ πουλιὰ τὴν περιέργεια καὶ τὴν ἀγάπη ποὺ τοὺς ἔχουν ὅλες οἱ κοπέλλες. Καὶ ἡ γρηὰ Μανταλένα, ξεραγγιανὴ καὶ ἀσουλούπωτη, τὰ εἶχε σὲ κακό, σὲ ἀντιπάθεια, ὅπως πολλὲς παράξενες γρηές.

Ὁ κύρ ‘Αναστάσης ἔλεγε:

—Τὰ πουλιὰ μου...

Ἡ Ζαφειρούλα ἔλεγε:

—Τὰ πουλιὰ...

Καὶ ἡ Μανταλένα:

—Ἐκεῖνα τὰ ἔρμα...

Ὁ κύρ ‘Αναστάσης, ὅποτε τὴν ἄκουε νὰ τὰ λὲ ἔτσι, τὴν καταριόταν:

—Νὰ φᾶς τὴν γλώσσα σου! στρίγγλα!

Καὶ θὰ τὴν ἐδιωχνε, ἂν δὲν ἦταν πιστὴ μ’ ὅλη τὴ μωρμούρα, κι’ ἂν δὲν τὸν βοηθοῦσε ‘στὴ δουλειά, ὅσο ἡ Ζαφειρούλα. Νὰ ποῦμε μάλικ’ ἡ Ζαφειρούλα. Νὰ πῶμε μάλικ’ ἡ Ζαφειρούλα, τὸν τελευταῖο καιρὸ, τὴν περισσότερην δόθηθα τοῦ τῆν ἑδῖνε ἡ γρηὰ Μανταλένα. Αὐτὴ ἔβγαζε τὰ κλουβιά τὴν αὐγὴ, κι’ ἀβγαζε τὰ κλουβιά τὸ βράδυ. Αὐτὴ τὰ τὰ ἔμπαιζε τὸ βράδυ. Αὐτὴ τὰ ἄλλαζε: αὐτὴ ἔβγαζε τ’ αὐγὰ καὶ κο-πάνιζε τὸ κρέας τῆς τροφῆς τους.

Ἡ Ζαφειρούλα εἶχε τεμπελιάσει. Περνοῦσε τὴν ὥρα τῆς καθισμένη κοντὰ ‘στὸ παραθύρι κα’ δυθισμένη σὲ γλυκεῖα συλλογή, ποὺ τὴν ἐνα-νούριζε τὸ ἀτελείωτο κοντσέρτο τῶν πουλιῶν. Ἐνα ἐργόχειρο, ἄσπρο κέντημα λιγάκι χοντρό, μισκοιμό-τανε κι’ αὐτὸ ‘στὰ χέρια τῆς ἡ ‘στὴν ποδιά τῆς. Ὅταν τὴ φώναζε ὁ πα-τέρας τῆς, σηκωνόταν ἀνόρεκτη, μ’ ἓνα μικρὸ στεναγμό. Μὰ ὅταν τὴ φώναζε ἡ Μανταλένα, νὰ τὴ δοθῇ-ση, δὲν τ’ ἔδινε ἀπόκρισι. “Η ἡς ἔλεγε: «Τώρα, ἔφτασα!» Καὶ δὲν ἔφτανε ποτέ...

Τὸ βράδυ, ὅταν ἔπαυε τὸ κοντσέρτο τῶν πουλιῶν, ἡ Ζαφειρούλα εἶχε ἄλλη μουσική... Ὁ Μένεγος, ἓνας ὁμορφος νέος μὲ μαῦρα σγου-ρὰ μαλλιά, ἀπὸ τὸ ἀντικρινὸ μπαρ-μπέρικο, τοῦ φίλου του Χρυσόσπα-θη, ποὺ ἔπαιζε κιθάρα, τὴν ἐδούρ-λιζε μὲ τὰ τραγούδια του. Θὰ μιτο-ρούσα πάλι νὰ σᾶς γράψω ἐδῶ μὲ γράμματα τὰ λόγια τους καὶ μὲ νό-τες τῆς μουσικῆς τους. Τὴ γλύκα ὁ-μῶς τῆς φωνῆς του, τὴν περιπάθεια τοῦ τριλίου του, τὸ χρῶμα τοῦ λαρυγ-γισμοῦ του, πῶς θάταν δυνατό νὰ σᾶς παραστήσω;... Σὰν τὸ κελαϊ-δισμὸν τῶν πουλιῶν, κι’ ἀκόμα πιὸ δύσκολο, ἀκόμα πολυπλοκώτερο, τὸ κελαϊδισμὸν τοῦ νέου κ’ ἐρω-τευμένου ἀνθρώπου, ποὺ σκόρπιζε σὲ ἤχους τὴ φλόγα τῆς καρδίας του, κυττάζοντας μάλιστα τὸ εἶδωλο τοῦ πόθου του — τὸ γλυκὸ μαυρομμά-τικο προσώπκι τῆς Ζαφειρούλας ‘στὸ ἀντικρινὸ παραθύρι... Καὶ μὲ τὴ μουσικὴ αὐτὴ ἀναγάλλιαζε ἡ ψυ-χὴ τῆς κόρης περισσότερο, βέβαια, παρὰ μὲ τὸ κοντσέρτο τῶν πουλιῶν τῆς. Σὰν νὰ τῆς ἄνοιγε μπροστὰ τῆς καινούριους δρόμους καὶ οὐρα-νοὺς εὐτυχίας, ἀγάπησε τὸ γλυκο-ψάλλη, τὸ Μένεγο. Γι’ αὐτὸ ἦταν τώρα δυθισμένη πάντα σὲ γλυκεῖα συλλογή, γι’ αὐτὸ ξεχνοῦσε τὸ κέν-τημά τῆς ‘στὰ χέρια τῆς, γι’ αὐτὸ φώναζε τῆς Μανταλένας: «Τώρα, ἔ-φτασα!» καὶ δὲν ἔφτανε ποτέ...

☆

Ἡ Ζαφειρούλα ἤξερε καλὰ γιατί

τραγουδούσε ο Μένεγος. Κάθε κορίτσι, θά πήτε, 'στην ηλικία της θά τώξερε... Ναί, μὰ ἡ θυγατέρα τοῦ πουλολόγου ἔτυχε νὰ τὸ ξερῇ κάπως καλύτερα. Μιὰ μέρα, ἄξαφνα, ἐκεῖ πού ἔβανε κανναβοῦρι σ' ἓνα κουπάκι καὶ ἀκούγε ἓνα γαρδένι νὰ λαρυγγίζει, 'ρώτησε τὸν κύρ 'Αναστάση:

—Γιατί, πατέρα, κελαϊδοῦνε τὰ πουλιά;

—Γιὰ τὸ ἀντί πού ἔχει δυὸ τροῦπες, ἀποκρίθηκε ὁ πουλολόγος,

—'Οχι, ἀλήθεια, πές μου! ξανάπε ἡ Ζαφειρούλα.

Ὁ κύρ 'Αναστάσης δὲν ἀποκρίθηκε ἄλλο. 'Εμεινε ὁμως συλλογισμένος, καὶ ὕστερ' ἀπὸ πολλὴ ὥρα, ἀφοῦ πιά ἡ Ζαφειρούλα εἶχε κρεμάσει τὸ κλουβὶ πού καθάρισε καὶ ξεχάσει τὴν ἐρώτησι πού ἔκαμε, ὁ πουλολόγος ἀκούστηκε νὰ λέη, σὰ νὰ μιλοῦσε μονάχος του:

—Γιατί κελαϊδοῦνε τὰ πουλιά;... Μηγάρεις ξέρω κ' ἐγὼ γιατί κελαϊδοῦνε τὰ πουλιά;... Καὶ γιατί πάλι νὰ μὴ κελαϊδοῦνε καὶ τὰ ψάρια;... 'Αμὲ 'ρώτα τὸν ἀφέντη τὸ Θεὸ πού τάκαμε!

Ἡ Ζαφειρούλα, πού φαίνεται πῶς 'σαυτὸ τὸ ἀναμεταξύ εἶχε συλλογισθῇ κ' ἐκείνη μερικά, ἄρπαξε τὸ λόγο καὶ εἶπε:

—Βλέπεις ὁμως, πατέρα, ἰὼς τ' ἄρσενικά μονάχα κελαϊδοῦνε; Τὰ θηλυκὰ ποτέ; Γιατί, νάξερα;

—Γιατί τὰ θηλυκὰ εἶναι καταραμένα! ἀποκρίθηκε εὐθὺς ὁ κύρ 'Αναστάσης, ἔτσι γιὰ νὰ τὴν πειράξη.

—Δὲν τὸ πιστεύω, εἶπε μὲ χαμόγελο ἡ Ζαφειρούλα. Κάτι ἄλλο πρέπει νάναί. Καὶ ἀντί, ὅποτε ἰδῶ τὸν παπα - Πολύδωρο, ἐγὼ θὰν τὸν 'ρωτήσω. Θὰ ξέρη κείνος, δὲν μπορεῖ!

—Σὰ δὲ βαρεῖσαι, 'ρώτα τον! ἀποκρίθηκε ὁ κύρ 'Αναστάσης· κῦταξε ὁμως τώρα, ἔψησε 'κείνη ἡ Μανταλένα τ' αὐγά, νὰ ταΐσουμε τὰ καερίνια; Δέκα ὥρες κάνει, πού κακοχρονάχη.

'Εδῶ σταμάτησε ἡ κουβέντα. Πρὶν νὰ 'ρωτήσῃ ὁμως τὸν παπα - Πολύδωρο ἡ Ζαφειρούλα, πρόφτασε ὁ κύρ

'Αναστάσης, τὸ ἴδιο βράδυ, 'στὸ σπείτσαρ εἶο τῆς γειτονιάς, ὅπου πήγαινε κάπου κάπου νὰ 'ρωτήσῃ ἓνα ντεττόρο.

—Νὰ ἰδῇς τί περίεργο, ἀφέντη ντεττόρο μου! ἄρχισε τὴν αὐγή, τὴν ὥρα πού ἀλλάξαμε τὰ κλουβιά, τί τῇ σκαρφίστηκε νὰ μὲ ρωτήσῃ ἡ θυγατέρα μου;... Μὰ τί σοῦ εἶναι καὶ τοῦτες οἱ κοπέλλες! Τὸ καὶ τό...

Ὁ γιατρὸς ἔκαμε «χμ! χμ!» καὶ χαμογέλασε. 'Επειτα —ἦταν κ' ἄλλοι 'στὸ Φαρμακεῖο, γιὰ νὰκούσουν τὴ σοφία του— καταδέχτηκε νὰ ἐξηγήσῃ 'στὸν κύρ 'Αναστάση πῶς τ' ἄρσενικά πουλιά κελαϊδοῦνε γιὰ νὰ γοητεύουν τὰ θηλυκὰ. Εἶναι σὰν κανταδόροι πού τραγουδοῦνε κάτω ἀπὸ τὰ παραθύρια τῆς καλῆς τούς. Γι' αὐτό, ἐπρόσθεσε, ἔχουν καὶ ὠραιότερες, λαμπρότερες φτερωσιές. Μὲ τὴ λάμψι τῶν πολυχρωμῶν φτερῶν καὶ μὲ τὴ γλῦκα τῶν πολυτροπῶν κελαϊδισμῶν, πολεμᾶνε ἀκούραστα νὰ νικήσουν τοὺς ἀντιπάλους 'στην ἀγάπη καὶ νὰ ζευγαρώσουν.

Γημενὸς ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐξήγησι πού ὁ νοῦς του ὡς τώρα δὲν τὴν εἶχε μαντέψει, κ' ὡς ἦταν πουλολόγος τόσα χρόνια, ὁ ἀπλοϊκὸς κύρ 'Αναστάσης, γύρισε 'στὸ σπίτι του μὲ μιὰ χαρά, σὰ νὰ κοιβαλοῦσε θησαυρό. Κ' ἐπειδὴ τέτοιες κουβέντες δὲν ἦταν γιὰ τὴ θυγατέρα του, ξεθύμανε λέγοντάς τα 'στὴ γρηῃ Μανταλένα. Τὴν ἄλλη μέρα ὁμως ἡ Μανταλένα τὰ εἶπε τῆς κυράς της, καὶ ἔτσι ἡ Ζαφειρούλα ἔμαθε ἐπ'ἀνω-κάτω γιατί κελαϊδοῦνε τὰ πουλιά, γιατί κελαϊδοῦνε τ' ἄρσενικά, καὶ τί νόημα ἔχουν οἱ κελαϊδισμοὶ τους. Κουρέλια μόνον, ἐννοεῖται, ἀπὸ τὴν κουβέντα τοῦ γιατροῦ ἔφτασαν ὡς τ' αὐτιά της. Μὰ μὲ τὴ φαντασία της καὶ μὲ ὅσα ἤξερε ἀπὸ τὸν κόσμον, ἀπὸ τὴ φύσι καὶ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ της τὰ συμπλήρωσε. 'Απὸ τότε, κάθε πού ἀκούγε τὸ κοντσέρτο τῶν πουλιῶν νὰ ξεχύνεται ἀπὸ χιλιά κλουβιά, ἔδλεπε τὸσους μικροὺς, φτερωτοὺς γαμπρούς, πού προσπαθοῦσαν νὰ συγκινήσουν, μὲ τραγούδια καὶ

μὲ στολίδια, ἄλλες τόσες νυφούλες, σιωπηλὲς καὶ σεμνές. Καὶ σιγὰ - σιγὰ τῆς καρφωθῆκε τόσο, πού κατάντησε νὰ φαντάζεται ὥρες - ὥρες, τὸ σπίτι της σὰν κάτι πολὺ ποιητικὸ, σὰν ἓνα μικρὸν παράδεισο, πού ἡ χαρὰ τῆς 'Αγάπης τὸν πλημμύριζε μὲ μιὰν ἀπέραντη γλυκειὰ μουσική.

'Ετσι, ὕστερα ἀπὸ τὶς πρῶτες καντάδες τοῦ Μένεγου, ἅμα καταλάμβανε πιά πῶς γι' ἀγάπη της παραγούσε ὁ νέος μὲ τραγούδια, 'στὸ μπαρμπέικο τοῦ Χρυσοσπύθου τοῦ κιθαριστῆ, μιὰ 'μέρα συλλογίστηκε:

—Νὰ ὁ ἀτσάραντὸς μου... ἐγὼ εἶμαι ἡ καερίνα του.

Μὰ γιατί τόχα δὲν εἶπε: «ὁ σπίνος μου», ὁ «κότσυφας μου», «ὁ κανερίνος μου;» Γιατί ἴσα - ἴσα τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὁ καλύτερος ψάλτης τοῦ κύρ 'Αναστάση, ἦταν ἓνας νέος ἄκυρ Μπελέτης πού ἔκανε τὰ ὠραιότερα ἑπιπλά καὶ ἦταν τὸ δεξί του χέρι— ἡ Ζαφειρούλα εἶχε τὴν ἐλπίδα πῶς ὁ πατέρας της δὲ θάλεγε ὅχι. 'Επειτα ἐκείνης τὶς ἡμέρες ἴσα - ἴσα, μιὰ θεῖα τοῦ Μένεγου εἶχε 'πῇ σὲ μιὰ ξαδέλφη δική της, ἰὼς ὁ νέος τὴν ἀγάπησε μὲ τὰ σωστά του καὶ θὰ τὴν ἐγύρευε...

☆

'Απὸ τὴ στιγμή πού ὁ ἀτσάραντος μῆκε 'στὸ κλουβὶ τῆς καερίνας, ἔσώπασε. Ὁλη ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἔμεινε βουδὸς, κατσούφης. Καὶ τὴν ἄλλη τὸ ἴδιο: καὶ τὴν ἄλλη...

—Μπᾶ, διάολε! ἔλεγε ὁ κύρ 'Αναστάσης, δὲν κελαϊδεῖ! ἄλλο ἐτοῦτος;

'Επειτα, μιὰ μέρα πού τὸν πήρε τὸ μάτι του ἀγκασμένον μὲ τὴ νυφούλα, 'ξένα φιλὶ γοργό, στιγμιαῖο, φιλὶ πουλιῶν πού ἔκαμε τ' ἀχνοκίτρινα φτεράκια νὰ τρίξουν ἀπὸ ἡδονή, ὁ γέρος συλλογίστηκε μὲ πονηρὸ χαμόγελο:

—'Αγκαλά, τί τοῦ χρειάζονται τώρα τὰ τραγούδια...

Αὐτὴ ὁμως ἡ σοφὴ σκέψις δὲν τὸν ἐμπόδιζε νάναυθαται καὶ νὰ ποθῇ τὸ κελαϊδισμὸ τοῦ ἀτσάραντου. 'Ενα πρῶτ', ἐκεῖ πού καθάριζε τὸ κλου-

βὶ τῆς καερίνας, ἔπαιζε 'στὸ κλουβὶ της.

δί των νεογάμων —μπροστά κ' ἡ Ζαφειρούλα— ἔχωσε τὸ χέρι του ἀπὸ τὴν πορτοούλα, ἐστρήμωσε τὴν καερίνα σὲ μιὰν ἄκρη, καὶ μὲ τὸ δάκτυλό του τῆς ἐκτύπησε, ὄχι καὶ πολὺ χαϊδευτικά, τὸ κεφαλάκι:

—Βρωμόπουλο, τῆς εἶπε μὲ κακία, ποὺ μοὺ βούθανες τὸν ἀτσάραντό μου... Σ' ἔχω 'στὸ στομάχι, μωρή!...

Ὅπως δὴ ποτε ὁ κύρ Ἀναστάσης εἶχε τὴν πείρα πὼς ἅμα ζευγαρώνουν τὰ πουλιά, παύουν πιά οἱ κελαϊδισμοί. Καὶ κατὰ βάθος δὲν ἀπορούσε καὶ πολὺ μὲ τὴ βουβαμάρα τοῦ ἀτσάραντου ποὺ τὸν ἐπίκρανε. Ἡ Ζαφειρούλα ὁμως, ποὺ δὲν εἶχε τόση πείρα, δὲν ἤξερε πὼς νὰ τὴν ἐξηγήσει.

—Δὲν θὰ τοῦ κάνη καλὴ ζωὴ ἡ νύφη, ἔλεγε γελώντας 'στὴ γρηὰ Μανταλένα. Κατσούφιασε ὁ κακομοίρης καὶ δὲ βγάνει ἄχνα...

—Σκοτίστηκα, μὰ τὸ ναῖς! ἔλεγε ἡ παράξενη Μανταλένα. Δὲ βαρύνσαι! ἕνα τρουβέλι τῶν αὐτιῶν μας λιγώτερο!

—Ἄς εἶναι ὅμως! συλλογιζότανε μονάχη τῆς ἡ Ζαφειρούλα. Ἐγὼ θὰ τοῦ κάνω καλὴ ζωὴ καὶ τὸ τραγούδι του δὲ θὰ πάψῃ ποτέ!

Ποτέ;! Μεγάλο λόγο εἶπε ἡ μικρὴ Ζαφειρούλα!...

Ἀπὸ βραδύς, ὁ Μένεγος τραγούδῃσε τὰ καλύτερά του τραγούδια 'στὸ μπαρμπέικο. Καὶ τὴν ἄλλῃ μέρα —ἦταν Κυριακὴ ἀπριλιάτικη— μπηκε 'στὸ σπῖτι τοῦ κύρ Ἀναστάση σὰ γαμπρός. Τὸ βράδυ, οὔτε τραγούδι, οὔτε κιθάρα... Πέρασε μόνο ἀπὸ τῆς ἀρραβωνιαστικίας του, γλυκοκουβέντισαν ἀπὸ τὸ παραθύρι —φανερὰ καὶ τίμια— εἶπε μὲ στεναγμὸ καληνύχτα καὶ πῆγε νὰ κοιμηθῇ... Τὴν ἄλλῃ 'μέρα, ἐπίσκεψι πάλι τὸ ἀπόγειωμα. Τὸ βράδυ τίποτα. Ἀπὸ τὴ μεγάλη του χαρά, ὁ νέος τώρα πῆγαινε σπῖτι τοῦ καὶ κοιμότανε μὲ τίς κόττες. Μπορεῖ κι-όλα νὰ ἤθελε νὰ κάμῃ τὸ φρόνιμο καὶ τὸν ἥσυχον 'στὸν πεθερό του. Καὶ 'στὸ ὕστερο; τί ἀνάγκη εἶχε τώρα; τῇ δουλειά του τὴν ἔκαμε. Ἐκεῖ ἦ-

ταν ἡ νύφη καὶ τὸ σπῖτι ἀνοικτό. Ὅποτε ἤθελε, 'μποροῦσε νὰ πηγαίνει, νὰ τὴν φιλῇ μπροστὰ 'στὴ Μανταλένα, καὶ νὰ τῆς λέη: «γλυκειά μου ἀγάπη!»... Τὰ τραγούδια δὲν ἦταν περιττά;

Στὴ χαρὰ τῆς, στὴν εὐτυχία τῆς, ποὺ ἴσως ἦταν μεγαλύτερη, ἡ Ζαφειρούλα δὲν καταλάβαινε αὐτὴ τὴ σιωπὴ. Ἄν τῆς ἔλειψε τὸ τραγούδι εἶχε τώρα τὰ φιλιὰ. Ἔτσι οἱ μέρες περνοῦσαν μὲ χαρὲς καὶ μὲ χαρούμενες φροντίδες. Γιατὶ ἐσήμωνε κ' ἡ τελευταία Κυριακὴ τοῦ Ἀπριλίου, ποὺ θάκαναν τὰ στεφανώματα.

Μιὰ 'μέρα —καλὴ ἀρχή! — οἱ ἀρραβωνιασμένοι μας ἐγρίνιασαν. Ἔτσι ἀπὸ τὴν πολλὴ ἀγάπη ποὺ φέρνει τὴ ζήλεια, ποὺ φέρνει τὴ γρίνια. Τοῦ φάνηκε, παναπῆ, τοῦ Μένεγου πὼς ἡ Ζαφειρούλα κύτταζε ἕνα ὁμορφονεῖο, ἀρχοντόπουλο, ποὺ περνοῦσε συχνὰ ἀπὸ τὰ Τσαρουχαρεῖκα γιὰ κυνήγι... Τῆς εἶπε ἕνα λόγο, δὲν τὸν παραδέχτηκε ἐκεῖνη, τοῦ εἶπε ἄλλο ἕνα, κι' ἀπὸ λόγο σὲ λόγο ἔφθασαν ὡς τὰ κλάμματα. Δηλαδὴ μονάχα ἡ Ζαφειρούλα ἔκλαψε. Ὁ Μένεγος εἶχε θυμώσει 'στὰ καλὰ. Καὶ γιὰ πρώτη φορὰ ἔφυγε χωρὶς νὰ τὴ φιλήσῃ. μ' ἕνα ψυχρὸ μόνο «καληνύχτα», δίχως στεναγμὸ...

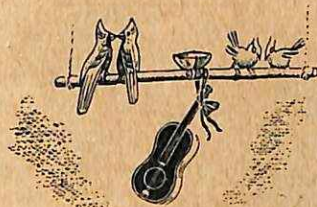
Λοιπὸν ἐκεῖνη τὴ νύχτα, μέσα 'στους πικροὺς συλλογισμοὺς τῆς ἡ Ζαφειρούλα, γιὰ πρώτη φορὰ, θυμήθηκε τὸν ἀτσάραντο ποὺ ἔπαψε νὰ κελαϊδῇ μόλις μπηκε 'στὸ κλουβὶ τῆς καερίνας, καὶ τὸν ἐσχέτισε πάλι μὲ τὸ Μένεγο, ποὺ ἔπαψε κι' αὐτὸς νὰ τραγουδῇ μόλις μπηκε 'στὸ σπῖτι τῆς σὰ γαμπρός.

—Μωρέ, τί περίεργο πράγμα! ἔλεγε σαστισμένη μονάχη τῆς κύτταξε, κύτταξε! ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα! ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ!... Λὲς καὶ τοῦ κάμανε μάγια!... Τὸ ἴδιο λοιπὸν εἶναι ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ πουλί;... Τραγουδοῦσε λοιπὸν κι' ὁ Μένεγος ὥσπου νὰ μὲ καταφέρῃ νὰ τὸν πάρω 'δὼ μέσα; Καὶ τώρα, ἀντὶς τραγούδια, θάχω γρίνιες καὶ θρισίες;... Ἐγὼ ποὺ ἔλεγα... Ἀλλοίμονό μου... ἀλλοίμονό μου!...

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς οὔτε ὁ ἀ-

τσάραντος ξανακελάϊδῃσε, οὔτε ὁ Μένεγος ξανατραγούδῃσε μὲ τὴν ὀρεξὶ τὴν πρώτη. Στεφανώθηκαν κ' ἐξῆσαν καλούτσικα. Γρίνιες καὶ θρισίες δὲν εἶχε πάντα ἡ Ζαφειρούλα. Εἶχε καὶ γλυκόλογα, εἶχε καὶ χάδια ἀπὸ τὸν ἀτσάραντό της, 'στὸ

κλουβάκι τῆς. Μὰ τὸ μεγάλο τραγούδι τοῦ, τὸν κελαϊδισμό τοῦ τῇ μεθοῦσε τὴν ἐποχὴ τῶν ἐρώτων, δὲν τὸν ξανάκουσε ποτέ... Ἔτσι, μὲ διπλὴ τώρα πείρα, ἡ Ζαφειρούλα, ἡ νιόνυφη θυγατέρα τοῦ πουλολόγου, ἔμαθε ἕνα νόμο τῆς ζωῆς...

Εκεῖνη. Οἱ στατιστικὲς ἀπέδειξαν ὅτι οἱ παντρεμένοι ζοῦν περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἀνύπαντρους. Ἐκεῖνος: Αὐτὸ εἶναι ἀπολύτως φυσικό... Μήπως καὶ τὰ τουρσιά δὲν διατηροῦνται καλύτερα στὸ ξύδι;

Up.

☆

Μοῦ εἶπε ἡ Μαρία ὅτι τῆς εἶπες ἐκεῖνο ποὺ σοὺ εἶχα πῆ νὰ μὴ τὸ πῆς... —Σοὺ τότε; Καὶ ὅμως τῆς εἶχα πῆ νὰ μὴ σοὺ πῇ αὐτὸ ποὺ τῆς εἶπα... —Τότε, σὲ παρακαλῶ, ἐσύ μὴν τῆς πῆς ὅτι σοὺ εἶπα, γιὰτὶ τῆς εἶπα πὼς δὲν θὰ στὸ πῶ...

Up.

☆

Δύο φίλοι συζητοῦν. Λέει ὁ πρῶτος: —Ἐγὼ καὶ ἡ γυναίκα μου εἴμαστε τόσο ἀγαπημένοι, ποὺ φαινόμαστε σὰν ἕνας ἄνθρωπος. Δὲν ξεχωρίζουμε καθόλου. —Εἶσαι τρελλός, ἀπαντᾷ ὁ ἄλλος. Γιατὶ ἐγὼ μὲ τὴ γυναίκα μου εἴμαστε σάν...δέκα! —Πῶς αὐτό; —Ἀπλούστατα. Ἐκεῖνη εἶναι τὸ ἕνα καὶ ἐγὼ τὸ μηδέν...

Constellation

ΕΝΑΣ, ΔΥΟ, ΤΡΕΙΣ.

"Ενας "Αγγλος δημοσιογράφος,
που γύρισε πολλούς λαούς, έδωσε
για καθένα ένα επιγραμματικό χα-
ρακτηρισμό.

"Ενας "Αγγλος ένας βλάκας.
Δύο "Αγγλοι ένα club.
Τρεις "Αγγλοι μια άποικία.

"Ενας Σκωτσέζος μια άποτα-
μειντική Τράπεζα.

Δύο Σκωτσέζοι μια παρτίδα
γκόλφ.

Τρεις Σκωτσέζοι μια άγγλική
Κυβέρνησις.

"Ενας Γάλλος ένας μονόλογος.
Δύο Γάλλοι μια διάσκεψις.
Τρεις Γάλλοι (μὲ γυναίκα) ένα
νοικοκυριό.

"Ενας Γερμανός ένας στρατιώ-
της.

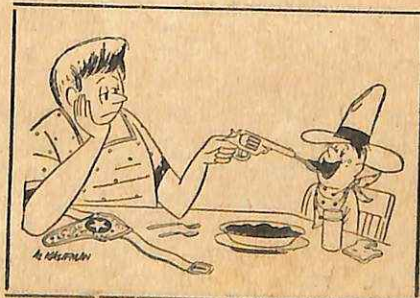
Δύο Γερμανοί μια μυρμαρία.
Τρεις Γερμανοί ένας πόλεμος.

"Ενας Ρωμηός ένας Ρωμηός.
Δύο Ρωμηοί δύο Ρωμηοί.
Τρεις Ρωμηοί τρεις Ρωμηοί.

"Ενας Μεξικανός ένας κλέφτης
αλόγων.
Δύο Μεξικανοί δέκα πιστολιές.
Τρεις Μεξικανοί μια απόπειρα
δολοφονίας.

"Ενας "Αμερικανός μια Business.
Δύο "Αμερικανοί άνώνυμος έ-
ταιρία.
Τρεις "Αμερικανοί ένα Τράστ.

"Η καλή μέρα άπ' τὸ πρωί φαίνεται

ΤΗΣ ΣΤΙΓΜΗΣ

Πώς εσύ, ένας καθώς πρέπει άν-
θρωπος, αποφάσισες να συνε-
ταιριστής μ' αυτόν τὸν άπατε-
όνα, που έχει πάει φυλακή
τρεις φορές;
— Τρεις φορές; Βοὲ τὸν ψεύτη!
Καὶ μοῦ εἶπε μόνο δύο...

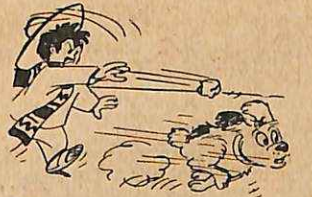
"Εχω στὸ σπίτι μια ωραιότατη
συλλογή ἀπὸ ἔργα ζωγραφικῆς.
— Ἀλήθεια; Ποῦς ἐποχῆς;
— Τῆς ἐποχῆς που εἶχα χρή-
ματα!

"Ο άνδρας μου εἶναι ναυτικός.
Κάθε χρόνο τὸν βλέπω τὸ πολὺ
τρεις εβδομάδες.
— Μα τί φοβερό!
— Μπᾶ! ὄχι τόσο. Τρεις ἐβδομά-
δες περνοῦν ὥσπου νά γυρίσῃς
νά δῆς!

Μπράβο, μαέστρο, λέει ἡ νεόπλου-
τη κυρία, ἐκτελέσαστε τόσο καλὰ
τὴ συναυλία, που νόμιζα πὼς ἀ-
κουγα ραδιόφωνο.

"Ο γιατρός, ἀφοῦ ἐξέτασε ἐπιστα-
μένως τὴν ασθενή, γυρίζει καὶ
λέει στὸν σύζυγο:
— Εἰσθε θαρραλέος...
— Καὶ βέβαια, γιατρέ, μὴν δι-
στάσετε...
— Ε, τότε... ἡ ἐπίσκεψις κο-
στίζει μιὰ λίρα!

Οὐ σύ με λοιδωρεῖς ἄλλ' ὁ τόπος...

Οι «άπλοι» λαβύρινθοι

ὁ ἠλεκτρονικός ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ

Τοῦ

J. P. LEWIS

Όταν προφέρουμε τις λέξεις «ἠλεκτρονικός ἐγκέφαλος» ἀσφαλῶς θὰ περνοῦν ἀπὸ τὸ μυαλό μας εἰκόνας διαβολικῶν μηχανῶν με ἀτσάλινα χέρια καὶ μάτια καὶ υπεράνθρωπη ἐντίληψη. Ἄν ἀφήσουμε τὴ φαντασία μας νὰ προχωρήσῃ πρὸς μακριὰ, θὰ δοῦμε ἴσως τις μηχανές αὐτὲς νὰ στρέφονται κατὰ τῶν κατασκευαστῶν τους καὶ νὰ ἀπειλοῦν με ἐξολόθρευσι ὁλόκληρο τὸ ἀνθρώπ. νο γένος. Τὸ Χόλλυγουντ ἄρχισε ἤδη νὰ ἐκμεταλλεύεται τις ιδέες αὐτοῦ τοῦ εἴδους, ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ πολλὰ περιοδικὰ δημοσιεύουν σχετικὰ ἀναγνώσματα πού τὸ κοινὸ τὰ διαβάζει με πάθος.

Ποιά ὅμως εἶναι πραγματικὰ τὰ γεγονότα; Τί εἶναι αὐτὰ τὰ πράγματα πού τὰ ὀνομάζουμε «ἠλεκτρονικούς ἐγκεφάλους»; Ποιὲς προόδους ἔχουν κάνει στὸν τομέα τοῦ «σκέπτεσθαι» καὶ τί μπορούμε νὰ περιμένουμε ἀπ' αὐτὰ στὸ μέλλον;

Ἡ καθαυτὴ ὀνομασία τῶν ἠλεκτρονικῶν ἐγκεφάλων εἶναι «αὐτόματες ἠλεκτρονικὲς ὑπολογιστικὲς μηχανές» καὶ σὲ τελευ-

ταῖα ἀνάλυσι πρόκειται ἀπλῶς γιὰ ταχύτερες ἀθροιστικὲς μηχανές. Ἰσῶς ἐκ πρώτης ὄψεως αὐτὸ νὰ εἶναι ἀπογοητευτικόν, ἀλλὰ ἔτσι εἶναι. Ἄς τις δοῦμε λοιπὸν πρῶτα σὰν ὑπολογιστικὲς μηχανές, σὰν μηχανές πού θὰ κάνουν ἀριθμητικὲς πράξεις γιὰ νὰ μᾶς θγάξουν ἀπὸ τὸν κόπο νὰ τις κάνουμε ἐμεῖς — ἀφοῦ αὐτὸς εἶναι ὁ πρωταρχικὸς σκοπὸς γιὰ τὸν ὁποῖο κατασκευάστηκαν.

Ἄν δὲν ἔχετε μελετήσει τὸ ζήτημα, ἀσφαλῶς θὰ ἐκπλαγῇτε μαθαίνοντας πῶς μιὰ ἀθροιστικὴ μηχανή εἶναι σὲ θέσι νὰ κάνῃ κάθε εἴδους μαθηματικὸ ὑπολογισμό. Θὰ ρωτήσετε ἀσφαλῶς πῶς γίνεται ὁ πολλαπλασιασμός καὶ ἡ διαίρεσις, γιὰ νὰ μὴν πάρουμε τις πρὸς πολὺπλοκες πράξεις πού κάνουν οἱ μαθηματικοί, ὅπως ἡ ἐξαγωγή τῆς τετραγωνικῆς ρίζας κ.λ.π. Λοιπόν, ὅλες αὐτὲς οἱ πράξεις δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο παρὰ ἐξαιρετικὰ πολὺπλοκοὶ συνδυασμοὶ προσθέσεως καὶ ἀφαιρέσεως.

Τὸ νὰ πολλαπλασιάσετε 624X9 σημαίνει ἀπλῶς νὰ προσθέσετε τὸ 624 ὀχτὼ φορές στὸν ἑαυτό του. Φυσικὰ ἐσεῖς δὲν τὸ κάνετε μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, ἀλλὰ ἐπιστρατεύετε τοὺς πίνακες τοῦ πολλαπλασιασμοῦ καὶ ἔχετε τὴν λύσι πολὺ γρηγορώτερα. Ὅμως θὰ μ. π. ο. ρ. ο. σ. α. τ. ε. νὰ τὴν ἔχετε καὶ με πρόσθεσι, καὶ τὸ ἴδιο συμβαίνει γιὰ τὴν πρὸς πολὺπλοκὴ μαθηματικὴν πράξι. Λοιπόν, ὅλη ἡ ἱκανότης τῶν ἠλεκτρονικῶν ὑπολογιστικῶν μηχανῶν εἶναι ὅτι μπορούν νὰ ἀθροίσουν ἀριθμούς πάρα πολὺ γρήγορα. Ἡ πρὸς γρήγορη μηχανή πού βρίσκεται στὸ Τέντινγκτον τῆς

Μεγάλης Βρετανίας μπορεῖ νὰ προσθέσῃ δυὸ ἀριθμούς πού ὁ καθένας τους νὰ φθάνῃ τὰ ἑκατὸ ἑκατομμύρια, μ. ὀ. ν. ο. σ. ἐ. τ. ρ. ι. ἄ. ν. τ. α. ἑ. κ. α. τ. ο. μ. μ. υ. ρ. ι. ο. σ. τ. ἄ. τ. ο. ὑ. δ. ε. υ. τ. ε. ρ. ο. λ. ἔ. π. τ. ο. υ. καὶ μιὰ ἠλεκτρονικὴ μηχανή θεωρεῖται πολὺ ἀργή ἂν χρειάζεται ἓνα χιλιοστὸ τοῦ δευτερολέπτου γιὰ νὰ κάνῃ αὐτὴ τὴ δουλειά!

Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι με τὴν ἀργὴ αὐτὴ μέθοδο τῆς ἐπαναλαμβάνομένης προσθέσεως μπορεῖ νὰ γίνῃ ὅποιοσδήποτε λογαριασμός πολὺ γρηγορώτερα ἀπ' ὅ, τι θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ ἀπὸ ὅποιοδδήποτε ἀνθρώπινο πλάσμα, ἐξ ὁδήποτε ἀνθρώπινο πλάσμα, ἔστω καὶ ἐφωδιασμένο με πίνακες πολλαπλασιασμοῦ καὶ με τὰ πρὸς γρήγορα μαθηματικὰ συστήματα.

Πῶς ὅμως αὐτὲς οἱ μηχανές κατορθώνουν νὰ ἐργάζονται σωστά ὅταν ἀναπτύσσουν τέτοια ταχύτητα; Ἀπλούστατα, χρησιμοποιώντας ἠλεκτρικὲς συσκευές καταμετρήσεως πού μπορούν νὰ ἐπαναλάβουν ἓναν ἀριθμὸ ἑκατομμύρια φορές στὸ λεπτό. Χρησιμοποιοῦν τὸν ἀπλούστερο δυνατὸ τρόπο γιὰ νὰ κάνουν προσθέσεις: Μετρᾶνε τοὺς ἀριθμούς ἓναν-ἓναν! Γι' αὐτὸ καὶ ὀνομάζονται «δακτυλικὲς μηχανές» (με ζονται «δακτυλικὲς μηχανές» (με τὴ διαφορά πῶς οἱ δακτυλικὲς μηχανές δὲν εἶναι σὰν τὸν ἀνθρώπου πού μπορεῖ νὰ μετρήσῃ μόνο στὰ δέκα τοῦ δάχτυλου!)

Ἀλλὰ, φυσικὰ, τὸ νὰ μετράῃ μιὰ μηχανή μόνη τῆς, δὲν εἶναι ἀρκετό. Γιατὶ τότε θὰ μπορούσαμε νὰ ἔχουμε μιὰ ἀπλὴ πρόσθεσι ἢ ἓναν πολλαπλασιασμό, ἀλλὰ γιὰ ἓναν πρὸς πολὺπλοκο λογαριασμό θὰ ἔπρεπε νὰ σταματᾶμε καὶ νὰ γράφουμε τὸ σύνολο κάθε πράξεως, πράγμα πού

θὰ ἐξουδετέρωνε ὅλη τὴν ταχύτητα τῆς μηχανῆς. Χρειάζεται κάποιος τρόπος «ἀποθηκεύσεως» τῶν ἀριθμῶν, ὥστε νὰ μπορούμε νὰ φυλάξουμε τὰ σύνολα καὶ νὰ τὰ ξαναπαίρνουμε με ὅλη τὴν ταχύτητα πού μπορεῖ νὰ ἀναπτύξῃ ἡ μηχανή.

Γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτόν, οἱ ἠλεκτρονικὲς μηχανές διαθέτουν διάφορους τύπους συσκευῶν πού ἡ ἀπλούστερη ἴσως καὶ εὐκολώτερα ἀντιληπτὴ εἶναι τὸ μαγνητικὸ τύμπανο, δηλαδὴ ἓνας περιστρεφόμενος κύλινδρος πού μοιάζει με τὸν παλιὸ φωνογράφο. Μόνον πού ἀντὶ νὰ εἶναι ἀπὸ κερί καὶ νὰ ἔχῃ τὴ χαραγματιὰ στὴν ὁποία ἀκουμπᾷ ἡ βελόνα, εἶναι ἀπὸ μέταλλο καὶ ἔχει στὴν ἐπιφάνειά του μικροσκοπικὰ μαγνητικὰ σημεῖα, τὰ ὁποῖα «διαβάζονται» ἀπὸ ἓνα ἠλεκτρικὸ πικ-ἄπ πού τὰ μετατρέπει κατ' εὐθείαν σὲ ἠλεκτρικὰ στίγματα καὶ τελείως.

Ἡ συσκευή αὐτὴ μπορεῖ ν' ἀποθηκεύσῃ ὁλόκληρες ταινίες στιγμάτων πού ἀντιπροσωπεύουν ἀριθμούς. Τὰ στίγματα εἶναι τόσο μικρά, ὥστε μπορούν νὰ ἀποτυπωθοῦν 1.000 ἀριθμοὶ ὡς ἑκατὸ ἑκατομμύρια ὁ καθένας σὲ ἓνα τύμπανο με διάμετρο 1½ Ἴντσες. Ἐνα τέτοιο ἀποθηκευτικὸ τύμπανο κάνει 3.000 στροφές στὸ λεπτό καὶ μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθῇ πολλὰς φορές χωρὶς νὰ πρέπει κάθε φορὰ νὰ σβήνουνται οἱ παλιοὶ ἀριθμοί, γιατί κάθε νέα ἐγγραφή ἐξαλείφει αὐτόματα τὴν παλιά.

Φυσικὰ πρέπει νὰ λυθοῦν ἀκόμη πολλὰ προβλήματα, τόσο στὴν ἐπιστημονικὴ, ὅσο καὶ στὴν καθαρὰ ἀθροιστικὴ ἐργασία. Ὁ «ἐγκέφαλος» τῆς μηχανῆς μπορεῖ νὰ τελειοποιηθῇ ὥστε νὰ πε-

νίστηκε και ο Λάπωνας έμεινε μετέωρος στον άέρα.

— Έχω τώρα στα χέρια μου το άστρο, σκέφθηκε, αλλά για την ώρα μόνο μπλεάς μου είναι.

Ο άέρας τόν πήγαινε πέρα - δώθε, αλλά εκείνος θαστούσε σφ'χτά τη λεία του. Τέλος έπεσε στη γή. "Έπεσε σε ένα λειθάδι με χλόη τόσο μαλακιά, σαν το μπαμπάκι, και τόσο ψηλή, που του έφθανε ως τη μέση. "Έβαλε το άστρο στην τσέπη του και ξεκίνησε.

Σε λίγο, εκεί που πήγαινε, συνάντησε τρεις ανθρώπους που μάλλωναν. Τους πλησίασε και τους ρώτησε :

— Γιατί μαλλώνετε;

— Είμαστε τρία άδελφια, του λένε αυτοί, και ο πατέρας μας πεθαίνοντας μάς άφησε κληρονομιά μόνο αυτό το σκούφο.

— Και μαλλώνετε για ένα σκούφο;

— Είναι μαγικός και όποιος τόν φορέσει γίνεται άόρατος.

Ο Λάπωνας πήρε τ'ό σκούφο στα χέρια του.

— Πρόσεχε, του φώναξαν τ'ά τρία άδελφια. "Αν τόν θάλης, θά γίνης άόρατος!

— Μή φοβόσαστε. Θέλω μόνο νά δώ άν λέτε άλήθεια.

☆

Μά μόλις άγγιξε το σκούφο στο κεφάλι του, ο Λάπωνας έγινε άφαντος και έτσι συνέχισε το δρόμο του, ένw τ'ά τρία άδελφια συμφιλιώθηκαν, μιά και δέν είχαν πιά γιατί νά μαλλώνουν.

Προστατευμένος από τόν σκούφο του, ο Λάπωνας άποφάσισε νά πάη νά βρ'η τόν Βασιλιά. Τώρα ήταν ήσυχος, γιατί κανένας πιά δέν μπορούσε νά του πάρη το άστρο του. Δρόμο έπαιρνε, δρόμο άφινε, όπου βρ'ηκε πάλι μιά μέρα τρεις ανθρώπους που μάλλωναν. "Έβγαλε τόν σκούφο του και πήγε κοντά τους νά δ'η τί είχαν.

— Είμαστε τρία άδελφια, του άπάντησαν,

ΛΑΠΩΝΕΣ ...

Η Λαπωνία είναι σουηδική, νορβηγική, φινλανδική και ρωσική.

Βρίσκεται στον πολικό κύκλο.

Το στάρι και τ'ά φρούτα δέν μεγαλώνουν στη γή της.

Στο νότιο άκρο τής Λαπωνίας ή μεγαλύτερη νύχτα και ή μεγαλύτερη ήμ'έρα κρατούν 24 ώρες στο βορειότερο, τρεις μήνες.

Τελευταίοι άπόγονοι μ'άς φυλής που έχει σχεδόν εξαφανιστή, οί Λάπωνες είναι πολύ μικρόσωμοι: 1.50 μ. ύψος οί άνδρες, 1.45 μ. οί γυναίκες.

Μάτια τραβηχτά, μέτωπο πλατύ, μ'ηλα πεταχτά, θυμίζουν τούς νάνους τών μεσαιωνικών παραμυθιών.

Η Λαπωνική σκηνή άποτελείται από πασσάλους μπηγμένους κυκλικά στη γή και ένwμένους με δέρματα τ'άρανδων. Η κορυφή μένει άνοιχτή, για νά βγαίνει ο καπνός. Κάβουν και ξύλινες καλύβες, σκετασμένες με ξύλο από έλάτια, ή χώμα.

Ντύνονται όλοι με δέρματα τ'άρανδων. Οί ψαράδες φορούν μπόττες, οί βοσκοί γαλάσιο σκού, οί βοσκοπούλες κόκκινο.

... ΚΑΙ ΛΑΠΩΝΙΑ

Τρώνε: ψάρια καπνιστά, γάλα. τ'άρανδου, τυρί, ψωμί.

Ψωμί δύο ειδών: 1) λίπος, αίμα τ'άρανδου και φαρίνα. 2) ξυλόψωμο από ίνες έλάτης, λίπος και κάποτε φαρίνα.

Γλυκίσματα: φλοιός σημύδας, μουσκεμένος σε λάδι, άγριοι καρποί παγωμένοι, μέσα σε γάλα.

Η γυναίκα φτιάχνει τ'ά δίχτυα, άρμέγει τούς τ'άρανδους, έτοιμάζει τ'ά δέρματα, ξηραίνει τ'ά ψάρια.

Ο άνδρας μαγειρεύει, κυνηγάει, ψαρεύει και μιά φορά τήν έβδομάδα σφάζει ένα τ'άρανδο.

Ο τ'άρανδος σέρνει τ'ά έλκηθρα, δίνει το δέρμα του, από το όποιο φτιάχνουν ρούχα και σκηνές, δίνει το γάλα του και το κρέας του και από τ'ά κόκαλά του γίνονται διάφορα εργαλεία και σκεύη.

Για νά παντρευτή ένας νεαρός Λάπων, πρέπει νά προσφέρει στον μέλλοντα πεθερό του ρακή.

Οί μητέρες μεταφέρουν τ'ά παιδιά τους στη ράχη τους μέσα σε ένα ξύλινο κιβώτιο.

Όταν πεθαίνουν τούς βάζουν κάτω από ένα σωρό πέτρες ή μέσα σε σπήλαια.

και το μόνο που κληρονομήσαμε από τόν πατέρα μας είναι ένα ζευγάρι μπόττες, θαυματουργές. Άμα τις στρίψεις άριστερά, περπατούν μόνες τους.

Ο Λάπωνας ζήτησε νά δ'η τις μπόττες και τις εξέταξε με προσοχή. Τ'ά τρία άδελφια κολακεύτηκαν και τόν άφησαν νά τις δοκιμάση. Ο Λάπωνας ώστόσο μόλις τις φόρεσε, έβαλε και το σκούφο που τόν έκανε άόρατο και έφυγε.

Τ'ά τρία άδελφια έδωσαν τ'ά χέρια, μιά και δέν τούς χώριζε πιά τίποτα και ο ήρωάς μας συνέχισε το δρόμο του.

Παρακάτω βρεθήκανε πάλι μπροστά του τρεις άλλοι άνθρωποι που μάλλωναν.

— Ποιοί είστε και γιατί μαλλώνετε; τούς ρώτησε.

— Άδελφια είμαστε και μόλις συνοδέψαμε τόν πατέρα μας στον τάφο του. Δέν μάς άφησε ούτε λεπτά, ούτε χωράφια, μόνο ένα ραβδί, που όταν το στήσης ανάποδα στη γή τήν ώρα τής μάχης, οί στρατιώτες σου δέν παθαίνουν τίποτα, ένw οί στρατιώτες του έχθρου εξολοθρεύονται.

Ο Λάπωνας ζήτησε νά δ'η το ραβδί. Μόλις όμως το έπιασε, φόρεσε το σκούφο του και έγινε άφαντος, ένw τ'ά τρία άδελφια άγαπήσανε πάλι.

Ο δρόμος ήταν μακρύς. Τέλος μιά μέρα έφτασε μπροστά σε ένα μεγάλο και ώραίο παλάτι με περιβόλι. Πουθενά δέν φαινόταν ψυχή. Μά τ'ά πουλιά άκούονταν που κελαϊδούσαν. Ο Λάπωνας άνοιξε τήν πόρτα του κήπου και μπήκε. Άμέσως βρέθηκε μπροστά σε μιά πελώρια άγριεμένη γυναίκα.

— Καλώς ήρθες! Και είχα τόσον καιρό νά φάω ώραίο άσπρο κρέας!

Ο Λάπωνας δέν τάχασε:

— Μ'ήν υπολογίζεις σε μένα, γιατί έχω κάνει τόσο δρόμο, που έχω μείνει πετ'ό και κόκκαλο. Πές μου μόνο που θά βρ'ω τόν Βασιλιά.

Ἡ γυναίκα πείστηκε, φώναξε ἕνα πουλί καὶ τὸ διέταξε νὰ οδηγήσῃ τὸν Λάπωνα στὸ παλάτι τοῦ Βασι-

λιά. Ἐκεῖ ὁ φίλος μας, μὲ τὸ μαγικό του σκουφο στὸ κεφάλι, περιδιάβασε ὅλο τὸ παλάτι ἀόρατος γιὰ τοὺς ἄλλους. Τέλος θρέθηκε στὸ δωμάτιο τῆς Βασιλοπούλας, ποὺ κεντοῦσε ἕνα μεταξωτὸ μαντήλι. Σὲ λίγο ζήτησε ἀπὸ τὴν ὑπηρετριά της νὰ τῆς δώσῃ ἕνα ποτήρι νερό. Τὴν ὥρα ποὺ ἡ ὑπηρετρία περνοῦσε μπροστὰ ἀπὸ τὸν Λάπωνα, ἐκείνος ἀθέατος καθὼς ἦταν, ἔρριξε μέσα στὸ νερό τὴ μ. ἂ ἀκτίνα τοῦ ἀστεριοῦ ποὺ εἶχε στὴν τσέπη του. Ἡ Βασιλοπούλα τὴν εἶδε καὶ ἀπόρησε. Ζήτησε καὶ ἄλλο νερό ἀπὸ τὴν ὑπηρετρία καὶ πάλι ὁ Λάπωνας ἔρριξε μιὰ ἄλλη ἀκτίνα τοῦ ἀστρου μέσα στὸ ποτήρι. Ἡ Βασιλοπούλα τὴν εἶδε καὶ εἶπε:

—Ἄν εἶναι κανένας ξένος ἐδῶ, ἂς φανερωθῇ καὶ δὲν θὰ τὸν τιμωρήσω.

Ὁ Λάπωνας ἔβγαλε τὸ σκουφο του καὶ διηγήθηκε τὴν ἱστορία του στὴ Βασιλοπούλα.

—Ποῦ εἶναι ὁ Βασιλιάς,

—Λεῖπει στὸν πόλεμο, ἀπαντήσε ἡ Βασιλοπούλα μὲ κλάμματα. Ἀλλὰ σήμερα μάθαμε πὼς ὁ στρατὸς μας καταστράφηκε καὶ φοβοῦμαι μήπως δὲν γυρίσει ζωντανός.

Ὁ Λάπωνας ζήτησε ἀμέσως νὰ μάθῃ ποῦ γινόταν ἡ μάχη καὶ παρ' ὅλες τὶς διαμαρτυρίες τῆς Βασιλοπούλας ἔβαλε τὶς περίφημες μπόττες του καὶ ἔτρεξε νὰ βρῇ τὸ Βασιλιά. Ἐκεῖ κοντὰ στὸν βασιλιά ἔστησε στὴ γῆ ἀνάποδα τὸ μπαστούνι κι' ἀμέσως ἔπεσε χολέρα στὸν ἐχθρὸ καὶ τὸν ἐξολόθρευσε.

Μόλις τελείωσε ὁ πόλεμος, ὁ Λάπωνας φόρεσε πάλι τὶς μαγικές του μπόττες καὶ ἔτρεξε στὴ Βασιλοπούλα νὰ τῆς πῇ τὴν καλὴ εἰδησι. Ἡ Βασιλοπούλα τὸν δέχθηκε μὲ χαρὰ καὶ μαζὶ περιμέναν τὸν γυρισμὸ τοῦ Βασιλιά, ποὺ μόλις γύρισε, χωρὶς νὰ ζητήσῃ νὰ δῇ τὸ ἀστέρι, συμφώνησε γιὰ τὸ γάμο. Ὁ Βασιλιάς κάλεσε ὅλο τὸ λαὸ νὰ γιορτάσῃ τοὺς γάμους τῆς κόρης του καὶ τὸ καινούργιο ζευγάρι ἔζησε καλά κι' ἐμεῖς καλύτερα.

Χρυσέ μου, ὅταν παντρευθοῦμε θὰ μοιράζωμαι τὶς λύπες καὶ τὶς στενοχώριες σου.

—Μά, καλὴ μου, δὲν ἔχω οὔτε λύπες, οὔτε στενοχώριες.

—Ἀγάπη μου, ὅταν μὲ παντρευθῇς, θὰ ἔχῃς κι' ἀπὸ τὰ δύο!

Constellation

ΜΩΣΑΪΚΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Οταν ὁ Βασιλεὺς Ὁθων περιώδευε τὴν Ἑλλάδα καὶ πῆγε στὴν Ναύπακτο, ἐκεῖ ἔκαμε μερικές ἐρωτήσεις στὸν Δήμαρχο, ὁ ὁποῖος ἦταν λιγάκι κουφός.

—Πὼς πάει ὁ Δήμος σου, κ. Δήμαρχε;

—Ὁ Δήμος;

—Ναί, ὁ δήμος σου.

—Σουρτοῦκετε, Μεγαλειότατε:

Ὁλη μέρα μεθυσμένοι, ἀπαντᾷ ὁ Δήμαρχος ἐννοώντας τὸν ἀδελφὸ του ποὺ τὸν ἔλεγαν Δήμο.

Ὁ Ὁθων παραξενεύτηκε, ἀλλὰ ξαναρώτησε τὸν Δήμαρχο:

—Χμ! Δὲν ρωτῶ αὐτό: Θέλω νὰ μάθω πὼς πάει ὁ λαός. Ἐχετε ἀσφάλεια;

—Ὁ...λαγός, Βασιλιά μου; Αὐτὸς κατάντησε νὰ τὸν τρῶν καὶ οἱ γύφτοι!!

—Πὼς εἴπατε; ρωτᾷ μὲ ἐκπληξί ὁ Βασιλιάς.

—Νά, Μεγαλειότατε, τόσο χιόνι ἔρριξε φέτος, ποὺ τοὺς πιάνουμε ζωντανούς τοὺς λαγούς!

Τότε ὁ Βασιλιάς γυρνώντας στοὺς αὐλικούς του, λέει:

—Ἐδῶ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐξεπαιδεύθησαν. Εἶναι πολὺ πίσω.

—Τὴν παιδεμάρα καὶ τὸ ξύλο ποὺ φάγαμε τόσα χρόνια τώρα, Βασιλιά μου, οὔτε τὸ σκυλί σου... λέει ὁ Δήμαρχος.

—Ὁ Βασιλεὺς ἐννοεῖ τὴν παιδεία, πρόσθεσε τότε γελώντας ἡ Βασίλισσα Ἀμαλία.

—Καὶ παιδιὰ ἔχω τρία ἀρσενικά, Βασίλισσά μου, εἶπε ὁ ἀφελὴς Δήμαρχος, κι' ἄλλα τρία θηλυκά, μὲ τὸ συμπάθειο.

—Ἐ, εἰστε πολὺ χονδρός, κύριε

Δήμαρχε, φωνάζει τότε ἡ Ἀμαλία ἀγανακτημένη.

—Νά δῆς τὸν ἀδελφὸ μου, τὸν Γιάννο, πόσο πιὸ χονδρὸς εἶναι ἀπὸ μένα, ἀπάντησε ἀτάραχος ὁ Δήμαρχος.

Στὴν ἀπάντησι αὐτὴ οὔτε ὁ Βασιλιάς, οὔτε ἡ Βασίλισσα, οὔτε οἱ αὐλικοὶ μπόρεσαν νὰ κρατήσουν τὰ γέλια τους.

Μιχάλης Καρακάσης

☆

Στὸ καφενεῖο ὁ Παναγιώτης, ποὺ κάνει τὸν κοσμογυρισμένο καὶ τὸν πολυδιαβασμένο:

—Ποῦ λέτε, στὶς θόρειες χώρες, σὲ κείνες ποὺ βρίσκονται κοντὰ στὸ Βόρειο Πόλο, εἶχαμε, θυμάμαι, μιὰ φορὰ 90 ἡμέρες ἡμέρα κι' 90 ἡμέρες νύχτα!

Κάποιοι ἀπὸ τὴν παρέα:

—Καὶ πόσο πάνε ἐκεῖ τὰ μεροκάματα, Παναγιώτη;

—!!!

☆

Γ. Α. Κ.

Κάποτε παίζοντας πόκερ, ὁ ἀείμνηστος Τίμος Μωραϊτίνης εἶχε ἀπέναντί του μιὰ ἀρκετὰ χαριτωμένη κυρία.

Γιὰ μιὰ στιγμή ὁ Μωραϊτίνης σταμάτησε τὸ παίξιμο. Βλέποντάς τον ἡ κυρία τὸν ρώτησε:

—Τί πάθατε, κ. Τίμο; χλωμιάσατε!

Καὶ ὁ ἐτοιμολόγος Μωραϊτίνης ἀπαίτησε χαριτωμένα:

—Κυττάζοντας τό... καρέ σας, κυρία μου, ἔχασα τὸ χρῶμα μου!

Γ. Α. Π.

πούσε πολύ αυτό το λαϊκό τραγουδάκι, καθώς κι' άλλα πολλά ρεμπέτικα, για μερικά από τα οποία έλεγε ότι συνεχίζουν με τη ρυθμική μουσική τους και με τα επαναλαμβανόμενα μέτρα τους το βυζαντινό μέλος... Είχε γράψει μάλιστα κι' αρκετές φορές γι' αυτά, τονίζοντας πάντα τη λαϊκή τους αξία, την ελληνικότητά τους και τη γνησιότητά τους που δεν έχει καμμιάν επιτήδευση και καμμιάν εκζήτηση...

Η γνησιότητα αυτή των ρεμπέτικων κι' η ελληνικότητά τους, παρὰ τις έντονες αντίρρήσεις εκείνων που βλέπουν σ' αυτά μια κακή συνέχεια ανατολίτικων μακρόσυρτων άμανέδων, συγκίνησε όχι μόνο τη Σπανούδη, αλλά και πολλούς διάσημους ξένους μας που έπηγαν και ξαναπήγαν στα διάφορα λαϊκά κεντράκια για ν' ακούσουν τα μπουζούκια.

Πρώτος ο έμπνευσμένος σκηνοθέτης του «Λεωφορείου ο πόθος», ο 'Ηλίας Καζάν, ένθουσιασθηκε κυριολεκτικά με τα ρεμπέτικα. Κι' έτόνισε στους φίλους του και στους δημοσιογράφους που τον έρωτησαν για τις έντυπώσεις του που απέκομισε από το ταξίδι του στην 'Ελλάδα, ότι αν κάποτε ξανάρθη εδώ για να γυρίσει μια ταινία, θα την παισιώσει από την αρχή ως το τέλος με λαϊκά μοτίβα.

Με τον ίδιον ένθουσιασμό μίλησαν για τα ρεμπέτικα ο Σερ Λώρενς 'Ολιβιέ, ο 'Αλεξάντερ Κόρντα, ο Γκράχαμ Γκρήν, η Βίβιαν Λή, ο Φρέντερικ Μάρς και πολλοί ακόμη ήθοποιούς, σκηνοθέτες, συγγραφείς, ζωγράφους — που είναι σε θέσι να εκφράσουν υπεύθυνα μια γνώμη στα θέματα της Τέχνης...

Κι' ακόμη κάτι, που είναι κι' αυτό ένα δυνατό έπιχειρήμα για τους φίλους των λαϊκών τραγουδιών: Στην 'Αμερική, που υπάρχει μια 'Εταιρεία παραγωγής ελληνικών δίσκων, οι περισσότερες πλάκες που πουλιούνται είναι με τα ρεμπέτικα. Το ποσοστό της υπεροχής των είναι συγκριτικά με τις άλλες 80% περί-

που. Κι' ως μη νομισθί ότι οι δίσκοι αυτοί αγοράζονται από όμογενείς που φυσικό είναι να θέλουν, ότι περισσότερο τους θυμίζει «πατρίδα» (κι' άσφαλώς τα κεφάτα λαϊκά τραγουδάκια τους τη θυμίζουν περισσότερο από τα γλυκανάλατα ταγκό και τις ανόητες ρούμπες), αλλά από 'Αμερικάνους δέρους που τρέφουν ιδιαίτερη συμπάθεια στα... μπουζούκια.

Χαρακτηριστικό σ' αυτό το σημείο είναι η έντυπωσι γνωστού 'Αθηναίου επιστήμονος που έγυρσε πρότφατα από το ταξίδι του στο Νέο Κόσμο και πού, καθώς είπε, σε πολλά κεντράκια των λαϊκών γειτονιών της Νέας 'Υόρκης, αλλά και σ' άλλα κοσμικώτερα, άκουσε ρεμπέτικα!...

☆

Οι κυριώτεροι εκπρόσωποι σήμερα του λαϊκού τραγουδιού είναι ο Τσιτσάνης, ο Βαμβακάρης, ο Γιάννης Παπαϊωάννου, ο Περιστέρης, ο Μητσάκης, ο Χρήστος Κολοκοτρώνης, ο Παπαδόπουλος, ο Κολοβάτος, ο Καπλάνης, ο Λαύκας και μερικοί άλλοι, ενώ οι δυο αντιπροσωπευτικότερες τραγουδίστριες του είδους είναι η Σωτηρία Μπέλλου και η Μαρίκα Νίννου.

Αυτοί καλλιεργούν συστηματικά με κέφι και προσήλωσι τα κεφάτα λαϊκά τραγουδάκια που ξεκινούν από τις λαϊκές γειτονιές και κάνουν το γύρο της χώρας μας και πολλά από αυτά, όπως είδαμε, ξεπερνούν τα σύνορά μας. Οι περισσότεροι γράφουν μόνοι των και τους στίχους και τη μουσική. Χαρακτηριστικό είναι ίσως αυτό που είπε ο Τσιτσάνης σε μια συνέντευξη που έδωσε για τα ρεμπέτικα:

—Μου έρχονται στο στόμα τα λόγια κι' ο σκοπός και τα κάνω τραγούδι.

Χωρίς δέβαινα τα λαϊκά τραγουδάκια να μπορούν να συγκριθούν με τους θησαυρούς της 'Εθνικής Μουσικής, είναι όμως κι' αυτά μια προσ-

σπάθεια που ξεκινά από την ίδια αρχή: Να εκφράσει ο λαός μας ποιητικά και μουσικά τα αισθήματά του!

☆

Και μια διευκρίνησι: Πολλοί κατηγορούν τα ρεμπέτικα ότι σπρώχνουν τον άκροατή τους στα... εγκλήματα, τα ναρκωτικά, τα μαχαίρια!... Και έχουν για έπιχειρήμα μερικά από αυτά που πραγματικά μιλούν για φόνους και φυλακές. 'Αλλά πόσα είναι αυτά, συγκριτικά με το σύνολο των λαϊκών τραγουδιών που ξεκινούν με άγνότερες προθέσεις; 'Ελάχιστα!

Τα περισσότερα και τα καλύτερα είναι άθωα, αμόρφητες εξομολογήσεις κεφιού ή μελαγχολίας του δημιουργού τους.

Θυμηθείτε εκείνα τα τρισχαριτωμένα «Καβουράκια» που κλαίνε στο γυαλού τα βοτσαλάκια έπειδη ή κυρά-καβουρίνα τ' άφησε μόνα τους και πάει περίπατο στη Ραφίνα με το σπάρο... Τί το έπιλήψιμο έχει αυτό το εύθυμο και τόσο γνήσιο λαϊκό τραγουδάκι που όπωςδήποτε είναι πολύ καλύτερο από τα ανόητα ταγκό με τις άπιστες καρδιές, τα δακρυσμένα μάτια και τις νοσηρές μελαγχολίες; 'Η το άλλο με τη «σουσουράδα», που είναι ένα από τα μεγαλύτερα «σουξέ» —για να μεταχειρισθούμε την ειδική λέξη— της έποχής; 'Ασφαλώς τίποτα. Είναι άθωο κέφι, δροσιά και μουσική χάρη.

Κάθε γλυκοξημέρωμα — στής θάλασσας την άκρη
μια μάννα κλαίει με καημό — και χύνει μαύρο δάκρυ.

Ένα παιδί τόξε κι' αυτή — μέσα στην ψεύτρα πλάση
μακρυνά της όμως για να ζή — ή ξενητεία τόχει καταδικάσει.

Όσα καράβια έρχονται — με πόνο τα κυττάζει
μήπως φανεί τ' αγόρι της — και βαρειαναστενάζει.
Την Παναγιά παρακαλεί — για να τη βοηθήσει
να φέρη το λεβέντη της — τα μάτια της πριν κλείση...

Η ξενητεία κι' ο θάνατος, όπως και στα δημοτικά, έτσι και στα σημερινά λαϊκά μας τραγούδια, είναι

Πλάι σ' αυτά που υπογραμμίζουν την ευθυμία και την ένστικτώδη διάθεση του λαού μας «να τ'ό ρίξη έξω για να πάνε κάτω τα φαρμάκια», υπάρχουν και τ' άλλα που ξεκινούν από κάποια πικρία ή λύπη του δημιουργού τους και τη μετουσιώνουν εκφραστικά σε στίχο και μουσική. Τέτοιο είναι το τόσο γνωστό «Πές μου Χάρε που το πήγες», που θυμίζει στην άπλη του συγκίνησι μοιρολόγι!

Για πές μου Χάρε που τα πās
τα νειάτα που θερίζεις
και των μαννάδων τις καρδιές
άλυπτητα ξεσχιζεις;
Πές μου Χάρε που το πήγες
το παιδί μου που το πήρες
το παιδί μου...

.....

Το λαϊκό αυτό τραγουδάκι του Περιστέρη με τη μουσική του που υπογραμμίζει τη λύπη των άπλων στίχων του στους οποίους να σε χορό επαναλαμβάνεται το μοτίβο «Πές μου Χάρε που το πήγες», είναι ένα μικρό άριστούργημα στο είδος του.

Από την ίδια μελαγχολική διάθεση ξεκινά και το άλλο ωραιότατο τραγουδάκι, το «Κάθε γλυκοξημέρωμα» του Κολοκοτρώνη, μόνο που έδω αίτια του πόνου δεν είναι ο Χάρος, αλλά η ξενητεία, που τόσο εκφραστικά την έχει τραγουδήσει κι' ο άνυμνος δημιουργός του δημοτικού μας τραγουδιού.

Δυο μοτίβα που έρχονται πολύ συχνά στο στόμα του δημιουργού τους. Χαρακτηριστικώτατο είναι και ξ-

να άλλο τραγούδι του Περιστέρη το «Βλέπω τὰ παράθυρα κλειστά».

Είναι βαρειά! Είναι βαρειά, Μανούλα μου,
Είναι βαρειά ή σκοτεινιά.

Βλέπω παράθυρα κλειστά — βαρειά άμπαρωμένα,
άνοιξε μάνα νά με δῆς — πού ἦρθ' ἀπὸ τὰ ξένα.
Είναι βαρειά — είναι βαρειά, Μανούλα μου,
είναι βαρειά ή σκοτεινιά.

Καμιά ψυχὴ δὲ φαίνεται — κι' ὁ Χάρος μὲ φοβίζει.
ἔβγα Μανούλα νά σὲ δῶ — γιὰτ' ἡ καρδιά ραίξει.
Είναι βαρειά — είναι βαρειά, Μανούλα μου,
είναι βαρειά ή σκοτεινιά.

Πόσην ἀληθινὴ συγκίνησι, πόσο γνήσιο σπαράγμὸ ἔχει αὐτὸ τὸ ἀπλὸ τραγουδάκι πού ἐκφράζει ὅμως τόσο ἄμεσα, τόσο παραστατικά, τὴν ἀγωνία τοῦ παιδιοῦ πού ἀφοῦ γύρισε κόσμους ὁλόκληρους ἐπιστρέφει ὕστερα ἀπὸ χρόνια καὶ βλέπει τὸ σπῆτι σκοτεινὸ κι' ἀμπαρωμένο κι' ἀνησυχεῖ γιὰ ὅ,τι πιδ ἀκριβὸ ἔχει σ' αὐτὴ τῇ ζωῇ: τῇ Μανούλα του!

Τὸ λαϊκὸ τραγούδι πού παίρνει ἔτσι μιὰ καθολικώτερη σημασία ἔχει κλείσει στοὺς στίχους του καὶ τῇ μελωδία του ὅλη τὴν κλίμακα τῶν αἰσθημάτων τοῦ λαοῦ μας, ἀπὸ τὴν πιδ μεγάλη χαρὰ ὡς τὸν πιδ βαθὺ πόνο. Τραγουδᾷ τὴν ὑπερῆφάνεια τοῦ παλληκαριοῦ πού βλέπει τὸ κορίτσι

Ενας γνωστὸς συνθέτης ἔμενε σ' ἓνα σπῆτι πολὺ ἀπλὸ σὲ μιὰ μέτρια συνοικία τοῦ Παρισιοῦ. Στὸ ἐπάνω πάτωμα καθόταν μιὰ οἰκογένεια τόσο πολυμελὴς, ὅσο καὶ θορυβώδης. Τὸ χειρότερο ὅμως ἦταν ὅτι τὸ δωμάτιο τῶν παιδιῶν βρισκόταν ἀκριβῶς πάνω ἀπὸ τὸ στούντιο τοῦ συνθέτη. Καὶ κάτι ἀκόμη χειρότερο: Τὸ δωμάτιο αὐτὸ δὲν εἶχε οὔτε ἓνα χαλὶ πού νὰ μετριάξῃ κάπως τοὺς θορύβους. Μιὰ μέρα ὁ συνθέτης ἀπελπίστηκε. Ἀνέβηκε ἐπάνω, ζήτησε τὴν κυρία καὶ ἄρχισε, εὐγενικὸς καθὼς ἦταν, νὰ τῆς μιλή γιὰ διάφορα πράγματα, ὥσπου στὸ τέλος τὴν παρακάλεσε νὰ δεχθῇ ὡς δῶρο ἓνα χαλὶ γιὰ τὸ δωμάτιο τῶν παιδιῶν.
— Ἀχ! μὰ εἶναι τόσο εὐγενικὸ ἐκ μέρους σας! φώναξε ἡ κυρία. Ἀλλὰ νὰ σὰς πῶ κάτι; Ἄν πραγματικὰ θέλετε νὰ τὰ ἐνθουσιάσετε, πάρτε τους ἓνα γραμμόφωνο!

Ὁ ἐχθρὸς τῶν μαύρων ἡπείρων

ΤΟ ΠΑΡΑΣΙΤΟ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Τοῦ
LOUIS DALMAS

Ὅπως ὅλες οἱ χώρες πού ἔχουν ἀποσπάσει τὴ γῆ τους ἀπὸ τὴν ἄμμο τῆς ἐρήμου, ἡ Αἴγυπτος χρωστᾷ τὴν ὑπαρξί της στὸ νερό. Δίχως νερὸ δὲν ὑπάρχει τίποτε. Ἡ ζωὴ θγαίνει ἀπ' τὸ νερό. Ἀλλὰ ἀπ' τὸ νερὸ θγαίνει καὶ ὁ θάνατος. Ἐνα ἀπὸ τὰ πιὸ δραματικά παράδοξα τῆς κοιλιάδας τοῦ Νεῖλου εἶναι ὅτι μέσα στὰ ἀναρίθμητα ἀρδευτικά αὐλάκια πού δροσίζουν καὶ ζωντανεύουν τὴν πυρπολούμενη ἀπ' τὸν ἥλιο γῆ κρύβεται μιὰ τρομερὴ μάστιξ, πού κρατᾷ σὲ ἀγωνία ἐδῶ καὶ πολλοὺς αἰῶνες τὸ αἰγυπτιακὸ ἔθνος: τὸ σαλιγκάρι.

Δὲν πρόκειται γιὰ τὸ ἥμερο γαστερόποδο πού τὸ μαζεύουν στὰ δάση: πρόκειται γιὰ μιὰ ποικιλία πού ζεῖ στὸ γλυκὸ νερὸ καὶ φιλοξενεῖ γιὰ λίγο καιρὸ, ἀλλὰ κατὰ τρόπον ἰδεώδη — ἓνα παράσιτο πού προκαλεῖ στὸν ἄνθρωπο μεγάλες συμφορές.

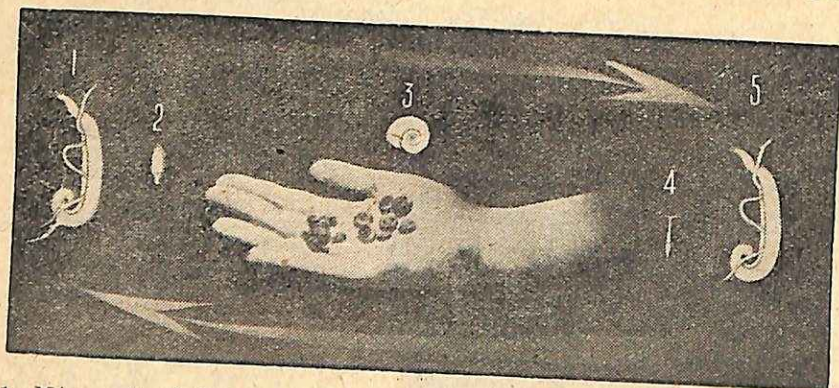
Τὸ παράσιτο αὐτὸ εἶναι φορεὺς μιᾶς ἀρρώστειας πιδ λέγεται «βιλαρζίσωσις» ἢ «σχιστοσωμιάσις». Ἡ ἀρρώστεια αὐτὴ προ-

καλεῖ αἱματουρία, διόγκωσι τῆς σπλήνας, ἀναιμία, βαριὲς θλάβες στὸ ἐντερικὸ σύστημα καὶ μιὰ γενικὴ σωματικὴ καὶ ψυχικὴ κατάπτωση, πού μπορεῖ νὰ καταλήξῃ σὲ θάνατο.

Μ' ὅλο πού ἀγνοεῖται ὁλότελα στὸν τόπο μας, ἡ ἀρρώστεια αὐτὴ θεωρεῖται ἀπὸ πολλοὺς σοφοὺς σὰν τὴν σπουδαιότερη καὶ πιδ διαδεδομένη σήμερα ἀσθένεια. Λυμάνεται τὸ ἓνα τρίτο τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς: σχεδὸν ὁλόκληρη τὴν Ἀφρικὴ, ἓνα μέρος τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς, τὴν Ἀπὼ Ἀνατολὴ καὶ τὴν Νότιο Ἀμερικὴ. Στὴν Αἴγυπτο εἶναι ὑπεύθυνη γιὰ ἓνα θάνατο στοὺς πέντε καὶ ὅπου ὑπάρχει, τὸ ποσοστὸ τοῦ πληθυσμοῦ πού μπορεῖ νὰ προσβάλῃ φθάνει τὰ 85—90%.

Ο ΥΔΡΟΒΙΟΣ ΕΧΘΡΟΣ

Τὶ δουλειὰ ἔχει τὸ σαλιγκάρι τοῦ γλυκοῦ νεροῦ μέσα σ' ὅλη αὐτὴ τὴ θλιβερὴ εἰκόνα; Ἐξασφαλίζει τὴν διόδοσι τοῦ παρσίτου. Αὐτὸ ἀναπτύσσεται μέσα στὸν ἀνθρώπινο ὀργανισμό

1. Μέσα στον ανθρώπινο οργανισμό, όπου δεν είναι μεταδοτικό. — 2. Το παράσιτο όπως το αφήνει στο νερό ο μολυσμένος άνθρωπος. — 3. Το παράσιτο εισχωρεί στον σαλιγκαρό. — 4. Πάντα, μέσα στο νερό, τα παράσιτα αφήνουν το σώμα του σαλιγκαρού και παίρνουν την μορφή αυτή, από την οποία εισχωρούν στο ανθρώπινο σώμα. — 5. Έτσι προχωρεί στο σηκώτι μέσω της λέμφου του αίματος, και πολλαπλασιάζεται.

και κυρίως μέσα στο σηκώτι. 'Αποθέτει αυγά, που ο μολυσμένος άνθρωπος αποβάλλει με τα περιττώματά του. 'Επειδή δε στα αίγυπτιακά χωριά ή μόνη δυνατή αποχέτευσι είναι τα άρδευτικά αulάκια που περνούν από κοντά, εκείνο που μολύνεται είναι το νερό. "Όταν τ' αυγά του παρασίτου φθάσουν στο νερό, απελευθερώνουν ένα είδος προνύμφης, που μέσα σε οκτώ ώρες πρέπει να βρῇ ένα σαλιγκαράκι και να φωλιάσει μέσα σ' αυτό για να πολλαπλασιασθῇ. "Έτσι μια σπουδαία φάσι της ζωῆς του παρασίτου ξετυλίγεται στο έσωτερικό του σαλιγκαριού.

ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΠΡΟΝΥΜΦΕΣ ΙΚΑΝΕΣ
ΝΑ ΠΕΡΑΣΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΘΕΣΙ

Υστερα από ένα διάστημα, βγαίνουν από το σαλιγκαράκι χιλιάδες προνύμφες, μιας δεύτερης μορφῆς, που παραμένουν αιωρούμενες στο νερό. Αυτές προσβάλλουν τα μέλη του σώματος που είναι βυθισμένα στο νερό. Εισδύουν στο δέρμα και προξε-

νούν ένα αίσθητόν έρεθισμό. 'Από το δέρμα περνούν στο σηκώτι με τη λέμφο ή το αίμα, γίνονται ώριμα παράσιτα και εισβάλλουν στην ουροδόχο κύστι ή στα έντερα, όπου αποθέτουν τα αυγά τους. Και ο κύκλος ξαναρχίζει.

Τό γεγονός ότι τό σπουδαιότερο μέρος αυτού του κύκλου ξετυλίγεται μέσα στο νερό, είναι μια καταστροφή για τη χώρα όπου ή άρδευσις είναι ή προϋπόθεσι της ζωῆς. Οί διώρυγες περνούν από παντού: απ' αυτές πίνει ό κόσμος, σ' αυτές πλένεται, εκεί πετάει τίς διάφορες άκαθαρσίες. Και τό αποτέλεσμα είναι μία συμφορά που χρονολογείται από αιώνες: στον πρώτο ιατρικό πάμπυρο του κόσμου, γραμμένο την εποχή των Φαραώ γίνεται λόγος για τά παράσιτα της σχιστοσωμιάσεως.

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ
ΤΟΥ ΣΑΛΙΓΚΑΡΙΟΥ

Και ωστόσο ή άρρώστεια αυτή δεν είναι άνιστη. 'Υπάρ-

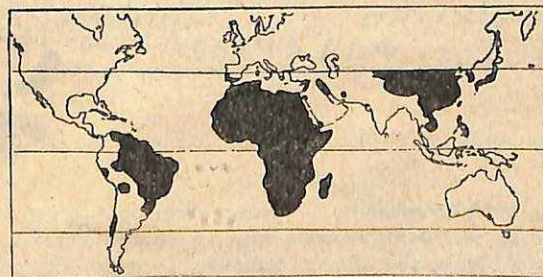
χουν ένσεις που την θεραπεύουν στον άνθρωπο, όπως υπάρχουν και πολλά προληπτικά μέτρα: καταστροφή των σαλιγκαριών, καθάρισμα των διωρύγων, διαφώτισις των χωρικών κλπ. 'Αλλά ό έλεγχος αυτός της σχιστοσωμιάσεως προϋποθέτει την ένεργό συμμετοχή του πληθυσμού.

Από τότε που ό Γερμανός σοφός Θεόδωρος Μπίλχαρτς, έρῆκε, στα 1851 τό υπεύθυνο παράσιτο και ένας άλλος Γερμανός, ό δρ. Λάιπερ, περιέγραφε, τό 1915, τον παράξενο κύκλο της ζωῆς του, ή Αίγυπτος άπασχολείται μ' αυτό. Στη χώρα υπάρχει δίκτυο κέντρων, που κάνουν τά πάντα για να καταπολεμήσουν την άρρώστεια με την συγχρονισμένη άρδευσι.

ΕΠΙΘΕΣΙ ΣΕ ΤΕΣΣΕΡΑ ΜΕΤΩΠΑ

'Η πρώτη έπίθεσις του ολοκληρωτικού πολέμου εξαπολύθηκε τό 1953. 'Η αίγυπτιακή κυβέρνηση έκανε έκκλησι στην Παγκόσμιο 'Οργάνωσι 'Υγείας, που έστειλε επί τόπου μίαν έπιτροπή ειδίκων. 'Οροθέτησε μία περιοχή από έξη χωριά με 32.000 κατοίκους και ώργάνωσε μία μαζική έπίθεσι στον τομέα αυτό.

"Αν έπιτύχη ό πόλεμος θα έπεκταθῇ σ' όλόκληρη τη χώρα. Χάρις στη σύγχρονη έπιστήμη, στο συντονισμό των μέσων και την προσπάθεια του πληθυσμού, θα γίνη ένα άποφασιστικό θῆμα στον άγωνα έναντιον μιας μάστιγος που λυμάνεται την Αίγυπτο, από την πιο μακρυνή αρχαιότητα και πληθος άλλες χώρες.

"Όπου υπάρχει μαύρο, τό παράσιτο κυριαρχεί.

ΣΤΟΝ ΘΑΟΝΤΙΑΤΡΟ

Τό νεύρο του δοντιού σας είναι νεκρό. Πρέπει να του κάνετε μία χρυσή κορώνα.

—"Άς μένη, γιατρέ, λέει ό πελάτης. Προτιμώ να μην του κάνω τόσο πολυδάπανη κηδεία.

Η ένοχλητική κυρία, κατά φαντασίαν άσθενής, ρωτάει τόν γιατρό:
—Τί πρέπει νά κάνω, γιατρέ μου; Κάθε πρωί πού ξυπνώ, αίσθάνομαι πονοκέφαλο πού περνά μόνο έπειτα από μισή ώρα.
—Τότε νά ξυπνάτε μισή ώρα άργότερα, άπαντά σοβαρά ό γιατρός.

☆

Pourquois Pas?

Ε χω βαρεθή τή γυναίκα μου. Κάθε μήνα θέλει καί νέο φουστάνι.
—Καί τί τά κάνει όλα αυτά;
—Μά πού θέλεις νά ξέρω, άφού ποτέ δέν τής αγόρασα;

☆

Constellation

Μ ιά κυρία καί ένας κύριος περιμένουν στή στάσι του τράμ. Τό σκυλάκι πού κρατά ή κυρία τριγυρίζει συνεχώς στον κύριο πού δείχνει σημεία νευρικότητος.
—Μην φοβάσθε, του λέει ή κυρία. Δέν δαγκώνει!
—Δέν φοβάμαι νά μη με δαγκώση, άπαντά ό κύριος. Με φοβίζει ό τρόπος πού σηκώνει τό πόδι του κάθε φορά πού με πλησιάζει...

Up.

ΦΛΥΑΡΙΕΣ

Γ ιά πρώτη φορά ό Λαλούμπο —φρέσκος άποικος— έπρεπε νά πληρώση τούς φόρους του. Δέν μπορούσε όμως νά καταλάβη γιατί.
—"Άκουσε, Λαλούμπο, του λέει ό έφοριακός. Οι φόροι εισπράττονται για τό συμφέρον σου. Τό κράτος σε προστατεύει από τούς έχθρούς, σε φροντίζει όταν είσαι άρρωστος, σε τρέφει όταν δέν έχεις νά φάς, σε μαθαίνει νά διαβάξης καί νά γράφης—καί για όλα αυτά ζητάει λίγα χρήματα.
—"Α! λέει ό Λαλούμπο, κατάλαβε—άμα τό σκύλο Λαλούμπο ντέν έχει φάει, Λαλούμπο τό φωνάζει καί λέει: Πεινάει, σκύλο; 'Εγώ ντώσω φάει. Καί Λαλούμπο παίρνει μαχαίρι, κόβει κρέας από πόντι σκύλο, ντίνει κρέας σκύλο σε σκύλο καί λέει: νά σκύλο· φάε σκύλο...

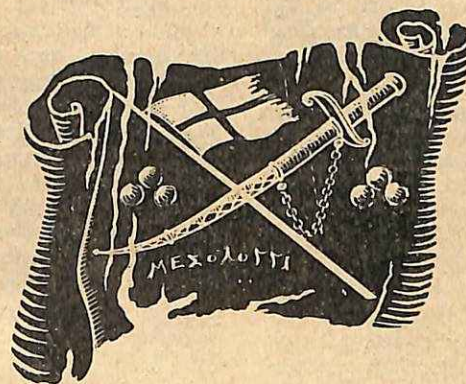
☆

A. M.

Ο κ. Ντυκρετόν αγόρασε ένα καινούργιο θαυμάσιο αυτόκίνητο καί βγήκε περίπατο με την μηστή του. Τό ένα του χέρι στο βολάν, τό άλλο γύρω από τή μέση τής ώραιάς του.
—Με τά δυό! του φωνάζει ένας άστυφύλακας τής τροχαίας.
—Τί ιδέα! διαμαρτύρεται ό Ντυκρετόν. Καί πώς θέλει νά οδηγήσω;

A. M.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΗ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΟΠΟΙΕΙΑ

Οι "Ελεύθεροι Πολιορκημένοι,,
δραίνουν άπό τό Μεσολόγγι

Τού

ΚΩΣΤΑ ΚΑΙΡΟΦΤΛΑ

«Πέλαο μέγα βράζει ό όχτρος
μπρός στό φτωχό καλύβι.»
(Από τούς «Ελεύθερους Πολιορκημένους» του Σολωμού)

Α πό όλην τήν έποποιία του Είκοσιένα, ή "Εξοδος του Μεσολογγίου άποτελεί τό ύψηλότερο μεγαλούργημα, καί δικαίως ή Εύρώπη όλόκληρη κλονίστηκε σ' άκουσμά του. Γιατί μιá χούφτα "Ελληνες ήρωες έτόλμησαν ν' αντιμετώπισουν τή μεγαλύτερη στρατιωτική δύναμι τής έποχής της. Ποιηταί τό έψαλλαν, ζωγράφοι καί γλύπται τό χάραξαν για τήν αϊωνιότητα. Κι' ήταν

άξιο παγκόσμιου θαυμασμού τό κατόρθωμα τών ήρώων του Μεσολογγίου, πού, άφού για μακρό χρονικό διάστημα κατώρθωσαν νά κρατήσουν τόν έχθρό, βλέποντας ότι κάθε αντίστασι ήταν πιά άδύνατη, άφού εξάντλησαν κάθε τροφή κι' έτελείωσαν τά πολεμοφόδιά τους, αποφάσισαν νά μη παραδοθούν, αλλά ν' άποπειραθούν νά ξεφύγουν από τόν κλοιό πού τούς έζωνε από στερηά καί

θάλασσα. Ἀπὸ κανένα δὲν περιμεναν βοήθεια πιά, ἀλλὰ δὲν ἐδείλιασαν. Ἦξεραν ὅτι τὸ ἐγχείρημα ἦταν παράτολμο, ἀλλ' αὐτὸ δὲν τοὺς ἐμπόδισε νὰ τὸ ἐπιχειρήσουν. Ὅσοι ζήσουν θὰ μποροῦν νὰ καυχήθουν ὅτι ἔκαμαν τὸ καθήκον τους στὴν πατρίδα κι' ὅσοι πέθαναν θάβναι περήφανοι γιὰ τὸ αἷμα τους ἐπότησαν τὸ δένδρο τῆς ἐλευθερίας.

☆

Αὐτὰ ἔγιναν τῇ χαρραγῇ τῆς 10ης Ἀπριλίου τοῦ 1826.

Ἦταν συγκινητικὴ ἡ συγκέντρωσι τῶν καπετάνιων κατὰ τὴν ἡμέρα ἐκείνη, ὅπως τὴν περιγράφει στὰ «Ἀπομνημονεύματά» του ὁ ἡρωϊκὸς αὐτόπτης πολέμιότης Νικόλαος Κασομούλης. Ὁ Νότης Μπότσαρης κι' ὁ Κίττος Τζαβέλας ἐδήλωσαν στὸν πολιτικὸ ἀρχηγὸ τοῦ Μεσολογγίου Γιάννη Παπαδιαμαντόπουλο ὅτι μὲ λύπη τους ἔλαβαν αὐτὴ τὴν ἀπόφασιν, ἀφοῦ ἔκαμαν περισσότερο ἀπὸ τὸ καθήκον τους. Συγκινημένος ὁ Παπαδιαμαντόπουλος τοὺς ἀποκρίθηκε ὅτι τὸ Μεσολόγγι κι' ὅλη ἡ Ἑλλάδα θὰ σᾶς εὐγνωμονῇ γιὰ ὅσα ἐκάματε κατὰ τὴν πολιορκία.

—Βλέπομε ὅτι δὲν μπορεῖτε νὰ κάμετε τίποτε περισσότερο. Καὶ οἱ Μεσολογγῖτες ποῦ εἶδαν τὸ τί ὑποφέρατε, δὲν θὰ κάμουν τίποτ' ἄλλο παρὰ νὰ σᾶς ἀκολουθήσουν!

Καὶ πράγματι τοὺς ἀκολούθησαν. Τὸ ἴδιο θράδυ, στίς δυὸ μετὰ τὰ μεσάνυχτα, ἄρχισε ἡ θρυλικὴ Ἔξοδος. Οἱ γέροι καὶ οἱ ἄρρωστοι, ποῦ δὲν μπορούσαν νὰ κινηθῶν, ἔμειναν στὴν πόλιν μὲ ἐπὶ κεφαλῇ τὸν ἄρχοντα τοῦ Μεσολογγίου γέρο Καψάλη. Ὁ Κασομούλης διηγεῖται:

«Φθάνοντας εἰς τὸν Ἀνεμόμυλον, ἐπῆγα καὶ ἤρα τὸν Καψάλην εἰς τὴν πυριταποθήκην. Ἐκοινοποίησα σ' αὐτὸν τί ὥρα ἔπρεπε νὰ βάλλῃ φωτιά. Αὐτὸς μ' ἀπεκρίθη:

—Δὲν θέλω ὁρμήνια, μόνον καλὴ ἄρα· καὶ ὅταν φθάσετε πρὸς τὸ ριζὸ τοῦ βουνοῦ, θ' ἀκούτε καὶ θὰ βλέπετε τὸν Καψάλη σας ποῦ θὰ πετᾷ!»

Πράγματι, ἐνῶ οἱ «Ἐλευθεριοπολιορκημένοι» ἔβγαιναν ἀπὸ τὸ Μεσολόγγι ἐλευθεροί πιά, ὁ Καψάλης ἔβαλε φωτιά στὴν πυριταποθήκην, κι' ὅλοι οἱ γέροι, τραυματίες κι' ἄρρωστοι Ἕλληνες, τινάχθηκαν στὸν ἀέρα μαζί μὲ τοὺς ἀπιστοὺς ἐχθρούς. Ὁ Κασομούλης ἐξακολουθεῖ τὸ δράμα:

«Ἡ σελήνη ἦτο δεκαήμερος, εἰς τὴν αὔξησίν της. Πρὸ μισῆς ὥρας ἐσκεπασθῇ μὲ ἓν σύννεφο σκοτεινόν. Ἐβρεξε ὀλίγον καὶ ἄρχισε ὁ τόπος νὰ γλυστᾷ. Πλὴν ἐδοξάσαμεν τὸν Θεόν, διότι ἐκείνην τὴν ὥραν ἐσκέπασε τὸ φέγγος τῆς σελήνης, ὥστε νὰ ὠφεληθούμε ἀπὸ τὸ σκότος εἰς τὸ κίνημα πρὶν οἱ ἐχθροὶ μᾶς καταλάβουν. Εὕρισκόμεθα ὅλοι ἔτοιμοι. Ἰδοὺ φθάνει καὶ ὁ Νότης Μπότσαρης:

—Σήκω, λέγει τοῦ Στορνάρη. Ἐκινήσαμε, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ!

—Ἄς περιμένωμε νὰ φύγουν αἱ γυναῖκες πρώτα, εἶπε ὁ Στορνάρης.

—Ἐμεῖς κινᾶμε, τοῦ λέγει ὁ Νότης, καὶ ὅποιος ἔχει γυναῖκα, ἄς φροντίσῃ γι' αὐτήν. Τέτοια ὥρα δὲν μπορούμε νὰ γίνωμε φύλακες τῶν γυναικῶν!

»Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ Ἰβραὴμ ἔρριχνε ἀκατάπαυστα βόμβες εἰς τὴν πόλιν, ἐνῶ ὅλοι εἵμαστε στὸ ποδάρνι. Ὅλοι κρυφογελοῦσαν ἐννοήσαντες ὅτι δὲν εἶχε θετικὴν πληροφορίαν τῆς ὥρας καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐξόδου μας.

»Φιλοῦντες τὸ χῶμα τοῦ Μεσολογγίου, ἀποχαίρετοῦσαμε μὲ δάκρυα μίαν θέσιν ἣτις μᾶς ἐφαίνετο

ὅτι ἦτο ὁ Παράδεισος καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἀφίναμε ζωντανούς τόσους ἡρώας, μ' ὅλον ποῦ ἀγνοοῦσαμε κι' ἐμεῖς τὴν τύχην μας.

»Τὸ σύννεφο ποῦ ἐκάλυπτε τὴν σελήνην ἐτραβήχθη καθ' ἡν στιγμὴν ἐβγαίναμεν (καὶ τὸ περισσότερο μέρος τῆς Φρουρᾶς εἶχε ἐδῆ καὶ ἐξαπλώθησαν εἰς τὴν πεδιάδα). Μᾶς εἶδαν οἱ Ἀραβες ἐξερχομένους καὶ ἀρχίζουν τὸν τουφεκισμόν καὶ τὸν κανονιοβολισμόν. Ἡ ἀπὸ τὸν κρότον τῶν γεφυριῶν ἡ διότι. εἶδαν οἱ φύλακες τὰς σημαίας ἀνεπεπταμένας καὶ κινουμένας κατ' αὐτῶν, ἄρχισαν οἱ ἐχθροὶ νὰ πυροβολοῦν. Ἀμέσως οἱ Ἕλληνες σωριασμένοι ἐπιπτον κατὰ γῆς ὁ ἓνας πᾶν εἰς τὸν ἄλλον διὰ νὰ προφυλαχθοῦν ἀπὸ τὰ βόλια. Καὶ ὅλοεν ἐξακολουθοῦσαν νὰ βγαίνουν...

»Φωνὴ δὲν ἀκούγето καθόλου ἀπὸ τοὺς σωριασμένους ἄνδρας, καὶ τοῦτο ἐτρόμαζε τὸν ἐχθρόν. Ἐσκεπασθέντες ἀπὸ τὴν σελήνην, ἡ περίστασις δὲν καρτεροῦσε νὰ ὑπομείνωμε περισσότερο. Μᾶς εἰδοποίησαν οἱ ἐμπροσθινοὶ νὰ ἐτοιμασθούμε νὰ ὁρμήσωμεν. Ἐτοιμάσθημεν καὶ μὲ μίαν φωνήν:

—Ἄ! Ἄ! Ἄ! Ἐπάνω τους! Πάρτε τους!

»Ὅλοι οἱ Ἀραβες ἀπὸ τὰ δυὸ ὀχυρώματα ἐκκένωσαν τὰ ὄπλα των διὰ μῖας καὶ τὰ πυροβόλα καὶ ἐδόθησαν εἰς τὴν φυγὴν, διότι, εἰσπηδήσαντες οἱ ἰδικοὶ μας μέσα, τοὺς ἔβαλαν εἰς ἀταξίαν. Ἐκοψαν ὄσους ἐπρόφθασαν καὶ ἐδυνήθη ὁ καθεὶς ἀπὸ αὐτοὺς, οἱ δὲ ἔφευγον, οἱ μὲν πρὸς τὴν θάλασσαν, οἱ δὲ πρὸς τὸ στρατόπεδόν των καὶ ἄλλοι ἀναμεταξύ μας. Δὲν ἄκουγες ἄλλο αὐτὴν τὴν ὥραν παρὰ τὸν κτύπον τῶν σπαθίων καὶ γιγαστανιῶν, ὡς εἰς τὸ μακελεῖον. Τὸ πῦρ ἄναψε πανταχόθεν, εἰς ὅλον τὸ στρατόπεδον. Φωνὲς ἐχθρῶν, κρότος πυροβόλων, κρότοι τουφεκιῶν — ἓνα μίγμα ὅλον.

Δὲν διεκρίνετο τίποτε. Μεθυσμένοι ὅλοι ἀπὸ μανίαν, καθένas ἐξ ἡμῶν κοίταξε ἐμπρὸς μόνον νὰ διαβῇ καὶ νὰ διασπᾷ τὰ ἐμπόδια. Ὅσοι εἶχαν ποδάρια καὶ ἦσαν δυνατότεροι, ἐπιδούσαν τὸν αὐλακα, ὅσοι ἦσαν ἀδύνατοι ἔμεναν ὀπίσω... Ἐνῶ ἐμεῖς ὠρμούσαμε πρὸς τὰ ἐμπρὸς, ἀπὸ πίσω μας τὰ βόλια ἔπεφταν ὡς ἀν χάλαζα. Ὅλοι πλέον ὅσοι ἔφερον βάρος τι, φλοκάτας ἢ τσάντες, τὸ ἔρριξαν καὶ γιόμισε ὅλη ἐκείνη ἡ πλατεία... Αἱ προετοιμασθεῖσαι ὑπόνομοι εἰς τὴν Μεγάλῃν Ντάπιαν ἐξερράγησαν καὶ ἀνυψώθη τὸ ἔξ αὐτῶν πῦρ ἕως εἰς τὸν οὐρανόν...»

Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξακολουθήσωμε παραθέτοντες τὴν ἀφήγησιν ὅλης τῆς τραγωδίας. Πολλὲς σελίδες τοῦ ἔργου τοῦ Κασομούλη ἀφηγοῦνται ὅλες τὶς λεπτομέρειες τῆς συρράξεως μεταξὺ τῶν ἐξερχομένων Ἐλευθέρων Πολιορκημένων καὶ τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ, ὁ ὁποῖος πληροφορηθεὶς τὰ περὶ τῆς ἐξόδου ἀπὸ κάποιον κατάσκοπον, εἶχε ἐτοιμασθῇ γιὰ τὴν ἐξόντωσιν τῶν ὑπερασπιστῶν τοῦ Μεσολογγίου. Πράγματι, ἄπειροι ἔπεσαν ἐκεῖ νεκροί, ἀρκετοὶ δὲ κατάρθωσαν ὕστερα ἀπὸ ἡρωϊκὴ πάλη καὶ μύριες κακουχίες νὰ σωθῶν πᾶν στὰ βουνά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀργότερα κατέβηκαν καὶ τράβηξαν στὴν Πελοπόννησο. Τελειώνοντας δημοσιεύουμε μόνον τὸ σχόλιον ποῦ παραθέτει ὁ ἐκδότης Γ. Βλαχογιάννης, ὁ ὑπέροχος μελετητὴς τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως:

«Ἡ Φρουρὰ πολέμησε καὶ πέρασε, ἀλλὰ στὸ γοργότερον τὸ πέρασμά της δὲν μπορούσαν νὰ τὴν ἀκολουθήσουν οἱ ἀδύνατοι, ἀπ' ἀρρώστεια ἢ ἀπὸ πείνα. Γιατὶ βέβαια καὶ ὁ Δεσπότης Ρωγῶν καὶ ὁ Παπαδιαμαντόπουλος καὶ ὁ Στορνάρης καὶ ὁ Μάγερ καὶ οἱ ἄλλοι ξένοι, ποῦ χάθηκαν ὅλοι, μείνανε πίσω ἀπὸ κεῖ-

νον τὸν ἀνεμοστρόβιλο, ποὺ ἀνοίγε δρόμο, ἀνάτρεπε κάθε ἐμπόδιο, καὶ περνοῦσε...

»Τὸ θᾶμα τοῦ Μεσολογγίου, σὰν συνολικὸ φαινόμενο ἀπὸ ψυχικὲς δυνάμεις ξαφνικὲς κι' ἀπίστευτες, θρεμμένες καὶ μεγαλωμένες μέσα στὴ λαϊκὴ ψυχὴ, σὰν ἓνα ἀπίστευτο —καὶ τὸ μόνο κατὰ τὴν Ἐπαναστάσι— παράδειγμα ὁμονοίας ἀδελφικῆς μαζὶ καὶ ἐξαίσιας φιλοτιμίας, σὰν ξωτικὸ ἀνθοδόλημα πρωτόγνωρης παληκαριάς, ὅπου ὁ ἓνας δίνεται θυσία στοὺς ἄλλους, ὅπου οἱ πολλοὶ προσφέρνονται χαρούμενοι σ' ἓνα σκοπὸ μονάχο, τὸ θᾶμα ἐκεῖνο γέννημα καὶ καύχημα τῆς καρδιάς τοῦ Βορείου λαοῦ τῆς Ἑλλάδας, τῆς καρδιάς τῆς λιονταρισίας

ποὺ τὴ θρέψανε πέντε αἰώνων μύριοι ἀγῶνες, ποτάμια αἵματα, θυσίες. Μένοντας ὁ λαὸς τῆς Βορείου Ἑλλάδας ἀπὸ παντοῦ ἀδοήθητος, μ' ἓνα σύντροφο μονάχο, τὸ μῖσος στὸν ἐχθρό, τῆς λευτεριάς τὸν πόθο, γύμνασε κι' ἀκόνισε κ' ἔκαμε ν' ἀστράψῃ μέσα στὸ σκοτάδι μιὰ δύναμι ὑπεράνθρωπη, δοκιμασμένη στὴν πέτρα ἀπάνω τῇ σκληρῇ, ποὺ λέγεται Σκλαβιά. Ἀπὸ τοὺς μαρτυρικοὺς ἐκείνους ἀγῶνες, σὰν ἀπὸ τῇ φωτιά τ' ἀτσάλι, βγήκε ἓνας λαὸς καινούργιος, σὰ νὰ πρωτογεννήθηκε, λαὸς ποὺ δὲ θὰ ξαναγεννηθῇ πιά στὴν ἐλληνικὴ γῆ. Τὸ Μεσολόγγι εἶναι τὸ στεφάνωμα τῶν ἀγῶνων τῶν πρὶν ἀπὸ τὸ Εἰκοσιένα γιγάντων...»

Ο καθηγητής: Πότε οἱ Ἕλληνες ἐνίκησαν τοὺς Τούρκους;
Ο μαθητής: Πέρσι στὸ βαλκανικὸ κύπελλο μὲ 2—1...

☆

A. M.

Σ τὸν παλιὸ πύργο:

Ο ἐπισκέπτης: Ὑπάρχουν ἐδῶ καταπακτές;
Ο ὁδηγός: Καὶ βέβαια. Μερικὲς μάλιστα εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνες.
Ο ἐπισκέπτης: Τότε θὰ ξανάρθω αὔριο μὲ τὴν πεθερά μου.

☆

Up.

Ο μίστερ Σμιθ πήγε νὰ περάσῃ τὶς διακοπές του στὴ Γερμανία. Μιὰ μέρα, ὅμως, καθὼς περπατοῦσε ἀφηρημένος δίπλα σ' ἓνα ποταμάκι, παρπάτησε καὶ ἔπεσε στὸ νερό. Τὸ φοβερώτερο ἦταν πὼς δὲν ἤξερε νὰ κολυμπᾷ.

—Help! Help! (βοήθεια) ἄρχισε νὰ φωνάζῃ.

Ἕνας Γερμανὸς ποὺ περνοῦσε ἀπὸ κεῖ ἄκουσε τὶς φωνές του. Καὶ παίρνοντας τὸν γιὰ πατριώτη του, μурμουρίσε μοναχὸς του ἀναστενάζοντας.
—Δικό σου τὸ λάθος! Καλύτερα νὰ μάθαινες κολύμπι, παρὰ ἐγγλέζικα!...

A. M.

80 χρόνια γόνιμης ζωῆς

ΣΩΜΕΡΣΕΤ ΜΩΜ

Τοῦ

NEIL BEAUMONT

Πρὶν ἀπὸ εἴκοσι χρόνια, στὸ Χόνγκ Κόνγκ, ἓνας προξενικός ὑπάλληλος προσκάλεσε τὸν Μώμ μετὰ ἀπὸ τὸ δείπνο, νὰ ἀγωνιστοῦν στὸ ποτό. Ὁ προξενικός ἦταν γνωστὸ ποτήρι ἐνῶ ὁ Μώμ δὲν ἄξιζε πῖποτε. Ὡστόσο ὕστερα ἀπὸ τέσσερις ὥρες μόνο ὁ συγγραφέας μποροῦσε νὰ σταθῇ στὰ πόδια του.

Ὁ Μώμ, ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους ἀφηγητὲς τῆς ἐποχῆς του, γυρνοῦσε τότε τὸν κόσμον μαζεύοντας τὴν πρώτη ὕλη γιὰ τὰ βιβλία του. Παρ' ὅλο ποὺ σὰν Δυτικὸς ἀγαπᾷ τὶς ἀνέσεις, ἡ ἐπαγγελματικὴ του εὐσυνειδησία τὸν ἔκαμε νὰ προτιμᾷ τὶς μαοῦνες καὶ

τὰ καϊκία ἀπὸ τὰ πλοῖα. Καὶ διασχίζοντας τὶς ἡπείρους ἄφηνε συχνὰ χαραγμένα μονοπάτια γιὰ νὰ ἐξερευνήσῃ τὸ ἐσωτερικὸ. «Δὲν μοῦ πολυᾶρεσε ὅμως» λέει. «Θυμοῦμαι τὴ χαρά μου, ὅταν ὕστερα ἀπὸ ταξίδι 40 ἡμερῶν μὲ ἀμάξι στὰ Κράτη Σάν, ἀντίκρυσα τὸ πρῶτο δεῖγμα πολιτισμοῦ,

ἓνα σαραβαλιασμένο αὐτοκίνητο Φόρντ».

Ἐπισκέφθηκε τὸ Νησί τοῦ Διαβόλου, τὴν ἀποικία καταδικῶν τῆς Γαλλικῆς Γουϊάνας, νομίζοντας πὼς θὰ ἔβρισκε σ' αὐτὸ ἓνα λογοτεχνικὸ χρυσωρυχεῖο. Τὸν ὑποδέχθηκε ὁ κυβερνήτης, ὁ ὁποῖος

ᾠρίσε δυὸ καταδικῶν νὰ τὸν ὑπηρετοῦν. Ὑστερα ἀπὸ μιὰ ἐβδομάδα ὁ Μώμ ρώτησε τί ἔγκλημα εἶχαν κάνει οἱ καταδικοί.

—Φόνο, ἀπάντησε ὁ διοικητής. Εἶναι στραγγαλιστές.

Ἐκεῖνη τὴ νύχτα ὁ Μώμ κλείδωσε τὴν πόρτα τοῦ δωματίου του.

Ἦταν πρόθυμος νὰ ταλαιπωρηθῇ

ἀλλὰ δὲν ἤθελε νὰ ρισκοκινδυνεύῃ ἀνώφελα. Μιὰ φορὰ, ἀφοῦ ἔκανε ἀρκετὰ ταξίδια μὲ μιὰ σκούνα γύρω στὰ νησιά Σαμόα, σκέφθηκε πὼς θὰ μποροῦσε νὰ πάῃ μὲ τὸ ἴδιο καράβι στὴν Ταϊτή, 1.500 μίλια μακριά.

—Τὸ καράβι δὲν ἀξίζει καὶ πολὺ πρᾶγματα καὶ μπορεῖ νὰ μᾶς

κουνήση γερά· ώστόσο έμένα δέν μέ νοιάζει νά δοκιμάσω, είπε ό καπετάνιος.

—Τότε πάω μέ τό πλοίο της γραμμής, άπάντησε ό Μώμ.

Σέ όλη του τη ζωή ό Μώμ είχε πάντα μαζί του ένα σημειωματάριο γιά νά σημειώνη λεπτομέρειες, νά σκισάρη χαρακτήρες, νά άποθησαυρίζη ιδέες. Τό σημειωματάριο ήταν πάντα πρόχειρο. "Όταν τό 1940 διέφυγε άπό τη νότιο Γαλλία μέ 350 άλλους πρόσφυγες μέ ένα μικρό άνθρακοφόρο, ένα έχθρικό ύποβρύχιο έπισημάνθηκε στόν 'Ατλαντικό. Τό ύποβρύχιο τελικά δέν τούς έπιτέθηκε, αλλά ένώ όλοι βρίσκονταν στό κατάστρωμα και περίμεναν μέ άγωνία νά δουν τί θα συμβή, ένας πολύ άγγλοπρεπής ύπηρέτης πλησίασε μία κυρία πού ήταν μαζί μέ τόν Μώμ και την ρώτησε:

—Μυλαίδη, θα πάρετε τό τσαΐ σας τώρα ή θα περιμένετε νά περάση ή φασαρία;

Γιά τόν Μώμ αυτό ήταν σπουδαίο. "Εβγαλε τό σημειωματάριο του και τό έγραψε.

Οί σημειώσεις αυτές γεμίζουν τώρα 15 τόμους και άπό δυό χρόνια κυκλοφόρησε μία έκλογή τους μέσα στην όποία βρίσκει κανείς τις ιδέες πού ένέπνευσαν τά 26.000.000 αντίτυπα των βιβλίων του και τοῦ άπέφεραν 750.000 λίρες στά τελευταία 35 χρόνια.

60 ΧΡΟΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΗ ΔΡΑΣΙΣ

Στό τέλος τοῦ 'Ιανουαρίου 1954 ό Σώμερσετ έγινε 80 ετών και λέει πώς άποσύρθηκε πιά άπό τη συγγραφική καριέρα. Τελευταία άρνήθηκε 20.000 δολλ. πού τοῦ πρόσφερε ένα άμερικανικό περιοδικό γιά δυό καινούργια διηγήματα. "Ωστόσο εξακολουθεί νά περνά τρείς ώρες κάθε μέρα στό

γραφείο του μέ τη μαγευτική θέα πρὸς τη Μεσόγειο. Δέν μπορεί νά άποχωρίστη μία συνήθεια 60 χρόνων και τώρα γράφει φιλολογικές κριτικές.

Στά όγδόντα του χρόνια μέ τό ρυθιδωμένο, αινιγματικό πρόσωπο είναι ό αντιπροσωπευτικός τύπος τοῦ χαριτωμένου, καλλιεργημένου, κοσμοπολίτη. Μιλά μέ εύχέρεια πέντε Εὔρωπαϊκές γλώσσες. Και είναι λίγο δύσκολο νά τόν ταυτίση κανείς μέ τόν μη - αίσθηματία ρεαλιστή πού θέλησε νά γνωρίση όλες τις πτυχές της ζωής γιά νά πλουτίση την έμπνευσί του.

Στό σπίτι του, στη Βίλλα Μωρέσκ της Ριβιέρας, τόν περιβάλλουν οί καλλιτεχνικοί του θησαυροί: οί πίνακες τοῦ Γκωγκέν, τοῦ Ρενουάρ, τοῦ Πισσάρρο, τοῦ Ουτρέλλο, τά θαυμάσια του έπιπλα, τά παλιά βιβλία. "Η ζωή του είναι τακτική και ήσυχη.

Η ΠΙΟ ΡΥΘΜΙΣΜΕΝΗ ΖΩΗ

Η ρουτίνα της καθημερινής του ζωής δέν αλλάζει ποτέ. Ξυπνά νωρίς και ξυρίζεται ένώ κάνει μπάνιο μέ τά ξυριστικά επάνω σέ ένα δίσκο, πού είναι στηριγμένος δίπλα στη μπανιέρα. Τρώει τό πρωινό του, διαβάζει, κάνει περίπατο στόν κήπο του, ρίχνει μία ματιά στό ταχυδρομείο του — κυρίως άπό γυναίκες θαυμάστριες του — και ύπαγορεύει τις άπαντήσεις. Στις ενιάμιση άνεβαίνει στό γραφείο του και ξανακατεβαίνει στις δωδεκάμιση. "Αν έχη καλεσμένους στό τραπέζι τούς προσφέρει κοκταήλ πού τό έτοιμάζει μόνος του. Μετά τό μεσημεριανό φαγητό κοιμάται. Τό βραδάκι κάνει μία θουτιά στην πισίνα του και μετά τό δείπνο κουβεντιάζει μέ τούς καλεσμένους του ή παίζει μαζί τούς χαρτιά ως τις έντεκάμιση.

"Εξακολουθεί νά ταξιδεύη άλλα μέ άνεσι, μένει σέ πολυτελή ξενοδοχεία και έχει πάντα μαζί του τόν "Αλαν Σήρλ, γραμματέα, νοσοκόμο και σύντροφο. "Ο Σήρλ φροντίζει ώστε νά κοιμάται πάντα τό άπόγευμα και μπορεί νά διακόψη μία σοβαρή συζήτηση εμφανιζόμενος μέ ένα κουτάλι και ένα μπουκάλι σιρόπι γιά τό θήχα. "Ο Μώμ άνοίγει τό στόμα του ύπάκουος.

ΑΙΩΝΙΟΣ ΚΥΝΗΓΟΣ ... ΘΕΜΑΤΩΝ

Πάντα έχει τό νοῦ του γιά καλά θέματα, αλλά οί ύποχρεώσεις του τώρα είναι κυρίως κοινωνικές.

Οί δεξιώσεις δέν τόν ένθουσιάζουν. Μία φορά τόν πλησίασε μία κυρία πού τοῦ είπε:

—Μην τυχόν και τολμήσετε νά μέ έβλετε σέ καμμία Ιστορία σας!

—Και τί σας κάνει, κυρία μου, νά πιστεύετε πώς θα σας θρώ τόσο ένδιαφέρουσα; άπάντησε ό Μώμ.

Συνήθως είναι ένας ήπιος, λίγο κυνικός και μέ πολύ χιούμορ άνθρωπος, αλλά μέ όσους τόν έννοχλούν δέν χωρατεύει.

"Ο "Αλαν Σήρλ θυμάται την έποχή πού ό Μώμ ήταν στόν "Αγιο Φραγκίσκο γιά νά παραστή σέ διάφορες έκδηλώσεις πού γίνονταν πρὸς τιμήν του. Σέ ένα έπίσημο γεῦμα καθόταν δίπλα του ή γυναίκα κάποιου έπίσημου. "Ο Μώμ προσπάθησε μία δυό φορές νά κουβεντιάση μαζί της, μά δέν τά κατάφερε και σώπασε. "Υστερα άπό λίγο ή κυρία τοῦ είπε δυνατά:

—Κύριε Μώμ, είχα άκούσει πώς είστε τόσο έξυπνος και όμως είστε ό πιο άνιαρός άνθρωπος πού γνώρισα.

—Μου είναι πολύ δύσκολο νά

γίνωμαι εύχάριστος σέ άνθρώπους πού δέν μου άρέσουν, της άπάντησε ό Μώμ.

"Ο Μώμ τραυλίζει· αλλά τό πόσο, εξαργτάται άπό την παρέα. "Όταν πόζαρε στό γλύπτη "Επιστήν γιά την προτομή του μιλούσε μαζί του έλεύθερα χωρίς ίχνος τραυλισμού. Μόλις όμως μπήκαν δυό έπισκέπτριες, ό Μώμ στενοχωρημένος πού έγινε ό στόχος της προσοχής, άρχισε νά τραυλίζει.

Τό τραύλισμα τό θυμάται καλά άπό τά παιδικά του χρόνια. Σάν παιδί δέν ήταν εύτυχημένο. "Εμεινε όρφανός πολύ νέος. Τόν άνέθρεψε ένας αύστηρός θεός του, κληρικός. Σπούδασε στην Χαϊδελβέργη και έγινε γιατρός. "Αντί νά άρχιση όμως νά έξασκήση τό επάγγελμά του έγραψε τό πρώτο του μυθιστόρημα, «"Η Λίζα άπό τό Λάμπεθ». Τότε ήταν 23 χρόνων. "Όπως λέει ό ίδιος τότε άποφάσισε νά παραμερίση τη σιγουριά μιάς μετρημένης ζωής και νά γίνη επαγγελματίας συγγραφέας. Τά επόμενα χρόνια κέρδιζε περίπου 100 λίρες τό χρόνο.

Τό 1903 ένας θίασος δέχτηκε νά παίξη τό πρώτο του μεγάλο θεατρικό έργο «"Ενας άνθρωπος Τιμής» και έδωσε δυό παραστάσεις. Τό κοινό τό ύποδέχτηκε χλιαρά και ένας κριτικός έγραψε πώς ό συγγραφέας δέν έδειχνε τίποτε πού νά θυμίζει ταλέντο. Είχε μεγάλη άνάγκη άπό χρήματα και εκείνο τόν καιρό θα ξαναγύριζε στην Ιατρική όταν ένα θέατρο πού γύρευε ένα έργο γιά έξι έβδομάδες διάλεξε τό «Λαίδη Φρέντερικ». Οί παραστάσεις του κράτησαν 15 μήνες. Και ύστερα έφθασε νά παίζονται τέσσερα έργα του συγχρόνως στό Ουέστ "Εντ. Τά επόμενα ένένα χρόνια άφωσιώθηκε άποκλειστικά στό θέατρο· ώσπου κουράστηκε άπό τούς εύκολους

θριάμβους και δούλεψε δυο χρόνια για να γράψει ένα μεγάλο αυτοβιογραφικό μυθιστόρημα, την «'Ανθρώπινη Δουλεία», όπου έδωσε όλη την πικρία και την απογοήτευσί των νεανικών του χρόνων.

Μόλις το τελείωσε ξέσπασε ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος. Κατατάχθηκε στο τμήμα των πληροφοριών και έζησε δυο χρόνια στην Έλβετία ως μυστικός πράκτωρ. 'Η δουλειά αυτή του ενέπνευσε το βιβλίο «'Ασεντεν».

Γυρίζοντας στην 'Αγγλία έπαθε φυματίωσι και πήγε σ' ένα σανatóριο στη Βόρειο Σκωτία. 'Ενα χρόνο ήταν άρρωστος, αλλά χρησιμοποίησε τον καιρό του για να καταστρώσει ένα από τα πιο δημοφιλή του βιβλία «Το φεγγάρι και μια δεκάρα», έμπνευσμένο από την παράξενη ζωή του ζωγράφου Γκωγκέν. 'Επειδή ο Γκωγκέν είχε πεθάνει στην Ταϊτή, ο Μώμ αποφάσισε να ταξιδέψει στις νότιες θάλασσες. Το ταξίδι του πέτυχε τόσο πολύ, ώστε από τότε άρχισε να ζητά το υλικό του σε μακρινά μέρη. 'Η απόφασί του άξιζε τον κόπο. 'Από τους τύπους που συνάντησε σε ένα ταξίδι στο Πάγκο-Πάγκο στη Σαμόα, έγραψε τη «Βροχή», ένα διήγημα που του απέφερε πάνω από 100.000 λίρες.

★

Μια φορά μόνον μπήκε στον πειρασμό να απομακρυνθεί από την μόνιμη κατοικία του στη Δύσι, όταν είδε το Πεκίνο, έδω και τριάντα χρόνια. «Τη δεύτερη φορά που πήγα έγινε κάτι παράξενο. Είχα πάει με πλοίο στη Σαγκάη, όταν μια ξαφνική επιθυμία με έσπρωξε να πάω στο Πεκίνο. Κανένας δεν ήξερε πως θα πηγαινα και φοβόμουν μήπως α-

πογοητευθώ. 'Αλλά όταν έφτασα, με περίμενε ένα μόνο καρτοσάκι με τον ίδιο «μπού» που με είχε πάρει την προηγούμενη φορά. «Το ήξερα πως θα έρχόσασταν, μου είπε ο μπού. Το Πεκίνο δεν είχε χάσει καθόλου τη γοητεία του».

Ο σκοπός των αναζητήσεων του Μώμ ήταν γνωστός. «Όπου και αν πήγαινε οι άνθρωποι του διηγόνταν πρόθυμα διάφορες ιστορίες. 'Επρεπε όμως και να προσέχη. Στη Χαβάη του είπαν για ένα Κινέζο που πάει εκεί, είχε εγκατασταθεί καλά και είχε κάνει οικογένεια. Μια μέρα, όμως, ύστερα από είκοσι χρόνια, δήλωσε ξαφνικά πως θα έφευγε, γιατί είχε μια πρώτη γυναίκα στην Κίνα και ήθελε να περάσει κοντά της το φθινόπωρο της ζωής του. Ο Μώμ ήταν έτοιμος να έπεξεργαστεί την ιστορία, όταν κατά τύχη διάβασε μια παρόμοια ιστορία του Τζάκ Λόντον.

Μια άλλη φορά κάποια φίλη του τον επισκέφθηκε στη Βίλλα Μωρέσκ με «μια ιστορία» και άρχισε να του διηγείται κάτι δικό του που το είχε γράψει πριν 15 χρόνια.

★

Παρ' όλες τις ταλαιπωρίες, τα ταξίδια δεν τον πείραξαν στην υγεία του, εκτός από μια φορά στο Σιάμι, που έπαθε έλνοσσία από την ευγένειά του. Τον φιλοξένησε ένα θράδυ ο θεός του Βασιλιά. Οι υπηρέτες τον τριγύριζαν για να τον περιποιηθούν. 'Υπήρχαν τὰ πάντα, εκτός από μια κουνουπιέρα στο θαυμάσιο χρυσοποίκιλτο κρεβάτι όπου τον έβαλαν να κοιμηθεί. Και ο Μώμ δεν τόλμησε να την ζητήσει!

«Το αποτέλεσμα ήταν, διηγεί-

ται ο ίδιος, να άρρωστήσω άργότερα στο Μπανγκόκ. Στο ξενοδοχείο ήρθε να με δη ένας γιατρός. «Όταν έφυγε άκουσα την ξενοδόχο στο διάδρομο που τον ρωτούσε: «Θά πεθάνη, γιατρέ; Γιατί αν πρόκειται να πεθάνη, να τον πάτε στο νοσοκομείο εγκαίρως. Δεν θέλω να πεθαίνουν άνθρωποι στο ξενοδοχείο μου».

Μέσα στον πυρετό του ο Μώμ

δεν άφησε την κουβέντα αυτή να πάη χαμένη.

☆

Τα συγγραφικά δικαιώματα του δίνουν 20.000 λίρες το χρόνο. Μια συλλογή διηγημάτων του που βγήκε πέρυσι πουλήθηκε σε 270.000 αντίτυπα. Μια συλλογή από νουβέλλες πούλησε 100.000 αντίτυπα μέσα σε έναμιση μήνα!

...και ένα διήγημα του ΣΩΜΕΡΣΕΤ ΜΩΜ.

«'Αν ήξερε γράμματα

Είχαν γίνει βαφτίσια εκείνο το απόγευμα στον 'Αγιο Πέτρο, Πλατεία Νέβιλ, και ο 'Αλμπερτ 'Εντουαρτ Φόρμαν φορούσε ακόμη το ράσο του νεωκόρου. 'Αλλά το καινούργιο του ράσο, που ήταν σκληρό και άτσάκιστο σὰ να ήταν φτιαγμένο όχι από αλπακά, αλλά από μπρούντζο, το κρατούσε μόνο για γάμους και κηδείες (και ο 'Αγιος Πέτρος Πλατεία Νέβιλ ήταν η εύνοούμενη εκκλησία της άριστοκρατίας για τέτοιες τελετές). Τώρα φορούσε το καθημερινό του ράσο. Το φορούσε με αυταρέσκεια γιατί ήταν το σεβαστό σύμβολο του λειτουργήματός του και δίχως αυτό (δταν το έβγαλε για να γυρίση στο σπίτι του) είχε το δυσάρεστο αίσθημα πως ήταν κάπως αταίριαστα ντυμένος. Το φρόντιζε πολύ. Το έστρωνε και το σιδέρωνε μόνος του. Στά δεκάξι χρόνια που ήταν νεωκόρος σ' αυτή την εκκλησία είχαν περάσει από το χέρι του μια σειρά τέτοια ράσα, αλλά αυτός ποτέ δεν τα πετούσε όταν πάλιωναν και ολόκληρη ή σειρά, τυλιγμένη προσεχτι-

κά με σκούρο χαρτί, θρισκόταν στο κάτω σουτάρι της ντουλάπας της κρεβάτοκάμαράς του.

Ο καντηλανάφτης έβαζε στη θέση της την κολυμπήθρα, τακτοποιούσε τα καθίσματα και περίμενε ως που να φύγει ο έφημέριος από το γραφείο να πάη να συγυρίση και εκεί και ύστερα να γυρίση σπίτι του. Τώρα τον θλέπει να κόβη βόλτες στο ιερό, να γονατίζει μπρός στην 'Αγία Τράπεζα, να κατεβαίνει προς το μέρος του.

«Τί να ψάχνη άραγε; είπε ο καντηλανάφτης μέσα του. Δεν καταλαβαίνει πως θέλω να πιω το τσάι μου;»

Ο έφημέριος —ένας δραστήριος κοκκινοπρόσωπος σαραντάρης— είχε διορισθή πριν από λίγο καιρό και ο 'Αλμπερτ Φόρμαν νοσταλγούσε τον προκατόχό του, έναν ιερωμένο της παλιάς σχολής που έκανε τὰ κηρύγματά του με φωνή καθαρή σαν άσήμι και δειπνούσε έξω μαζί με τους πιο άριστοκράτες ένοριτες του. Του άρεσε ή τάξι στα πράγματα της εκ-

κλησίας, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἔκανε φασαρία. Δὲν ἔμοιαζε μὲ τὸν καινούργιο ποῦ ἐννοοῦσε νὰ χώνη τὴ μύτη του παντοῦ. Ἀλλὰ ὁ Φόρμαν ἔκανε ὑπομονή. Ὁ Ἅγιος Πέτρος θρискόταν σὲ μιὰ πολὺ καλὴ γειτονιά καὶ οἱ ἐνορίτες ἦταν ἄνθρωποι καθὼς πρέπει. Ὁ νέος ἐφημέριος εἶχε ἔρθει ἀπὸ τὸ Ἦστ. Ἐντὶ καὶ φυσικὰ δὲν ἦταν εὐκολο νὰ προσαρμοσθῇ ἀμέσως στοὺς εὐγενικοὺς τρόπους τῆς ἀριστοκρατίας.

—Δὲν πειράζει ἔλεγε ὁ καντηλανάφτης, μὲ τὸν καιρὸ θὰ συνήθισθ.

Ὅταν ὁ ἐφημέριος πλησίασε τόσο, ὥστε νὰ μπορῇ νὰ μιλήσῃ τὸν καντηλανάφτη δίχως νὰ ὑψώσῃ τὴ φωνή του πέρα πάνω ἀπὸ ὅσο ταίριαζε σ' ἓναν τόπο λατρείας, σταμάτησε.

—Φόρμαν, ἔρχεσαι μιὰ στιγμή στὸ γραφεῖο. Ἔχω κάτι νὰ σοῦ πῶ.

—Πολὺ καλὰ, σέρ.

Ὁ Ἐφημέριος τὸν περίμενε ὥσπου νὰ ἀνεβῇ τὸ σκαλοπάτι καὶ ὕστερα προχώρησαν καὶ οἱ δύο μαζί.

—Πολὺ ὠραία θάφτισι, σέρ. Τί διασκεδαστικό, ποῦ καθὼς τὸ πήρατε στὴν ἀγκαλιά σας, τὸ παιδί ἔπαψε τὰ κλαίει...

—Τὸ ἔχω παρατηρήσει αὐτὸ πολλές φορές, εἶπε ὁ ἐφημέριος χαμογελώντας. Ἔχω ἀποκτήσει πείρα μὲ τὰ μωρά.

Αἰσθανόταν ἰδιαίτερη ὑπερηφάνεια ποῦ μποροῦσε νὰ ἡμερέψῃ σχεδὸν πάντοτε ἓνα κλαψάριο μωρό, μὲ τὸν τρόπο ποῦ τὸ κρατοῦσε καὶ δὲν τοῦ ξέφευγε ὁ διασκεδαστικὸς θαυμασμὸς μὲ τὸν ὁποῖο τὸν κύτταζαν μητέρες καὶ παραμάνες καθὼς ἔπαιρνε τὸ παιδί στὰ χέρια του. Ὁ καντηλανάφτης ἤξερε πὼς τοῦ ἄρεσε νὰ τὸν κολακεύουν γιὰ τὸ ταλέντο του

Ὁ ἐφημέριος μπῆκε πρῶτος στὸ σκευοφυλάκιο καὶ ὁ Ἄλμπερτ Φόρμαν αἰσθάνθηκε μιὰ μικρὴ ἐκπληξι βλέποντας ἐκεῖ δυὸ ἐπιτρόπους. Δὲν τοὺς εἶχε δὴ νὰ μπαίνουν. Τὸν ἐδέχτηκαν ἐγκάρδια.

—Καλησπέρα, λόρδε μου. Καλησπέρα, σέρ, τοὺς εἶπε ὁ Φόρμαν.

Ἦταν καὶ οἱ δυὸ ἡλικιωμένοι καὶ εἶχαν ἐπίτροποι τῆς ἐκκλησίας σχεδὸν ἀπὸ τότε ποῦ ὁ Φόρμαν διωρίστηκε καντηλανάφτης. Κάθονταν γύρω ἀπὸ ἓνα ὠραῖο τραπέζι ποῦ ὁ παλιὸς ἐφημέριος εἶχε φέρει πρὶν ἀπὸ χρόνια ἀπὸ τὴν Ἰταλία καὶ ὁ ἐφημέριος κάθισε σὲ μιὰν ἀδειανὴ θέσι ἀνάμεσά τους. Ὁ Φόρμαν ἔστρεφε τὰ μάτια του πρὸς αὐτοὺς καὶ ἀναρωτήθηκε ἀνήσυχος τί συνέβαινε.

Θυμόταν ἀκόμα τὸ ἐπεισόδιο ποῦ εἶχε γίνει μὲ τὸν ὀργανιστὴ καὶ τίς στενωχώριες ποῦ πέρασαν ὅλοι τοὺς ὥσπου νὰ ταχτοποιηθοῦν τὰ πράγματα. Σὲ μιὰ ἐκκλησία σὰν τὸν Ἅγιο Πέτρο, τῆς Πλατείας Νέβιλ, δὲν εἶναι ἀνεκτὰ τὰ σκάνδαλα. Στὸ κόκκινο πρόσωπο τοῦ ἐφημέριου ἦταν χυμένη μιὰ ἔκφρασι ἀδιατάραχτης καλὸς ὕνης, μὰ οἱ ἄλλοι δυὸ φαίνονταν κάπως ταραγμένοι.

«Τοὺς ἔψαλε τὰ σχολιανὰ τοὺς —σίγουρα θὰ τοὺς τὰ ἔψαλε, εἶπε μέσα του ὁ καντηλανάφτης. Κάτι πάει νὰ τοὺς καταφέρῃ νὰ κάνουνε, μὰ αὐτοὶ δὲν τὸ ἀποφασίζουν. Αὐτὸ εἶναι — δὲν πέφτω ξέω».

Ὡστόσο οἱ σκέψεις του αὐτὲς δὲν ἐκφράζονταν στὰ καθαρὰ καὶ λεπτὰ χαρακτηριστικά του. Στεκόταν μὲ σεβασμὸ, μὰ ὅχι μὲ δουλοπρέπεια.

Προτοῦ διοριστῇ στὴν ἐκκλησία εἶχε δουλέψῃ μόνον σὲ πολὺ καθὼς πρέπει σπίτια καὶ ἡ συμπεριφορὰ του ἦταν ἄσφογη. Ἀρχίζοντας ἀπὸ ὑπηρετίες στὸ σπίτι

ἐνὸς μεγαλεμπόρου, δὲν ἄργησε νὰ ἀνεβῇ ἀπὸ τὴν τέταρτη στὴν πρώτη θέσι τῆς ὑπηρετικῆς ἱεραρχίας. Γιὰ ἓνα χρόνο ἔκανε τὸν οἰκονόμο μιᾶς χήρας ἀριστοκράτισσας καὶ λίγο προτοῦ ἀδειάσει ἡ θέσι τοῦ καντηλανάφτη στὸν Ἅγιο Πέτρο ἦταν οἰκονόμος μὲ δυὸ βοηθοὺς στὸ σπίτι ἐνὸς συνταξιούχου πρεσβευτῆ. Ἦταν ψηλός, σοθάρος, ἀξιοπρεπής. Ἐμοιαζε, ἂν ὅχι μὲ δοῦκα, τοῦλάχιστον μὲ ἡθοιοῖ τῆς παλαιᾶς σχολῆς, εἰδικευμένο σὲ δουκικούς ρόλους. Εἶχε τάκτι, σταθερότητα καὶ αὐτοπεποίθησι. Σὰν χαρακτήρας δὲν εἶχε ἐλάττωμα.

Ὁ ἐφημέριος ἄρχισε ἀπότομα:

—Φόρμαν, ἔχουμε νὰ σοῦ ποῦμε κάτι πολὺ δυσάρεστο. Εἶσαι ἐδῶ τόσα χρόνια καὶ νομίζω πὼς οἱ ἐξοχότητές τους, ὁ Λόρδος καὶ ὁ Στρατηγός, συμφωνοῦν μαζί μου ὅτι ἐκτελεῖς τὸ καθήκον σου κατὰ τὸν πιὸ ἱκανοποιητικὸ τρόπο.

Οἱ δυὸ ἐπίτροποι συγκατένευσαν.

—Ἀλλὰ τὸ πιὸ ἀπίστευτο πρᾶγμα ὑπέπεσε προχθὲς στὴν ἀντίληψί μου καὶ θεώρησα ὑποχρέωσί μου νὰ τὸ ἀνακοινώσω τοὺς ἐπιτρόπους. Ἀνακάλυψα μὲ ἐκπληξί μου πὼς δὲν ξέρεις οὔτε νὰ διαβάξῃς, οὔτε νὰ γράφῃς.

Τὸ πρόσωπο τοῦ νεωκόρου δὲν ἔδειξε καμμιὰ ταραχή.

—Ὁ προηγούμενος ἐφημέριος τὸ ἤξερε αὐτό, σέρ, ἀπάντησε. Ἐλεγε πὼς δὲν ἔχει σημασία. Ἐλεγε μάλιστα πὼς ὁ κόσμος παραμορφώνεται τελευταῖα.

—Αὐτὸ εἶναι τὸ πιὸ ἐκπληκτικὸ πρᾶγμα ποῦ ἄκουσα ποτέ, φώναξε ὁ στρατηγός. Θέλεις νὰ πῇς πὼς ἔχεις στὴν ἐκκλησία δεκάξι ὁλόκληρα χρόνια καὶ ποτὲ δὲν ἔμαθες γραφὴν καὶ ἀνάγνωσιν;

—Μπῆκα στὴ δουλειὰ ὅταν ἤμουνα δώδεκα χρονῶν, σέρ. Ὁ μάγειρας στὴν πρώτη μου δουλειὰ δοκίμασε νὰ μὲ μάθῃ ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή, ἀλλὰ δὲν εἶχα κλίσι σ' αὐτὰ τὰ πράγματα καὶ ὕστερα δὲν εἶχα καὶ τὸν καιρὸ. Ἀλλὰ οὔτε καὶ αἰσθάνθηκα ποτὲ τὴν ἀνάγκη τους. Σκέπτομαι πόσοι νέοι σπαταλοῦν τὸν καιρὸ τους διαβάζοντας, ἐνῶ θὰ μπορούσαν νὰ κάνουν κάτι τι χρήσιμο.

—Μὰ δὲ σ' ἄρесе νὰ μαθαίνῃς τὰ νέα; ρώτησε ὁ ἄλλος ἐπίτροπος. Δὲ σοῦ ἦρθε ποτὲ ἡ διάθεσις νὰ γράψῃς ἓνα γράμμα;

—Ὁχι, Λόρδε μου, τὰ καταφέρνω καλὰ κι' ἔτσι. Τώρα τελευταῖα οἱ ἐφημερίδες εἶναι γεμάτες φωτογραφίες καὶ ἔτσι καταφέρνω νὰ μαθαίνω μιὰ χαρὰ τὰ νέα. Ἡ γυναίκα μου εἶναι πολὺ γραμματισμένη κι' ὅταν θέλω νὰ γράψω κανένα γράμμα, τὸ γράφει αὐτὴ γιὰ μένα.

Οἱ δυὸ ἐπίτροποι ἔβρισαν στὸν ἐφημέριο ἓνα ἀμήχανο βλέμμα κι' ὕστερα χαμήλωσαν τὰ μάτια:

—Λοιπόν, Φόρμαν, συζήτησα τὸ θέμα μὲ τοὺς κυρίους καὶ συμφωνοῦν μαζί μου ὅτι ἡ κατάστασις εἶναι ἀνυπόφορη. Σὲ μιὰ ἐκκλησία, σὰν τὸν Ἅγιο Πέτρο τῆς Πλατείας Νέβιλ, δὲν μπορούμε νὰ ἔχουμε ἓνα νεωκόρο ποῦ δὲν ξέρει οὔτε γραφὴ, οὔτε ἀνάγνωσι.

Τὸ λεπτὸ, χλωμὸ πρόσωπο τοῦ νεωκόρου κοκκίνισε, ἀλλὰ δὲν ἔδωσε καμμιὰ ἀπάντησι.

—Θέλω νὰ μὲ καταλάβῃς, Φόρμαν, δὲν ἔχω κανένα παράπονο μαζί σου. Κάνεις τὴ δουλειὰ σου ὅπως πρέπει. Ἔχω τὴν καλύτερη ἰδέα γιὰ τὸ χαρακτήρα καὶ γιὰ τὴν ἱκανότητά σου. Ἀλλὰ δὲν ἔχουμε τὸ δικαίωμα νὰ διακινδυνεύουμε κανένα ἀτύχημα ποῦ μπορεῖ νὰ συμβῇ ἐξ αἰτίας

τῆς θλιβερῆς σου ἀμάθειας. Εἶναι ζήτημα καὶ φρονήσεως καὶ ἀρχῆς.

—Μήπως θὰ μποροῦσες νὰ μάθης, Φόρμαν; ρώτησε ὁ στρατηγός.

—Ὅχι, σέρ, φοβᾶμαι πὼς δὲν μπορῶ τώρα πιά. Βλέπετε δὲν εἶμαι πιά νέος καὶ ἀφοῦ δὲν μποροῦσα νὰ θάλω τὰ γράμματα στὸ κεφάλι μου ὅταν ἤμουν παιδί, πὼς θὰ μπορέσω τώρα;

—Δὲν ἐπιθυμοῦμε νὰ εἴμαστε σκληροὶ ἀπέναντί σου, Φόρμαν, εἶπε ὁ ἐφημέριος. Ἀλλὰ οἱ ἐπίτροποι κι' ἐγὼ ἔχουμε πάρει τὴν ἀπόφασί μας. Σοῦ δίνουμε τρεῖς μῆνες προθεσμία κι' ἂν ὡς τότε δὲν ἔχεις μάθει γραφὴ καὶ ἀνάγνωσι, φοβᾶμαι πὼς θὰ χάσης τὴ θέσι σου.

Ὁ Ἀλμπερτ Φόρμαν ποτὲ δὲν εἶχε συμπαθήσει τὸ νέον ἐφημέριο. Ἀπ' τὴν πρώτη στιγμή εἶχε πῆ πὼς ἦταν λάθος νὰ τὸν φέρουν στὸν Ἅγιο Πέτρο. Δὲν ἦταν ὁ τύπος ποὺ ταίριαζε σὲ τόσο διαλεχτὴ ἐνορία. Τώρα πῆρε ὕψος. Ἦξερε τὴν ἀξία του καὶ δὲν θὰ ἐπέτρεπε νὰ τὸν ταπεινώσουν.

—Λυποῦμαι πολὺ, σέρ. Φοβᾶμαι πὼς ἡ προθεσμία δὲν ὠφελεῖ σὲ τίποτα. Εἶμαι πολὺ γέρινο σκυλί, γιὰ νὰ μάθω καινούργια κόλπα. Ἐξῆσα τόσα χρόνια χωρὶς νὰ ξέρω νὰ γράφω καὶ νὰ διαβάζω καὶ, δίχως νὰ καυχηθῶ, δὲ διστάζω νὰ πῶ ὅτι ἔκματα τὸ καθῆκον μου σ' αὐτὴ ἐδῶ τῇ θέσι πού μ' ἔβαλε ἡ Θεία Πρόνοια καὶ ὅτι κι' ἂν ἀκόμη μποροῦσα νὰ μάθω τώρα, δὲν θὰ τὸ ἤθελα.

—Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, Φόρμαν, φοβοῦμαι ὅτι ὀφείλεις νὰ παραιτηθῇς.

—Μάλιστα, σέρ, τὸ καταλαβαίνω. Θὰ εἶμαι εὐτυχὴς νὰ σᾶς δώ-

σω τὴν παραίτησί μου μόλις θρῆ-
τὲ τὸν διάδοχό μου.

Ἀλλὰ ὅταν ὁ Ἀλμπερτ Φόρμαν μὲ τὴ συνθησμένη του εὐγένεια ἔκλεισε τὴν πόρτα τῆς ἐκκλησίας πίσω ἀπὸ τὸν ἐφημέριο καὶ τοὺς δύο ἐπιτρόπους, δὲν μπόρεσε νὰ ὑποφέρῃ ἄλλο τὴ γαλήνια ἀξιοπρέπεια μὲ τὴν ὁποία εἶχε δεχθῇ τὸ χτύπημα καὶ τὰ χεῖλη του ἄρχισαν νὰ τρέμουν. Γύρισε ἀργά-ἀργά στὸ σκευοφυλάκιο καὶ κρέμασε στὴν κρεμάστρα του τὸ ράσο του. Ἀναστέναξε καθὼς σκέφθηκε ὅλες τὶς ἐπίσημες κηδεῖες καὶ τοὺς γάμους ποὺ εἶχαν δεῖ τὰ μάτια του. Ἐβαλε τὸ κάθε τι στὴ θέση του, φόρεσε τὸ σακάκι του καὶ κρατώντας τὸ καπέλλο του στὸ χέρι, κίνησε γιὰ νὰ βγῇ. Κλειδῶσε πίσω τὴν πόρτα. Ἐκαμε μιὰ βόλτα στὴν πλατεία, ἀλλὰ θυθισμένος καθὼς ἦταν στὶς σκέψεις του, ἀντὶ νὰ πάρῃ τὸ δρόμο τοῦ σπιτιοῦ του, ὅπου τὸν περίμενε τὸ τσαί του, πῆρε ἄλλον. Βάδιζε ἀργά. Ἡ καρδιά του ἦταν θαρεία. Δὲν ἤξερε τί θάκανε γιὰ νὰ ζήσει. Δὲν τοῦ ἄρεσε ἡ ἰδέα νὰ ξαναγίνῃ ὑπηρέτης, ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια ποὺ ἦταν ἀφεντικό. Γιατί, ἄς λέγαν ὅ,τι θέλανε ὁ ἐφημέριος κι' οἱ ἐπίτροποι, αὐτὸ ἦταν ἐκεῖνος ποὺ διηύθυνε τὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Πέτρου, τῆς Πλατείας Νέβιλ. Εἶχε θάλει στὴν ἄκρῃ ἕνα καλὸ ποσό, μὰ ὅχι ἀρκετὸ γιὰ νὰ περάσῃ ὅλη του τὴ ζωὴ χωρὶς νὰ κάνῃ τίποτα, καὶ ἡ ζωὴ γινόταν κάθε χρόνο ἀκριβώτερη. Ποτὲ δὲν τὸν εἶχαν ἐνοχλήσει τέτοια ζητήματα. Οἱ νεωκόροι τοῦ Ἁγίου Πέτρου, σὰν τὸν Πάπα τῆς Ρώμης, ἔμεναν στὴ θέσι τοὺς ὅλους τῇ ζωῇ. Εἶχε σκεφθῇ πολλές φορές τὰ καλὰ λόγια ποὺ θάλεγε ὁ ἐφημέριος στὸ κήρυγμά του τὴν πρώτη Κυριακή, ὕστερα ἀπὸ τὸν

θάνατό του, γιὰ τὴν «μακρὰν καὶ πιστὴν ὑπηρεσίαν καὶ τὸν ὑποδειγματικὸν χαρακτήρα τοῦ ἀειμνήστου νεωκόρου Ἀλμπερτ Ἐντουαρντ Φόρμαν». Ἀναστέναξε βαθιά. Ὁ Ἀλμπερτ Φόρμαν δὲν ἦταν καπνιστής, οὔτε μπεκρῆς, ἀλλὰ τοῦ ἄρεσε νὰ πίνῃ ἕνα ποτήρι μπόρα στὸ δεῖπνο του καὶ ὅταν ἦταν κουρασμένος τὸν εὐχαριστοῦσε ἕνα τσιγάρο. Τώρα τοῦ ἦρθε ἡ ἰδέα ὅτι ἕνα τσιγάρο θὰ τὸν παρηγοροῦσε, καί, μιὰ πού δὲν κρατοῦσε μαζὶ του, κύτταξε γιὰ κανένα καπνοπωλεῖο. Δὲν ὑπῆρχε κανένα ἐκεῖ κοντὰ καὶ προχώρησε λίγο ἀκόμα. Ὁ δρόμος ἦταν μακρὺς, γεμάτος μαγαζιά, κάθε εἶδους, ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχε κανένα πού νὰ πουλᾷ τσιγάρα.

—Παράξενο ἐτοῦτο! εἶπε.

Γιὰ νὰ βεβαιωθῇ, ξαναγύρισε πρὸς τὰ πίσω. Ὅχι. Δὲν ὑπῆρχε ἀμφιβολία. Σταμάτησε καὶ κύτταξε σκεπτικὰ τὸ δρόμὸ πάνω καὶ κάτω.

—Δὲν μπορεῖ νὰ εἶμαι ὁ μόνος ποὺ περνᾷ ἀπ' αὐτὸν τὸ δρόμο καὶ θέλει ν' ἀγοράσῃ τσιγάρα, εἶπε. Ἐνα μαγαζὶ πού νὰ πουλᾷ τσιγάρα καὶ γλυκὰ θὰ ἦταν ὅ,τι χρειάζεται.

Στὴ σκέψι αὐτὴ ἐνοιωσε ἕνα ξαφνικὸ σκίτημα.

—Νὰ μιὰ ἰδέα, εἶπε. Εἶναι παράξενο πὼς οἱ ἰδέες σοῦρχονται στὸ μυαλὸ ὅταν δὲν τις περιμένεις.

Ἀλλάξε κατεύθυνσι, γύρισε σὲ τὸ σπίτι του καὶ ἤπιε τὸ τσαί του.

—Εἶσαι πολὺ ἀμίλητος ἀπόψε, Ἀλμπερτ, παρατήρησε ἡ γυναίκα του.

—Σκέπτομαι, εἶπε.

Μελέτησε τὸ ζήτημα ἀπὸ κάθε πλευρὰ καὶ τὴν ἄλλη μέρα ξαναπῆγε στὸν ἴδιο δρόμο καὶ γιὰ καλὴ του τύχη θρῆκε ἕνα ξενοίκια-

στο μαγαζὶ, πού τοῦ ταίριαζε περίφημα. Ὑστερα ἀπὸ εἰκοσιτέσσαρες ὥρες τὸ εἶχε νοικιάσει καὶ ὅταν μετὰ ἕνα μῆνα ἔφυγε γιὰ πάντα ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Πέτρου, ἔκανε τὸ μαγαζὶ του καπνοπωλεῖο καὶ πρατῆριο ἐφημερίδων. Ἡ γυναίκα του τὸν εὐρίσκε πολὺ ὑποτιμητικὸ γιὰ τὸν ἀνδρα της, ἕναν νεωκόρο τοῦ Ἁγίου Πέτρου, τῆς Πλατείας Νέβιλ, νὰ πουλᾷ τσιγάρα καὶ ἐφημερίδες. Ἀλλὰ ὁ Ἀλμπερτ τῆς ἀπήντησε ὅτι ἦταν ἀναγκασμένος νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὴν κατάστασι, ὅτι ἡ ἐκκλησία δὲν ἦταν ὅπως ἄλλοτε καὶ ὅτι ἀπὸ δῶ καὶ πέρα θ' ἀπέδιδε τὰ τοῦ Καίσαρος εἰς Καίσαρι.

Οἱ δουλειές τοῦ Φόρμαν πῆγαν περίφημα—τόσο περίφημα πού μέσα σ' ἕνα χρόνον σκέφθηκε νὰ ἀνοίξῃ κι' ἄλλο μαγαζὶ καὶ νὰ θάλλῃ ἕναν ὑπάλληλο μέσα. Ζήτησε ἄλλον ἕνα μικρὸ δρόμο χωρὶς καπνοπωλεῖο καὶ ὅταν τὸν θρῆκε, καὶ ὅ,τι ἦρθε καὶ τὸ μαγαζὶ, τὸ νοίκιασε. Οἱ δουλειές του πῆγαν καὶ τώρα καλά. Τώρα τοῦ ἦρθε στὸ μυαλὸ ὅτι μιὰ πού μποροῦσε νὰ διευθύνῃ δυὸ μαγαζιά θὰ μποροῦσε νὰ διευθύνῃ καὶ περισσότερα. Ἐτσι ἄρχισε νὰ γυρίζῃ τὸ Λονδίνο καὶ ὅπου εὐρίσκε δρόμο χωρὶς καπνοπωλεῖο καὶ μὲ κανένα ἄδειο μαγαζὶ, ἔτρεχε νὰ τὸ νοικιάσῃ. Μέσα σὲ δέκα χρόνια εἶχε δέκα μαγαζιά καὶ κολυμποῦσε στὰ λεπτὰ.

Τὰ ἐπισκεπτόταν ὅλα κάθε Δευτέρα, ἔπαιρνε τὶς εἰσπράξεις τῆς ἐβδομάδος καὶ τὶς κατέθετε στὴν τράπεζα.

Ἐνα πρωὶ, καθὼς κατέθετε ἕνα μάτσο χαρτονομίσματα καὶ μιὰ σακκοῦλα ἀσημένια νομίσματα, ὁ ταμίας τοῦ εἶπε πὼς ἤθελε νὰ τὸν δᾶ ὁ διευθυντής. Τὸν ὡδήγησαν

ὅ' ἕνα γραφεῖο καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦσφιξε τὸ χέρι.

—Κύριε Φόρμαν, ἤθελα νὰ μιλῶ μαζί σας γιὰ τὰ χρήματα ποὺ ἔχετε καταθέσει στὴν τράπεζά μας. Ξέρετε ἀκριβῶς πόσα εἶναι;

—Ὅχι ἀκριβῶς, ἀλλὰ πάνω-κάτω ξέρω.

—Ἐκτὸς ἀπ' αὐτὰ ποὺ φέρετε σήμερα τὸ πρωτὶ, οἱ καταθέσεις σας ἔχουν περάσει τις τριάντα χιλιάδες λίρες. Εἶναι ἕνα πολὺ μεγάλο ποσὸν καὶ νομίζω πὼς καλύτερα θὰ ἦταν νὰ τὸ ἐπενδύετε, ἀντὶ νὰ ἔχετε καταθέσεις.

—Δὲν θάθελα νὰ ἐκτεθῶ σὲ κανένα κίνδυνον, κύριε. Ξέρω πὼς εἶναι ἀσφαλὴ στὴν τράπεζά.

—Δὲν ἔχετε νὰ φοβόσαστε τίποτε. Θὰ σὰς δώσουμε ἕναν κατάλογο ἀπολύτως ἀσφαλῶν χρεωγράφων. Θὰ σὰς ἀποφέρουν περισσότερον τόκο, ἀπὸ ἐκεῖνον ποὺ μποροῦμε ἐμεῖς νὰ σὰς δώσουμε.

Μιά τρομαγμένη ἔκφρασι σκέπασε τὸ ἀγαθὸ πρόσωπο τοῦ κ. Φόρμαν.

—Ποτὲ δὲν ἀνακατεύθηκα μὲ μετοχὰς καὶ ὁμολογίες καὶ θάθελα νὰ ἐμπιστευτῶ τῇ δουλειᾷ αὐτῇ στὰ χέρια σας, εἶπε.

Ὁ τραπεζίτης χαμογέλασε.

—Ἐμεῖς θὰ κάνουμε ὅ,τι μποροῦμε. Τὸ μὴν ποὺ θὰ κάνετε ἐσεῖς, τὴν ἄλλη φορὰ ποὺ θὰ μᾶς ἐπισκεφθῆτε, θὰ εἶναι νὰ ὑπογράψετε τίς πράξεις τῆς μεταβιβάσεως.

—Θὰ τὸ ἔκανα εὐχαρίστως, εἶ-

πε ὁ "Ἀλμπερτ μὲ ἀθεβαιότητα, ἀλλὰ πὼς θὰ ξέρω τί θὰ ὑπογράψω;

—Υποθέτω πὼς ξέρετε νὰ διαβάσετε, εἶπε ὁ διευθυντὴς, κάπως ἀπτόμομα.

Ὁ κ. Φόρμαν τοῦ ἀπήντησε μ' ἕνα χαμόγελο ποὺ τὸν ἀφώπλισε.

—Λοιπὸν, κύριε, ἐδῶ εἶναι ὁ κόμπος. Δὲν ξέρω. Καταλαβαίνω πὼς σὰς φαίνεται ἀπίστευτο, ἀλλὰ αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια. Δὲν ξέρω νὰ διαβάζω καὶ νὰ γράφω, παρὰ μόνο τ' ὄνομά μου, κι' αὐτὸ μάλιστα τὸ ἔμαθα μονάχα ὅταν καταπιόσθηκα μὲ τὸ ἐμπόριο.

Ὁ τραπεζίτης αἰσθάνθηκε τέτοια κατάπληξι, ποὺ σηκώθηκε ἀπὸ τὴν καρέκλα του.

—Αὐτὸ εἶναι τὸ πιὸ ἀπίστευτο πρᾶγμα ποὺ ἄκουσα στὴ ζωὴ μου.

—Ξέρετε, κύριε, ποτὲ δὲν εἶχα τὴν εὐκαιρίαν ὅσο ἦταν καιρὸς καὶ κωτόπιν ποὺ μποροῦσα, δὲν ἤθελα. Τὸ ἔβαλα πείσμα.

Ὁ διευθυντὴς τὸν κύτταξε σὰν νὰ εἶχε μπροστά του ἕνα προϊστορικὸ τέρας.

—Καὶ ιδρύσατε αὐτὴ τὴ σπουδαία ἐπιχείρησι καὶ σχηματίσατε περιουσίαν τριάντα χιλιάδων λίων, χωρὶς νὰ ξέρετε γραφὴ καὶ ἀνάγνωσι! Θεέ μου, τί θὰ ἤσαστε τώρα ἂν ξέρατε γράμματα.

—Αὐτὸ μπορῶ νὰ σὰς τὸ πῶ, κύριε, εἶπε ὁ κ. Φόρμαν μὲ ἕνα χαμογελάκι στὰ ἀριστοκρατικὰ πάντα χαρκτηριστικά του: Θὰ ἤμουν νεωκόρος στὸν "Ἅγιον Πέτρο τῆς Πλατείας Νέβιλ!

Τὸ παντοδύναμο ὄπλο τῆς ὑψηλῆς πολιτικῆς

Η ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

ΣΤΟΥΣ ΑΡΧΑΙΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

Τὰ θλέμματα ὄλου τοῦ κόσμου εἶναι σήμερα προσηλωμένα μὲ ἀγωνία στὰ θαριὰ τραπέζια ποὺ συγκεντρώνουν κάθε τόσο τοὺς τέσσαρις μεγάλους. Ὅλοι ξέρουν πὼς στὰ χέρια τοὺς θρίσκεται ἡ τύχη τῆς ἀνθρωπότητος. Αὐτοὶ θὰ ποῦν τὴν τελευταία λέξι. Ἐραγε ἡ λέξι αὐτὴ θὰ εἶναι Εἰρήνη ἢ Πόλεμος;

Ἀπὸ τοὺς πιὸ παλιούς χρόνους, ποὺ χάνονται στὰ θάθη τῶν αἰώνων, οἱ διπλωμάτες εἶχαν πάντα τὴν τελευταία λέξι πάνω στὸ ζήτημα αὐτό. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ σχηματίσθησαν κράτη τὰ ὁποῖα περιβάλλονται ἀπὸ ἄλλα κράτη καί, φυσικά, ἔπρεπε νὰ διατηροῦν μαζὶ τὸς κάποια ἐπαφή, οἱ διπλωμάτες κατέχουν μιὰ ἐντελὴς ξεχωριστὴ θέσι στὴν κρατικὴ ἱεραρχία.

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Εἰς ἀπὸ τὰ ἀρχαιότερα διπλωματικά κείμενα ποὺ ἔφθασε στὰ χέρια μας εἶναι ἡ συνθήκη τοῦ Αἰγυπτίου Φαραῶ Ραμσή Β' μὲ τὸν Βασιλιά τῶν Χετταίων Χαττουσίλ Γ', ποὺ ὑπογράφηκε τὸ 1278 π.Χ. Ἐπὶ ἕνα αἶδονα περίπου οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ Χετταῖοι θρίσκονταν σὲ φοβερὸ πόλεμον μεταξύ τους. Ὁ πόλεμος αὐτὸς ἐξαντλήσῃ καὶ τὰ δυὸ μέρη χωρὶς νὰ δώσῃ τὴ νίκη σὲ κανέναν. Γι' αὐτό, ἐπὶ τέλος, ἀναγκάστη-

καν νὰ σταματήσουν τὴν αἱματοχυσίαν καὶ νὰ ὑπογράψουν συνθήκη φιλίας. Ἡ συνθήκη αὐτὴ, χαραγμένη πάνω σὲ τρεῖς ἀσημένιες πλάκες (τρία ἀντίγραφα— δύο εὐ αἰγυπτιακῇ γλῶσσῃ, ἕνα σὲ χεττιτικῇ) θρέθηκε τὸ 1887 ἔνάμισον—στὸ «διπλωματικὸ ἀρχεῖο» τῆς Τέλλ 'Ελ 'Αμάρνα ποὺ περιλαμβάνει περίπου 360 πινακίδες μὲ διάφορα διπλωματικὰ κείμενα καὶ λέει μεταξύ ἄλλων τὰ ἑξῆς:

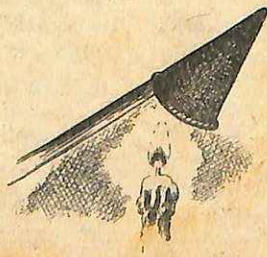
«Ἄς γίνῃ μιὰ θαυμάσια εἰρήνη καὶ ἀδελφωσύνη ἀνάμεσα στὰ παιδιὰ τῶν παιδιῶν τοῦ Βασιλιά τῶν Χετταίων καὶ τοῦ Ραμσή, τοῦ μεγάλου Βασιλιά τῆς Αἰγύπτου. Ἄς παραμένουν ἡ Αἰγύπτος καὶ ἡ χώρα τῶν Χετταίων, σὰν κι' ἐμᾶς, εἰρηνικὴ καὶ ἀδελφικὴ στὸν αἰῶνα τῶν ἀπαντᾶς».

Καὶ παρακάτω:

«Ἄν κανένας ἐχθρὸς ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῶν κτήσεων τοῦ Ραμσή, ἂς πῇ τότε ὁ Ραμσὴς στὸν μεγάλο Βασιλιά τῶν Χετταίων: ἔλα μαζί μου, ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ, μὲ ὅλες τίς δυνάμεις σου».

Ἀφοῦ δίνεται ὑπόσχεσι ἀμοιβαίας βοηθείας ὅχι μόνον εὐ περιπτώσι ἐξωτερικῆς ἐπιθέσεως, ἀλλὰ καὶ ἐσωτερικῶν ἐξεγέρσεων καὶ ἀνταρσιῶν, καθὼς καὶ ἀμοιβαία ὑποχρέωσι ἐκδόσεως τῶν πολιτικῶν ἢ ἄλλων φυγάδων, ἡ συνθήκη καταλήγει μὲ ἐπίκλησι πρὸς τοὺς Θεούς:

«Οἱ χίλιοι Θεοὶ καὶ Θεὴς τῆς χώ-

ρας τών Χετταίων υποχρεούνται απέναντι στους χίλιους Θεούς και Θεές της Αιγύπτου να έκτελίσουν όλα όσα είναι χαραγμένα στον άσημνιο πίνακα.... "Ας χαθούν τὸ σπῆτι, ἡ χώρα καὶ οἱ δούλοι ἐκείνου ποὺ θὰ παραβῇ αὐτὰ τὰ λόγια. "Ας ἔχη ὑγεία καὶ ζωὴ ἐκεῖνος ποὺ ἡ χώρα του καὶ οἱ δούλοι του θὰ τὰ τηρήσουν».

Ὁ τύπος τῆς συνθήκης αὐτῆς χρησίμευσε σὰν ὑπόδειγμα γιὰ ὅλες τὶς συνθήκες ποὺ ἔγιναν ἀργότερα, ὅχι μόνο στὴν Ἀνατολή, ἀλλὰ καὶ στὴν Ἑλλάδα καὶ στὴ Ρώμη.

Η ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΑΣΣΥΡΙΩΝ

Αλλὰ καὶ ἄλλο «διπλωματικό ἀρχεῖο»—νεώτερο αὐτὸ—βρέθηκε στὰ εἰρεπία τῶν ἀνακτόρων τῆς Νινευῆ, πρωτεύουσας τοῦ κράτους τῶν Ἀσσυρίων. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ ἀρχείου αὐτοῦ ἀφορᾷ τὴ διπλωματικὴ δραστηριότητα τοῦ Βασιλιᾶ Ἀσσυρμπανιπάλ, ποὺ βασιλεύσε ἀπὸ τὸ 668 ὥς τὸ 626 π.Χ. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη τοποτηρητὴς τῆς Βαβυλώνας ἔγινε ὁ μικρὸς ἀδελφὸς τοῦ Ἀσσυρμπανιπάλ, ὁ Πρίγκιπας Σαμᾶς Σούμ Οὐκίν. Μόλις ὅμως ὁ Πρίγκιπας ἔφθασε στὴ Βαβυλώνα, κήρυξε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς, ἔγινε ὁ ἴδιος Βασιλιάς τῆς καὶ ἔστειλε Πρέσβεις σ' ὅλους τοὺς γειτονικοὺς λαοὺς γιὰ νὰ τοὺς προτείνῃ νὰ κάνουν μιά μεγάλη ἀντιασσυριακὴ συμμαχία. Ἐπειδὴ τότε ἡ Ἀσσυρία θρυσκόταν στὴν πιὸ μεγάλη κατακτητικὴ ἀκμὴ τῆς καὶ εἶχε γίνῃ ὁ θραχναὸς τῶν γειτόνων τῆς, ἀφθονοὶ σύμμαχοι βρέθηκαν γιὰ τὸν Σαμᾶς Σούμ Οὐκίν. Κυριώτεροι ἀπ' αὐτοὺς ἦταν ἡ Αἴγυπτος καὶ ἡ Λυδία.

Ὁ Ἀσσυρμπανιπάλ βρέθηκε σὲ δύσκολη θέσι. Οἱ ἀντίπαλοι

ἦταν ἰσχυροί. Κατάλαβε πὼς μόνο μὲ μιά ἔξυπνη διπλωματικὴ ἐνέργεια θὰ κατάρθωνε νὰ τοὺς διασπᾷ καὶ μετὰ νὰ τοὺς ἐπιβληθῇ. Συνέταξε λοιπὸν μιά «διπλωματικὴ ἐγκύκλιον» ποὺ ἀντίγραφά τῆς ἔστειλε σ' ὅλες τὶς πόλεις τῆς Μεσοποταμίας. Ἡ ἐγκύκλιος αὐτὴ ἔλεγε τὰ ἑξῆς:

«Προσφώνησι τοῦ Βασιλιᾶ τῆς Ἀσσυρίας πρὸς τὸν λαὸ τῆς Βαβυλώνας:

»Ἐγὼ βρίσκομαι σὲ καλὴ ὑγεία. "Ας εἶναι γι' αὐτὸ οἱ καρδιές σας γεμάτες χαρὰ καὶ εὐφροσύνη.

»Ἀπευθύνομαι σὲ σᾶς ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν κενολογίων ποὺ σᾶς εἶπε ἕνας ψεύτης ποὺ αὐτοκαλεῖται ἀδελφός μου. Ἔρω ὅλα ὅσα σᾶς ἔχει πῆ. "Ὅλα τὰ λόγια του εἶναι ἄδεια σὰν τὸν ἄνεμο. Μὴν τὸν πιστεύετε σὲ τίποτα. Σᾶς ὀρκίζομαι στὸ ὄνομα τοῦ Ἀσσοῦρ καὶ τοῦ Μαρθού, ποὺ εἶναι Θεοί μου, πὼς ὅλα τὰ λόγια ποὺ πρόφερε ἐναντίον μου ἀξίζουν τὴν περιφρόνησιν. Ἀφοῦ τὰ σκέφθηκα ὅλα στὸ βάθος τῆς καρδιάς μου, σᾶς λέω μὲ τὰ ἴδια μου τὰ χεῖλη ὅτι αὐτὸς ὁ ἀνθρωπος φέρθηκε πονηρὰ καὶ αἰσχρὰ ὅταν σᾶς ἔλεγε πὼς τάχα ἐγὼ «ἔχω σκοπὸ νὰ ἀτιμάσω τὴ δόξαν τῶν Βαβυλωνίων, ποὺ μὲ ἀγαποῦνε, ὅπως ἀτιμάζω καὶ τὸ δικό μου ὄνομα». Ἐγὼ τέτοιες λέξεις δὲν τίς ἔχω ἀκούσει. Ἡ φιλία σας μὲ τοὺς Ἀσσυρίους καὶ οἱ ἐλευθερίες σας, ποὺ ἐγὼ σᾶς τίς ἔχω παραχωρήσει, θὰ εἶναι στὸ μέλλον ἀκόμη μεγαλύτερες ἀπὸ πρῖν. Μὴν ἀκοῦτε οὔτε γιὰ ἕνα λεπτό τίς ψευτιές του, μὴ λερώνετε τὸ ὄνομά σας, ποὺ δὲν ἔχει καμμιὰ κηλίδα μπροστὰ μου καὶ μπροστὰ σ' ὅλον τὸν κόσμον. Μὴν ἀμαρτάνετε βαρὶὰ ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ...»

Καὶ παρακάτω ὑπόσχεται πὼς δὲν πρόκειται, γιὰ λόγους ἐκδικήσεως, νὰ τοὺς αὐξήσῃ τὸν φόρον ὑποτελείας.

Ἡ «ἐγκύκλιος» αὐτὴ ἔκανε τεράστια ἐντύπωσιν στὴ Βαβυλώνα. Ἡ ὑπόσχεσι τοῦ Βασιλιᾶ πὼς θὰ διατηροῦσε τίς ἐλευθερίες τῶν κατοίκων καὶ δὲν θὰ τοὺς ἔπαιρ-

νε μεγαλύτερο φόρον ὑποτελείας, ἔκανε πολὺ σύντομα τὶς πόλεις ν' ἀποσκιρτήσουν μιά - μιά ἀπὸ τὸ στρατόπεδο τοῦ Σαμᾶς Σούμ Οὐκίν καὶ νὰ πᾶνε μὲ τὸ μέρος τοῦ Ἀσσυρμπανιπάλ. Ἡ διπλωματικὴ ἐνέργεια τοῦ Βασιλιᾶ τῶν Ἀσσυρίων εἶχε πετύχει...

Η ΕΛΛΗΝΟΠΕΡΣΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΜΑΧΗ

Στὰ δυὸ μεγάλα ἔπη, τὴν Ἰλιάδα κυρίως, ἀλλὰ καὶ τὴν Ὀδύσσειαν, ἀνακαλύπτουμε τὶς πρῶτες ρίζες τῆς ἑλληνικῆς διπλωματίας: 1) Ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ Βασιλιάς τῶν Μυκηνῶν, πείθει τοὺς ἡγεμόνες τῶν ἄλλων ἑλληνικῶν πόλεων νὰ κάνουν κοινὴ ἐκστρατεία κατὰ τῆς Τροίας. 2) Πρὶν ἀρχίσῃ ὁ πόλεμος, οἱ Ἀχαιοὶ στέλνουν Πρέσβεις στὴν Τροία καὶ ζητοῦν νὰ τοὺς ἐπιστρέψουν τὴν ὥρασι Ἑλένη. 3) Ἀργότερα, κατὰ τὸν πόλεμον, ὁ Ἀγαμέμνων κλείνει συνθήκην, ἐν ὀνόματι ὅλων τῶν Ἀχαιῶν, μὲ τὸν Πρίαμον, τὸν Βασιλιᾶ τῆς Τροίας.

Ὅλες αὐτὲς οἱ ἐνέργειες ποὺ ἀποτελοῦν ἕνα πρωτόγονον εἶδος διεθνoῦς δικαίου, δὲν ἔμειναν φυσικὰ ἀνεξέλικτες. Μερικοὺς αἰῶνες ἀργότερα, στὴν κλασσικὴ Ἑλλάδα, ἡ διπλωματία κατέχει σπουδαία θέσι. Ὅλοι οἱ μεγάλοι Ἕλληνες πολιτικοὶ ἦταν συγχρόνως καὶ διπλωμάτες καὶ ὠδηγοῦσαν τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τῶν πόλεων τους. Ὁ Πεισίστρατος, ὁ Ἀριστείδης, ὁ καταπληκτικὸς σὲ εὐστροφίαν Θεμιστοκλῆς, ὁ Κίμων καὶ ἰδίως ὁ Περικλῆς, ἦταν οἱ πιὸ μεγάλοι διπλωμάτες τῶν κλασσικῶν χρόνων.

Τὴν ἐπὶ τῇ τῇ Περικλῆ ἔξοπα-σε ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος

(431—404 π.Χ.). Στὰ πέντε χρόνια πρὶν ἀπὸ τὴν κήρυξιν του, ἡ διπλωματία ὅλων σχεδὸν τῶν ἑλληνικῶν πόλεων κινήθηκε μὲ ἐκπληκτικὴ δραστηριότητα. Ἡ Κέρκυρα ἔκλεισε ἀμυντικὴ συμφωνία μὲ τὴν Ἀθήναν, οἱ Κορίνθιοι ἔστειλαν στὴν Ἀθήναν Πρέσβεια ποὺ ἔκανε ἔντονες παραστάσεις κατὰ τῆς συμφωνίας αὐτῆς, ἡ Πελοποννησιακὴ Συμμαχία ἀπύθυνε αὐστηρὴ διακοίνωσιν στὴν Ἀθήναν γιὰ τὴ στρατιωτικὴ βοήθειαν ποὺ πρόσφερε στοὺς Κερκυραίους καὶ τέλος, τὸ 432, συνεκλήθη στὴν Σπάρτη μιά κανονικὴ «Διασυμμαχικὴ Σύσκεψις», στὴν ὁποία πῆραν μέρος ὅλες οἱ πόλεις τῆς Πελοποννησιακῆς Συμμαχίας. Στὴ Συνέλευσιν αὐτῇ, ὑποφασίστηκε ἡ κήρυξις τοῦ φοβεροῦ πολέμου, ποὺ ὑπῆρξε ἡ ἀρχὴ τοῦ τέλους τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κόσμου.

Στὸ διάστημα τοῦ πολέμου αὐτοῦ, οἱ Σπαρτιάτες πρόσφεραν στὸν Πέρση Βασιλιᾶ Δαρεῖον Β' τὴν εὐκαιρίαν μιᾶς μεγάλης διπλωματικῆς ἐπιτυχίας: Τοῦ ζήτησαν νὰ τοὺς ἐνισχύσῃ κατὰ τῶν Ἀθηναίων. Τὸ ὀλέθριον αὐτὸ διπλωματικὸ λάθος τῶν Ἑλλήνων κατέληξε στὴν λεγόμενη Ἀνταλκίδειον Εἰρήνην (337 π.Χ.) ποὺ ἔλεγε τὰ ἑξῆς:

«Ὁ Βασιλιάς Ἀρταξέρξης θεωρεῖ δίκαιον νὰ τοῦ ἀνήκουν ὅλες οἱ πόλεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καθὼς καὶ οἱ Κλαζομενὲς καὶ ἡ Κύπρος. Σὲ ὅλες τὶς ἄλλες πόλεις, μεγάλες καὶ μικρές, πρέπει νὰ δοθῇ αὐτονομία, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Λήμνον, τὴν Ἰμβρόν καὶ τὴν Σκύρον, ποὺ παραμένουν ὅπως καὶ πρῖν στὴν κατοχὴ τῶν Ἀθηναίων».

Κατὰ ἀπὸ τὴν ἀθῶα λέξι «αὐτονομία» κρυβόταν ὁ πολιτικὸς τεμαχισμὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπομένως ἡ ἀδυναμία τῆς. Καὶ τὸ ὀραιότερον εἶναι ὅτι τοὺς ὅρους

αυτούς τούς είχαν προτείνει τὸν Ἀρταξέρξη οἱ ἴδιοι οἱ Ἕλληνες—δηλαδή οἱ Σπαρτιάτες, μὲ τὸ στόμα τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς διπλωματικῆς ἀντιπροσωπείας τους, τοῦ Ἀνταλκίδα...

Ἡ συνθήκη αὐτὴ ἦταν ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους θριάμβους τῆς περσικῆς διπλωματίας ποὺ ἐπεδίωκε τὴ διάσπασι τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν κατάκτησι τῆς χώρας τους.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ, Ο ΔΙΠΛΩΜΑΤΗΣ
ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Η «τρίτη δύναμι» ποὺ ἐφάνισθη στὴν Ἑλλάδα ὕστερα ἀπὸ τὶς φοβερὲς καταστροφές της, ἡ Μακεδονία, εἶχε γιὰ μὲν ἀρχὴν ἓναν ἄνθρωπο προικισμένο μὲ ἐκπληκτικὸ διπλωματικὸ δαιμόνιο: τὸν Φίλιππο.

Ὁ διπλωμάτης αὐτὸς Βασιλιάς χρησιμοποίησε κάθε εἶδους πονηρία καὶ κάθε εἶδους μέσα—θεμιτὰ καὶ ἀθέμιτα—γιὰ νὰ πετύχῃ τοὺς σκοπούς του: ἐξαγόραζε συνειδήσεις, ἔστειλε προκηρύξεις σὲ τὶς ἑλληνικὲς πόλεις, πρόσφερε ῥθικὴ καὶ ὕλικὴ βοήθεια στὰ φιλομακεδονικὰ κόμματα, ἔκανε συμμαχίες μὲ ὅσους περισσότερους ἡγεμόνες μπορούσε καὶ ὠργάνωσε ἐξεγέρσεις σὲ τὶς ἐχθρικές του πόλεις. Συνήθιζε νὰ λέῃ ὅτι «ἓνας γαῖδαρος φορτωμένος χρυσάφι μπορεῖ νὰ ἐκπορθῇ ὁποιοδήποτε φρούριο».

Ἡ διπλωματικὴ ἐπιτηδειότητα τοῦ Φιλίππου ἔφερε γρήγορα τὰ ἀποτελέσματά της. Τὸ 338 π.Χ. ὁ μακεδονικὸς στρατὸς συνέτριψε τοὺς πρόσκαιρους «συμμάχους» στὴ Χαίρωνεια. Ὁ Φίλιππος συνέχισε τὴν πορεία του στὴν Πελοπόννησο, ὅπου ὅλοι, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Σπαρτιάτες, τοῦ δήλωσαν φιλία. Γιὰ νὰ ἐπισφραγισθῇ

ἐπίσημα ἡ φιλία αὐτῇ, ὁ Βασιλιάς τῆς Μακεδονίας συγκάλεσε στὴν Κόρινθο Συνέδριο ὅλων τῶν ἑλληνικῶν πόλεων (ἐκτὸς τῆς Σπάρτης), τοῦ ὁποῦ Προέδρος φρόντισε νὰ ἐκλεγῇ ὁ ἴδιος. Τὸ Συνέδριο κήρυξε τὴ λήξι τῶν πολέμων στὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν δημιουργία μιᾶς πανελληνίου ὁμοσπονδίας μὲ συμμετοχὴ τῆς Μακεδονίας καὶ Πρόεδρο τὸν Φίλιππο.

ΔΙΑΙΡΕΙ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΕΥΕ,
ΤΟ ΦΟΒΕΡΟ ΟΠΛΟ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ

Υστερα ἀπὸ τὸν Μεγάλον Ἀλέξανδρον, ποὺ χρησιμοποίησε τὰ διπλωματικὰ μέσα σχεδὸν ὅσο καὶ τὸ φοβερὸ σπαθί του, μιὰ νέα δύναμι πρόβαλε στὸ προσκήνιο τῆς ἱστορίας: ἡ Ρώμη.

Ὁ Ἀνίβας, ὁ μεγαλοφυὴς αὐτὸς ἀντίπαλός της, συνήθιζε νὰ λέῃ ὅτι «τὴ δύναμι τῆς Ρώμης δὲν τὴν ἀποτελεῖ ἡ στρατιωτικὴ τῆς ἰσχύς, ἀλλὰ ἡ ἱκανότητά της νὰ χωρίζῃ τοὺς ἀντιπάλους της». Ἡ ἱκανότητα αὐτῇ, τὸ γνωστὸ «διαίρει καὶ βασίλευε», ὑπῆρξε ἴσως ὁ βασικώτερος συντελεστὴς τῆς ἀνυψώσεως τῆς Ρώμης πρῶτα σὲ διεθνή δύναμι καὶ ἄργότερα σὲ κοσμοκράτειρα. Ὁ Ἀνίβας εἶχε καταστρώσει ἓνα γιγαντιαῖο διπλωματικὸ σχέδιο κυκλώσεως τῆς Ρώμης μὲ συμμαχίες ἀνάμεσα σ' ὅλα τὰ κράτη ποὺ τὴν περιτοίχιζαν καὶ τὴν φοβόνταν. Πρῶτὴ του ἐνέργεια πρὸς τὴν κατεύθυνσι αὐτῇ ὑπῆρξε ἡ συμμαχία του μὲ τὸν Βασιλιά τῆς Μακεδονίας Φίλιππο Ε'. Ἀλλὰ ἡ Ρώμη ἀντέδρασε μὲ ἀστραπιαία ταχύτητα: ὠργάνωσε τὶς ἑλληνικὲς πόλεις σὲ μιὰ μεγάλῃ ἀντιμακεδονικὴ συμμαχία καὶ κήρυξε τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Φιλίππου. Ὁ Φίλιππος τότε ἀναγκάστηκε νὰ ὑπογράψῃ συνθήκη μὲ

τὴν ὁποία ἀποκήρυσσε τὴ συμμαχία του μὲ τὸν Ἀνίβαν. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ἡ Ρωμαϊκὴ διπλωματία κατάρθωσε νὰ δημιουργήσῃ «προγεφύρωμα» μέσα στὴν καρδιά τῆς Καρχηδόνας προσελκύοντας σὲ συμμαχία ἓναν ἀπὸ τοὺς γειτονικοὺς Ἀφρικανικοὺς Βασιλιάδες. Ἀργότερα προσεῖλκε καὶ ἄλλων. Οἱ Ἀφρικανοὶ αὐτοὶ Βασιλιάδες συνετέλεσαν ἴσως περισσότερο ἀπὸ κάθε τι ἄλλο στὴν καταστροφὴ τοῦ Ἀνίβαν καὶ τῆς Καρχηδόνας. Ἀλλὰ καὶ στὰ κατοπινὰ χρόνια ἡ ρωμαϊκὴ διπλωματία ἀνέπτυξε πρωτοφανῆ γιὰ τὴν ἐποχὴ δραστηριότητα. Ἐξετέλιε τὸν σύμμαχον

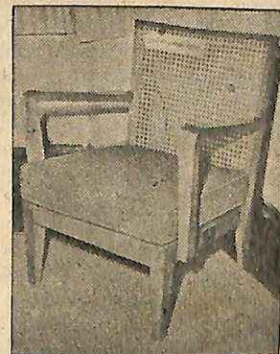
τοῦ Ἀνίβαν Βασιλιά τῆς Συρίας Ἀντίοχον, ἔκανε τὸν Βασιλιά τῆς Μακεδονίας Περσέα νὰ διαπράξῃ σειρὰ βασικῶν σφαλμάτων καὶ τέλος νὰ φέρῃ τὴ χώρα του στὰ νύχια τῆς Ρώμης, κατάρθωσε μὲ δολοπλοκίες νὰ φέρῃ τὴν Αἴγυπτον στὴν ἐπιρροή της καὶ τέλος νὰ τὴν ὑποδουλώσῃ καὶ καλλιέργησε τὶς ἀντιζηλίες καὶ μικροφιλοδοξίες τῶν διαφόρων ἑλληνικῶν πόλεων σὲ τέτοιο βαθμὸ, ὥστε ὅταν ἔφθασε ἡ ἀποφασιστικὴ στιγμή—ἡ στιγμή τῆς ὁλοκληρωτικῆς ὑποταγῆς—πολλοὶ Ἕλληνες τὴν ὑποστήριξαν γιὰ νὰ καθυποτάξῃ τὴν πατρίδα τους.

ΟΙ ΧΑΡΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΑΝΕΣΙΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΥΟ!

Στὸ κάθισμα αὐτό, ποὺ φοριέται σὺν ἐκδρομικῷ σακκίδιῳ, μπορεῖ νὰ καθίσῃ ἄνετα καὶ ἀσφαλισμένα ἓνα παιδάκι. Τὸ νέο αὐτὸ «καρροτσάκι» ἔχει τὸ προσόν ὅτι ἀεβαίνει εὐκόλως ἐκεῖ ὅπου τὸ ἄλλο δὲν μπορεῖ νὰ πλησιάζῃ.

Η... ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΚΑΡΕΚΛΑ

Στὴ Γαλλία κατασκευάστηκε ἡ ἡλεκτρικὴ αὐτὴ καρέκλα, ποὺ εἶναι ἡ πιὸ ἐιρηνικὴ ἐφεύρεσι τοῦ κόσμου. Εἶναι ἐφωδιασμένη μὲ μιὰ ἀντίστασι, ἡ ὁποία ζεσταίνει ἓνα εἰδικὸ μαξιλάρι καὶ δὲν δημιουργεῖ τὸν παραμικρὸ κίνδυνον γιὰ κανένα μέλος τοῦ σώματος!

ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

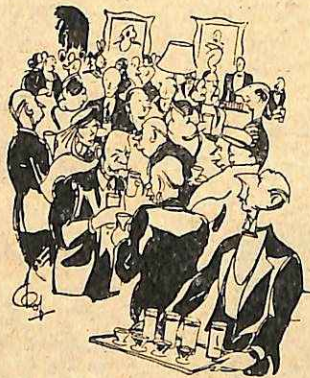
ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΜΥΛΟΡΔΩΝ

(ἀπόοπασμα)

Τοῦ

Δ. ΨΑΘΑ

ΚΟΚΤΑΙΗΛ ΠΑΡΤΥ, ΤΟ ΠΟΔΑΡΑΤΟ

Αντίθετα με την Αμερική όπου τὰ πάντα γίνονται στὰ ὀρθὰ — στὴν Ἀγγλία τὸ μόνο ποὺ γίνεται ὀρθίως εἶναι τὸ κόκταιηλ πάρτυ. Κι' αὐτὸ εἶναι μιὰ πολὺ πρωτότυπη ὑπόθεση, ποὺ ἡ πρωτοτυπία της, μάλιστα, ἀρχίζει μ' ἓνα εἶδος αἰφνιδιασμοῦ. Δὲν προφταίνεις νὰ περάσης τὸ κατώφλι τοῦ σπιτιοῦ ὅπου δίνεται τὸ πάρτυ καὶ σοῦ ἐπιτίθεται ἀμέσως ἓνας δίσκος μὲ πιοτὰ κι' ἔτσι βρίσκεισαι ἀπρόοπτα μ' ἓνα ποτήρι στὸ χέρι, ἀνάμεσα σ' ἄλλους ἀνθρώπους ποὺ κρατοῦν ἐπίσης ἓνα ποτήρι καὶ ἡ τὸ περιφέρουν σὰν λαμπάδα γύρω-τριγύρω στὸ σαλόνι ἢ στέκονται ἀγκυροβολημένοι καὶ κουβεντιάζουν. Ὅταν ὅλοι εἶναι ἀγκαῆσιζοι μὲν οὖν σὲ κουβέντα — ἀνὰ δυάδας ἢ τριάδας — τὸ πρῶγμα πάει καλά. Μπορεῖ νὰ μὴ σὲ προσέξῃ κανένας, ὁπότε, κρατώντας τὸ ποτήρι σου σφιχτά, μπορεῖς θαυμάσια νὰ σουλατσάρῃς ἐλικοειδῶς, γλυστρώντας ἀνάμεσα

ἀπ' τοὺς ἄλλους, χωρὶς τὸν κίνδυνο νὰ πλέξῃς.

Ὁ μόνος ποὺ θὰ σὲ προσέξῃ σίγουρα εἶναι ὁ ὑπῆρέτης, ποὺ κρατώντας τὸν δίσκο τοῦ με ὕφος λόρδου, θὰ σὲ μπανίσῃ καὶ θὰ σὲ καταδιώκῃ κατὰ πόδας γιὰ νὰ σοῦ γεμίσι τὸ ποτήρι, μάλιστα ἀντιληφθῇ ὅτι τὸ ἀδείασες. Γι' αὐτὸ ἐνὸς νὰ ρουφᾷς τὸ ποτήρι σου γουλιὰ-γουλιὰ καὶ ἀπ' ἐτέρου νὰ πρσιπαθῇς νὰ διαφύγῃς τὸ ἀκοίμητό του μάτι. Ἀλλοίως ὑπάρχει κίνδυνος νὰ γίνῃς τάβλα στὰ καλά καθούμενα καὶ σὲ ὦρα μάλλου ἀκατάλληλη — ἔξι μὲ ὀκτώ, ὅπως συνηθίζεται νὰ δίνονται αὐτὰ τὰ ποδαράτα πάρτυ.

Ἄν σὲ ἀνακαλύψῃ ὁ οἰκοδεσπότης — ἢ ἡ οἰκοδέσποινα — τότε τὰ πράγματα ἀλλάζουν. Μ' εὐγένεια θὰ σὲ καλωσῶρῃς, κι' ἀφοῦ σὲ ρωτήσῃ περὶ τοῦ καιροῦ, περὶ τῆς ὑγείας σου, περὶ τοῦ ταξιδιοῦ σου, περὶ τῶν ἐντυπώσεων σου καὶ μερικῶν ἄλλων πραγμάτων, θὰ θεωρήσῃ κα-

θῆκον ἐπιβεβλημένο νὰ σὲ ζευγαρώσῃ μὲ κάποιον ἄλλον γιὰ ν' ἀπαγκιστρωθῇ καὶ νὰ τραθήξῃ παραπέρα πρὸς τὰ οἰκοδεσποτικὰ καθήκοντά του.

— Γνωρίσατε τὸν κ. Τάδε;

— Ὁχι, δὲν ἔτυχε.

— Ὁ, νὰ σὰς συστήσω.

Καὶ σὰς τὸν κουβαλᾷ:

— Ὁ κ. Τάδε, ὁ κ. Δεῖνα.

— Χάο ντοῦ γιοῦ ντοῦ.

— Χάο ντοῦ γιοῦ ντοῦ.

Ὑστερα ἀπ' αὐτὸ ὁ οἰκοδεσπότης ξεγλυστρά μὲ ζηλευτὴ εὐλογισίαν, τῇ στιγμῇ, ἀκριβῶς, ποὺ σφίγγετε τὰ χέρια μὲ τὸν ἄγνωστο, ποὺ κρατᾷ τὸ ποτήρι τοῦ σὰν σκυτάλη, ὅπως κρατᾷς κι' ἐσύ πάντα τὸ δικό σου. Ὁ ἄγνωστός σου κύριος, λοιπόν, ἀκολουθώντας πιστὰ τὴς βρετανικῆς συνήθειας τοῦ ποδαράτου πάρτυ, θὰ σὲ ρωτήσῃ περὶ τοῦ καιροῦ, περὶ τῆς ὑγείας σου, περὶ τοῦ ταξιδιοῦ σου, περὶ τῶν ἐντυπώσεων σου καὶ μερικῶν ἄλλων πραγμάτων συναρπαστικῆς κοινοτυπίας κι' ὕστερα — μὲ πολλὴ εὐγένεια — θ' ἀρχίσῃ νὰ λαθροκυτᾷ τριγύρω, караδοκώντας τὸ θῆμα ποὺ θὰ σὲ φορτώσῃ, γιὰ νὰ στρίψῃ. Καὶ ἐφανικά τὸ θῆμα ἀνακαλύπτεται.

— Γνωρίσατε τὸν κ. Τάδε;

— Νομίζω ὄχι.

— Ὁ, νιῆρ! Ἐλάτε νὰ σὰς συστήσω.

Καὶ μ' ἐπιδέξιον ἐλιγμὸ φέρνει τὸν ἄλλον στὸ πρῶτο πλάνο, ὑποχωρώντας στὸ δεύτερο ὁ ἴδιος, ἐνῶ ἐσεῖς βρίσκεστε νὰ σφίγγετε τὰ χέρια μ' ἐνθουσιώδη δυσφορία:

— Χάο ντοῦ γιοῦ ντοῦ.

— Χάο ντοῦ γιοῦ ντοῦ.

Ἀκριβῶς δὲ τὴν κρίσιμη αὐτὴ στιγμῇ, ὁ προηγούμενος, ἀπ' τὸ δεύτερο πλάνο χάνεται στὸ βάθος, κι' ἂν τὸν ξαναβρῆτε τοῦ λέτε χαιρετίσματα. Τώρα εἴσαστε ἀντιμέτωπος ἐνὸς ἄλλου κυρίου ποῦ σὰς κυτᾷ μ' ἐνθουσιώδη παγερότητα κι' ἀρχίζει νὰ σὰς ρωτᾷ ἀγγλοπρεπῶς περὶ τοῦ καιροῦ, περὶ τῆς ὑγείας σου, περὶ τοῦ ταξιδιοῦ σου καὶ περὶ μερικῶν ἄλλων πραγμάτων, συγκλονιστικῆς μηδαμινότητος καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς.

Ἔτσι καταντᾷ ἓνα εἶδος μπάλας, ποὺ σὲ παρασάφνει μὲ ὅλους τοὺς κανόνες τῆς πιὸ ἀφογῆς εὐγένειας ὁ ἓνας στὸν ἄλλον καὶ κάνεις τὸν γύρο τοῦ σαλονιοῦ συνάπτοτας ὅλο καὶ νέες γνωριμίες γιὰ τὴς ὁποῖες νιώθεις εὐτυχέστατα δυστυχισμένος. Ἡ εὐτυχία πάντως, ἢ ἡ δυστυχία σου εἶναι κατ' εὐθείαν ἀνάλογη μὲ τὰ ἐγγλέζικα ποὺ ξέρεις. Συνήθως σ' αὐτὰ τὰ πάρτυ, ὅπου δεξιῶνεται ξένους, ἢ κουδέντα ἀρχίζει γλωσσικά.

— Μιλᾷτε ἀγγλικά;

— Ὁχι. Ἐσεῖς μιλάτε γαλλικά,

— Ὁχι.

Στὶς περιπτώσεις αὐτὲς οἱ δύο ἄνθρωποι ποὺ βρίσκονται ἀντιμέτωποι χαμογελοῦν ἀόριστα πρὸς ἀλλήλους, ὕστερα σηκώνουν τὰ ποτήρια, καταπίνουν μιὰ γουλιὰ, ὕστερα κυττοῦν μ' εὐπρέπεια τριγύρω, πλάθοντας ὁ καθένας σχέδια δραπετεύσεως ἢ διαφυγῆς — κοινῶς στριψίματος. Ὑπάρχει περίπτωση ὁ Ἑγγλέζος ποὺ εἶχατε τὴν εὐτυχία νὰ γνωρίσετε, ὅταν δὲν ξέρετε ἀγγλικά, νὰ μιλᾷ γαλλικά, ὁπότε μόλις ἀνοίξῃ τὸ στόμα του κι' ἀρχίσῃ νὰ μιλᾷ τὰ γαλλικά — ποὺ ξέρετε — τὸν παρακαλᾷτε θερμότατα νὰ σὰς μιλήσῃ ἀγγλικά — ποὺ δὲν ξέρετε — γιὰτὶ ἀπὸ τὰ ἀγγλικά κάτι ὑπάρχει ἐλπίς νὰ καταλάβετε ἐνῶ ἀπὸ τὰ γαλλικά του βλέπετε ἀπίθανο ν' ἀποκαταστήσετε ὅποιαδήποτε γλωσσικὴ ἐπικοινωνία. Ὑπάρχουν, βέβαια, κι' Ἑγγλέζοι ποὺ μιλοῦν θαυμάσια γαλλικά, ἀλλὰ αὐτοὶ εἶναι τόσο σπάνιοι ὅσο καὶ μιὰ καρέκλα στὸ κόκταιηλ πάρτυ.

Περὶτὸ νὰ προσθέσω ὅτι καὶ ὅταν ἀκόμη μιλάτε ἀγγλικά ὑπάρχουν πολλοὶ Ἀγγλοι ποὺ δὲν πρόκειται νὰ καταλάβετε ποτέ, ὁπότε ἡ περιπέτεια παίρνει τὴς δραματικῆς διαστάσεις σωστής δοκιμασίας. Ἦταν σ' ἓνα τέτοιο πάρτυ ποὺ κατὰφερα ν' ἀποτραβηχθῶ σὲ μιὰ γωνιά, ρεμβάζοντας ἐπὶ τῶν ἀγαθῶν τῆς μοναξιάς, ὅταν βλέπω τὸν φίλτατο γρυσσοῦξή μας νὰ ζυγώνει — λάου-λάου — κουβαλώντας πρὸς τὸ μέρος μου ἓναν γέρο Ἑγγλέζο, ποὺ

τίποτα καλὸ δὲν ἐπρομήνυε. Δυστυχῶς ὅταν ἀντελήφθηκα τὶς κακόβου-
λες διαθέσεις του ἦταν πολὺ ἀργὰ
καὶ δὲν εἶχα τὸν ἀπαιτούμενο καιρὸ
νὰ ὑποχωρήσω σὲ ἄλλη ἀμυντικὴ
γραμμή.

—Δὲν γνώρισες τὸν κ. Τάδε;

—Δὲν εἶχα τὴν εὐτυχία.

—Μὰ νὰ σὰς γνωρίσω! Πρόκει-
ται γιὰ ἕνα θερμὸ φίλο καὶ θαυμα-
στὴ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.

Σφίγγω τὸ χέρι του συντετριμ-
μένος:

—Χάο ντοῦ γιου ντοῦ.

—Χάο ντοῦ γιου ντοῦ.

Κι' ὁ φίλτατος γρυσούζης πού
ἔμαθε γρηγορότερα ἀπ' ὅλους μας
τοὺς βρετανικοὺς τρόπους, στρί-
βοντας κανονικά, μοῦ ψιθυρίζει:

—Μ' ἔκαψε! Ἄρπα τον τώρα
ἐσύ!...

Μόνος μου μὲ τὸν Ἑγγλέζο —πού
τοῦ ἔλειπαν πρὸς μεγίστη δυστυχία
μου καὶ δυὸ δόντια— προσπαθῶ ν'
ἀνακαλύψω τί γλώσσα μιλά κι' ἀφοῦ
ἴδρωσα ἀνσφάλυμνα, σὸ τέλος, ὅτι
μιλοῦσε ἀγγλικά πού τὰ μιλῶ ἴσως
λίγο χειρότερα ἀπ' ὅ,τι μιλᾶνε οἱ
Ἑγγλέζοι τὰ γαλλικά. Ὡστόσο εἶχα
πιὰ μάθει ἀπ' ἔξω κι' ἀνακατωτὰ
τῇ σειρά πού θέτουν τὰ ἐρωτήματα
στὰ πάρτυ! Ἑγγλέζοι κι' ἀπαν-
τοῦσα μὲ τῇ σειρά σὲ κάθε ἐρώτη-
μα, βέβαιος ὅτι ἡ κουβέντα πάει,
κατὰ προσέγγισι καλὰ. Δυστυχῶς,
ὅμως, ὁ ἀνθρωπὸς μου, ἀπὸ ἰδιορ-

ρυθμία προφανῶς, εἶχε ἀλλάξει τὴ
σειρὰ τῶν ἐρωτήσεων κι' ἔτσι ἔμα-
θα ἀργότερα, ἀπὸ τρίτον πού κρυ-
φάκουε, ὅτι κουβεντιάσαμε ὡς ἑξῆς:

—Πῶς εἶναι ἡ ὑγεία σας;

—Βρέχει ἀπ' τὸ πρωῒ.

—Πῶς βρίσκετε τὸν καιρὸ;

—Εἶμαι πολὺ καλὰ.

—Ποιὲς εἶναι οἱ ἐντυπώσεις σας;

—Ἀεροπορικῶς.

—Πόσο καιρὸ θὰ μείνετε στὴν

Ἀγγλία;

—Εὐχαριστῶ. Μόλις ἐκάπνισα.

—Πῶς εἶναι τὰ νέα στὴν Ἑλλά-
δα;

—Δὲν νομίζω.

Φαίνεται, δηλαδή, ὅτι ἂν δὲν τὸν
καταλάβαινα ἐγώ, πολὺ περισσότε-
ρο δὲν μὲ καταλάβαινε ἐκεῖνος κι'
αὐτὸς ἦταν ὁ λόγος πού ἡ συνομι-
λία μας ἔγινε σὲ τόνο τόσο θερμῆς
τόσο ἐγκαρδιότητος.

Γενικῶς μπορῶ νὰ πῶ ὅτι ὅλοι
οἱ Ἑγγλέζοι διασκεδάζουν ὑπομο-
νητικὰ σ' αὐτὰ τὰ πάρτυ κι' εἶναι
ἄξιοι θαυμασμοῦ γιὰ τὴν πλήττον
ἐγκάρδια κι' εὐγενικά. Τὸ ὄνειρο
τοῦ καθενὸς στὶς ποδαράτες τοῦτες
ῥεξιώσεις εἶναι μιὰ πολυθρόνα ἀ-
ναπαυτική πού πρῶτον δὲν ὑπάρχει
καὶ δεύτερον —ὅταν ὑπάρχει— κα-
νεὶς δὲν τὴν χρησιμοποιεῖ, γιὰ τὴν
Ἀγγλία θεωρεῖται ἀπρεπὲς νὰ κά-
νῃ ὅ,τι σοῦ ἀρέσει καὶ λίαν εὐπρε-
πὲς νὰ κάνῃς ἀκριβῶς αὐτὸ πού δὲν
σ' ἀρέσει.

(Τὸ ἀπόσπασμα αὐτὸ ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Δ. Ψαθά, μᾶς τὸ ζήτησε ἡ ἀ-
ναγνώστριά μας Ἑφὴ Κολλίδου).

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΣΤΡΩΝ

Τοῦ

PIERRE DE LATH

*Ραδιοαστρονομία: ἡ νέα ἐπιστήμη πού φέρνει
τὴν ἀνθρώπο στὸν οὐρανὸ*

Μὴν σὰς φαίνεται παράδοξο:
Τὸ ὅτι μπορούμε καὶ βλέπου-
με τὰ ἄστρα ὀφείλεται σὲ μιὰ ἀ-
πλὴ σύμπτωση. Χωρὶς αὐτὴν ἡ ἀν-
θρωπότητα θὰ τὰ ἀγνοοῦσε ἀ-
κόμη!

Αὐτὰ τὰ λόγια θὰ φαίνονταν
ἀπίστευτα, ἂν δὲν ἔβγαιναν ἀπὸ
τὰ χεῖλη τοῦ καθηγητοῦ Α. Λό-
βελλ, τοῦ διάσημου Βρεταννοῦ ἐ-
πιστήμονος, εἰδικοῦ στὶς κοσμι-
κὲς ἀκτίνες ἄλλοτε, στὴν ραδιο-
αστρονομία σήμερα.

Μαζί του κάνουμε τὸ γύρο ἐ-
νὸς μεγάλου κύκλου ἀπὸ τσιμέν-
το, σὲ μιὰ πράσινη πεδιάδα, μέ-
σα στὴν χειμωνιάτικη ἀγγλικὴ ὁ-
μίχλη. Ὁ κύκλος αὐτὸς (μὲ διά-
μετρο 103 μ.) θὰ ἀποτελέσῃ τὴν
τροχιὰ τοῦ μεγαλύτερου τηλεσκο-
πίου τοῦ κόσμου, ὕψους 62 μ. Δὲν
θὰ εἶναι ὅμως ἕνα τηλεσκόπιο
σὰν τὰ ἄλλα, θὰ εἶναι ἕνα «ρα-
διοτηλεσκόπιο», ἕνα καινούργιο ἐ-
πιστημονικὸ μηχανήμα, πού μοι-
άζει σὰν νὰ τὸ φαντάστηκε ὁ
συγγραφέας κάποιου μυθιστορή-

ματος μὲ τὸν τίτλο «Τὰ ἄστρα
μᾶς μιλοῦν» ἢ «Τὰ μυστικὰ μη-
νύματα τῶν ἀστρῶν».

—Ξέρετε, συνεχίζει ὁ καθηγη-
τὴς Λόβελλ, ὅτι τὸ ἀνθρώπινο μά-
τι εἶναι εὐαίσθητο μόνο σὲ πολὺ
μικρὸ μέρος τοῦ «φάσματος» τῶν
ἠλεκτρομαγνητικῶν ἀκτινοβολι-
ῶν. Τὸ μικρὸ αὐτὸ περιθώριο τὸ
ὀνομάζουμε «φῶς». Τὰ κύματα μὲ
τὸ μικρότερο μῆκος, τὶς υπεριώ-
δεις ἀκτίνες, τὶς ἀκτίνες Χ ἰδιαί-
τερα, δὲν μπορούμε νὰ τὰ δια-
κρίνουμε. Οὔτε καὶ τὰ κύματα μὲ
τὸ μεγαλύτερο μῆκος, τὶς υπέρυ-
θρες ἀκτίνες καὶ τὰ ραδιοφωνικὰ
κύματα.

Ἡ γῆνιν ἀτμόσφαιρα ὅμως ἀ-
πορροφᾷ τὶς περισσότερες ἀκτι-
νοβολίες. Δὲν ἀφίνει νὰ περάσουν
παρὰ μόνο οἱ ἀκτινοβολίες πού
τὶς λέμε «φωτεινές». Δὲν ὑπάρχει
λοιπὸν ἀπὸ πάνω μας παρὰ ἕνα
μικρὸ παραθυράκι ἀνοικτὸ στὰ
μηνύματα τοῦ ἀπείρου σύμπαν-
τος. Καί, κατὰ τύχη, τὰ μάτια
μᾶς εἶναι εὐαίσθητα ἀκριβῶς στὶς

ἀκτινοβολίες πού περνοῦν ἀπ' αὐτό τὸ παράθυρο τοῦ φάσματος. Ἄν ἡ ἀτμόσφαιρα δὲν ἄφινε νὰ περάσουν παρὰ μόνο π.χ. οἱ ἀκτίνες Χ, οὔτε θὰ ὑποψιαζόμασταν τὴν ὑπαρξὶ τῶν ἄστρων!

Μὴ νομίζετε ὅτι οἱ ἐπιστήμονες θὰ ἔβρισκαν κάποιο ἄλλο μέσο γιὰ νὰ μάθουμε τὴν ὑπαρξὶ τους, γιατί καμμιά ἀκτινοβολία δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ἀνιχνευθῇ στὸν πλανήτη μας, ἂν δὲν ἔφθανε ὡς αὐτόν.

Ὡστόσο, στὴν κλίμακα τοῦ φάσματος εἶναι ἀνοικτὸ καὶ ἓνα ἄλλο παράθυρο: τὰ βραχέα καὶ ὑπερβραχέα κύματα τοῦ ραδιοφώνου μας. Οἱ ἀστρονόμοι, ὅμως, ἀπασχολημένοι μὲ τὰ ζητήματα τοῦ φωτός, δὲν ἔδωσαν μεγάλη σημασία σ' αὐτὸ τὸ δεύτερο παράθυρο πού μᾶς πρόσφερε ἓνα δρόμο ἐπικοινωνίας μὲ τὸ ὑπερπέραν.

Σήμερα ἔχει δημιουργηθῇ μιὰ καινούργια ἀστρονομία: εἶναι ἡ ραδιοαστρονομία, πού παρακολουθεῖ τὰ ραδιομηνύματα τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πού θὰ προσπαθῇ νὰ γνωρίσῃ ἀπὸ τὰ ἔρτσιανὰ κύματα τὰ ἄστρα πού ὡς τώρα ἦταν γνωστὰ μόνο ἀπὸ τὶς φωτεινές τοῦ ἀκτινοβολίες.

★

Αὐτὴ τὴ νέα ἐπιστήμη δὲν τὴν ἀνακάλυψαν οἱ ἀστρονόμοι, ἀλλὰ οἱ ραδιομηχανικοί.

Καὶ πάλι κάτι ἀπίστευτο: ἂν σήμερα γνωρίζουμε τὶς «ραδιοπηγές» τοῦ οὐρανοῦ, τοῦτο ὀφείλεται στὴν ἀτέλεια καὶ τῶν μεγαλύτερων ραδιοφωνικῶν μας σταθμῶν. Σιγά - σιγά οἱ διάφοροι θόρυβοι πού χαλοῦσαν τὶς ἐκπομπές, παραμερίστηκαν. Ἦρθε ὅμως μιὰ στιγμή πού κάποιος «θόρυβος τοῦ θάθους» ἀρνήθηκε μὲ ἐπιμονὴ νὰ ὑποχωρήσῃ.

Εἶπαν πὼς αἰτία ἦταν ἡ κίνησι τῶν ἠλεκτρονίων στὸ θερμὸ νῆμα τῶν λυχνιῶν. Τὸ πιὸ περίεργο εἶναι ὅτι τὸ φαινόμενο αὐτὸ δὲν παρουσιαζόταν παρὰ στὰ βραχέα καὶ ὑπερβραχέα κύματα.

Τότε ἀκούστηκε μιὰ παράλογη ἰδέα: «Γιατί τὰ μόνιμα αὐτὰ παράσιτα νὰ μὴν ἔρχονται τάχα ἀπὸ τὰ ἄστρα; Ἴσως νὰ ἐκπέμπωνται σὲ ὅλα τὰ μήκη κύματος, ἀλλὰ ἐμεῖς νὰ μὴν ἀκοῦμε παρὰ μόνο τὰ κύματα πού μποροῦν νὰ διαπεράσουν τὴν ἀτμόσφαιρα».

Ἐνας εἰδικὸς τῶν βραχέων κυμάτων, ὁ Ἀμερικανὸς Κ. Τζάνσκι, ἔρριξε τὴν πρωτάκουστη ἰδέα ὅτι τὰ παράσιτα αὐτὰ μᾶς ἔρχονταν κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὰ ἄστρα. «Ὅλοι τὸν πῆραν γιὰ τρελλό. Ἐκεῖνος γιὰ νὰ ἀποδείξῃ τὴν ὀρθότητα τῆς ὑποθέσεώς του κατασκεύασε ἀπὸ τὸ 1931 κεραίες εὐαίσθητες μόνο σὲ κύματα πού προέρχονταν ἀπὸ καθωρισμένες κατευθύνσεις. Καὶ ἀπὸ τὸ 1933 ὡς τὸ 1935 «ἄκουε» τὰ ἄστρα σὲ κύματα 10—20 μ. Ἡ ἀποκάλυψις ἦταν καταπληκτικὴ: τὰ περίφημα παράσιτα διπλασίαζαν τὴν ἔντασί τους ὅταν κατηύθυνε τὴν ἀντέννα του πρὸς τὸν Γαλαξία, τὴν πιὸ κοντινὴ συγκέντρωσι ἄστρων πρὸς τὸν πλανήτη μας. Στὴν περιοχὴ τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Τοξότη, πού στὸ κέντρο του περίπου βρίσκεται ὁ πλανήτης μας, οἱ θόρυβοι γίνονταν πιὸ καθαροί. Δὲν ὑπῆρχε πιὰ ἀμφιβολία. Τὰ ἄστρα ἐξέπεμπαν μαζί μὲ τὸ φῶς μηνύματα σὲ βραχέα κύματα. Ἐτσι γεννήθηκε ἡ ραδιοαστρονομία.

★

Μετὰ τὸν πόλεμο ὁ δρόμος τῆς ραδιοαστρονομίας ἔγινε πιὸ πλατύς, γιατί τὸ ραντάρ εἶχε φέρει τεράστια πρόοδο στὸν τομέα τῶν βραχέων κυμάτων. Γιὰ τὴν ἐκμε-

τάλλευσι τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ Τζάνσκι ἐπινοήθηκε ἓνα καινούργιο ὄργανο, τὸ ραδιοηλεκσκόπιο. Στὸ σχῆμα μοιάζει μὲ τὶς κυκλικές ἠλεκτρικὲς σόμπες πού ἔχουμε σὰ τὰ σπῖτια μας. Ἀλλὰ ἐνῶ στὴ θερμάστρα τὸ κάτοπτρο συγκεντρώνει τὴν θερμότητα τοῦ ἐκπέμπει τὸ κεντρικὸ καλῶδιο, γιὰ νὰ τὴν ἐκπέμψῃ, σὰν φάρος, ἡ ἀντέννα - κάτοπτρο τοῦ τηλεσκοπίου συλαμβάνει τὰ κύματα πού ἔρχονται ἀπὸ τὸ διάστημα καὶ τὰ συγκεντρώνει σὲ ἓνα μόνο κεντρικὸ σημεῖο.

Ἐνας Ἀμερικανὸς ραδιοηλεκτρολόγος ἀνακάλυψε μὲ τὴ σειρὰ του ὅτι μιὰ καθωρισμένη περιοχὴ τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Κύκνου ἐξέπεμπε παράσιτα ἐξαιρετικὰ ἰσχυρά. Ἀλλὰ στὸ σημεῖο ἐκεῖνο τοῦ οὐρανοῦ δὲν φαίνονταν σχεδὸν καθόλου ἄστρα. Τί συνέβαινε; Μήπως ὑπῆρχαν «ραδιοαστέρες», δηλαδὴ οὐράνια σώματα, πού δὲν ἐξέπεμπαν φωτεινές ἀκτίνες, ἀγνωστα ἀκόμη σὲ μᾶς, γιατί δὲν ἦταν ὁρατὰ μὲ τὰ συνήθη τηλεσκόπια; Οἱ ἀστρονόμοι ὠνόμασαν τὰ σώματα αὐτά, πού δὲν ἦταν ὁρατά, «ραδιοπηγές». Ὑπῆρχαν ἐπομένως δυὸ κόσμοι, ὁ κόσμος τῶν σκοτεινῶν ἄστρων, πού δὲν ἐξέπεμπαν ραδιοσημάτα, καὶ ὁ κόσμος τῶν ὁρατῶν ἄστρων.

Ἡ Ἀγγλία ὑποφάσισε νὰ κατασκευασθῇ γιὰ καλὰ μὲ τὴν ἀνασύνταξι τοῦ χάρτη τοῦ οὐρανοῦ, μιὸ ἐξήγησε ὁ καθηγητὴς Λόρελλ. Ἡ κυριώτερη φροντίδα μας ἦταν νὰ βροῦμε μιὰ τοποθεσίαν, ὅπου ἔξεν θὰ ὑπῆρχαν βιομηχανικά παράσιτα, οὔτε δρόμοι, γιατί τὰ ὑπερβραχέα κύματα πού ἐκπέμπει ἡ ἠλεκτρικὴ συσκευή ἐνὸς αὐτοκινήτου πού περνᾷ ἐκεῖ κοντὰ ἐγγράφονται στοὺς δέκτες μας τὸ ἴδιο ἔντονα ὅσο καὶ ἐκεῖνα

πού προέρχονται ἀπὸ τὸ ἄπειρο, ἀπὸ ἀπόστασι ἑκατομμυρίων ἐτῶν φωτός. Ὁ τόπος ὅμως αὐτός ἔπρεπε νὰ εἶναι συγχρόνως ἀρκετὰ κοντὰ σὲ μιὰ πόλι γιὰ νὰ κατοικοῦν ἐκεῖ οἱ «ραδιοεξερευνηταί». Διαλέξαμε λοιπὸν τὸ Τσέστερ, στὰ θόρεια τοῦ Μάντσεστερ. Ἐκεῖ τοποθετήθηκε ἓνα γιγαντιαῖο ραδιοηλεκσκόπιο γιὰ νὰ ἐντοπίσῃ «ἀντικείμενα» πού ἐκπέμπουν σὲ μήκος 1, 2, 6 ἢ 20 μέτρων. Χρειάστηκε νὰ κατασκευαστοῦν ἀντέννες - κάτοπτρα μὲ διάμετρο πολλῶν μέτρων. Ἡ ἀντέννα τοῦ Τζόννρελλ Μπάνκ εἶχε διάμετρο 66 μ. Ἦταν ἓνα παράξενο δίκτυ ἀπὸ μεταλλικὸ ὑφασμα τενωμένο κυκλικά πάνω σὲ ἐλαφροὺς πασσάλους.

Ὁ Χάνμπερυ Μπράουν, βοηθὸς τοῦ καθηγητῆ, κατάρθωσε νὰ συλλάβῃ τὰ κύματα πού ἐκπέμπει τὸ νεφέλωμα τῆς Ἀνδρομέδας. Ἡ ἐπιτυχία αὐτὴ ἔκανε τὸ ἀρμόδιο ραδιοαστρονομικὸ κέντρο νὰ ἀποφασίσῃ καινούργιες δαπάνες. Χάρη στὴν ὑπεροχὴ τους στὰ θέματα τοῦ ραντάρ, οἱ Ἀγγλοὶ σχεδίασαν τὸ πιὸ τολμηρὸ ραδιοηλεκσκόπιο. Ἡ πρώτη συσκευή πού κατασκευάστηκε ἦταν ἀκίνητη, μόνιμα γυρισμένη πρὸς τὸ ζενίθ: ἔπρεπε νὰ περιμένῃ τὴ στιγμή πού τὰ ἄστρα θὰ περνοῦσαν ἀπὸ τὸν ἄξονά της γιὰ νὰ τετύχῃ κάτι, αὐτὸ ὅμως περιόριζε σημαντικὰ τὶς δυνατότητες παρατηρήσεως. Τὸ καινούργιο ραδιοηλεκσκόπιο, ὅταν προσανατολιστῇ μιὰ φορὰ σὲ ἓνα ἄστρο, θὰ μπορῇ νὰ τὸ παρακολουθῇ αὐτόματα, χάρις σὲ μιὰ ὥρολογιακὴ κίνησι. Κι' αὐτὴ τὴ φορὰ θὰ ἀδιαφορῇ ἂν ἔχῃ σύννεφα, κι' ἂν εἶναι νύχτα ἢ μέρα.

Γιὰ νὰ στηριχθῇ ὁ μεταλλικὸς σκελετὸς τοῦ ραδιοηλεκσκοπίου πού ζυγίζει 1.270 τόνους, χρει

άσθηκε να μπουν θεμέλια σε βάθος 30 μέτρων.

Χάρης στη νέα αυτή συσκευή οι "Αγγλοι έλπίζουν να καθορίσουν με απόκλιση μισού βαθμού τη θέση των ραδιοπηγών, που σήμερα είναι ακόμη αβέβαιη. Γότε πιά θα ύπάρχη έπαφή με το ισχυρότερο όπτικό τηλεσκόπιο, το τηλεσκόπιο του Παλομάρ των "Ηνωμένων Πολιτειών. «Έδω Τζόντρελλ Μπάνκ. Αυτή τη στιγμή «ακούμε» τη ζώνη τάδε. Έσείς διακρίνετε τίποτα;»

Υπάρχει από τώρα ή γνώμη ότι οι ισχυρότερες ραδιοπηγές αντιστοιχούν με νεφελώματα ειδικού τύπου, τα όποια ανέλαβε να μελετήσει συστηματικά το Παλομάρ. Τα νεφελώματα αυτά, που εκπέμπουν έρτσιανιά κύματα, περιλαμβάνουν ένα είδος ήχητικές ίνες με ταχύτητα 50 χλμ. το δευτερόλεπτο. Το σύνολο του συμπλέγματος αυτού εκτείνεται σε τέτοιες αποστάσεις, ώστε το δικό μας ήλιακό σύστημα θα έμοιαζε μπροστά τους σαν μύγα μέσα σε μια έκκλησία.

Οι συγκρίσεις αυτές δεν είναι τίποτα μπροστά στον κατακλυσμό που ανιχνεύθηκε στον άστερισμό του Κύκνου ή μάλλον άρκετά πέρα απ' αυτόν. Η ισχυρότερη ραδιοπηγή φαίνεται να αποτελίζεται από ένα κόσμο που βρίσκεται σε απόσταση 100 εκατομμυρίων έτών φωτός, δηλαδή 100 εκατομμύρια φορές τον αριθμό των δευτερολέπτων ενός ολόκληρου χρόνου πολλαπλασιασμένου επί την ταχύτητα του φωτός που είναι 300.000 χλμ. το δευτερόλεπτο. Η ισχύς τού πομπού αυτού

θα ήταν τρισεκατομμύρια τετράκις εκατομμύρια φορές ανώτερη από την ισχύ όλων των πομπών της γής μαζί. Γιατί όμως ο κόσμος αυτός εκπέμπει τα περίφημα S.O.S.; Οι άστρονόμοι αντιμετωπίζουν ένα ύποθετικό δράμα, την σύγκρουση στο κενό δύο κόσμων από εκατοντάδες εκατομμύρια άστρα, πριν από εκατό εκατομμύρια χρόνια και πλέον.

Το τηλεσκόπιο του Τζόντρελλ Μπάνκ θα αναλάβει την εξερεύνηση του άγνωστου ακόμη αυτού κόσμου. Χάρης σ' αυτό θα μπορούσαμε να στείλουμε στους άλλους πλανήτες μη ύματα. Θα πάρουμε άραγε απάντησι από τον "Άρη ή την "Αφροδίτη; Θα μπορέσει έτσι ίσως να διαλευκανθή το μυστήριο που περιβάλλει το θόριο σέλας που αντανακλά τα κύματα του ραντάρ; Η μελέτη της δραστηριότητας του ουρανού αποκάλυψε απροσδόκητα πράγματα: οι βολίδες που δεν παύουν ποτέ να πέφτουν —οι διάττοντες άστέρες του καλοκαιριού— είναι περισσότερες στο ήμισφαίριο που φωτίζεται από τον ήλιο, όπου σχηματίζουν πραγματικά ρεύματα. Σε πολύ μεγάλη ύψη πνέουν άνεμοί που φθάνουν την ταχύτητα των 400 χιλιομέτρων την ώρα και που αλλάζουν κατεύθυνσι τα μεσάνυχτα.

Ενώ λοιπόν αντιμετωπίζουν διάφορα πολύ πεζά τεχνικά προβλήματα, οι "Αγγλοι ραδιοαστρονόμοι περιμένουν με ανυπομονησία τη στιγμή που θα διαψεύσουν τον Πασκάλ που τον τρόμαξε ή αιώνια σιωπή του άτέρμονος διαστήματος.

"Ανοιξίς 1954

Η νέα μόδα

Εφέτος ή νέα μόδα έχει πάρει για σύνθημα την ελευθερία. Περίπου όλες οι σιλουέττες αντιπροσωπεύονται στις μεγάλες συλλογές και οι κομψές γυναίκες όλου του κόσμου δεν θα βρούν καμιά δυσκολία για να διαλέξουν κάτι που να αρμόζει και στο σώμα και στην προσωπικότητά τους. Μόνο σημείο που συμφωνούν όλες οι συλλογές είναι το μάκρος της φούστας που έχουν τοποθετήσει αρκετά ψηλότερα από πέρυσι, δηλαδή από 35—38 εκατ. πάνω από το έδαφος. "Αλλη μιá φορά ο Ντιόρ παρέσυρε τη μόδα εκεί που ήθελε και τα φορέματα, χωρίς να φθάνουν έως το γόνατο, όπως τα φοβηθήκαμε το φθινόπωρο, είναι πάντως πολύ πιο κοντά από πέρυσι. Εκτός από το σημείο αυτό, όλοι οι άλλοι νεωτερισμοί της νέ-

ας μόδας αποτελούνται από λεπτομέρειες.

Χρώματα και λουλούδια

Το χρώμα που κυριαρχεί είναι το μπλέ σε όλες του τις αποχρώσεις. Είναι καιρός που έχει μείνει στο περιθώριο και τώρα το παραλαμβάνει πάλι και το επιστρατεύει ή μόδα για όλες τις ώρες της ημέρας. Ταγιέρ λινά μπλέ - γκρί, γαρνιρισμένα με λεπτό σειρήτι, παλτά από γκαμπαρίνες μπλέ, φορέματα απογευματινά από μουσελίνες και γκάζ μπλέ έμπριμέ με τριαντάφυλλα. Το τριαντάφυλλο είναι ή μεγάλη μόδα εφέτος και παρουσιάζεται σαν το κύριο μοτίβο σε όλα τα παριζιάνικα έμπριμέ. Και τέλος, κοντά και μακριά θραδινά από μουσελίνες και σατέν μπλέ-νουί. Το γκριζο, που είχε κατα-

καλύψει το Παρίσι, δεν φοριέται, παρά σέ φανέλλα ριγέ με άσπρο, και έδωσε τή θέσι του σέ όλους τούς τόνους του μπέζ και του άνοικτου ρόζ. Γενικά είναι χρονιά τών χρωμάτων και τών αντιθέσεων. Τό άσσορτί δεν είναι διόλου τής μόδας. Τό Παρίσι προτιμά τούς συνδυασμούς που έρχονται και δένουν δυο - τρία χρώματα μαζί.

'Αλλά άς προχωρήσουμε στις κυριώτερες αλλαγές τής νέας μόδας, παίρνοντας τήν γυναίκα του 1954 από «τὴν κορυφή έως τὰ νύχια».

'Η «άχιθάδα» και τὸ «παδάκι»

Τὸ καπελλάκι τής ανήκει σέ μιὰ από τις δυο κύριες κατηγορίες: σὸ μικρὸ στρογγυλὸ ψαθάκι, γυρτὸ πρὸς τὰ εμπρός, γαρνιρισμένο με μιὰ έσάρπα και με ένα λουλουδι ή σὸ μεγάλο πού θυμίζει λίγο πελώρια άχιθάδα, καθὼς δεν έχει τεπέ και μπόρ, αλλά τοποθετεῖ ένα άρμονικὸ στρογγυλὸ σχήμα επάνω σὸ κεφάλι τής γυναίκας. Τὰ πο-

λὺ μικρά μπόνε φοριούνται άκόμα, αλλά γενικά αὐτὰ τὰ όποια πρόκειται νά ανθίσουν έφέτος επάνω στὰ κεφάλια τών γυναικῶν είναι τὰ πρῶτα δυο πού αναφέραμε.

Κάτω από τὸ καπέλλο τὰ μαλλιά δεν εμφανίζουν καμμιά προσωπικότητα. Είναι πάντοτε κοντά, μάλλον θουρτσιασμένα πίσω, και άφίνουν τὸ πρόσωπο καθαρό και τὸν λαιμὸ έλεύθερο.

Ντεκολτέ και κορσάζ

Λαιμός και ντεκολτέ έχουν τραβήξει τήν προσοχή όλων τών σχεδιαστῶν, οί όποιοι έχουν ανακαλύψει χίλιους νέους τρόπους νά ντραπάρουν τὰ έλαφρά ύφάσματα και νά δίνουν νέες κολλακευτικές γραμμές στὰ φορέματα. Γενικά υπάρχει μιὰ τάσις ανοίγματος του ντεκολτέ, άκόμη και στὰ πρωινά, όπου οί γιακάδες δεν εφαρμόζουν κοντά σὸ λαιμὸ, αλλά αρχίζουν στήν αρχή τών ώμων και συχνά θυμίζουν τούς παλιούς ναυτικούς γιακάδες. "Ενας μόνον τύπος ντεκολτέ έχει τελειώς εξαφανισθῇ: τὸ λεγόμενο «στράπλες». 'Ο μπουστός, ὁ όποιος τελειώνει επάνω από τὸ στήθος χωρίς καμμιά άλλη γαρνιτούρα, δεν φοριέται πλέον και είναι όριστικά ξεπερασμένος. Καιρός του άλλωστε ήταν, γιατί είχε καταδικάσει όλα τὰ θραδινά σέ μιὰ άνυπόφορη μονοτονία. Τὰ θραδινά ντεκολτέ τελειώνουν με μπρετέλλες,

1. Τὸ καπέλλο «'Αχιθάδα» του 1954

2. Τὸ φόρεμα αὐτὸ τὸ διάλεξε ὁ ἴδιος ὁ Ντιόρ σάν τὸ πιὸ χαρακτηριστικὸ τής συλλογῆς του. Τὸ ονομάζει «French line» και είναι από μάλλινο ύφασμα. Θαῦμα απλότητος και ισορροπίας με μοναδικὸ στολίδι τὸ έξαιρετικὸ καλὸ κόσμημα.

με ντραπέ, με μπέρτες, με χίλια-δυο κολλακευτικά παιχνιδίσματα.

Τὸ επάνω μέρος του φουστανιου είναι στενὸ και εφαρμοστὸ σέ όλες τις παρισινές συλλογές, εκτός από τήν συλλογή του Ντιόρ. Αὐτὸ τὸ «έκτός» όμως είναι τόσο σημαντικὸ, ώστε είναι πολὺ πιθανὸν νά υπερνικήσῃ τήν πλειοψηφία και νά λανσάρῃ μόνου του τὸν φαρδὺ μπουστό σέ γραμμὴ πού «μπλουζάρει», πού φαρδαίνει δηλαδή έως τή μέση και από τή μέση και κάτω μένει στενὸ. Αὐτὸ τὸ μπλουζόν θά παρηγορήσῃ όλες τις γυναίκες πού δεν έχουν κατορθώσει νά εξαφανίσουν τὸ στομάχι τους, όπως περίπου ζητοῦν τὰ άλλα μοντέλα και ιδίως αὐτὰ του Ζάκ Φάθ, τὰ όποια είναι κομψότατα σέ γραμμὴ, αλλά στενά και αὐστηρά σάν κορσέδες. "Όταν τὸ φόρεμα έχει μανίκια, αὐτὰ είναι συνήθως ζαπονέ, πολὺ κοντὰ όταν είναι κοντά, και τρία τέταρτα όταν είναι μακρυά.

'Η μέση

Τὴ μέση τήν έχουν ὅλοι στή θέσι της, όχι τόσο σφικτὴ και τόσο εφαρμοστή, αλλά τοποθετημένη απλῶς και συχνά χωρίς τήν υπογράμμισι τής ζώνης. 'Από τήν μέση και κάτω κάθε φούστα είναι άνεκτή. 'Εκεῖ δεν υπάρχει εξαίρεσις: στενὴ και φαρδύ, πλισέ, με πιέτες, με γκοντέ. "Όλες υπάρχουν και όλες είναι τής μόδας.

Κάλτσες έμπριμέ!

Πρὶν φθάσουμε σὸ παπούτσι, τὸ όποιο είναι συνήθως μιὰ απλὴ γόθα, πρέπει νά αναφέρουμε και τις καινούργιες κάλτσες του Φάθ, κάλτσες έμπριμέ με θούλες χρωματιστές πού έχουν ξετρελλάνει τὸ Παρίσι.

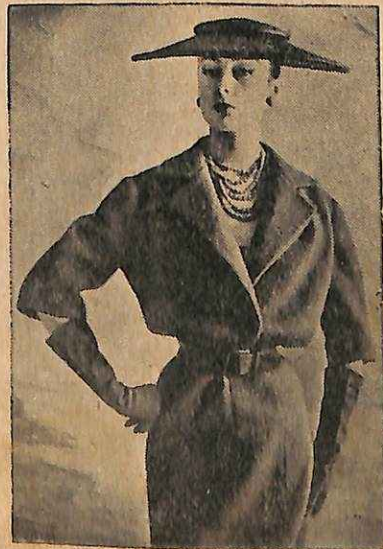
Τὸ παλῖο

Πάνω από τὸ φουστάνι, τὸ παλὶό έχει φθάσει σὸ μάξιμουμ τής απλότητος. "Ισιο, κουμπωμένο συνήθως με δυο σειρές κουμπιά, χωρίς γιακά, έχει ως μόνη χάρι τὸ καλὸ ράφιμο και τὸ φινό ύφασμα.

Πάρα πολὺ τής μόδας είναι τὸ άνδρικό ύφασμα, γκρι ή μπλέ, με τήν ψιλὴ λευκὴ γραμμὴ, και αὐτὸ φτιάχνει τὰ πιὸ νόστιμα και πιὸ πρακτικὰ φετινὰ σπόρ παλτά. Γενικῶς, οί ρίγες τοποθετημένες κατακόρυφα εμφανίζονται σέ όλες τις συλλογές και φτιάχνουν τὰ πιὸ νεανικά και νόστιμα άνοιξιάτικα παλτά, ταγιέρ, άπογευματινά, άκόμη και θραδινά.

Αὐτὴ είναι με λίγα λόγια ή νέα μόδα του 1954, ή όποια εὐτυχῶς δεν έρχεται νά μᾶς προκαλέσῃ καμμιά σοβαρὴ άναστάτωση.

MAPINA 2

Ποιὸς δὰ βρῆ ἰὰ ωερισσόλερα;

*Ὅπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν οἱ ἀστερίσκοι ἀπὸ τίς ἔξι λέξεις μὲ γράμματα, ἔτσι ὥστε νὰ σχηματισθοῦν ἔξι ἄστιες λέξεις.

Οἱ πιθανότητες σχηματισμοῦ λέξεων εἶναι, σὲ κάθε λέξι, πολλές. Ἐκεῖνο ποῦ ἐπιδιώκει ἡ ἀσκησης αὐτή, ποῦ εἶναι συνάμα μιὰ διδασκτική διασκέδασις καὶ γιὰ πολλὰ άτομα, εἶναι ὁ σχηματισμὸς λέξεων ποῦ δίνουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερους βαθμούς.

Βάσι γιὰ τὴ βαθμολογία θὰ χρησιμοποιήσετε τὸ ἀλφάβητό μας, ὅπως τὸ βλέπετε παρακάτω. Σὲ κάθε γράμμα ἀντιστοιχοῦν βαθμοί, ὅσοι ἀναφέρονται στὸν παρακάτω πίνακα.

Βαθμολογοῦνται φυσικὰ μόνο τὰ γράμματα ποῦ λείπουν ἀπὸ τίς λέξεις. Ἐπιτρέπεται ὅμως μόνο ἡ χρησιμοποίησι ἀρτίων λέξεων, οὐσιαστικῶν, κυρίων ὀνομάτων, γεωγραφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ὄρων κλπ. Πασίγνωστες λέξεις ξενικῶν ὄρων ἐπιτρέπονται ἐπίσης.

Μετοχές ὅμως, ρήματα, ἐπιρρήματα, ἀντωνυμίες, πληθυντικοί, γενικές, δοτικές κλπ. δὲν ἐπιτρέπονται.

Ἐὰν τώρα βρῆτε γιὰ σύνολο παραπάνω ἀπὸ 235 βαθμούς, θὰ ἔχετε ἐπιτύχει μιὰ πολὺ καλὴ βαθμολογία.

Στὴ σελίδα τῶν λύσεων μας θὰ βρῆτε ἓνα παράδειγμα μὲ μιὰ ἐπίσης ἀξιόλογη βαθμολογία, τὴν ὁποία... εὐχόμεθα νὰ ἔχετε ὑπερβῆ.

A B Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ

1 7 6 5 2 10 8 10 7 2 6 4

N Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

8 9 4 3 9 3 5 8 8 9 10 10

Βαθμολογία:

- 1) T * * * * O * O Σ =
- 2) T A * * * * * O Σ =
- 3) T O * * * * Σ * Σ =
- 4) Σ * * * * * T O Σ =
- 5) * A * * * A * O Σ =
- 6) * * * Σ T * * O Σ =

Σύνολον βαθμολογίας

I. X.

Λύσις στὴ σελίδα 125

Οἱ καλοὶ τρόποι εἶναι πολιτισμὸς καὶ ὄχι πολυτέλεια

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΚΑΛΟΙ ΤΡΟΠΟΙ

(Συνέχεια)

Ἀσυνλήψεις σὲ ἀσότητες

Σήμερα θὰ διαθέσω τὴν στήλη αὐτὴ γιὰ νὰ δώσω ἀπαντήσεις σὲ μερικοὺς ποῦ μοῦ ἔγραψαν καὶ διευτύωσαν ἀπορίες σχετικές μὲ τοὺς καλοὺς τρόπους. Εἶναι πολλοὶ καὶ εἶναι ἀρκετὰ ἐνδιαφέρον νὰ βλέπῃ κανεὶς ποιὲς δυσκολίες κυρίως ἀντιμετωπίζει ἓνα νέο ζευγάρι ὅταν, χωρὶς νὰ ὑπερβάλλῃ καμμιὰ διάθεσι κοινωνικῆς τελειότητος, θέλει νὰ εἶναι ἀπλῶς ἐν τάξει καὶ νὰ κάμῃ τὸ σωστό.

Μοῦ γράφει ἀκριβῶς ἓνας κύριος, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν γυναῖκα του ζοῦσε ἄλλοτε σὲ ἐπαρχία, ὅ-τι ἦλθε καὶ ἐγκατεστάθη τώρα στὴν Ἀθήνα καὶ ἄρχισε νὰ κάμῃ σχετικῶς κοσμικὴ ζωὴ. «Ἡ γυναῖκα μου, μοῦ γράφει, ἐπιμένει ὅτι, ὅταν λαμβάνωμε μιὰ πρόσκλησι, πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ τὴν ἀποδεχόμαστε καὶ νὰ τὴν ἀνταποδίδωμε. Θὰ ἤθελα νὰ ξέρω ἔάν καὶ κατὰ πόσον ἔχει δίκιο».

ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΑΡΝΗΘΩ
ΜΙΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΙ;

Αὐτὸ τὸ ζήτημα τῆς προσκλήσεως εἶναι ἀρκετὰ λεπτό, γιατί παρουσιάζει πολλὰς ἐνδιαφέρουσες πλευρὰς. Ἄν τὸ πάρη κανεὶς γενικά, μπορεῖ νὰ ἀπαντήσῃ μονοκόμματα, ξερά, ὅτι ὁ προσ-

Πολλοὶ ἀναγνώστες μᾶς γράφουν ζητώντας ἀπάντησι σὲ κοινωνικὰς ἀπορίες, σὲ προβλήματα ποῦ ἀντιμετωπίζει ὁ καθένας μόλις βγῇ ἢ μόλις ἀνοίξῃ τὴν πόρτα του. Γιὰ νὰ ικανοποιήσῃ τοὺς φίλους τῆς ἡ στήλης αὐτὴ θὰ ἀπαγγείλῃ τὸ μέλλον σὲ κάθε ἐρώτησι ποῦ θὰ τῆς ὑποβῇ ἀλλε-ταί. Γράψτε μὰς ὅποιαδήποτε ἀπορία σας σχετικὰ μὲ τὴν κοινωνικὴ συμπεριφορὰ. Θὰ βρῆτε τὴν ἀπάντησι στὸς Σύγχρονους Καλοὺς Τρόπους.

καλούμενος ἔχει κάθε δικαίωμα νὰ μὴ δεχθῇ, ἀλλὰ νὰ μὴ δεχθῇ γιατί; Ἡ κοινωνικὴ ζωὴ εἶναι χρήσιμη καὶ κάθε νέα πόρτα ποῦ ἀνοίγεται μπορεῖ μιὰ ἡμέρα νὰ βοηθήσῃ. Ἐὰν οἱ ἄνθρωποι ἐρχονται καὶ σὰς καλοῦν σημαίνει ὅτι ἔχουν ἀπέναντί σας κάποια συμπάθεια ἢ ὅτι θέλουν νὰ συνάψουν σχέσεις καὶ κάνουν αὐτὴν τὴν πρώτη φιλικὴ χειρονομία. Τὸ ἀπλό, τὸ λογικὸ εἶναι νὰ δεχθῆτε νὰ πάτε καὶ κάποια ἡμέρα νὰ τοὺς ἀνταποδώσετε τὴν πρόσκλησι. Αὐτὴ ἡ ἀνταπόδοσις μπορεῖ νὰ πάρῃ χίλιες μορφές: λουλούδια, πρόσκλησι νὰ φάτε μαζί ἔξω καὶ νὰ πάτε σὲ θέατρο, γεῦμα στὸ σπίτι σας ἢ μαστίχα. Κατ' ἀρχὴν σὲ ἓνα νέο ζευγάρι θὰ ἔ-

δυνα τη συμβουλή να δέχεται ευγενικά όλες τις προσκλήσεις και να άρνῆται θετικά μόνον σὲ σπῖτια, τὰ ὁποῖα ἔχει λόγους νὰ μὴ τὰ θεωρῇ καθὼς πρέπει. Ἐάν, γιὰ παράδειγμα, τοὺς ἔρθει καμμιά πρόσκλησις, γιὰ δυνατὴ χαρτοπαίξια, σὲ κάποιο σπῖτι πού δὲν τὸ ξέρουν πολὺ καλὰ, τότε νὰ ἀρνηθοῦν χωρὶς δευτέρη σκέψι. Τὰ χαρτιά πρέπει νὰ παίζονται μόνον σὲ πολὺ στενὸ καὶ φιλικὸ κύκλο, γιὰτὶ ἀλλιῶς κρύβουν κάθε μορφῇς κινδύνους. Ὑπάρχουν συχνὰ καὶ σπῖτια μὲ τὰ ὁποῖα οἱ οἰκογένειες θρῖσκονται σὲ παλιές παρεξηγήσεις, πολιτικὲς ἢ ὄχι, σπῖτια μὲ τὰ ὁποῖα ὁ σύζυγος ἢ ἡ σύζυγος ἔχει προσωπικά. Ἐάν ὑπάρχουν λόγοι νὰ μὴ θέλετε νὰ ξαναπιάσετε σχέσεις μὲ αὐτὸν πού σὰς καλεῖ, τότε ἀρνηθεῖτε ἀμέσως μὲ μιὰ οἰαδῆποτε ἀπλὴ δικαιολογία. Αὐτὰ ἀλλάζουν φυσικὰ μὲ τὴν θέσι τῶν ἀνθρώπων καὶ μὲ τὴν ἡλικία τους. Ὅταν ἓνα ζευγάρι εἶναι καλοτοποθετημένο στὴν κοινωνία, ἔχει ζήσει τὴ ζωὴ του, ἔχει ἀποκτήσει ἓνα κύκλο φιλικὸ καὶ κοινωνικὸ, ὁ ὁποῖος τὸ ἱκανοποιεῖ, τότε εἶναι λογικὸ νὰ μὴ θέλῃ νὰ προχωρήσῃ σὲ νέες γνωριμίες πού τοῦ προσθέτουν καὶ κούρασι καὶ ὑποχρεώσεις. Τότε μπορεῖ νὰ ἀρνητῇ ἐλεύθερα καὶ δὲν ἔχει λόγον νὰ πιστεύῃ ὅτι μὲ αὐτὴ τὴν ἀρνησὶ κάνει προστυχιά στὸν ἄλλον πού τὸ καλεῖ. Ὅπως δὲν πρέπει νὰ φοβᾶται κανεὶς καὶ σ' αὐτὲς τὶς περιστάσεις τὴν ἀποκάλυψι τοῦ ψεύδους. Ἄν, γιὰ παράδειγμα, σὰς καλέσει γιὰ πρώτη φορὰ σὲ γεῦμα ἢ οἰκογένεια Α.Β. καὶ ἀρνηθῇτε λέγοντας ὅτι δυστυχῶς φεύγετε γιὰ ἐκδρομὴ, καὶ ἐκ συμπτώσεως ὁ κ. καὶ ἡ κ. Α.Β. σὰς συναντήσουν τὴν ἴδια ἡμέρα στὸν δρόμον, νὰ μὴ στενοχωρηθῇτε κα-

θόλου. Τὸ ψέμα εἶναι σ' αὐτὲς τὶς περιστάσεις μιὰ εὐγένεια τὴν ὁποῖα κάνετε σ' αὐτοὺς πού σὰς καλοῦν. Γιὰ νὰ μὴ τοὺς πῆτε βαρυόμαστε νὰ ἔλθουμε στὸ σπῖτι σας, δὲν θέλουμε νὰ ἔχουμε σχέσεις μαζί σας, λαμβάνετε τὸν κόπον καὶ διηγείσθε ἓνα παραμῦθι. Ἐάν ἡ κυρία ἢ ὁποῖα σὰς προσκαλεῖ εἶναι ἐξυπνὴ θὰ κἀνῃ ὅτι δὲν σὰς εἶδε. Ἐάν ὅμως δὲν εἶναι καὶ ἔχει κακοὺς τρόπους καὶ σὰς πλησιάζει καὶ σὰς πῇ: «Μπᾶ! νόμιζα ὅτι εἴχατε νὰ πᾶτε ἐκδρομὴ», θάξει αὐτὴ τὸν ἑαυτὸ της σὲ δύσκολη θέσι. Σεῖς δὲν ἔχετε ἀνάγκη παρὰ νὰ πῆτε ἀπλουστάτα ὅτι ἡ ἐκδρομὴ ἀνεβλήθη ἢ ὁτιδήποτε ἄλλο σὰς ἔλθει στὸ νοῦ, χωρὶς αὐτὸ νὰ πρέπει κἀν νὰ εἶναι ἀληθοφανές. Μὲ λίγα λόγια: Οἱ νέοι ἄνθρωποι πρέπει νὰ δέχονται ὅλες τὶς προσκλήσεις, νὰ γνωρίζουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερο κόσμον, νὰ ἔχουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερες καλὲς καὶ χρήσιμες σχέσεις χωρὶς νὰ ἀγωνίζονται γι' αὐτό. Αὐτὸ ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι ἓνας ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι καθὼς πρέπει, νὰ ἔχῃ καλοὺς τρόπους, καὶ νὰ ἀρνητῇ ὅλες τὶς προσκλήσεις. Τὸ νὰ δέχεται κανεὶς τὴν πρόσκλησι τοῦ ἄλλου εἶναι ζήτημα πού ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν τρόπο ζωῆς πού θέλει νὰ διαλέξῃ καὶ ὄχι ἀπὸ τοὺς καλοὺς του τρόπους. Μπορεῖ νὰ κἀνῃ καὶ τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο. Ἡ ἀρνησις μὲ ὁποιαδήποτε εὐγενικὴ μορφὴ εἶναι ἀπόλυτο δικαίωμα καὶ τοῦ εὐπρεπέστερου καὶ πλέον τυπικοῦ.

ΑΝΟΙΓΕΤΑΙ ΤΟ ΔΩΡΟΝ ;

Μιὰ κυρία μὲ ἐρωτᾷ: «Θὰ ἤθελα νὰ ξέρω τί εἶναι τὸ σωστό. Ὅταν οἱ προσκεκλημένοι μου ἔρχονται καὶ μοῦ φέρουν ἓνα κλειστὸ κουτί γλυκὰ ἢ σο-

κολάττες, ἀπὸ τὸ ζαχαροπλαστεῖο, πρέπει νὰ τὸ ἀνοίξω ἢ ὄχι; Σὲ πολλὰ σπῖτια τὸ ἀνοίγουν καὶ προσφέρουν, σὲ ἄλλα, στὰ περισσότερα, ἢ οἰκοδόποινα εὐχαριστεῖ, τὸ παίρνει καὶ τὸ κρύβει, τὸ ἐξαφανίζει ἀμέσως. Ποιὸ ἀπὸ τὰ δύο θεωρεῖται τὸ πιὸ καθὼς πρέπει;» Ἐκεῖ ἡ ἀπάντησις εἶναι ἀρκετὰ ἀπλή. Τὸ πρῶτον. Τὸ σωστὸ εἶναι τὸ κουτί νὰ ἀνοίγεται καὶ νὰ προσφέρεται γύρω, γιὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους λόγους. Ὁ πρῶτος εἶναι ὅτι μὲ τὸ ἀνοιγμα αὐτὸ καὶ τὴν προσφορὰ σταματᾷ ἀμέσως ἡ ὑπόνοια ὅτι αὐτὸ τὸ κουτί, ἔτσι κλειστὸ ὅπως εἶναι, θὰ ἐκινήσῃ δῶρον γιὰ ἄλλο σπῖτι καὶ γιὰ ἄλλη ἐορτή. Θὰ μοῦ πῆτε τὸ ἔφεραν, ἔκαμαν τὸ καθήκον τοὺς χαρίζοντας αὐτὸ τὸ κουτί, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα τί τοὺς νοιάζει ἂν ταξιδέψῃ ἄλλου χρησιμεύοντα, ἄλλῃ μιᾷ φορὰ, γιὰ τὸν ἴδιον σκοπὸ; Ἐν τούτοις, αὐτὴ ἡ ἀποψις δὲν εἶναι σωστή, γιὰτὶ τυχαίνει καμμιά φορὰ, στὸ κουτί αὐτό, νὰ ὑπάρχῃ μέσα κἀνένα γραμματάκι, καμμιά κάρτα καὶ νὰ δημιουργηθῇ μιὰ μεγάλη παρεξήγησις, στὴν ὁποία ἀσφαλῶς ὁ πρῶτος πού τὸ στέλνει δὲν φταίει διόλου. Φυσικὰ σὲ ὀνομαστικὲς ἐορτές, ὅπου συγκεντρώνονται σὲ ἓνα σπῖτι ὄχι ἓνα κουτί, ἀλλὰ πέντε καὶ δέκα, αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ οὔτε καὶ εἶναι λογικὸ νὰ ζητῇ κανεὶς ἀπὸ τὴν κυρία τοῦ σπιτιοῦ νὰ ἀνοίγῃ καὶ νὰ ἐξαντλῇ ὅλα καὶ νὰ τὰ προσφέρῃ γύρω - γύρω. Ἀλλὰ ὅταν, σὲ μιὰ ἡμέρα συγκεντρώσεως, ἐμφανίζεται ἓνας ἀπὸ τοὺς καλεσμένους μὲ κάποιο δωράκι εἴτε κρα-

σί, εἴτε κονιάκ, εἴτε τούρτα τε γλυκὰ, τότε, χωρὶς καμμιά ζήτησι, αὐτὸ πρέπει νὰ καταλωθῇ ἀμέσως.

ΟΙ ΚΑΡΤΕΣ

Ἀλλῇ ἐρώτησις: «Ἐνα ζεῦγος ἦρθε καὶ μᾶς ἄφησε κάρτες. Τώρα θέλουμε νὰ ἀνταποδώσουμε καὶ ξέρουμε ὅτι στὸ σπῖτι μένει ἡ μητέρα τῆς κυρίας. Πόσες κάρτες δικές μου καὶ τοῦ ἀνδρός μου πρέπει νὰ ἀφήσουμε; Καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμη. Πρέπει ἢ κάρτα μας νὰ ἔχῃ τὴ διεύθυνσι τοῦ σπιτιοῦ μας ἐπάνω; καὶ εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ τὶς τσακίσωμε, καὶ πῶς;»

Θὰ ἀφήσετε μιὰ κάρτα «Κύριος καὶ Κυρία» καὶ μιὰ κάρτα τοῦ ἀνδρός σας, ἐν ὅλῳ τρεῖς. Γιὰ κἀθε κυρία πού θρῖσκεται στὸ σπῖτι, ἔστω καὶ ἂν αὐτὴ πρώτη δὲν σὰς ἄφησε κάρτα, ἀφίνετε μιὰ κάρτα, σεῖς καὶ ὁ ἄνδρας σας. Γιὰ κάθε κύριο ἀφίνει ὁ ἄνδρας σας μόνος του. Διεύθυνσις μπαίνει μόνον στὴν κάρτα τοῦ κυρίου, ποτὲ στὴς κυρίας καὶ ποτὲ στοῦ «Κυρίου καὶ τῆς Κυρίας». Ὅσο γιὰ τὸ τσακίσμα, εἶναι μιὰ συνήθεια, ἡ ὁποία φαντάζομαι ὅτι ἔχει ἓνα μόνον λόγον, νὰ δείχνῃ τὴν κάρτα μεταχειρισμένη, ὥστε νὰ μὴ μπορῇ νὰ παραπέσῃ καὶ νὰ γίνῃ ἀντικείμενον μεταχειρίσεως καὶ ἴσως καὶ ἀπάτης. Πάντως πολλοὶ τσακίζουν κατακορύφως καὶ ἄλλοι δὲν τσακίζουν διόλου καὶ ὅλοι, ἀπὸ ἀπόψεως ἐθιμοτυπίας, εἶναι ἐν τάξει.

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑ Η ΩΡΑ

Η μητέρα πηγαίνει με το γιό της —τεσσάρων χρόνων— στην αγορά. "Ενας μανάβης λέει στον μικρό να πάρη απ' το καφάσι του κεράσια για να τὰ δοκιμάση. "Ο μικρός αρνείται ευγενικά.

—Δεν σου άρέσουν τὰ κεράσια; ρωτά ό μανάβης.

—Μου άρέσουν· και πολύ μάλιστα.

—"Ε, τότε πάρε!

Και τραβώντας μια χούφτα, ό μανάβης τή βάζει στο καπέλλο του μικρού. Λίγα βήματα πιό κάτω ή μητέρα λέει στο γιό της:

—Μπράβο, παιδί μου, καλά έκανες και δεν πήρες μόνος σου.

—Μά, δέβαια, μαμά, άπαντά ό μικρός. "Η χούφτα του μανάβη ήταν πιό μεγάλη απ' τή δική μου!

☆

Constellation

Ποιά είναι ή ηλικία σας, μάρτυς; Και μην ξεχνάτε ότι ώρκισθήκατε να πήτε όλη τήν αλήθεια.

—Είκοσιδύο έτών και μερικών μηνών.

—Πόσων ακριβώς μηνών;

—Έκατον δέκα, κύριε Πρόεδρε!

☆

Constellation

Θέλω ένα δώρο για ένα ήλικιωμένο κύριο, λέει μια κυρία στον πωλητή.

—Καμμιά γραβάτα;

—"Α, όχι! "Εχει, ξέρετε, γενειάδα.

—Τότε μιὰ ωραία ζακέττα για τὸ σπίτι;

—Μπά - μπά - μπά. Σας λέω έχει πολύ μακρυὰ γενειάδα.

"Ο υπάλληλος άναστενάζει και ρωτάει άπελπισμένος:

—Τότε κανένα ζευγάρι παντούφλες;

☆

X

Ο περίφημος "Αγγλος ιατρός Sir William Orle μιλούσε κάποτε για τις συνέπειες που έχει στον οργανισμό τὸ οινόπνευμα.

—Είναι γεγονός, ρώτησε ένας φοιτητής, πώς με τὸ οινόπνευμα οί άνθρωποι γίνονται ικανοί να κάνουν όλα τὰ πράγματα καλύτερα;

—"Οχι, άπάντησε ό καθηγητής. Με τὸ οινόπνευμα αισθάνονται άπλώς λιγότερη ντροπή, όταν κάνουν όλα τὰ πράγματα άσχημα!

Tatler

ΦΡΑΝΣΙΣ ΝΤΕ ΚΡΟΥΑΣΣΕ

Η ΚΥΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ

(ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ)

Κάτι πὸν τόσο άναγνώστες μᾶς ζήτησαν επιμόνως κατὰ καιρούς... Μία συνέχεια. Από τὸ τεύχος αὐτὸ ή «Εκλογή», ικανοποιώντας αὐτὴν τὴν επιθυμία τῶν άναγνωστῶν της, αρχίζει τὴν δημοσίευσι τοῦ συναρπαστικοῦ μυθιστορηματος τοῦ Φρανσις ντε Κρουασσέ σὲ συνέχειες ἀπὸ 16 σελίδες κάθε φορά.

ριν από κάμποσα χρόνια δρέθηκα στο Ραχατζάγκ και πήγα να δώ τον μικρό ζωολογικό κήπο που βρίσκεται έξω από την πόλι, κοντά στη βρετανική δάσι, άπέναντι στους άπότομους λόφους του Ούνταϊγκόρ.

Στην πραγματικότητα δεν είναι τόσο για ζωολογικός κήπος, όσο τόπος ζωεμπορίου. Εκεί συνήθως αφήνουν τὰ ζώα που πιάνουν τήν προηγούμενη στα άγρια δάση με τὰ καουτσουκόδεन्द्रα και τις φοινικίες που τὸ χωρίζει από τον κήπο μόνο ένα στενὸ χαντάκι. Οί τίγρεις, κλεισμένες μέσα σε κλουβιά από μπαμπού, θύμιζαν πολύ «μορφωτικές ταινίες». Με τὰ μάτια σπηλωμένα στο γαλανὸ οὐρανὸ, ζωηρόχρωμα πουλιά, που ή φυλακή τους τὰ έκανε να άγανακτοῦν, χτυπιόνταν στα κάγκελα τῶν κλουβιῶν. Οί πίθηκοι με γοήτευαν κι' αὐτοί, πίθηκοι κραυγαλέοι, με χέρια σαν τῆς άράχνης, που για χατήρι τους γέμισα τις τσέπες μου φουντούκια και τις ξεχείλωσα. "Ο κήπος δέσποζε στον κόλπο. Πίσω μου, σε άπόστασι είκοσι λεπτῶν με τὸ αὐτοκίνητο, ήταν μια

μοντέρνα πόλις με όλες τις άσχημίες και τις άνέσεις που φέρνει ή πρόοδος. Και μπροστά μου, σχεδόν σε μιάς τουφεκιάς άπόστασι, όπως μου φαινόταν, βίσκονταν τὰ μυστηριώδη δάση του σουλτάνου του Ούνταϊγκόρ.

• "Ετοιμος να ξαναγυρίσω στο αὐτοκίνητο, έρριξα μιὰ ματιά στις αὐστηρές γραμμές τῆς άκτῆς και τότε παρατήρησα ένα περιέργο οικόδομημα. "Ηταν ένας μεγάλος γκρίζος όγκος. "Αλλά τί ήθελε εκεί; Καθώς έβαζα τὰ γυαλιά μου για να δώ καλύτερα μιὰ συρτή φωνή δίπλα μου είπε:

—Θαυμάζετε τὰ δάση; Νομίζω δεν είστε "Αγγλος, δεν είναι έτσι;

"Ηταν ένας μικροσκοπικός Γιαπωνέζος, πολύ μικροσκοπικός για τὸ κοστούμι του, που είχε ξεφυτρώσει εκεί ξαφνικά και που πίσω από τὰ χοντρά του γυαλιά με κοίταζε με διαπεραστικά μάτια.

—Πράγματι, κύριε, είμαι Γάλλος.

—"Α! Τὸ Παρίσι, είπε άναστενάζοντας. Είστε τυχερός. "Εξησα εκεί τρία χρόνια και έφυγα με μιὰ καρδιά.

Με τὸ ψευδώνυμο Φρανσίς ντὲ Κρουασέ, εἶναι γνωστὸς ὁ Βελγολόγος δραματικὸς συγγραφεὺς Φρανσίς Βίνερ. Γεννήθηκε τὸ 1877 καὶ πέθανε τὸ 1937. Ἐμφανίστηκε μετὰ τὴν ποιητικὴ συλλογὴ «Νύχτες τῶν δέκα πέντε χρόνων», συνεχίστηκε ὡς φιλολογικὸς συνεργάτης ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν νὰ νὰ στραφῇ τελικῶς στὸ θέατρο. Τὰ μυθιστορηματὰ του καθὼς καὶ οἱ κωμωδίες του διακρίνονται γιὰ τὴν τολμηρότητά τους. Τὸ ἥθος του εἶναι γλαφυρὸ καὶ οἱ ἥρωές του συναρπαστικοί.

Μιλοῦσε καλὰ γαλλικὰ καὶ χαμογελοῦσε:

—Ναί, ἡ θέα εἶναι πολὺ ὁμορφὴ ἀπὸ δῶ, ξαναεἶπε. Ἐχετε πάει στὸ Οὐνταϊγκόρ;

—Δυστυχῶς ὄχι.

—Ἐχετε σκοπὸ νὰ πάτε;

—Εἶμαι περαστικὸς ἀπὸ δῶ, ἀπάντησα. Ἀλλὰ κάποτε, ἂν ξανάρθω...

—Ὅποτε ἔχετε σκοπὸ νὰ ξανάρθετε; Τὸ Ραχατζάνγκ δὲν παρουσιάζει μεγάλον ἐνδιαφέρον. Θὰ ἔπρεπε νὰ πάτε μακρύτερα, νὰ γνωρίσετε τὸν τόπο μου. Ἡ Ἰαπωνία ἀξίζει. Μοῦ ἐπιτρέπετε; συνέχισε σηκώνοντας τὴ φωτογραφικὴ του μηχανή.

—Μά, τί κάνετε; εἶπα ἐκπληκτός.

—Μιὰ φωτογραφία. Ἐνα μικρὸν ἐνθύμιο: ἕνας Παριζιάνος στὸ Ραχατζάνγκ!

Χαμογελοῦσε σκύβοντας μετὰ τὴν πλάτη πρὸς τὴ θάλασσα. Ὁ γκριζός ὄγκος ἦταν ἀκριβῶς ἀπὸ πίσω του.

—Ἀλήθεια, ρώτησα, τί εἶναι ἐκεῖνο ποὺ φαίνεται ἐκεῖ κάτω; Θὰ ἔλεγε κανεὶς πὼς εἶναι τίποτα μεγάλες δεξαμενές.

Τώρα δὲν χαμογελοῦσε πιά. Γελούσε.

—Δεξαμενές! εἶπε γελώντας δυνατά. Πραγματικά, θὰ μπορούσε νὰ ἦταν δεξαμενὴ. Ὅχι, εἶναι ἕνα ἐργοστάσιο.

—Στὸ Οὐνταϊγκόρ;

—Ναί, ἕνα ἰαπωνικὸ ἐργοστάσιο

γιὰ τὴν κατεργασία τοῦ καουτσούκ. Εἶναι καινούργιο κτίριο καὶ λέμε νὰ τὸ ἐπεκτείνουμε.

Μὲ χαϊρέτησε πάλι, μετὰ ρώτησε ἂν ἔπρεπε πραγματικὰ νὰ φύγω τὸ ἴδιο βράδυ, ἂν θὰ γύριζα στὸ ξενοδοχεῖο ἀμέσως, ποιοὶ ἦσαν τὸ ξενοδοχεῖο μου, ἂν μπορούσε νὰ με πᾶν μετὰ τὸ αὐτοκίνητό του, καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν λίγο ἐνοχλημένη ἀρνησί μου χαμογέλασε καὶ ἐξαφανίστηκε. Μόλις ὅμως μῆκα στὸ ταξί μου τὸν εἶδα νὰ ἐμφανίζεται πάλι στὸ παράθυρο.

—Μὲ συγχωρεῖτε γιὰ τὴν ἐνόχλησι, μοῦ εἶπε ἱκετευτικά, ἀλλὰ ἔχοντας νὰ ρωτήσω σὲ ποῖο ὄνομα καὶ σὲ ποῖα διεύθυνσι μπορῶ νὰ στείλω ἕνα ἀντίτυπο τῆς φωτογραφίας.

Εἶχε ἀρχίσει νὰ με ἐκνευρίζει. Τοῦ ἔδωσα μιὰ ἀόριστη ἀπάντησι καὶ τὸ αὐτοκίνητο ξεκίνησε.

Φέτος, πηγαίνοντας γιὰ τὴν Κίνα, μῆκα στὸ Πενάνγκ σὲ ἕνα καράδι, ποὺ κάνοντας τὸ δρομολόγιο τοῦ Χάινγκ Κόνγκ πιάνει καὶ στὸ Ραχατζάνγκ. Θέλησα νὰ ξαναδῶ τὸν ζωολογικὸ κήπο.

Τίποτα δὲν εἶχε ἀλλάξει ἐκτὸς ἀπὸ τὸν καιρὸ. Ἕνας οὐρανὸς σὰν λυωμένο μολύβι, ἕνας ἥλιος ἄχρωμος, καὶ μιὰ τέτοια ζέστη, ποὺ καὶ οἱ τίγρεις εἶχαν πάψει νὰ οὐρλιάζουν καὶ οἱ πίθηκοι δὲν ἤθελαν φουντούκια. Πρὶν ἀφήσω τοὺς φίλους μου ἔρριξα ἕνα βλέμμα ἀποχαριτισμοῦ στὶς ἀκτὲς τοῦ Οὐνταϊγκόρ. Τότε θυμήθηκα τὸ ἐργοστάσιο καὶ κοίταξα νὰ δῶ ἂν οἱ Γιαπωνέζοι τὸ εἶχαν μεγαλώσει. Μὲ ἐκπληξί μου εἶδα πὼς ὄχι μόνο δὲν εἶχε μεγαλώσει, ἀλλὰ ἀντίθετα εἶχε μικραίνει. Δὲν ἦταν πιά ἕνας μεγάλος γκριζός ὄγκος. Ἦταν ἕνα μικρὸ σημαδάκι. Στὴν ἀφέλειά μου προσπάθησα νὰ δῶ ἕνα συμπέρασμα. Μήπως ἡ ἐπιχείρησι εἶχε χρεωκοπήσει; Ἀλλὰ τὸ κτίριο; Σέ λίγο ἔπαψε νὰ με ἀπασχολῇ αὐτὸ τὸ θέμα καὶ γύρισα κατὰ τὸ δρόμο, ὅποτε με καθήλωσε μιὰ καινούργια ἐκπληξί. Ἐκεῖ ποὺ τὴν τελευταία φορὰ ἦταν ἕνας χερσότοπος καὶ δίπλα ἀκριβῶς στὴν

ναυτικὴ δάσι, εἶχε ξεφυτρώσει ἕνα γιαπωνέζικο ἐστιατόριο, ἕνα ὁμορφὸ περίπτερο μετὰ ξύλινη σκεπαστὴ δερράντα γύρω-γύρω, ποὺ καλοῦσε τοὺς πελάτες.

Ἦταν περασμένες δώδεκα, πεινούσα, ἀλλὰ δὲν ἤξερα τί νὰ προτιμῶ: καὶ ἀμέσως, ἢ τὸ ντοῦς ποὺ θὰ μπορούσα νὰ κάνω στὸ ξενοδοχεῖο.

—Νὰ ποὺ ξαναῆρθατε, κύριε, εἶπε μιὰ φωνὴ πίσω μου. Θὰ πάτε στὴν Ἰαπωνία αὐτὴ τὴ φορὰ;

Γύρισα καὶ ἀμέσως ἀναγνώρισα τὸν συνομιλητή μου: ἦταν ὁ ἄνθρωπος μετὰ τὴ φωτογραφία. Αὐτὰ τὰ γυαλιά δὲν ξεχνιούνται. Φοροῦσε ἕνα κιμονὸ καὶ αὐτὸ τοῦ πῆγαινε καλύτερα. Ἦμουν εὐχαριστημένος ποὺ τὸν ἔβλεπα, γιατί θὰ μοῦ ἐξηγοῦσε τὴν ἐξαφάνισι τοῦ ἐργοστασίου.

—Ναί, ἀπάντησα, ἐνὸς τοῦ πρόσφερα τσιγάρο. Θὰ βρίσκωμαι στὴν ὠραία χώρα σας σὲ δύο μῆνες, ἀφοῦ ἐπισκεφθῶ τὴν Κίνα.

—Γαλλικὸς καπνός! ἀναστέναξε. Μοῦ θυμίζει τὸ Παρίσι. Ὑστερα κοιτάζοντάς με στὰ μάτια ρώτησε:

—Θὰ πάτε καὶ στὴν Μαντζουρία;

Ἡ ἀνάκρισι εἶχε ξαναρχίσει, ἀλλὰ ὁ ἀνθρωπάκος με ἐνωχλοῦσε λιγώτερο. Μὲ τὸν κιμονὸ ἡ ἐμφάνισι του εἶχε κάποια ἀξιοπρέπεια. Καθισμένος μάλιστα θὰ ἦταν καὶ ἐπιδητικός. Τὰ πόδια τῶν Ἰαπώνων εἶναι πολὺ κοντά, ἔτσι δταν κάθονται φαίνονται ψηλότεροι.

—Ναί, θὰ πάω καὶ στὴ Μαντζουρία, ἀπάντησα. Ἡ ἀποικιακὴ σας ἐπέκτασι μετὰ ἐνδιαφέρει.

—Ἀσχολεῖστε μετὰ τὴν πολιτικὴ;

—Καθόλου.

—Ἀ!...

Ἐμεινε λίγο σιωπηλός.

—Μήπως...

—Μὲ συγχωρεῖτε, εἶπα διακόπτοντάς τον. Ἐχω καὶ ἐγὼ νὰ σὰς κάνω μιὰ ἐρώτησι. Καθένας μετὰ τὴ σειρά του, δὲν εἶναι ἐτσι;

Ὑποκλίθηκε καὶ περίμενε πίσω ἀπὸ τὸ ἀμετάβλητο χαμόγελό του.

—Νά, θὰ ἤθελα νὰ μάθω τί ἐγίνε τὸ γιαπωνέζικο ἐργοστάσιο τοῦ

καουτσούκ καὶ γιατί μίκραινε;

Ταράχτηκε, ἀλλὰ δὲν ἔπαψε νὰ χαμογελά.

—Ἀναγκαστήκαμε νὰ ἐγκαταλείψουμε τὰ σχέδιά μας, ἀπάντησε.

—Μπορῶ νὰ ρωτήσω γιὰ ποῖο λόγο;

—Γιατί... εἶπε ἀφοῦ σκέφθηκε, γιατί δὲν ὑπῆρχε ἀρκετὸ καουτσούκ.

Ἦξερα ὅτι με κορόιδευε καὶ ὁμως καταλάβαινα πὼς δρικότανε σὲ ἀμηχανία.

—Καὶ ἀσφαλῶς, συνέχισα, γιὰ νὰ ἀπασχολήσετε τοὺς ἐργάτες σας θὰ κτίσατε μετὰ αὐτὸ τὸ χαριτωμένο ἐστιατόριο, ποὺ καθρεφτίζεται στὰ βρετανικὰ νερά;

Τὸ εἶπα αὐτὸ χωρὶς νὰ ξέρω γιατί, ἔτσι στὴν τύχη, ἀλλὰ φαίνεται πὼς ἦταν μιὰ ἐρώτησι, στὴν ὁποία προτιμοῦσε νὰ μὴν ἀπαντήσῃ, γιατί, χωρὶς νὰ δείξῃ ὅτι ἄκουσε, ξαναβρῆκε τὸ χαμόγελό του, ὑποκλίθηκε βαθειά, ἀνέβηκε τὰ σκαλιά τῆς δερράντας τοῦ ἐστιατορίου καὶ ἐξαφανίστηκε μέσα στὸ σπιτί.

Ἰγώππευθηκα κάποιο μυστήριον. Τὸ εἶχα διασθανθῇ ἀπὸ τὴν ἀρχή.

Τὸ κλειδί τοῦ μυστηρίου τὸ βρῆκα στὸ Πεκίνο ἕνα βράδυ ποὺ ἔτρωγα μετὰ τὸν φίλο μου Τζέκινς στὴν ταρατσα τοῦ Γκράντ. Ὅτελ, ἐνὸς μιὰ χρυσορόδινη δῦσι ἀγκάλιαζε τὴν μενεξεδένια πόλι.

Ὁ Τζέκινς ποὺ ἤξερε καλὰ τὴν Ἄπω Ἀνατολή, ἦταν κάποτε διευθυντὴς μιὰς τράπεζας στὸ Ραχατζάνγκ. Μιλήσαμε γιὰ τὸ Οὐνταϊγκόρ. Καὶ ρώτησα γιὰ τὸ ἐργοστάσιο ποὺ εἶχε μικρύνει.

—Ἀ! Ναί... ξέρω.

—Τὸ ἐργοστάσιο;

—Ὅχι, τὴν γυναῖκα.

Τὸν κοίταξα μετὰ ἀπορία.

—Ναί, τὸ ἐργοστάσιο αὐτὸ εἶναι ἡ περιπέτεια μιὰς γυναίκας, εἶναι μιὰ ἱστορία ἔρωτος.

Καὶ νὰ τί μοῦ διηγήθηκε. Ἐγὼ περιωρίστηκα νὰ βάλω σὲ τάξι τὴ διήγησί του.

Ὅστόσο, ὁ ἀναγνώστης ἂς μὴ

χάση τὸν καιρό του νὰ ψάχνῃ στὸ χάρτη γιὰ τὸ σουλτανάτο τοῦ Οὐν-ταϊγκὸρ καὶ γιὰ τὴν πόλι Ραχα-

τζάνγκ. Πρόκειται γιὰ δυὸ ὀνόματα πλαστά. Ἐγὼ δάφτισα τὸ πλαίσιο χωρὶς νὰ ἐπέμδω πολὺ στὴν εἰκόνα.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ἡ Ὦντρου Γκρήγγουντ, καθηγήτρια τῶν ἀγγλικῶν στὸ παρθεναγωγεῖο Τράμον, κοίταξε τὸ ρολοῖ που ἐπάνω ἀπὸ τὸν μαυροπίνακα ἔδειχνε τέσσερις καὶ δώδεκα. Ὄστε, λοιπόν, εἶχαν περάσει μόνο δέκα λεπτά ἀπὸ τότε που εἶχε ἀρχίσει νὰ ὑπαγορεύῃ; Ἀκόμῃ πέντε λεπτά καὶ οἱ μικρὲς μαθήτριες, ἀκουμισμένες στὰ μουντζουρωμένα τους θρανία καὶ σουφρώνοντας τὰ παιδικὰ τους μέτωπα θὰ διάβαζαν δυνατὰ τὸ κομμάτι τοῦ Ντίκενς μὲ τὴν προφορὰ που δὲν τὴν ἔκανε πιά νὰ χαμογελάῃ.

Ποτὲ ἄλλοτε ἡ Ὦντρου δὲν εἶχε νοιώσει τόσο βαρυστημένη γιὰ τὴ ζωὴ. Τὰ ἴδια πάντα μαθήματα, τὰ ἴδια ἀπὸ δυὸ χρόνια τώρα, στὶς ἴδιες πάντα ὥρες. Δυὸ χρόνια τώρα, κάθε πρωΐ, φεύγοντας ἀπὸ τὸ δωμάτιο που κρατοῦσε στὸ δεύτερο πάτωμα ἐνὸς μελαγχολικοῦ σπιτιοῦ τῆς ὁδοῦ Βρυξελλῶν, ἔπαιρνε τὸ τράμ που τὴν ἔφερνε στὶς ὁκτὼ στὴν ἄλλῃ ἄκρῃ τοῦ Καλαί, μπροστὰ στὴν πόρτα τοῦ σχολείου Τραμόν. Ἀπὸ κεῖ δὲν ἔβγαине παρὰ στὶς ἑξὶ τὸ βράδυ, γιατί, γιὰ νὰ προσθέσῃ κάτι στὸ φτωχικὸ μισθὸ της, ἔκανε καὶ τὴν ἐπιμελήτρια τὴν ὥρα τῆς μελέτης. Μόλις βρισκόταν ἐλεύθερη, καὶ μὲ ὅ,τι καιρὸ καὶ ἂν ἔκανε, ὑπακούοντας στὴν ἀνάγκη τῆς ὑγιεινῆς που ρυθμίζει τὴ ζωὴ τῶν Ἀγγλοσαξόνων, γύριζε στὸ σπῆτι της μὲ τὰ πόδια.

Παρ' ὅλο που τὸ θραδυνὸ φαγητὸ της ἦταν μέτριο — αὐγά, κρὺο κρέας καὶ φρούτο — περίμενε κάθε φορὰ τὸ δεῖπνο της μὲ ἀνυπομονησία. Ἐπειδὴ τὸ μεσημέρι ἔτρωγε στὸ σχολεῖο μὲ τὶς μαθήτριες καὶ ὅλη τὴ μέρα δὲν ἔμενε οὔτε μιὰ στιγμή μόνῃ, ἀγαποῦσε τὸ δωμάτιό

της σὰν ἕνα καταφύγιο ὅπου τὴν περίμενε ἡ σόμπα, τὸ γραμμόφωνό της — δῶρο τοῦ πατέρα της τὴ χρονιά που πέθανε — καὶ κυρίως τὰ βιβλία της. Μόλις τελείωνε τὸ φαγητό της καὶ ἔπλενε τὰ πιάτα, ἔβγαζε ἀπὸ ἕνα συρτάρι ἕνα κουτὶ ἀνατολίτικα τσιγάρα — τὴ μόνη της πολυτέλεια — ἔβαζε ἕνα δίσκο, ἀνοίγε διαστικὰ ἕνα μυθιστόρημα καὶ στοὺς ἥχους ἐνὸς φῶξ, ἐνὸς βάλς ἢ ἐνὸς ταγκό, ἀρχίζε ἡ ζωὴ.

Τὰ βιβλία αὐτὰ τὰ δανειζόταν ἀπὸ τὴν κυρία Τουρπέν, συγγραφέα ἐνὸς βιβλίου που εἶχε ἐκδοθῇ ἀπὸ τὸν οἶκο τοῦ Ἀμεδαίου Τουρπέν στὸ Σαίντ Ὁμὲρ «Ἡ Γραμματικὴ δι' ὁλοῦς». Ἡ κυρία Τουρπέν, μετὰ τὸ θάνατο τοῦ συζύγου της, καθηγητοῦ στὸ λύκειο τοῦ Καλαί, εἶχε ἀνοίξει στὴ γωνιά τῆς λεωφόρου Γαμβέττα καὶ τῆς ὁδοῦ Πιερέτ μιὰ δανειστικὴ βιβλιοθήκη.

Ἡ Ὦντρου εἶχε γνωρίσει τὴν κυρία Τουρπέν στὸ Ὅτελ ντὲ λὰ Μέρ, στὴ Βουλῶν, ὅπου ὁ πατέρας της ὁ Πέρρυ Γκρήγγουντ, μὲ κατεστραμμένα τὰ οἰκονομικά του καὶ τὴν ὑγεία του, εἶχε ὑποκύψει σὲ μιὰ καρδιακὴ προσβολὴ τὸ καλοκαίρι τοῦ 1929. Ἀμέσως ἡ κυρία Τουρπέν, μιὰ γυναίκα πληθωρική, ἐκδηλωτικὴ καὶ εὐαίσθητη, εἶχε συμπαθήσει αὐτὴ τὴν καμμένη τὴν νεαρὴ Ἀγγλίδα που «ἔδειχνε τόσο ἀξιοπρέπεια στὴν ἀγωνία της καὶ τόσο ὑπερφάνεια στὸν πόνο». Περιμένοντας νὰ φθάσουν ἀπὸ τὸ Μάντσεστερ — ὅπου ἡ Ὦντρου δὲν ἤθελε νὰ ξαναγυρίσῃ — τὰ λίγα χρήματα που τῆς ἔμεναν, ἡ κυρία Τουρπέν τῆς ἔδωσε λεπτὰ γιὰ νὰ πληρώσῃ τὴν κηδεῖα καὶ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὶς πρώτες της ἀνάγ-

κες. Ἡ ἴδια συνηγορώντας ὑπὲρ τῆς Ὦντρου, στὶς δεσποινίδες Τραμόν, τὶς ἔπεισε, ὅχι χωρὶς δυσκολία, νὰ τὴ δεχθοῦν στὸ σχολεῖο τῆς λεωφόρου τῶν Συμμάχων.

Ἡ στιγμή ἦταν κατὰλληλη. Στὸ σχολεῖο δὲν ἦταν πιά εὐχαριστημένη ἀπὸ τὴν σοβαρὴ κυρία Μπλένκ που τελευταίως εἶχε ἀρχίσει νὰ πίνῃ, που κοιμόταν τὴν ὥρα τοῦ μαθήματος καὶ δὲν ξυπνοῦσε οὔτε μὲ τὴ φασαρία που ἔκαναν τὰ παιδιά. Γύρευαν, ἄλλωστε, καὶ μιὰ ἐπιμελήτρια, γιατί ἡ προηγούμενη, μιὰ κοπέλλα 22 ἐτῶν, τὸ εἶχε σκάσει μὲ τὸν καθηγητὴ τῆς γυμναστικῆς.

Θὰ δῆτε, εἶπε ἡ κυρία Τουρπέν μιὰ Κυριακὴ πρωΐ στὶς δεσποινίδες Τραμόν, που φορώντας καὶ οἱ δύο τριανταφυλλιά φορέματα καὶ θυσιάζοντας κατέλλα, ἐπέστρεφαν ἀπὸ τὴν ἐκκλησία. Ἡ Μὶς Γκρήγγουντ εἶναι κοπέλλα μὲ πολλὰ προσόντα. Ἐχεὶ κάνει θαυμάσιες σπουδές. Ὅπως εἶναι πολὺ φτωχή...

Ἡ φτώχεια δὲν εἶναι ἁμαρτία, δέκομε ἡ πρεσβυτέρα Τραμόν σκουπίζοντας τὰ γυαλιά της καὶ δάζοντας τὰ πάλι στὴν ὑπερήφανη μύτη της.

Ὅπως εἶναι φτωχή, συνέχισε ἡ κυρία Τραμόν, θὰ εἶναι εὐχαριστημένη, εἶμαι βέβαιη, νὰ συνδυάσῃ στὸ σχολεῖο σας τὴν διδασκαλία τῶν ἀγγλικῶν μὲ τὴν ἐποπτεία τῆς μελέτης τῶν παιδιῶν.

Οἱ δύο ἀδελφές ἔκαναν ἕνα μικρὸ συμβούλιο μὲ τὸ βλέμμα.

— Αὐτὸ θὰ εἶναι μιὰ καινοτομία, εἶπε ἀόριστα ἡ Τραμόν ἡ πρεσβυτέρα.

— Ἀλλὰ καὶ μιὰ οἰκονομία, πρόσθεσε ἡ Τραμόν ἡ νεώτερα.

— Ἀπὸ ποῦ εἶναι; Τί ἦταν ὁ πατέρας της;

— Ὁ πατέρας της ἦταν ἀπὸ τὸ Δουβλίνο καὶ εἶχε ἐγκατασταθῇ στὸ Μάντσεστερ, ὅπου καταστράφηκε σὲ κάτι ἐπιχειρήσεις μὲ ὑφάσματα. Ἔερετε στὸ Μάντσεστερ...

— Ναί, ξέρομε, διαβεβαίωσε ἡ Τραμόν, ἡ πρεσβυτέρα. Τὸ Μάντσεστερ, μεγάλη βιομηχανικὴ πόλις...

— 455.000 κάτοικοι, συνέχισε μὴ-

χανικὰ ἡ Τραμόν ἡ νεώτερα. Ἡ μητέρα της ζῇ ἀκόμη;

— Ὁχι, ἀλλὰ ξέρω πὼς ἦταν ἀπὸ πολὺ καλὴ Ἰρλανδικὴ οἰκογένεια. Ὅσο γιὰ τὴν Μὶς Γκρήγγουντ, εἶναι 24 ἐτῶν μὲ θαυμασιὸν παρουσιαστικό, ἀξιοπρεπὲς καί...

Ἐδὼ ἡ κυρία Τουρπέν δίστασε. — Καὶ τί; ρώτησαν οἱ δεσποινίδες Τουρπέν.

— Ἐ, λοιπόν, εἶναι ὁμορφῇ, ὡμολόγησε ἡ κυρία Τουρπέν.

Οἱ δύο ἀδελφές κοιτάχτηκαν. Τὰ φοβισμένα τους μάτια ἦταν ἀποδοκιμαστικά.

Μὴν ἀνησυχεῖτε, ὁμως, ἔσπευσε νὰ διορθώσῃ ἡ κυρία Τουρπέν. Ἡ ὁμορφιά της εἶναι σοβαρὴ, καθὼς πρέπει. Τὰ μάτια της εἶναι μεγάλα, ἀλλὰ στοχαστικά, τὰ καστὰ νὰ μαλλιά της χρυσίζουν καὶ εἶναι κατσαρά, ἀλλὰ αὐτὸ κανονίζεται. Εἶναι μιὰ γυναίκα αὐστηρὴ, ἀρκετὰ ψυχρή. Δὲν τὴν βλέπω ποτὲ τῆς νὰ γελά. Θὰ μοῦ πῆτε, δὲν εἶναι περιστάσι κατὰλληλη, ἀλλὰ τὴ γνώρισα καὶ πρὶν ἀπὸ τὴ δυστυχία της καὶ ἦταν πάντα ἀξιοπρεπής. Φοβοῦμαι μάλιστα μήπως τὴ δρῇτε μελαγχολική.

— Ἀ, αὐτὸ δὲν πειράζει, εἶπε ἡ Πριντάνς Τραμόν, ἡ νεώτερα.

— Ἀπεναντίας, συμπλήρωσε ἡ Τραμόν ἡ πρεσβυτέρα. Ἡ δυστυχισμένη μικρὴ που τὴν ἀπήγαγε ὁ καθηγητὴς τῆς γυμναστικῆς ἦταν πολὺ εὐθύμη. Καὶ κείνος παντρεμένος μὲ παιδιά! Τί ἐμπιστοσύνη νάχη κανεῖς!

— Μιλεῖ γαλλικά; ρώτησε ἡ Πριντάνς.

— Θαυμάσια, ἀπάντησε ἡ συγγραφεὺς τῆς «Γραμματικῆς δι' ὁλοῦς». Ἐχε ὁμως λίγο ξενικὴ προφορὰ.

— Αὐτὸ δὲν κάνει κακὸ, εἶπε ἡ Μαθίλδη Τραμόν. Εἶναι χρήσιμο γιὰ τὶς μαθήτριες καὶ τὶς οἰκογένειές τους. Θὰ καταλάβουν πὼς ἔχουμε μιὰ ἀληθινὴ Ἀγγλίδα γιὰ νὰ τοὺς μαθαίνῃ ἀγγλικά.

— Τέλος πάντων, κατέληξε ἡ κυρία Τουρπέν, ἔχω ἀρκετὴ πείρα καὶ μπορῶ νὰ σὰς πῶ ὅτι συνιστῶ τὴν

Μις Γκρήγγουντ σὰν νὰ ἦμουν ἐγὼ ἡ ἴδια.

— Ἀγαπητὴ φίλη, ἀπάντησε ἡ Τραμόν, ἡ προσδυτέρα, ἔπρεπε νὰ μᾶς τὸ πῆτε αὐτὸ ἀπὸ τὴν ἀρχή. Στείλτε μας τὴν προστατευομένη σας αὔριο. Εἶναι γιορτὴ καὶ θὰ ἔχουμε καὶρο νὰ κουβεντιάσουμε. Αὔριο στὶς ὀκτώμιση.

— Τὸ δράδυ;

— Ὁχι, τὸ πρωῒ. Ὅταν εἶναι γιορτὴ ἡ Πρυντάνς καὶ ἐγὼ σηκωνώμαστε ἀργά.

☆

Ὑστερα ἀπὸ λίγα λεπτά ἡ κυρία Τουρπέν ἔμπαινε στὸ ξενοδοχεῖο ὅπου ἔμενε ἡ Ὠντρυ.

«Μόνο νὰ μὴν τὴ βρῶ νὰ κλαίη. σκεπτόταν ἡ καλὴ γυναῖκα ἀνεβαίνοντας λαχανιασὰ τὴ σκάλα, γιατί τὸ φοβόταν τὸ ἀσανσέρ. Ὡς τώρα ἔδειξε παραδειγματικὸ θάρρος, ἀλλὰ στὸν κόσμο αὐτὸ ὅλα ἔχουν κάποιο ὄριο».

Χτύπησε τὴν πόρτα καὶ βιαστικὴ νὰ ἀναγγεῖλῃ τὸ καλὸ νέο, μῆλκε ἀμέσως φωνάζοντας:

— Ἐν τάξει! Σὰς περιμένουν αὔριο τὸ πρωῒ.

Δὲν πρόφθασε νὰ τελειώσῃ τὴ φράσι τῆς καὶ ὠπισθοχώρησε ἐνοχλημένη. Ἐνας ἄντρας βρισκόταν ἐν τῷ χέρι τῆς Ὠντρυ καὶ οἱ δύο ἦσαν καθισμένοι ἐπάνω στὸ κρεβάτι. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς δὲν ἦταν καθόλου χαλασμένο, ἀλλὰ δύο ποτήρια τοῦ κοκταίηλ ἦσαν στὸ τραπέζακι, δίπλα σ' ἕνα τασάκι γεμάτο ἀποσιτίπο τὸν καπνὸ.

Ἡ Ὠντρυ εἶχε σηκωθῇ χωρὶς νὰ φαίνεται καθόλου στενωχωρημένη.

— Ὡ, κυρία, τί καλὴ ποὺ εἴστε, τί καλὴ! εἶπε χαρούμενη. Μοῦ ἐπιτρέψτε;

Καὶ φίλησε στὰ δύο μάγουλα τὴν κυρία Τουρπέν ποὺ κύτταζε παραγμένη πότε τὸν ἐπισκέπτη καὶ πότε τὰ κοκταίηλ.

— Νὰ σὰς συστήσω τὸν κ. Χέρμπερτ Κάρτερ, εἶπε ἡ Ὠντρυ. Ἦρθε

μὲ τὸ ἀεροπλάνο γιὰ νὰ μὲ δῇ καὶ ξαναφεύγει σὲ λίγο.

Ὁ Κάρτερ ὑποκλίθηκε. Ἦταν ἕνας ἄνθρωπος πάνω-κάτω 35 ἐτῶν, ψηλός, ἀδύνατος, λίγο φαλακρός, μὲ ἕνα μικρὸ ξανθὸ μουστάκι. Τὸ πρόσωπό του χωρὶς καμμίαν γλυκύτητα εἶχε ἀρκετὲς φακίδες.

Ὁ κύριος εἶναι ἀσφαλῶς συγγενὴς σας; ρώτησε ἡ κ. Τουρπέν μὲ ἀλλογενή φωνή.

— Ὁχι, ἕνας φίλος μου. Ἐνας πολὺ παλιὸς φίλος. Τοῦ εἶπα τί κάνατε γιὰ μένα καὶ ποῖα εἶναι τὰ σχέδιά μας. Δὲν τὰ ἐγκρίνει ὁμως, πρόσθεσε μὲ ἕνα κουρασμένο χαμόγελο.

Δὲν νομίζω, κυρία μου, πὼς τὴν ἐξυπηρετεῖτε πολὺ, δήλωσε ὁ Κάρτερ μὲ ὕφος ἀπότομο καὶ μὲ μιὰ φωνὴ ποὺ ἔτρεμε λίγο. Ἡ Ὠντρυ θὰ ἔπρεπε νὰ γυρίσῃ μαζί του στὴν Ἀγγλία. Τί θὰ κάνῃ ὁλομόναχη στὸ Καλαί; Θὰ ἔκανε καλύτερα νὰ μὲ παντρευτῇ.

Ἡ κυρία Τουρπέν πῆρε μιὰ θαλασσινὰ ἀναπνοή, καὶ τὸ χρῶμα ξαναγύρισε στὸ πρόσωπό της.

— Ἀ! εἶπε στὸ τέλος, εἴστε μνηστήρ της;

— Ὁχι, ἀπάντησε ὁ Κάρτερ, ἀλλὰ εἶναι ἡ δευτέρη φορὰ ποὺ τῆς κάνω πρότασι γάμου.

Ἡ ἀγαπητὴ μου Ὠντρυ δὲν μοῦ εἶχε ἐμπιστευθῇ αὐτὸ τὸ ἄμορφο μυστικόν, εἶπε μὲ χαριτωμένο παρόμοιο ἡ κυρία Τουρπέν ἡσυχασμένη.

— Τί θὰ κάνῃ ἂν δὲν μὲ παντρευτῇ; συνέχισε ὁ Κάρτερ. Ἀλλωστε εἶναι κιόλας εἴκοσι τεσσάρων ἐτῶν.

Μιλοῦσε ἐξεζητημένα γαλλικά. Εἶχε ὕφος θυμωμένο καὶ δυστυχισμένο. Καθὼς μιλοῦσε ἀνοιγόκλεινε συνεχῶς τὰ χέρια του. Θὰ ἦταν πολὺ ἀδέξιος ἄνθρωπος.

Καθισμένη πάνω στὴ βαλίτσα τῆς μὲ τοὺς ἀγκῶνες στηριγμένους στὰ γόνατα καὶ τὸ σαγόνι στὰ χέρια τῆς, ἡ Ὠντρυ δὲν μιλοῦσε.

— Ἀκοῦστε, εἶπε ἡ κυρία Τουρπέν μὲ ἀμνηχανία, ἐσεῖς θὰ θέλετε νὰ μιλήσετε καὶ ξέρω τί εἶναι τὰ νειάτα.

Θὰ σὰς ἀφήσω γιὰ λίγο. Θὰ ξαναγυρίσω γρήγορα.

— Ὁχι, ὄχι, ἐπενέβη ἡ Ὠντρυ. Ὁ Χέρμπερτ πρέπει νὰ φύγῃ. Καὶ εἶναι ἀνώφελο. Εἶπαμε ὅτι εἴχαμε νὰ ποῦμε.

Σηκώθηκε, πῆρε τὸ χέρι τοῦ Κάρτερ καὶ μὲ φωνὴ σχεδὸν τρυφερή, μουρμούρισε:

— Μὴ μοῦ κρατήσῃς κακία, Χέρμπερτ, καὶ σ' εὐχαριστῶ ποὺ ἦρθες. Σ' εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα.

Ὁ Χέρμπερτ Κάρτερ τὴν κύτταξε πολλὴ ὥρα, προσπάθησε νὰ χαμογελάσῃ, πῆγε νὰ μιλήσῃ, καὶ ξαφνικὰ πῆρε τὸ καπέλλο του ἀπὸ μιὰ καρέκλα καὶ ἔφυγε.

Ἡ Ὠντρυ ἔμεινε λίγες στιγμὲς ὄρθια κυττάζοντας τὴν πόρτα. Ὑστερὰ ἀνοιξε τὸ παράθυρο λέγοντας:

— Ἐχει πολὺ καπνὸ ἐδῶ μέσα.

Ἦρθε καὶ κάθησε κοντὰ στὴν κυρία Τουρπέν.

Δὲν τὸν ἀγαπάτε λοιπόν; τὴν ρώτησε ἡ τελευταία.

— Ὁχι.

— Ἐκεῖνος σὰς ἀγαπᾷ καὶ φαίνεται καλὸ παιδί.

Δὲν θὰ εἴμασταν εὐτυχισμένοι μαζί, ἀπάντησε ἡ Ὠντρυ.

— Παιδί μου, εἶπε ἡ κυρία Τουρπέν, ἐγὼ θὰ μπορούσα νὰ ἦμουν μητέρα σας καὶ γι' αὐτὸ ἐλπίζω νὰ μὴ μὲ νομίζετε ἀδιάκριτη. Πρέπει ὁμως νὰ σκεφθῇτε. Ἡ δουλειὰ ποὺ θὰ κάνετε εἶναι ἀξιοπρεπὴς βέβαια, ἀλλὰ ἀποδίδει πολὺ λίγα. Δὲν ἔχετε κανένα μέλλον καὶ ἡ καλύτερη καριέρα γιὰ μιὰ γυναῖκα ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι πάντα ὁ γάμος καὶ ἡ μητρότης. Ὁ νέος αὐτὸς δὲν ἔχει καλὴ δουλειά;

— Πῶς! Εἶναι στρατιωτικὸς γιὰ τὸς.

— Μὰ αὐτὸ εἶναι πολὺ καλόν, φώναξε ἡ κυρία Τουρπέν. Στὴ γεμάτη ἀβεβαιότητα ἐποχὴ μας ἡ δουλειὰ του εἶναι σταθερή. Θὰ ἔχετε καλὲς σχέσεις, γεύματα, στρατιωτικὲς γιορτές... Θὰ ἔχετε... παιδιὰ, ἕνα χαριτωμένο σπῆτι.

Ἀλλὰ μπροστὰ στὸ βλέμμα τῆς

Ὠντρυ ἡ καλὴ κυρία σταμάτησε ξαφνικά. Ἡ κοπέλλα τῆς ἔπιασε τὸ χέρι χαμογελώντας.

— Ἀγαπητὴ μου κυρία Τουρπέν, τῆς ὠμολόγησε, ἀκριβῶς γιὰ ὅλο αὐτὸ τὸ πρόγραμμα δὲν θέλω νὰ τὸν παντρευθῶ.

Ἡ κυρία Τουρπέν γούρλωσε τὰ μάτια.

— Βλέπετε, συνέχισε ἡ Ὠντρυ, ὁ Χέρμπερτ εἶναι τὸ ἀντίθετο ἀπὸ ὅ,τι ἀγαπῶ. Οἱ ἰδέες του γιὰ τὴ ζωὴ εἶναι τόσο περιορισμένες! Εἶναι τόσο συμβατικὸς! Εἶναι τρομερὸς Ἀγγλὸς μικροαστὸς καὶ ἐγὼ συχαίνομαι τοὺς ἀστούς.

Ἡ κυρία Τουρπέν τράβηξε τὸ χέρι τῆς, ἀλλὰ ἡ Ὠντρυ τὸ ξαναπῆρε:

— Ἐννοῶ, τῆς ἐξήγησε, ὅτι συχαίνομαι τὴν μετριότητα καὶ αὐτὸς εἶναι μέτριος. Ἀλλωστε ὅλα θὰ ἦταν μέτρια μαζί του. Ὅταν ὑπάρχουν παιδιὰ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ζήσῃ καὶ πολὺ ἀνετα μὲ τὸν μισθὸ τοῦ στρατιωτικοῦ γιαιτροῦ. Μπροστὰ στὴν ἀνέχεια μὲ οἰκογένεια, προτιμῶ τὴ φτώχεια μοναχὴ μου. Μόνος του κανεὶς μπορεῖ νὰ ὑπομείνῃ τὴς δυσκολίες, τὴς μιζήριες, τὴς ταπεινὲς μικροφροντίδες τῆς ζωῆς, γιατί μόνος του μπορεῖ νὰ τὰ περιφρονῇ ὅλα αὐτά. Ἀλλὰ ὅταν εἶναι δύο, καὶ ἀκόμη χειρότερα ὅταν εἶναι περισσότεροι... Ἀ, ὄχι. Ἐπειτα ὁ Χέρμπερτ μοῦ προξενεῖ ἀνία. Καὶ προτιμῶ τὴν ἀνέχεια ἀπὸ τὴν ἀνία. Ὁχι, καλύτερα νὰ περιμένω.

— Πολὺ ὠραία, εἶπε ἡ κυρία Τουρπέν ποὺ χωρὶς νὰ ξέρῃ τὸ γιατί αἰσθανόταν λίγο προσβεβλημένη, ἀλλὰ νὰ περιμένετε τί;

— Δὲν ξέρω, ἀπάντησε ἀόριστα ἡ Ὠντρυ. Τίποτα ἢ τὰ πάντα. Εἶμαι Ἱρλανδέζα ξέρετε... Εἶναι στιγμὲς ποὺ φθάνω στὸ βάθος τῶν πραγμάτων, ἄλλες πάλι... Θὰ ἤθελα νὰ φύγω, νὰ ταξιδέψω, νὰ ζήσω... Καμμιὰ φορὰ κάνω κάτι ὄνειρα!

Ἡ κυρία Τουρπέν τὴν κύτταζε ἐκπληκτικῶς. Ἡ μὴ Γκρήγγουντ τῆς φαίνονταν πραγματικὰ πολὺ διαφορετικὴ ἀπὸ τὸ πορτραῖτο ποὺ εἶχε παρυσιάσει στὶς ἀδελφές Τραμόν.

— Τέλος πάντων, ἂς μὴ μιλοῦμε

πιά για όλα αυτά, είπε αποφασιστικά ή "Ωντρου ανάδοντας ένα τσιγάρο και προσφέροντας την ταμπάκερα στην κυρία Τουρπέν.

—Ευχαριστώ, δέν καπνίζω. Καί θέλω νά σάς πώ, παιδί μου, ότι δέν πρέπει νά σάς δοῦν οἱ δεσποινίδες Τραμόν νά καπνίζετε.

—Ναί, βέβαια ὄχι στό σχολεῖο.

—Ποτέ δημοσία. Ἡ δεσποινὶς Λερούα, ἡ καθηγήτρια τῆς φιλολογίας, ἄκουσε μιὰ γερὴ κατσάδα γιατί μαθεύτηκε πὼς κάπνισε μιὰ φορὰ σὲ ἓνα ζαχαροπλαστεῖο.

—Οἱ δεσποινίδες αὐτές, εἶπε γελώντας ἡ "Ωντρου, θὰ εἶναι μάλλον στενοκέφαλες.

—Οἱ οἰκογένειες τῶν μαθητριῶν τους εἶναι ἀπὸ τίς πιὸ γνωστές. Τὸ Καλαί εἶναι μικρὴ πόλι. Γι' αὐτό, παιδί μου...

Σταμάτησε ἀναποφάσιστη.

—Πέστε μου. Πρέπει νά μοῦ τὰ πῆτε ὅλα.

—Λοιπόν, ἐδῶ δέν εἶναι Ἀγγλία. Ἡ ζωὴ εἶναι λιγώτερο ἐλεύθερη. Ἐδῶ ὅλοι σκέπτονται τί θὰ πῇ ὁ κόσμος.

Στάθηκε λίγο εὐχαριστημένη ἀπὸ τίς ἐκφράσεις τῆς.

—Δέν πρέπει νά θγαίνετε μὲ νέους, συνέχισε, ἐννοῶ μόνη μὲ ἓνα νέο, οὔτε νά τοὺς δέχεσθε στό σπίτι σας.

—Δέν γνωρίζω κανένα.

—Θὰ γνωρίστητε γρήγορα.

—Δέν νομίζω. Βλέπετε, κυρία Τουρπέν — καί ἡ "Ωντρου τὴν κύταξε μὲ σοβαρὸ πάλι βλέμμα — δέν μὲ ξέρετε ἀκόμη καθόλου. Ἀντιπαθῶ τρομερὰ τὸ φλέρτ. Ἐχῶ πολλὰ ἐλαττώματα, ἀλλὰ δέν ἔχω μικροελαττώματα. Δέν εἰμαι, ὅπως λέτε στὴ Γαλλία, λογικὴ. Ἀν ἤμου, θὰ παντρευόμουν τὸν Χέρμπερτ. Εἶμαι πολὺ περήφανη καὶ πολὺ ἀπόλυτη γιὰ νά εἰμαι λογικὴ. Δέν ξέρω ἂν μὲ καταλαβαίνετε;

—Ναί, ναί, πολὺ καλά, ἀπάντησε ἡ κυρία Τουρπέν πού δέν καταλάβαινε, ἀλλὰ πού αἰσθανόταν νά τὴν καθησυχάζει κάποια ἀόρατη διαίσθησι.

—Γι' αὐτό, συνέχισε ἡ "Ωντρου, δέν καταλαβαίνω ἓνα μικρὸ λάθος, καταλαβαίνω ὅμως πολὺ καλά ἓνα μεγάλο σφάλμα ἢ καὶ ἓνα ἐγκλημα ἀκόμη. Ὡ, μὴν ἀνησυχεῖτε, πρόσθεσε χαμογελώντας ὅταν εἶδε τὴν κυρία Τουρπέν νά πετιέται, δέν ἔχει κανεὶς συχνὰ τὴν εὐκαιρία γιὰ κάτι τέτοιο!

Ἀλλὰ ἡ κυρία Τουρπέν αὐτὴ τὴν φορὰ δέν εἶχε σκανδαλιστῇ. Κάθε τι ρωμαντικὸ μέσα τῆς ξυπνοῦσε τώρα κοντὰ στὴν μὴς Γκρήγγουντ. Συνεπαρμένη καὶ συγκινημένη θαύμαζε τὰ νεῖτά της, τὴν κλασσικὴ τῆς κατατομή, τὸ ἀριστοκρατικὸ τῆς ὕψος καὶ τὴ δυστυχία τῆς.

«Τώρα καταλαβαίνω, σκεπτόταν ἡ συγγραφεὺς τῆς «Γραμματικῆς δι' ὁλοῦς». Ἡ μὴς Γκρήγγουντ εἶναι σὰν τίς πριγκίπισσες τοῦ Ρακίνας.

☆

—Ἐσεῖς εἰστε γεννημένη γιὰ τὰ μεγάλα πράγματα, εἶχε πῇ ἡ κυρία Τουρπέν στὴν "Ωντρου ἓνα βράδυ πού τὴν εἶχε καλέσει νά φάνε μαζί στὴ μικρὴ τραπεζαρία μὲ τὰ καρυδένια ἐπιπλά ὅπου τὸ φῶς παιχιδίζε ἐπάνω στοῦ κεντημένο τραπεζομάνδου μὲ ἓνα ψεύτικο δάζο Σαξονίας. Δέν σὰς ρωτῶ τίποτα γιὰ τὸ παρελθόν σας, εἶχε προσθέσει, ἀλλὰ εἶμαι βέβαιη πὼς ἡ ζωὴ σας δέν ἦταν σὰν ὅλου τοῦ κόσμου.

Ἡ "Ωντρου εἶχε χαμογελάσει μὲ τὸ κουρασμένο τῆς χαμόγελο καὶ ἀλλάξε τὴν κουβέντα. Ὅταν ὁμως γύρισε στοῦ δωματίου τῆς σκέφθηκε τὴν φράσι τῆς κυρίας Τουρπέν. Μεγάλα πράγματα! Κανενὸς ἀνθρώπου ἡ ζωὴ δέν ἦταν τόσο μονότονη καὶ τόσο χαμένη ὅσο ἡ δική της.

Ξανάβλεπε στὴ μελαγχολικὴ πόλι τῶν ἐργοστασίων τὸν σκοτεινὸ δρόμο ὅπου εἶχε περάσει τὰ παιδικὰ τῆς χρόνια καὶ τὸ μεγάλο κρῦο σπῆτι, ὅπου εἶχε πεθάνει ἡ μητέρα τῆς ἀπὸ καρκίνου τοῦ λάρυγγος ὅταν ἡ ἴδια ἦταν δώδεκα χρονῶν. Ἡ βροχή ἦταν δεμένη μὲ ὅλες τίς ἀναμνήσεις τῆς. Συχνὰ τώρα, μέσα στὴν γκρίζα ἀνοιξιο τοῦ Καλαί, νό-

μιζε πὼς ἄκουγε τὴν ἀγαπημένη βραχνὴ πιά φωνὴ τῆς Γκράις Γκρήγγουντ νὰ τῆς λὴ ἀνασκηκωμένη στὸ κρεββάτι τῆς, ὅταν πῆγαινε νά τὴν φιλήσῃ:

—Μὴν ξεχάσης τὴν ὀμπρέλλα σου. Καὶ βάλε τὴν χοντρή σου πελρίνα.

Ὅταν τώρα ἡ "Ωντρου γύριζε τὸ βράδυ μὲ τὴν βροχή, μουρμούριζε πάντα:

—Ἡ καὶ μὲν ἡ μαμά! Θὰ μὲ γλύτωνε ἀπὸ πολλὰ συνάχια...

Ἡ μητέρα τῆς! Ἐνα μικρὸ παστὲλ πού κρεμόταν πάνω ἀπὸ τὸ κρεββάτι τῆς τὴν παρίστανε τὸν τελευταῖο χρόνο τῆς ζωῆς τῆς. Ἐνα χαμόγελο φώτιζε τὸ ὠραῖο τῆς ἀλαγμένο πρόσωπο.

—Τῆς μοιάζω, σκεπτόταν ἡ "Ωντρου, ἀλλὰ τὸ δικό της βλέμμα εἶναι πιὸ διστακτικὸ, τὸ στόμα τῆς λιγώτερο θηληματικὸ. Ἀπὸ κείνην ὡστόσο κληρονόμησα τὴν ἱκανότητα νά ἐλπίζω, πού μοῦ τὴν ξεφτίζει σιγά - σιγά ἡ σκληρὴ μου τύχη. Πὼς τὴν ἀγαποῦσε ὁ μπαμπάς! Τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ ἦταν «Γκρέης, μὴ κρῇ μου Γκρέης, βοήθησέ με». Ἡ "Ωντρου εἶχε πιάσει τὸ χέρι τοῦ πού ἔτρεμε καὶ μουρμούριζε:

—Μπαμπά, κύτταξέ με, ἐγὼ εἶμαι!

Ἀλλὰ ἐκεῖνος μὲ τὰ ἀκίνητα πιά μάτια τοῦ δέν ἐβλεπε παρὰ τὴν ἄλλη.

«Τοῦλάχιστον ἐκείνη ἐζήσε σὰν γυναίκα, ἐνῶ ἐγώ...»

Καὶ κύτταξε τότε στοῦ κομοδίνου τῆς μιὰ μικρὴ φωτογραφία ἐνὸς ἀνδρός, πολὺ νέου μὲ σπῆρο κοστούμι. Θαυμάσιο μέτωπο, φαιρινὰ μάτια, χαρούμενο χαμόγελο, λίγο εἰρωνικό: Ὁ ἔρικ. Τί γελοῖο δυστύχημα! Ἡ "Ωντρου δέν συγχωροῦσε ποτὲ στὴν μοῖρα τὴν ἀνοησία τοῦ θανάτου τοῦ: ἦταν 27 χρονῶν, μὲ ζεστὴ καρδιά, σπάνια ἐξυπνάδα, μεγάλη ψυχὴ. Καὶ σπῆπειτα, ἐπειδὴ ἡ μοτοσυκλέττα ντε-επιτα, ἐπειδὴ ἡ φορητὴ πηνού-ραπῆρισε καὶ ἓνα φορητὸ πηνού-ραπῆρισε... Ἐπρόκειτο νά παντρευτοῦν σὲ ἓνα μῆνα, καὶ εἶχαν περιμένει τρία χρόνια. Δέν ἤθελε νά τὴν παντρευτῇ

προτοῦ ἐπιτύχει τὴν δουλειὰ πού ἤθελε...

«Τὶ καλὰ πού ἔκανα καὶ ἔγινα δική του ἀπὸ πρῖν, σκεπτόταν ἡ "Ωντρου. Τὶ καλὰ πού ἔκανα!»

Εἶχε ὁμολογήσει τὴν ἀλήθεια στὸν Χέρμπερτ Κάρτερ. Καὶ τῆς εἶχε δώσει τὴν ἀπάντησι πού θὰ ἔπαιρνε κάθε κοπέλλα ἀπὸ ἓναν Ἀγγλο. «Ἀλλὰ ἀπ' αὐτόν, πού ἦταν τόσο πουριτανός, ἡ ἀπάντησι τὴν εἶχε συγκινησει.

—Δέν πρόδωσες κανένα. Ἦσουν ἐλεύθερη νά κάνης ὅ,τι ἤθελες.

Ἀλήθεια, τί χαμένη ζωὴ. Ὅλα αὐτὰ σκεπτόταν μὲ τὴν πλάτη γυρισμένη στὸν μαυροπίνακα, ἐνῶ οἱ μικρὲς μαθήτριες διάβαζαν τώρα δυνατὰ τὸ κομμάτι τοῦ Ντίκενς.

Δέν μπορούσε πιά. Ὡς τώρα εἶχε ἀνθέξει καλὰ, ἀλλὰ ἡ ἀποθάρρυνσι τῆς ἀπὸ τὴν ζωὴ ἦταν τόση, ὥστε γινόταν κάτι σὰν ἀρρώστεια.

«Δέν μπορῶ πιά, συλλογιζόταν. Δέν μπορῶ πιά!»

Ὅταν τελείωσε τὴ δουλειὰ τῆς δέν εἶχε τὸ κουράγιο νά περάσῃ πάλι περπατώντας ἀπὸ τοὺς δρόμους ἐκείνους πού ἡ θέα τους τῆς εἶχε γίνει ἀνυπόφορη. Ἐνα τρᾶμ πέρασε ξεχειλισμένο κόσμο. Ἡ "Ωντρου περίμενε στὴ λεωφόρο πού τὴν σάρωνε ὁ ἀέρας μὲ τὰ χέρια σφιγμένα μέσα στὶς τσέπες τῆς.

«Ὅ,τιδήποτε θὰ ἦταν καλύτερο. Φθάνει νά ξεφύγω ἀπ' αὐτὴ τὴ ζωὴ, νά γλύτωνω ἀπὸ ὅλα αὐτὰ. Εἴκοσι ἔξι χρονῶν, μιὰ γεροντοκόρη καὶ τίποτα παραπάνω.»

Ὅταν γύρισε στοῦ σπῆτι τῆς θρῆκε κάτω ἀπὸ τὴν πόρτα ἓνα γράμμα. Ἀναγνώρισε τὸ γράψιμο τοῦ Χέρμπερτ πού εἶχε νά πάρῃ νέα τοῦ ἐδῶ κι' ἔξι μῆνες. «Ἐρρίξε τὸ γράμμα πάνω στοῦ τραπέζι, ἔβγαλε διαστικά τὸ καπέλλο τῆς καὶ τὸ ἐπᾶνωφόρι τῆς καὶ ξαφνικὰ σωριάστηκε στοῦ κρεββάτι.

Ἀν μιὰ καλύτερη τύχη τῆς εἶχε δώσει τὴν πίστι τῆς μητέρας τῆς ἡ "Ωντρου θὰ ἦταν λιγώτερο δυστυχισμένη. Ἡ Γκρέης Γκρήγγουντ, πού τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς τῆς

Ἄνυπόμονος ὁ Χέρμπερτ φώναζε τοὺς ἀχθοφόρους.

—Πρέπει, εἶπε στὴν Ὦντρου, νὰ πάω ἀμέσως νὰ παρουσιαστώ στὸν γιατρό, στοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ νὰ χαιρετήσω τὸν κυβερνήτη. Ἐν τῷ μεταξύ, σὲ παρακαλῶ, φρόντισε γιὰ τὶς βαλίτσες καὶ κύτταξε τὴν καμπίνα μας.

Ἡ Ὦντρου ἀναστέναξε μὲ ἀνακούφισι. Δὲν εἶχε ἀκόμη μιλήσει μὲ τὸν ἄντρα της γιὰ τὸ θέμα ποὺ τὴν ἀπασχολοῦσε καὶ θὰ μπορούσε ἴσως νὰ τὸ κανονίσῃ μόνη της.

—Κανονικά, πρόσθεσε ὁ Χέρμπερτ, πρέπει νὰ τρώμε στὸ τραπέζι τοῦ γιατροῦ, ἀλλὰ ἐπειδὴ εἶμαι συστημένος στὸν καπετάνιο, ἴσως νὰ μᾶς καλέσῃ στὸ δικό του. Θὰ εἶναι πολὺ καλύτερα.

Ἦταν ἡ τρίτη φορὰ ἀπὸ τότε ποὺ ἔφυγαν ἀπὸ τὸ Καλαὶ ποὺ ὁ Χέρμπερτ ἔθιγε τὸ ἴδιο θέμα.

—Νομίζεις πὼς ἔχει σημασία αὐτό;

—Ὅλα ἔχουν σημασία, ὅταν πηγαινὴ κανεὶς στὶς ἀποικίες, εἶπε ὁ ἐπίτροπος σοκαρισμένος.

—Εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ κάνω μεγάλο ταξίδι, εἶπε ἡ Ὦντρου στὸν ἀρχικαμαρώτο, καὶ μπορεῖ νὰ με πειράξῃ ἡ θάλασσα. Δὲν θέλεα λοιπὸν νὰ ἐνοχλήσω κανέναν, οὔτε τὸν ἄντρα μου. Γι' αὐτό, ἂν ἦταν δυνατό νὰ μᾶς βάλετε σὲ δυὸ καμπίνες...

Ὁ ἀρχικαμαρώτος ἦταν πολὺ νέος. Ψηλὸς μὲ τετράγωνους ὤμους, μὲ ἡλιοκαμένο πρόσωπο καὶ ζωηρὰ γαλανὰ μάτια. Ἦταν φανερό πὼς ἡ ὁμορφιά τῆς Ὦντρου τοῦ ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση.

—Θὰ κάνω ὅ,τι μπορῶ γιὰ νὰ σᾶς εὐχαριστήσω, κυρία μου, τῆς ἀπάντησε ἀνοίγοντας τὸ πλάνο τοῦ βαποριοῦ. Θὰ πρέπει νὰ σᾶς δῶω ἀπὸ τὴν καλὴ πλευρά, ἡ μάλλον τὴν καλύτερη, γιατί θὰ ἔχουμε ζέστη. Ὁ Σουλτάνος τοῦ Οὐνταϊγκὸρ ἔχει κρατήσῃ τὶς καμπίνες πολυτελείας καὶ ἡ ἀκολουθία του μᾶς πιάνει ἀρκετὲς καμπίνες... "Α! νομίζω ὅτι θρῆκα ὅ,τι χρειάζεστε. Σᾶς κάνουν δυὸ μονές; Θὰ σᾶς ὀδηγήσω μόνος μου.

Ἡ Ὦντρου διάλεξε δυὸ μικρὲς καμπίνες ποὺ τὶς χώριζε ἓνας στενὸς διάδρομος καὶ ἄρχισε νὰ ἀνοίγῃ τὶς βαλίτσες. Ἐβγάλε πρώτα - πρώτα τὰ εἶδη τῆς τουαλέττας τῆς καὶ ὕστερα τοποθέτησε κάτω ἀπὸ τὸ φινιστρίνι τὴ φωτογραφικὴ τῆς μηχανή, τὰ μπλόκ τῆς καὶ τοὺς χάρτες τῆς.

«Τὰ ὄργανα τῆς δουλειᾶς μου!» σκέφθηκε.

Ἐνιωθε γεμάτη ἐλπίδες, χωρὶς νὰ ξέρῃ τὸ γιατί. Ἐκείνη τὴν ὥρα μῆκε ὁ Χέρμπερτ.

—Μᾶς κάλεσε στὸ τραπέζι του! φώναξε λάμποντας ἀπὸ χαρὰ. Δὲν μοῦ εἶχες πῆ ὅτι ἦσουν τόσο φίλη τοῦ κ. Φρήλινγκουαι, τοῦ «Ἡβ-νινγκ Νιούς».

Τὸν κύτταξε ἔκπληκτη.

—Τί σχέσι ἔχει αὐτό;

—Εἶναι φίλος τοῦ πλοιάρχου. Τὸ ἤξερε πὼς θὰ ταξίδευες μ' αὐτὸ τὸ καράβι καὶ τοῦ ἔγραψε. Σὲ σένα χρωστάμε τὸ ὅτι μᾶς κάλεσαν στὸ τιμητικὸ τραπέζι.

Ἐλεγε «τιμητικὸ τραπέζι» μὲ μιὰ ἔμφασι γεμάτη ἱκανοποίησι.

—Καὶ ξέρεις ποιούς θὰ ἔχουμε συνδαιτημένους; συνέχισε. Τὴν Λαίδη Λύντστον, τὴ γυναῖκα τοῦ διευθυντοῦ τῆς Βρετανικῆς Αὐτοκρατορικῆς Τραπεζῆς καὶ ἀδελφῆς τῆς Αὐτῆς Ἐξοχότητος τῆς Λαίδης Μπράντμορ, ποὺ εἶναι σύζυγος τοῦ κυβερνήτου.

Συνεπαρμένος ἀπ' τὴ χαρὰ του δὲν εἶχε ἀκόμα παρατηρήσει τὴν καμπίνα.

—Θὰ εἶσαι ἀκριβῶς ἀπέναντί μου. Δὲν ἔχεις νὰ κάνῃς παρὰ ἓνα θῆμα.

Ὁ Χέρμπερτ ἔκανε ἓνα μορφασμὸ ἐνοχλημένο.

—Εἶναι καλύτερα ἔτσι, συνέχισε ἡ Ὦντρου. Μπορεῖ νὰ θέλῃς νὰ δεχθῇς κανέναν... Ἐπειτα πρέπει νὰ σοῦ ὁμολογήσω πὼς κοιμᾶμαι πολὺ ἀσχημα μὲ ἄλλον στὸ δωμάτιο. Καὶ δὲν ξέρω ἂν θὰ εἶμαι καλὸς θαλασσινός.

Τὸ πρόσωπο τοῦ Χέρμπερτ ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι συνωφρυωμένο.

(Συνεχίζεται)

Ἐκκροφόρμδε...

Ο Β' ΤΟΜΟΣ 1953 ΤΗΣ "ΕΚΛΟΓΗΣ"

Οἱ Τόμοι, ὡς καὶ τὰ παλαιὰ τεύχη, τῆς Ἐκλογῆς
δεμένοι κομπότατα, πωλοῦνται εἰς τὰ Γραφεῖα μας
ὁδὸς Ζήνωνος 4 — πρὸς 40.000 Δρχ. ἕκαστος.

Οἱ ΤΟΜΟΙ ΤΟΥ 1953 Δρχ. 45.000.

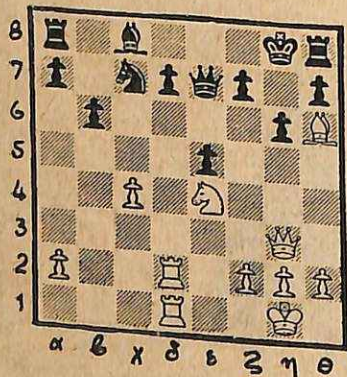
Οἱ κατέχοντες παλαιὰ τεύχη δύνανται νὰ τὰ ἀνταλλάσσουν μὲ
δεμένους τόμους καταβάλλοντες τὸ ἀντίτιμον τῆς βιβλιοδεσίας,
ἥτοι Δρχ. 20.000 δι' ἕκαστον τόμον.

ΣΚΑΚΙ

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ
"Ασκήσις άρ. 260
ΜΑΥΡΑ (13)

ΛΕΥΚΑ (11)

ΛΕΥΚΑ: Ρη1. Βη3. Πδ1. δ2. Αθ6.
Ιε4. Σα2. γ4. ζ2. η2. Θ2.

ΜΑΥΡΑ: Ρη8. Βε7. Πα8. Θ8. Αγ8.
Ιγ7. Σα7. Θ6. δ7. ε5. ζ7. η6. Θ7.

Είς αυτήν την θέσιν είναι ή σειρά
των Λευκών να παίξουν.

Τί θα έπαιζατε έσείς είς την θέσιν
ταύτη;

Βλέπετε έναν τρόπον πού να κερδί-
ζη έκ του άσφαλουδ;

Υπάρχει ένας τρόπος πού εξασφαλί-
ζει την νίκη. Ποιές κινήσεις χρειάζον-
ται;

"Ασκήσις άρ. 261. "Από μίαν παρτίδα.

ΛΕΥΚΑ (13): Ρε1. Πα1. γ1. ΑΘ1.
Ιδ1. ζ3. Σα2. Θ2. γ5. ε2. ε4. η3. Θ2.

ΜΑΥΡΑ (13): Ρη8. Πδ8. ζ8. ΑΘ3.
Θ6. Ιε3. Σα7. δ7. γ6. ε7. ζ7. η6. Θ7.

Είναι ή σειρά των Μαύρων να παί-
ξουν.

"Εάν παίξουν σωστά, πρέπει να κερ-
δίσουν την παρτίδα.

Με ποιές όμως κινήσεις;

"Ασκήσις άρ. 262. "Από μίαν παρτίδα.

ΛΕΥΚΑ (9): Ρζ3. Πθ7. Θ1. Αε3. ζ5.
Ιε7. Σθ2. δ6. ζ4.

ΜΑΥΡΑ (10): ΡΘ8. Πα8. ε8. Αδ4.
Ιδ8. ζ8. Σα6. γ5. Θ6.

Είναι ή σειρά των Λευκών να παί-
ξουν.

"Η νίκη δέν είναι δύσκολη, αλλά
ποιές είναι οι καλύτερες κινήσεις και
πώς έπιτυγχάνεται ή νίκη άσφαλώς;

"Ασκήσις άρ. 263. "Από μίαν παρτίδα.

ΛΕΥΚΑ (11): Ρη1. Βδ1. Πα1. Θ1.
Αε3. Ιδ4. Σα2. ε4. ζ2. η2. Θ3.

ΜΑΥΡΑ (11): Ρε8. Βγ4. Πα8. η8.
Αα4. Ιε5. Σα7. δ7. ε6. ζ7. Θ7.

"Η τελευταία κίνησης των Λευκών η-
το ή μετακίνησης της λευκής Βασιλίσ-
σης είς γ1. (Βδ1—γ1). Σας φαίνεται
λανθασμένη ή κίνησης αυτή;

"Εάν ναι, πώς πρέπει να παίξουν τά
Μαύρα διά να έκμεταλλευθούν τό τυ-
χόν λάθος;

"Ασκήσις άρ. 264. "Από μίαν παρτίδα.

ΛΕΥΚΑ (15): Ρζ1. Βε1. Πα1. Θ1.
Αγ1. δ5. Ια8. Θ3. Σα2. Θ2. γ2. δ3. ε4.
η2. Θ2.

ΜΑΥΡΑ (12): Ρδ8. ΒΘ4. ΠΘ8. Αγ8.
δ6. Ιδ4. Σα7. ζ3. ζ6. η7. Θ7.

Τά Μαύρα έχουν την έπίθεσιν. Είναι
ή σειρά των Λευκών να παίξουν.

"Η παρτίδα κερδίζεται έκ του άσφα-
λουδ εάν παίξουν σωστά.

Ποιές κινήσεις πρέπει να κάνουν τά
Μαύρα;

"Ασκήσις άρ. 265. "Από μίαν παρτίδα.

ΛΕΥΚΑ (12): Ρη1. Βθ2. Πθ1. δ6.
Αη2. Ιδ2. Σα3. γ5. ε3. ζ2. η3. Θ2.

ΜΑΥΡΑ (11): Ρη7. Βα6. Πα4. ε7.
Αε6. Ιδ5. Σθ7. γ6. ζ6. η6. Θ7.

Είς αυτήν την θέσιν είναι ή σειρά
των Λευκών να παίξουν.

Ποιά είναι έδω ή καλύτερα κίνησις
και διατί;

Μία εύκολος άσκήσις διά μη προ-
χωρημένους παίκτης.

Πρόβλημα άρ. 266

F. MOELLER

ΛΕΥΚΑ (7): Ρζ5. Βδ3. Ια3. δ4.
Σθ2. θ5. ε2.

ΜΑΥΡΑ (9): Ργ5. Ια1. η5. Σα4.
α6. δ5. δ6. ζ4. ζ6.

Τά Λευκά παίξουν και κάνουν μάτ
σέ δύο κινήσεις.
Θαυμάσιο κλειδί και ωραίες θαριάν-
τες.

Πρόβλημα άρ. 267

M. BROOK

ΛΕΥΚΑ (10): ΡΘ5. Βδ1. Πγ4. ε4.
Αζ1. η7. Ιγ8. δ3. Σε6. ζ2.

ΜΑΥΡΑ (8): Ρδ5. Αα3. Ιη6. Σδ5.
δ2. ε7. ζ3. ζ4.

Τά Λευκά παίξουν και κάνουν μάτ
σέ δύο κινήσεις.

Διαλέξαμε αυτό τό πρόβλημα για τό
ωραιότατο, άπίθανο έκ πρώτης όψεως,
«κλειδί» του και για τίς διάφορες ό-
πέρωχες θαριάντες πού δημιουργούνται
μετά την πρώτη κίνησι.

Πρόβλημα άρ. 268

OTTO MOELLER

ΛΕΥΚΑ (7): ΡΘ4. Βδ3. Αε3. Ιε5.
ε6. Σγ4. η4.

ΜΑΥΡΑ (8): Ρε4. Πα8. Αδ6. η6.
ΙΘ3. Σα4. γ5. ζ3.

Τά Λευκά παίξουν και κάνουν μάτ
σέ δύο κινήσεις.

Πρόβλημα άρ. 269

G. DOBRUSKI

ΛΕΥΚΑ (6): Ργ3. Βδ7. Σγ4. δ2.
ε2. η3.

ΜΑΥΡΑ (6): Ρε5. Αδ3. Ιη8. Σδ6.
ζ3. ζ6.

Τά Λευκά παίξουν και κάνουν μάτ
σέ δύο κινήσεις.

Πρόβλημα άρ. 270

H. CUDMORE

ΛΕΥΚΑ (7): Ρη5. Βα8. Πα7. δ2.
Αγ5. ε4. Σθ2.

ΜΑΥΡΑ (7): Ρε6. Πε7. Αγ4. Σθ3.
γ7. η6. η7.

Τά Λευκά παίξουν και κάνουν μάτ
σέ δύο κινήσεις.

Πρόβλημα άρ. 271

P. KERES

ΛΕΥΚΑ (7): ΡΘ3. Βη2. Πδ3. δ5.
Ια6. δ6. Σα5.

ΜΑΥΡΑ (7): Ργ6. Πδ2. Ια1. δ7.
Αδ4. Σθ4. γ7.

Τά Λευκά παίξουν και κάνουν μάτ
σέ δύο κινήσεις.

"Ενα θαυμάσιο πρόβλημα του μεγα-
λου Ρώσου «μαίτρ».

Τό πολύ δύσκολο «κλειδί» δημιουρ-
γει ωραιότατες θαριάντες. "Όσοι άγα-
πούν όχι μόνον να λύνουν τά προβλήμα-
τά μας, αλλά και να μελετούν τους
λόγους και τό σκοπό κάθε κινήσεως, ός
μελετήσουν γιατί —ένώ έκ πρώτης ό-
ψεως φαίνεται παράλογο— γιατί άπ' ό-
λα τά διαθέσιμα τετράγωνα πού έχει τό
κομμάτι πού κινείται (τό κλειδί δηλα-
δή) ένα μόνο είναι τό κατάλληλο!

Πρόβλημα άρ. 272

ALBIN GREINER

ΛΕΥΚΑ (8): Ρα5. Βδ2. Πγ7. Αγ6.
Ιε1. ε8. Σδ5. γ3.

ΜΑΥΡΑ (12): Ργ4. Πζ8. Θ5. Αζ1.
Θ2. Ιη1. Θ6. Σα7. δ2. δ3. γ5. δ6.

Τά Λευκά παίξουν και κάνουν μάτ
σέ δύο κινήσεις.

Πρόβλημα άρ. 273

P. DOBRUSKI

ΛΕΥΚΑ (7): Ργ5. Πδ6. Θ8. Αη3
Ιδ5. Σα6. Θ5.

ΜΑΥΡΑ (6): Ρδ8. Πα8. Αζ8. Ιγ8.
Σα7. Θ6.

Τά Λευκά παίξουν και κάνουν μάτ
σέ δύο κινήσεις.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΠΑΡΤΙΔΑ

Λευκά: KERES. Μαύρα: SMYSLOW.

1) γ4, Ιζ6 2) Ιγ3, ε6 3) Ιζ3, γ5
4) ε3, Αε7 5) δ3, 0—0 6) Αδ2, δ6 7)
δ4, γδ4 8) εXδ4, δ5 9) Αδ3, Ιγ6 10)
0—0, Αδ7 11) Πγ1, Πγ8 12) Πε1, Ιδ4
13) Αζ1, Ιε4 14) α3, ΙΧΙγ3 15) ΠΧ
1, Ιγ6 16) Ιε5, ΙΧΙ 17) ΠΧΙ, Αζ6 18)
ΠΘ5, η6 19) Πγ3—Θ3, δXγ4 20) ΠΧ
Θ7, γ3 21) Βγ1, ΒXδ4 22) ΒΘ6,
Πζ—δ8 23) Αγ1, Αη7 24) Βη5, Βζ6
25) Βη4, γ2 26) Αε2, Πδ4 27) ζ4,
Πδ1+ 28) ΑΧΠ, Βδ4+ και τά Λευκά
έγκυκτέλειψαν.

I. X.

(Λύσεις στη σελίδα 125)

Πόσο σου κόστισε ή άδεια του γάμου σου; ρώτησε κάποιος ένα φίλο του.
—Δύο δολάρια τοίς μετρητοίς και τόν μισθό μου έφ' όρου ζωής.

P. M.

Γράμματα

τῶν ἀναγνωστῶν μας

ΚΑΙ ΠΑΛΙ Η ΣΤΗΛΗ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογή».
Εἶναι ἀλήθεια πὼς μᾶς γεμίζεις πάντα με χαρά, με κάθε καινούργιο τεύχος σου...

Μὰ εἶναι ἐπίσης ἀλήθεια πὼς δὲν παύουμε νὰ ἐλπίζουμε πὼς θὰ προσθέσης στὰ τεύχη σου τὴ σελίδα πού τόσο χαρὰ ἔδινε ἄλλοτε στοὺς ἀναγνώστες σου. Ἡ τελευταία σου διαβεβαίωση, ὅτι «προσωρινῶς δὲν γίνεται τίποτε», μᾶς ἔκανε νὰ ἐλπίζουμε ὅτι τὸ περιοδικό μας δὲν θὰ μείνῃ ἀδιάφορο σὲ ὅ,τι τοῦ ἔγραψαν οἱ ἀναγνώστες του.

ΣΠΥΡΟΣ ΣΥΛΛΑΣ

Εἶναι ἀλήθεια πὼς τὸ γράμμα πού δημοσιεύουμε εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ πολλὰ πού παίρνουμε καθημερινῶς καὶ πού

ζητοῦν νὰ ξαναρχίσῃ ἡ στήλη «Ζητῶ ἀλληλογραφία». Οἱ λόγοι πού ἐπέβαλλαν τὸ «προσωρινῶς δὲν...» δὲν νομίζουμε ὅτι ἔπαψαν νὰ ὑπάρχουν. Πάντως μιά καὶ εἶναι ἐπιθυμία πολλῶν ἀναγνωστῶν, τὸ πρᾶγμα θὰ ξαναμελετηθῇ.

Η «ΕΚΛΟΓΗ»

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Βασίλειο Νώτη, Ἄργος: Δίνοντας τὰ παλαιὰ σας τεύχη καὶ 20.000 δρχ. παίρνετε ἕναν τόμο «Ἐκλογῆς» μίας ἐξαμηνίας.

Νίκο Χάτο, Τρίκαλα: Ὅλοι ζητᾶνε νὰ δουν τὸ ἄρθρο ἢ τὸ διήγημα τῆς προτιμῆσώς τους στὴν «Ἐκλογή». Σκεφθεῖτε ὅμως ὅτι κάθε μῆνα, μόνον ἕνα ἀναγνώστη μπορούμε νὰ εὐχαριστοῦμε.

Τάκη Ἀθηναῖο, Ἀθήνας: Ἡ ἰδέα σας εἶναι πολὺ συζητήσιμος καὶ μάλον θὰ πραγματοποιηθῇ.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΑΧΑΡΩΔΩΝ ΠΡΟ-Ι-ΟΝΤΩΝ "ΓΩΓΟΣ"

ΑΘΗΝΑΙ
ΟΙΚΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΟ 1881
ΓΡΑΦΕΙΑ — ΠΡΑΤΗΡΙΑ:
ΟΔΟΣ ΚΑΛΑΜΙΩΤΟΥ 12
ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ: 24.965
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ — ΑΠΟΘΗΚΗ:
ΟΔΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 248
ΤΗΛΕΦ. 96.585 καὶ 968.844

ΚΟΥΦΕΤΑ, ΜΠΟΜΠΟΝΙΕΡΑΙ ΩΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΙΔΗ
ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» ἀπὸ σελίδα 11

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1) ΗΘΙΚΟΛΟΓΟΙ. 2) ΜΑΚΑΡΟΝΙΣΜΟΣ. 3) ΕΛΛΙΟΛΑΔΟΥ. 4) ΡΑ. — ΝΥΑΣΑ. — ΣΦΑΡΟΑ. — ΟΖΟΝ. 6) ΔΣ. — ΣΦΑΚΙΑ. — ΣΙ. 7) ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΑ. 8) ΠΙ. — ΕΣΝΑ. — ΡΛ. 9) ΚΟΡΜΟΥ. — ΥΣΝΕΑ. 10) ΤΡΙΜΟΡΦΟ. — ΑΠΟ. 11) ΑΟΡΑΤΑ. — ΣΑΜΟΣ. 12) ΣΙ. — ΕΣΟ. — ΒΑΡ.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1) ΗΜΕΡΟΔΕΙΚΤΑΣ. 2) ΘΑΛΑΣΣΟΠΟΡΟΙ. 3) ΙΚΑ. — ΡΙΡ. 4) ΚΑ·Ι·Ν. — ΣΤΕΜΜΑ. 5) Ο·ΡΟΥΦΦΟ. — Ο «ΟΤΕ». 6) ΛΟ·ΛΑ. — ΑΛΕΥΡΑΣ. 7) Ο «ΝΑΣΙ·ΚΟΣ». 8) ΓΙΔΑ. — ΙΓΝΥΟΣ. 9) ΟΣΟ. — Ο «ΑΙΑΣ». — ΑΒ. 10) ΖΟΥΜΙ. — ΝΑΜΑ. 11) ΡΟΣ. — ΡΕΠΟΡ. 12) ΣΤΑΝΙΣΛΑΟΣ.

«ΣΚΑΚΙ» ἀπὸ σελίδα 122

Ἀρ. 260. 1) Βη3—α3! Βε7—ε8 2) Βα3—ζ8+ ΒΧΒ 3) Ιε4—ζ6+ μάτ.

Ἀρ. 261. 1)...Π88ΧΙ61+ καὶ τὰ Μαῦρα ἐγκαταλείπουν, διότι ἔαν 2) ΠΧΠ, τότε Ιγ2+ 3) Ρζ2 καὶ ΑΘ6—ε3+ μάτ.

Ἀρ. 262. 1) Π87ΧΑ64 γ5ΧΠ 2) ΠΘΙ ΧΘ6+ η7ΧΠ 3) Αε3—δ4+ μάτ.

Ἀρ. 263. 1)...Βγ4ΧΙ καὶ τὰ Λευκὰ ἐγκαταλείπουν, διότι ἔαν 2) ΑΧΒ, τότε Ιζ3+ 3) Ρζ1, Αδ5+ με ἀκόλουθον μάτ.

Ἀρ. 264. 1) ζ3Χη2+ 2) ΡΧη2, ΒΧ ΙΘ3+ 3) ΡΧΒ, Ιε3+ 4) ΡΘ4, Ιζ3+ 5) ΡΘ5 καὶ μάτ με Αη4!

Ἀρ. 265. 1) ΑΧΙ καὶ τὰ Μαῦρα ἐγκαταλείπουν, διότι ἔαν ΑΧΑ, τότε 2) ΒΧζ6+ κ.λ.π.

Ἀρ. 266. 1) Βδ3—ζ3! Ἐξαναγκασμός κινήσεως.

Ἀρ. 267. 1) Πε4—ε1. Ἐξαναγκασμός κινήσεως.

Ἀρ. 268. 1) Βγ3—ε1. Ἀπειλή. 2) Αε3—ζ2+ μάτ.

Ἀρ. 269. 1) ε2—ε4! Ἀπειλή. 2) Βδ7—ζ5+ μάτ.

Ἀρ. 270. 1) Πδ2—ε2! Ἐξαναγκασμός κινήσεως.

Ἀρ. 271. 1) Πδ3—ε3! Ἐξαναγκασμός κινήσεως.

Ἀρ. 272. 1) Αγ6—η2! Ἀπειλή. 2) Βδ2—δ4+ μάτ.

Ἀρ. 273. 1) Ργ5—δ4! Ἀπειλή. 2) Πδ6—δ6+ μάτ.

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ» ἀπὸ σελίδα 100

1) ΤΡΙΩΡΟΦΟΣ = 43. 2) ΤΑΞΙΑΡΧΟΣ = 35. 3) ΤΟΞΙΝΩΣΙΣ = 41. 4) ΣΦΥΡΙΧΤΟΣ = 41. 5) ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ = 44. 6) ΓΝΩΣΤΙΚΟΣ = 33. Σύνολον = 237.

«ΤΙ ΕΝΝΟΕΙΤΕ ΟΤΑΝ ΛΕΤΕ» ἀπὸ σελίδα 45

1) ΑΙΓΛΗ: Β. Λάμψη, καὶ μεταφ. φήμη δόξα. Ἡ αἴγλη τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀλθανικοῦ πολέμου.

2) ΑΘΥΡΟΣΤΟΜΟΣ: Γ. Ἐκεῖνος πού λέει λόγια πού προσβάλλουν ἢ φέρνουν ντοπιή. Ἀναίδης, προστυχόλος.

3) ΑΝΕΞΙΘΡΗΣΚΟΣ: Β. Πού ἀνέχεται τοὺς ἀλλόπιστους, ἐπιτρέπει τὴν ἀσκησι ἄλλων θρησκειῶν, πού ἔχει ἀνεξίθρησκο πνεῦμα.

4) ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ: Γ. Πού ἔχει ἐνεργητικότητα, δραστηριότητα πού καταλήγει σὲ ἐπιτυχία. Ἡ δυναμικὴ πολιτικὴ τῆς κυβερνήσεως. Δυναμικός πολιτικός.

5) ΕΓΚΡΙΤΟΣ: Α. Πού ἔχει ἐγκριθῇ, ἔχει γίνει κοινὰ παραδεκτὸς ὅτι ἀξίζει, ξεχωρίζει ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Ἐγκριτος ἐφημερίς.

6) ΕΦΙΑΛΤΗΣ: Β. Νευρική ἢ κυκλοφοριακὴ διαταραχὴ τοῦ ἀνθρώπινου ὀργανισμοῦ, πού προκαλεῖ τρομακτικὰ ὄνειρα κατὰ τὸν ὕπνο, κοινὰ θραχινὰς. Κατὰ τὴ λαϊκὴ πίστι, πού ἀπηχεῖ ἀρχαία παράδοσι, ὁ Ἐφιάλης εἶναι ἕνα δαιμόνιο πού πηδᾷ σὸ στόθος τοῦ κοιμισμένου ἀνθρώπου καὶ τὸ πιάζει προκαλώντας του ἀναπνευστικὴ δυσφορία. Μεταφ., κάθε ἔμμηνη σκέψι γιὰ ἐπικείμενο κίνδυνο. Αὐτὴ ἡ ὑπόθεσι μοῦχει γίνει ἐφιάλης.

7) ΚΥΝΙΚΟΣ: Α. Συμπεριφορὰ ὁμοία στὴν ἀναίδεια, ἀδιακρίσια καὶ τὴν προστυχία με τοῦ κυνός, τοῦ σκύου.

ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Κάθε μήνα στη σειρά «Κατ' ἐκλογὴν τῶν ἀναγνώστων» θὰ δημοσιεύεται ἓνα ἀπὸ τὰ κομμάτια πού μᾶς ζητοῦν οἱ ἀναγνώστες μας.

Στείλτε μας τὴ σελίδα αὐτὴ συμπληρωμένη, δίνοντας ὅσο περισσότερα στοιχεῖα μπορεῖτε. Ἔτσι διευκολύνετε τὴν ἐρευνά μας.

ΟΝΟΜΑ ἀποστολέως

ΕΠΩΝΥΜΟ ἀποστολέως

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ἀποστολέως

ΘΕΛΩ ΝΑ ΔΩ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΟ ΣΤΗΝ «ΕΚΛΟΓΗ» ΤΟ ΑΡΘΡΟ
ΤΟΥ, ΤΗΣ (ὄνομα συγγραφέως)

ΜΕ ΤΟΝ ΤΙΤΛΟ

ΠΟΥ ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΗΚΕ ΣΤΟ, ΣΤΗΝ (ὄνομα ἑφημερίδος, περιοδικοῦ ἢ βιβλίου)

ΤΗΣ (ἡμέρας, ἂν εἶναι ἑφημερίδα)

ΤΟΥ (μηνός, ἂν εἶναι ἑφημερίδα ἢ περιοδικό)

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

Τύποις : Ἑλληνικῆς Ἑκδοτικῆς Ἑταιρείας, Α.Ε., Παλαδιαμαντοπούλου 44, Ἀθήναι
Ἑκμετάλλευσις Ἀλεξάνδρου Φιλοπούλου